

ΙΩΑΝ. Α. ΡΟΒΟΛΗ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ

ΘΕΜΑΤΑ

ΕΚ ΤΩΝ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ - ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΝΟΗΜΑ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΛΕΞΕΩΝ -
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΙ & ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ - ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ - ΤΩΝ
ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ - ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟ-
ΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΘΕΜΑ 1.

‘Ορᾶτε δὲ κακεῖνο, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὺς ὑμεῖς πολέμους πεπολεμήκατε καὶ πρὸς δημοκρατίας καὶ πρὸς ὀλιγαρχίας. Καὶ τοῦτο μὲν ἴστε καὶ αὐτοί· ἀλλ’ ὑπὲρ ὧν πρὸς ἑκατέρους ἔσθ’ ὑμῖν ὁ πόλεμος, τοῦτ’ ἴσως ὑμῶν οὐδεὶς λογίζεται. Ὑπὲρ τίνων οὖν ἐστίν; πρὸς μὲν τοὺς δῆμους ἢ περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, οὐ δυνηθέντων δημοσίᾳ διαλύσασθαι ταῦτα, ἢ περὶ γῆς μέρους ἢ ὄρων ἢ φιλονικίας, ἢ τῆς ἡγεμονίας· πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὲρ μὲν τούτων οὐδενός, ὑπὲρ δὲ τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας· ὥστ’ ἔγωγ’ οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι εἰπεῖν μᾶλλον ἡγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρατούμενους τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας πολεμεῖν ἡμῖν ἢ ὀλιγαρχουμένους φίλους εἶναι. Πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους ὄντας οὐ χυλεπῶς ἂν εἰρήνην ὑμᾶς ποιήσασθαι νομίζω, ὅποτε βουληθῆίητε, πρὸς δ’ ὀλιγαρχουμένους οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω· οὐ γὰρ ἔσθ’ ὅπως ὀλίγοι πολλοῖς καὶ ζητοῦντες ἄρχειν τοῖς μετ’ ἰσηγορίας ζῆν ἡρημένοι εὖνοι γένοιντ’ ἂν.

(Δημοσθένους ὑπὲρ Ροδίων ἐλευθερίας 17,18)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ - ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Πολεμέω -ῶ, παρκατ. ἐπολέμουν, μέλλ. πολεμήσω, ἀόρ. ἐπολέμησα, παρκατ. πεπολέμηκα. Τὸ παθ. πολεμοῦμαι, παθ. παρκατ. ἐπολεμοῦμην, μεσ. μέλλ. (παθ. σημ.) πολεμήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐπολεμήθην, παθ. παρκατ. σύνθ. (κατά, ἐκ) πεπολέμημαι, τετελ. μέλλ. (δικ) πεπολεμήσομαι. **Συντάξεις** — **σημασία:** α) ἀμετᾶ βατον **πολεμῶ** = ἔχω ἢ κινῶ πόλεμον, εἶμαι ἢ ὑπάγω εἰς πόλεμον, πολεμῶ ὁ ἴδιος β) μὲ δ ο τ. = πολεμῶ κατά τινος «Ἐπολέμει τοῖς Θραξί» Ξ. Κ. Ἄν. 2.6 γ) ἐμ προθέτως (πρὸς τινὰ ἐχθρικήν σημασίας) καὶ μετὰ τινος, σύν τινι ἐπὶ συμμαχίας καὶ βοηθείας) ἢ μὲ δ ο τ. καὶ ἐμ προθέτως «δὲδξα μὴ τοῦτοις μετ’ ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν» Δημ. 179.14, 4. δ) φιλονικῶ, ἀμφισβητῶ πρὸς τινά. ε) μὲ σύστοιχον αἰτιατ. (ἀντικείμενον) «Πόλεμον πολεμεῖν» Πλ. Πολιτεία 551. ἢ μὲ ἀπλ. ἦν αἰτιατ. = κινῶ πόλεμον κατά τινος, πολιορκῶ. **Ἑτυμολογία:** Τὸ πολεμῶ ἐκ τοῦ πόλεμος, ἐξ οὗ καὶ τὸ πολεμῶ - ῶ κατά τὰ εἰς - ο - ω (= κάμνω κάποιον πόλεμον) σχηματιζόμενον ὁμαλῶς κατά τὸ δουλῶ. **Παράγωγα:** δυσπολέμητος, πολεμητέον, τὸ ἐφετικόν πολεμησεῖω (= ἐπιθυμῶ πόλε-

μον) καὶ μεταγενέστερον πολεμητήριοι (= στρατηγεῖον), πολεμήτωρ (= φιλοπόλεμος). **Συνώνυμα** : ἀγωνίζομαι, μάχομαι, ἄγω πόλεμον (ἐπὶ τινα, [πόλεμον ποῦδ, πολεμοποῦδ, πόλεμον ἐκφέρω, πόλεμον τίθεμαι (= ἀρχίζω ἢ παύω πόλεμον). **Ἐγκλίμα** (ἐγκλιῶ) α) κατηγορία, ἐνοχοποίησις. β) ειδικῶς ἐπὶ ρητόρων ἔγγραφος κατ' ἑγορία (εἰς ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις). γ) θνεῖδος, πράξις ἢ κατάστασις ἐπισύρουσα κατηγορίαν, καταισχύνην. δ) γενικῶς ἢ εἰς μέγιστον βαθμὸν κακῆ πράξις. — **ὀκνησαίμι** : εὐκτ. ἀορ. α' τοῦ ρήμ. **ὀκνέω -ῶ**, παρ. ἀορ. ὀκνῶ, μέλλ. ὀκνήσω, ἀορ. α' ὀκνησα. **Σημασία** — **συντάξεις** : α) ὀκνῶ (μὲ τελ. ἀπαρ.) = δὲν ἀποτολμῶ νὰ πράξω τι, ἀποφεύγω ἢ διστάζω β) ἐπὶ αἰδοῦς, αἰσχύνης ἢ ἠθικοῦ φόβου μὲ τελ. ἀπαρ. «τάς σπονδάς ὀκνοῦν λῦσαι» Θουκ. 5,61. γ) συγὰ ἐπὶ δειλίας ἢ ὀκνηρίας (ἀπολύτως) «δι' ὅπερ καὶ μὴ ὀκνεῖν δεῖ» Θουκ. 1,120. δ) σπανίως μὲ αἰτιατ. φοβοῦμαι τινα (ὀκνῶν τούς πολίτας) = ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο τούς πολίτας. ε) ἐμπροθέως (διὰ τι, περί τινος) ἢ μὲ ἐνδοαστικὴν πρότασιν «ὀκνῶ μὴ μάταιος ἢ στρατεία γένηται» Δημ. 14,1,18. **Ἑτυμολογία** : ἐκ θέματος ὀκνε- ἐκ τοῦ οὐσιαστικοῦ ὀκνος (= δισταγμός, βραδύτης, ἀμέλεια). **Παράγωγα** : ὀκνητέον. **Συνώνυμα** : βραδύνω, δέδοικα, διστάζω, ἐνδοιάζω, μέλλω, ὄρωδῶ, πτήσσω, φοβοῦμαι. **οὐκ ἔσθ' ὅπως** = δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ... ὁμοίως ἰδιάζουσα εἶναι ἡ θέσις καὶ ἡ σημασία τοῦ ἔστι(ν), ὅταν ἀκολουθῆ ἀναφορ. ἀντωνυμία ἢ ἀναφορ. ἐπίρρ. ὡς κατωτέρω : οὐκ ἔστιν ὅς ἢ ὅστις ἢ οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὅς = οὐδεὶς, πάντες. — οὐκ ἔστιν ὅτω = οὐδενί. — εἰσὶν οἱ ἢ εἰσὶ τινες οἱ = μερικοί. — ἔστιν ἄ = τινά. — ἔστιν ἀφ' ὧν = ἀπό τινων. — ἔστι παρ' οἷς = παρὰ τισιν. — ἔστιν ἐν οἷς = ἐν τισιν. — ἔστιν ὀπόθεν = ἐκ τινος μέρους. — ἔστιν ὅπως = κατὰ τινα τρόπον. — ἔσθ' ὅπου = κάπου ἢ κάπως. — οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ = ἐξάπαντος. — ἔστιν ὡς = εἶναι ὅπως. — ἔστιν ὅτε ἢ ἔσθ' ὅτε = ἐνίοτε. **Ισηγορία** : α) ἴση ἐπὶ τῷ ὁμιλεῖν ἐλευθερία, παρηρησία, πολιτικὴ ἐλευθερία, ἰσότης. β) ἰσονομία. ἰσηγορος = ὁ ἔχων ἴσην ἐλευθερίαν λόγου. **Δῆμος** : α) περιουχία, χώρα. β) οἱ κάτοικοι, ὁ πληθυσμός. γ) τὸ σύνολον τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν. δ) τὸ πολίτευμα τῆς λαϊκῆς διακυβερνήσεως, ἡ δημοκρατία. ε) διοικητικὴ περιφέρεια.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

ὅτι... πεπολεμηκάτε εἰδ. πρότ. ὡς ἐπεξηγήσεις τοῦ κἀκεῖνο, πολέμουσ συστ. ἄντ. (πεπολεμηκάτε), ὑπὲρ ὧν... ἔστι ὁ πόλεμος πλάγια ἐρωτ. ἐπεξηγήσεις τοῦ τοῦτο (ἀπωτέρα ἐξάρτησις τῷ ρήμα λογίζεται, σκέψεως σημαντικόν). — πρὸς τοὺς δῆμους ἐμπρόθ. προσδ. ἐχθρ. διαθέσεως, περὶ τῶν ἐγκλημάτων, περὶ γῆς, περὶ ὄρων ἢ φιλονικίας ἢ ἡγεμονίας ἐμπρ. προσδ. ὑπερασπίσεως. Πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας ἐμπρ. προσδ. ἐχθρικής διαθέσεως, ὑπὲρ οὐδενός, ὑπὲρ τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐμπρ. προσδ. ὑπερασπίσεως. — ὥστ'... οὐκ ἂν ὀκνησαίμι συμπερασματικὴ κυρία (τὸ ἀποτέλεσμα ἐνταῦθα παρίσταται ὡς δυνατόν). Σημείωσις : Τὸ ὥστε ἐν ἀρχῇ περιόδου ἢ ἡμιπεριόδου τίθεται μετ' ἐμφάσεως πρὸς δῆλωσην καθολικοῦ συμπεράσματος κατὰ παράταξιν πρὸς τὰ προηγούμενα καὶ δύναται νὰ ἐρμηνεύεται «ἐπομένως» «διὰ τοῦτο», «ὅθεν» «λοιπὸν». Ἐπὶ τοιαύτης περιπτώσεως τὸ ὥστε δύναται νὰ συντάσσεται πρὸς οὐκὸνδῆ-

ποτε ἐγχαλῆσιν. — συμφέρειν εἶδ. ἀπαρ. ἀντ. τοῦ ἠγεῖσθαι, ἡ μῖν = ἀντ. τοῦ πολεμεῖν, πολεμεῖν ὑποκ. τοῦ συμφέρειν. Τοῦς "Ἑλληνας ὑπ. τοῦ πολεμεῖν, δημοκρατουμένους χρον. μετχ. ἢ ὀλιγαρχουμένους φιλολους, β' ὅρος συγκρίσεως (σύγκρισις ἀντιθέσεως), οὐ χαλεπῶς, σχῆμα λιτότητος, ἀν ποιήσασθαι δυν. ἀπαρ. τοῦ πλαγίου λόγου ἀντ. τοῦ νομίζω, ὄντας ὑποθ. μετχ., ὁ ὑποθετικὸς λόγος ἐν εὐθείᾳ ἐκφορᾷ: εἰ ἐλεύθεροι εἶεν (οἱ "Ἕλληνες)—ὁμοίως οὐ χαλεπῶς ποιήσαι σθ' ἀν τὴν εἰρήνην (γ' εἶδος ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος), ὀλιγαρχουμένους ὁμοίως ὑποθ. μετχ. με τὴν ὡς ἔνω ἀπόδοσιν (γ' εἶδος ἀπλή σκέψις). — οὐ γὰρ ἐσθ' ὅπως = ἐπιφρηματικὴ ἐκφοραὶς δηλοῦσα τρόπον. ὀλίγοι, ζητοῦντες ὑποκ. τοῦ γένοιντ' ἀν εὐνοικατῆρ. πολλοῖς καὶ τοῖς ἠρημένοις δοτ. ἀντικειμενικὰ ἐκ τοῦ εὐνοί.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Προσέξατε ὁμοῦ καὶ ἐκεῖνο, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι δηλαδὴ πολλοὺς πολέμους σεῖς ἔχετε διεξαγάγει καὶ πρὸς δημοκρατίας καὶ πρὸς ὀλιγαρχίας. Καὶ τοῦτο μὲν γνωρίζετε καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι ἀλλὰ διὰ ποίους λόγους ἐπολεμήσατε πρὸς ἓνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν τῶν δύο, τοῦτο ἴσως οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν σκέπτεται. Διὰ ποίους λοιπὸν λόγους ἐγένετο ὁ πόλεμος; (Ἐγένετο) ἐναντίον τῆς δημοκρατίας ἢ χάριν τῶν ἰδιωτικῶν σας κατηγοριῶν, διότι δὲν ἠδυνήθησαν δημοσίως νὰ διαλυθῶν, ἢ διὰ μέρος γῆς ἢ διὰ σύνορα ἢ δι' ἀντιζηλίας ἢ διὰ τὴν ἡγεμονίαν πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας δι' οὐδὲν ἐξ αὐτῶν (ἐγένετο πόλεμος), ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ (δημοκρατικοῦ) πολιτεύματος καὶ τῆς ἐλευθερίας ὥστε ἐγὼ δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ εἶπω ὅτι θεωρῶ συμφέρον (μας) (ὅτι συμφέρει εἰς ἡμᾶς) ὅλοι οἱ "Ἕλληνες νὰ μᾶς πολεμοῦν, ὅταν ζοῦν ὑπὸ δημοκρατικὸν καθεστῶς παρὰ, ὅταν ζοῦν ὑπὸ ὀλιγαρχικὸν πολιτεῖμα, νὰ εἶναι φίλοι μας. Διότι, ἐὰν μὲν εἶναι ἐλεύθεροι (οἱ "Ἕλληνες), νομίζω ὅτι οὐχὶ δυσκόλως (εὐκόλως) ἠθέλετε κάμει (πρὸς αὐτοὺς) εἰρήνην, ὅσάκις τὸ θελήσετε, ἐὰν δὲ ζοῦν ὑπὸ ὀλιγαρχικὸν καθεστῶς (οἱ "Ἕλληνες), (νομίζω) ὅτι οὔτε τὴν φιλίαν θὰ δυνηθῆτε νὰ ἐξασφαλίσετε διότι κατ' οὐδένα τρόπον οἱ ὀλίγοι (ὀλιγαρχικοὶ) εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἐπιζητοῦν τὴν ἀρχὴν εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι προτιμοῦν νὰ ζοῦν ἐν ἰσότητι, εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι συμπαθεῖς.

ΘΕΜΑ 2.

"Αξιὸν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κάκεινο ἐξετάσαι, πῶς ποθ' οἱ πάλοι τὰς τιμὰς ἔνεμον καὶ τὰς δωρεὰς τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐεργεταῖς, καὶ ὅσοι πολλῆται τύχαιον ὄντες καὶ ὅσοι ξένοι. Κἄν μὲν ἴδῃτ' ἐκείνους

ἀμεινον ὑμῶν, καλὸν τὸ μιμησασθαι, ἂν δ' ὑμᾶς αὐτούς, ἐφ' ὑμῖν ἔσται τὸ πράττειν. Πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα τὸν τῆν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατηγούοντα καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον Μαραθῶνι καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατηγοῖς ἀγαθὰ εἰργασμένους, οὐ χυλοῦς ἴστασαν οὐδ' ὑπερηγάπων. Οὐκ ἄρα τοῖς ἑαυτοῦς ἀγαθόν τι ποιοῦσι χάριν εἶχον; Σφόδρα γ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἀπεδίδοσαν γε καὶ αὐτῶν κἀκείνων ἀξίαν· ὄντες γὰρ πολλοῦ πάντες ἄξιοι προὔκρινον ἐκείνους αὐτῶν ἡγεῖσθαι. Ἔστι δὲ σώφροσιν ἀνθρώποις καὶ πρὸς ἀλήθειαν βουλομένοις σκοπεῖν πολὺ μείζων τιμὴ χαλκῆς εἰκόνας τὸ καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν κεραισθαι πρῶτον.

(Δημοσθένους κατ' Ἀριστοκράτους 196 - 197)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

ἐξετάσαι: ἀπκρ. ἀορ. α' τοῦ **ἐξετάζω**, παρατ. ἐξήταζον, μελ. ἐξετάσω καὶ ἐξέτω (-ῆς -ῆ κτλ.), ἀορ. ἐξήτασα, πκρ. ἐξήτακα, ὑπερσ. ἐξήτακην, παθητ. ἐξετάζομαι, παρατ. ἐξήταζόμην, παθ. μελ. ἐξετασθήσομαι, παθ. ἀορ. ἐξετάσθην, παρακ. ἐξήτασμαι, ὑπερσ. ἐξήτασμην. Τὸ ἀπλοῦν ἐτάζω μεταγενέστερον κυρίως παρὰ ποιηταῖς (πρβλ. τὸ ἐκκλ. αὐ ἐτάζων καρδίης καὶ νεφροῦς). **Συντάξεις — σημασίαι**: α) με ἀιτ. ἐξετάζω τινὰ ἢ τι = ἐρευνῶ, ἐρωτῶ καὶ λαμβάνω πληροφορίας περὶ τινος, ὀρίζω, δοκιμάζω, ὑποβάλλω εἰς ἀσπληρὰν ἐξέτασιν, ἀνακρίνω. β) ἐμπροσθέντως (ἐκ τινος, περὶ τινος, διὰ τινος, διὰ τι[να], πρὸς τι[να] παρὰ τι). γ) ἐ π ἰ σ τ ρ α τ ε υ μ ᾶ τ ω ν = ἐπιθεωρῶ, ἀπριθμῶ «βουλόμενοι τὴν στρατιάν ἐξετάσαι» Θουκ. 7.33. δ) μ ε ἀ ἰ τ. καὶ ἐξηρημένην πρότ. (ὅστις, τί, πῶς) ε) με κπηγ. **μτχ.** = ἀποδεινύομαι «ἐὰν μὴ παρὼν ἐξετάζηται» Πλ. Νομ. 464α στ) σπανίως με γεν. = συγκριταλέγομαι, θεωροῦμαι. **Παράγωγα**: Ἐξέτασις, ἐξετασμός, ἐξεταστής, ἀνεξέταστος, ἐξεταστέον (τὰ νεοελλ. ἀν, μετ., ἐπαν + ἐξεταστέος = ὁ μέλλων νὰ ὑποστῇ ἐκ νέου ἐξέτασιν). **Ἑτυμολογία**: Σύνθετον ρῆμα ἐκ τῆς προθ. ἐκ + καὶ ἐ τ ᾶ ζ ω, ὅπερ ἐκ τῆς ρ. ἐσ- τοῦ εἰμί, (ἐτ-υμον, ἐτ -εός) ἀναλογικῶς σχηματισθὲν πρὸς τὰ εἰς -α ζ ω, ἐξ -ε τ ᾶ δ -ζ -ω) ἐξετάζω. **Συνώνυμα**: ἀναζητῶ, ἀνακρίνω, ἀνερευνῶ, δοκιμάζω, ἐλέγχω, πυνθάνομαι, ἐξέτασιν ποιοῦμαι, ἐξέτασιν ποιῶ. — **ἐνεμον**: παρατ. τοῦ **νέμω** (= μοιράζω, διανέμω, βόσκω, καρπώνομαι), μελ. νεμῶ, ἀορ. ἐνειμα, παρακ. νενέμηκα, ὑπερσ. ἐνενεμήκασι. Μέσ. καὶ Παθητ. **νέμομαι** (μέσ. = μοιράζομαι, καρπώνομαι. — παθητ. = κατέγομαι, βόσκομαι). παρακ. ἐνεμόμην, μ. μελ. νεμοῦμαι, μ. ἀορ. ἐνειμάμην, παθ. μελ. νεμηθήσομαι, παθ. ἀορ. ἐνεμήθην, παρακ. νενέμημαι, ὑπερσ. ἐνενεμήμην (πλείονα περὶ τοῦ νέμω βλ. θέμα 19). — **τύχοιεν**: εὐκτ. ἀορ. β' τοῦ **τυγχάνω**, παρατ. ἐτύχωνον, μέσ. μελ. με ἐνεργ. **σημ.** τ ε ὑ ξ ο μ α ι, ἀορ. β' ἐτυχον, παρ. τετύχηκα, ὑπερσ. ἐτετυχέκην ἢ τετυχηκῶς ἦν. **Συντάξεις — σημασίαι**: Τυγχάνω α) + ἀιτ. κυρίως παρ' Ὀμήρω = ἐπιτυγχάνω τινὰ δι' ὄπλου ἢ λίθου. β) + γεν. (τυγχάνω εὐνοίας, συγγνώμης, τιμωρίας, τῶν δικαίων) = ἐπιτυγχάνω, εὐρίσκω, ἀπολαμβάνω. γ) με δύο γεν. (ἢ μία γεν. κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου) «τυγχάνω τούτου ἀγαθοῦ, κακοῦ» κλπ. = τὸν εὐρίσκω καλόν, κα-

κόν κλπ. δ) με δοτ. τυγχάνω τινι = συναντώ τυχαίως κάποιον. ε) με κατ-τηγορ. μτχ. (περιλαμβανομένης τῆς ἐννοίας τῆς συμπτώσεως), ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐπί-κεντρον τοῦ νοήματος κεῖται εἰς τὴν μετοχήν, τὸ μὲν ρ. μεταφράζεται με ἐπίρ. ἢ δὲ μτχ. με ρῆμα (πρβλ. λα ν θ ἄ ν ω, δι ἄ γ ω, δι α τ ε λ ῶ, δι α γ ῖ γ ν ο μ α ι, φ θ ἄ ν ω, ο ἶ χ ο μ α ι). (Συνήθως ἡ ἄνωτέρω μτχ. παραλείπεται καὶ συ τυγχά-νεις ἐπιστήμων τούτων (ἐν. ὦν)» Πλ. Πρωτ. 353α. στ) μετ' ἄπαρ. 2) ἀπολύτως = ἐπιτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, φθάνω εἰς τὸν σκοπὸν καὶ τύχοιμεν» Θουκ. 4.63. η) ἀπροσώπως. **Ἑτυμολογία** : ἐ κ θ ε μ. τυχ- μετὰ τοῦ προσφ. ν πρό τοῦ χη-ρακτῆρος καὶ τοῦ αν μετ' αὐτόν: τυ-νη-αν-ω> τυγχάνω καὶ ἐκ θεμ. τυχ- ὁ μέλ. τεύχομαι καὶ μεταγεν. παρατ. τέτευχα. **Παράγωγα** : τύχη (ἐξ οὗ εὐτυχῆς, ἐπιτυ-χῆς, δυστυχῆς, κ.τ.τ.), τεύξις (ἐπίτευξις, ἔντευξις), τεύγμα, ἐπίτευγμα. **Συνώνυ-μα** : ἐφικνούμαι τινος, ἔντευξιν ποιούμαι τινι (= συναναστρέφομαι τινά), ἀπαν-τῶ τινι (= συναντῶ τινά) καὶ αἰ δ ἰ κ α ν ἰ κ α ἰ φ ρ ἄ σ ε ι ς : δ ἰ κ η ς τυ γ χ ἄ ν ω ὑ π ὅ τ ι ν ο ς = δ ἰ κ η ν δ ἰ δ ῶ μ ε τ ἰ ν ι (= τιμωροῦμαι ὑπό τινος), ὡς ἐνεργ. δὲ αὐτῶν τα: δ ἰ κ η ν λ α μ β ἄ ν ω π α ρ ἄ τ ἰ ν ο ς ἢ δ ἰ κ η ν ἐ π ἰ τ ἰ ὅ η μ ι. (= τιμωρῶ τινά). — **οἱ πάλοι** = οἱ πρόγονοι. — **Ἐργάζομαι** : (μεικτὸν ἀποθ. ἐνεργητ. διαθ.), παρατ. εἰργάζομην, μέσ. μέλ. ἐργάσομαι, παθ. μέλ. ἐργα-σθήσομαι, μέσ. ἄορ. ἐνεργ. σημ. εἰργασάμην, παθ. ἄορ. εἰργάσθην, μέσ. καὶ παθ. πρ. εἰργασμαι, ὑπερσ. εἰργάσμην καὶ εἰργασμένος ἦν. τετ. μέλ. εἰργασμένος ἔσο-μαι. **Σημασίαι** — **Συντάξεις** : α) ἀμεταβ. ἐργάζομαι, κοπιᾶζω, μοχθῶ. β) μεταβ. (ὡς τὸ ποιῶ) με αἰτ. τι = κάμνω τι, κτίζω, γ) ἐμπροσθέντος, δ) ὡς τὸ δρῶ = πράττω, ἐκτελῶ. ε) ἐμπορευόμαι «καὶ ταῦτα γεωργεῖ, ταῦτα ἐργάζεται» Δημ. 794.25 καὶ «ἐ ρ γ ἄ ζ ὀ μ ε ν ο ι» = ἐμπορευόμενοι στ) με σύστοιχον ἀντ. (αἰτ.). 2) με δύο αἰτ. ἐ ρ γ ἄ ζ ο μ α ι τ ἰ ν ἄ τ ι = κάμνω τι εἰς ἄλλον. η) κη-εργάζομαι τι, καλλιεργῶ, θ) κτῶμαι τι ἐργαζόμενος, 1) ἀπολύτως = ἀσχολοῦ-μαι εἰς τινά ἐργασίαν, ια) με δοτ. καὶ αἰτ. = προξενῶ. **Ἑτυμολογία** : τὸ ρ. ἐκ τοῦ *Ἐργον* > ἔργον καὶ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ θέμα τῶν εἰς -αζω ἔχον ἐρ-γάζ-ομαι ἐκ τοῦ ἐργάδ- j-ομαι. **Παράγωγα** : ἐργάτης, ἐργατικός, ἐργασία, ἐργαστήρ (ἐργαστήριον), ἐργαλεῖον, ἐργάσιμος, ἐργατέος. **Συνώνυμα** : δρῶ, ποιῶ, πραγματευόμαι, πράττω, ἐργάτης εἰμί, ἔργον ποιούμαι τι, ἔργον ἔχω τι. — **Χαλκοῦς ἦ- οὖν** = χάλκινος, ἰσχυρὸς (ἰδίχ ἐπὶ χάλκινων ἀγαλμάτων). — **Ἰστα-σαν** : παρατ. τοῦ ἴστημι = στήνω. **προὔκρινον** κατόπιν κράσεως ἀντὶ προέκρινον τοῦ προκρίνω = 1) κατὰ προτίμησιν ἐκλέγω, προτιμῶ. 2) κρίνω. ἐκ τῶν προτέρων. **αὐτῶν** : αὐτοπαθῆς ἄντων. γ' προσ. ἀντὶ ἑαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν. **σκοπεῖν** : ἄπαρ. ἐν. τοῦ σ κ ο π ε ω - ῶ (βλ. θέμα 22). **κεκρίσθαι** : ἄπαρ. παρακ. τοῦ κρίνομαι = κρίνομαι, θεωροῦμαι. 2) + γεν. φέρομαι εἰς δι-κην, δικάζομαι, κατακρίνομαι, καταδικάζομαι. 3) διακρίνομαι. 4) μεσ. καὶ παθ. ἐκλέγομαι. 5) ἀριθμοῦμαι. 6) φιλονικῶ «δίκη -τε ἐτοίμοι ἦσαν περὶ αὐτῆς κρίνε-σθαι» Θουκ. 4,122. **ἔχω χάριν τινι** = ἀποδίδω εὐγνωμοσύνην εἰς κάποιον. **Ξένος** : α) ὁ ἐκ ξένης χώρα φίλος (κατὰ τὰ θέσμιμα θεωρούμενος ὡς διατελὼν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ξενίου Διός), β) ὁ φιλοξενούμενος (καὶ ὁ φιλοξενῶν), γ) ὁ ἄγνωστος, ὁ προερχόμενος ἐξ ἄλλου τόπου. **ἀγαθός** = καλός, γενναῖος, ἀν-δρεῖος, συνετός, φρόνιμος, χρηστός, πλούσιος, εὐγενής.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Ἄξιον τοίνυν (ἔστι) ... ἐξετάσαι κυρ. πρότ. ἐξετάσαι ὑποκ. τῆς ἀπρσ. ἐκφράσεως ἄξιον (ἔστι), ὑμᾶς ἐν. ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. κάκεινο ἀντικ. πῶς ποτέ... εὐεργέταις πλαγία ἐρωτημ. πρότ. μερικῆς ἀγνοίας (βλ. θέμα 20) ὡς ἐπεξηγήσεως τοῦ κάκεινο. Τὸ ποτέ = ἄραγε. οἱ πάλαι ὑποκ. τοῦ ἔνεμον. τὰς τιμὰς, τὰς δωρεὰς ἀμ. ἀντικ. τοῖς εὐεργέταις ἐμμ. ἀντικ. ὡς ἀληθῶς ἐπίρρ. τρόπου (τὸ ὡς ἐπιτακτικόν) καὶ ὅσοι πολῖται τύχοιεν ... καὶ ὅσοι ξένοι ἀναφορ. προσδ. πρότ. ἡ εὐκτ. τοῦ πλαγίου λόγου διὰ τὸν ἱστορικὸν χρόνον τῆς ἐξαρτήσεως (ἐνεμον), ὅσοι ὑποκ. τοῦ τύχοιεν. ὄντες, κατηγ. μτχ. πολῖται, κατηγ. καὶ ὅσοι ξένοι (τύχοιεν ὄντες). ξένοι, κατηγ. καλὸν τὸ μιμήσασθαι (ἔσται), ἐφ' ὑμῖν ἔσται τὸ πράττειν κυρ. προτάσεις. (ἔσται) ρῆμα, τὸ μιμήσασθαι ὑποκ. καλὸν κατηγ. ἔσται ρ. τὸ πράττειν, ὑποκ. κἂν μὲν ἴδητε ... ὑμῶν, ἂν δ' ὑμᾶς αὐτοὺς (ἴδητε, νέμοντας ἄμεινον ἐκείνων) ὑποθ. προτάσεις. ἴδητε ρ. ὑμεῖς ὑποκ. ἐκείνους ἀντικ. (νέμοντας κατηγ. μτχ.). ἄμεινον ἐπίρρ. τρόπου, ὑμῶν γεν. συγκριτική. ἂν ἴδητε ρ. τῆς Βσης ὑποθ. πρότ., ὑμεῖς ὑποκ. ὑμᾶς αὐτοὺς ἀντικ. (νέμοντας κατηγ. μτχ.) (ἄμεινον ἐπίρρ. τρόπου, ἐκείνων γεν. συγκριτ.). κἂν ἴδητε (ὑπόθεσις)—καλὸν (ἔσται) τὸ μιμήσασθαι ἀπόδοσις Δ' προσδοκώμενον. ἂν δ' ὑμᾶς αὐτοὺς (ἴδητε) (ὑπόθεσις) — ἐφ' ὑμῖν ἔσται τὸ πράττειν (ἀπόδοσις) Δ' προσδοκώμενον. Πρῶτον... ἴστασαν κυρ. πρότ. οὐδ' ὑπερηγάπων κυρ. πρότ. ἴστασαν ρ. ἐκεῖνοι ὑποκ. Θεμιστοκλέα - Μιλτιάδην - ἄλλους ἀντικ. χαλκοῦς κατηγ. τὸν στρατηγούντα, τὸν ἡγούμενον, ἐπιθ. μτχ. τὴν ναυμαχίαν, σύστοιχον ἀντ. τῆς μτχ. στρατηγούντα' (τὸ στρατηγῶ με σύστοιχον αἰτ. ναυμαχίαν, στρατηγίαν, πόλεμον, ὁ στρατηγὸς ἡγεῖτο καὶ τῆς πεζομαχίας καὶ τῆς ναυμαχίας), εἰργασμένους, ἀναφορ. μτχ. (ἄλλους) ὑποκ. ἀγαθὰ (ἔργα), ναυμαχίας), εἰργασμένους, ἀναφορ. μτχ. (ἄλλους) ὑποκ. ἀγαθὰ (ἔργα), σύστοιχον ἀντικ. ἴσα, κατηγ. τοῦ ἀντικ. τοῖς στρατηγοῖς δοτ. ἀντικ. Οὐκ ἄρα... εἶχον; εὐθεῖα ἐρωτ. πρότ. εἶχον ρ. ἐκεῖνοι ὑποκ. χάριν ἀμ. ἀντικ. τοῖς ποιοῦσι ἐμμ. ἀντ. ἐαυτοὺς ἀντ. τῆς μτχ. τί (= τινὰ; πράξιν) σύστοιχον ἀντ. Σφοδρά ... ἀπέδιδσαν ... ἀξίαν κυρ. πρότ. (ὁ καὶ προσθετικῶς). ἀπέδιδσαν ρ. ἐκεῖνοι, ὑποκ. χάριν, ἀντικ. ἀξίαν, κατηγ. τοῦ ἀντικ. αὐτῶν - ἐκείνων, γεν. τῆς ἀναφορᾶς ὄντες... ποῦκρινον ἡγεῖσθαι κυρ. πρότ. ὄντες ἐναντ. μτχ. ἡγεῖσθαι τελ. ἀπαρ. ἀντικ. ἐκείνους ὑποκ. αὐτῶν ἀντικ. τοῦ ἀπαρ. ἀξιοὶ κατηγ. (ὄντες). πολλοῦ γεν. τῆς ἀξίας. ἔστι... κεκρίσθαι πρῶτον κυρ. πρότ. ἔστι ρ. τὸ κεκρίσθαι ὑποκ. τιμῆ κατηγ. εἰκόνος γεν. συγκρ. ἀνθρώποις! δοτ. κρίνοντος προσώπου· σκοπεῖν, τελ. ἀπαρ. ἀντικ. (βουλομένοις)· πρὸς ἀληθεῖαν ἐμπροθ. ἀναφορᾶς, ὑποκ. τοῦ κεκρίσθαι (τινά), πρῶτον κατηγ. ἀνδρῶν γεν. δικιρ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἄξιον τοίνυν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἐξῆς νὰ ἐξετάσετε, πῶς ἄραγε οἱ πρόγονοι ἀπένεμον τὰς τιμὰς καὶ τὰς δωρεὰς εἰς τοὺς ἀληθέ-

στατα εὐεργέτας, καὶ ὅσοι κατὰ τύχην ἦσαν πολῖται καὶ ὅσοι (κατὰ τύχην) ἦσαν ξένοι. Καὶ ἂν μὲν ἴδετε (ὅτι ἀπένεμον τὰς τιμὰς) ἐκείνοι καλύτερον ἀπὸ σᾶς, εἶναι καλὸν τὸ νὰ μιμηθῆτε (ἐκείνους), ἐὰν δὲ ἴδετε ὅτι σεῖς οἱ ἴδιοι (ἀπονέμετε καλύτερον ἀπὸ ἐκείνους τὰς τιμὰς), εἶναι «εἰς τὸ χέρι σας» τὸ νὰ πράττετε (τὴν πράξιν αὐτήν). Κατὰ πρῶτον μὲν λοιπὸν ἐκείνοι (οἱ πρόγονοι) εἰς τὸν Θεμιστοκλέα, ὁ ὁποῖος ἦτο στρατηγὸς τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας καὶ εἰς τὸν Μιλτιάδην, ὁ ὁποῖος ἦτο ἡγεμὼν εἰς τὸν Μαραθῶνα, καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν διαπραξείη γενναίας (πράξεις) ἀνταξίας πρὸς τοὺς σημερινοὺς στρατηγούς, δὲν ἴδρον χάλκινους ἀνδριάντας οὔτε ὑπερηγῶν (αὐτούς). Λοιπὸν δὲν ἀπέδιδον εὐγνωμοσύνην εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔπραττον εἰς ἑαυτοὺς κάποιαν καλὴν (πράξιν); Βεβαίωτατα, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπέδιδον (εἰς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνην) ἀνταξίαν καὶ εἰς τοὺς ἑαυτοὺς των καὶ εἰς ἐκείνους· διότι μολονότι ὅλοι εἶχον μεγάλην ἀξίαν, κατὰ προτίμησιν ἐξέλεγον ἐκείνους νὰ εἶναι ἡγεμόνες εἰς τοὺς ἑαυτοὺς των. Κατὰ τὴν γνώμην ὅμως τῶν συνετῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἐξετάζουν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀλήθειαν εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα τιμὴ ἀπὸ τὸν χάλκινον ἀνδριάντα τὸ νὰ ἔχη κανεὶς κριθῆ πρώτος ἀπὸ καλοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνδρας.

Θ Ε Μ Α 3.

Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς κάκεῖνο σκοπεῖν, ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων πολ-
λάκις εἰσὶν ἐψηφισμένοι τοῖς νόμοις χρῆσθαι τοῖς ὑμετέροις, ἐφ' ᾧ
φιλοτιμεῖσθ' ὑμεῖς, εἰκότως· ὁ γὰρ εἰπεῖν τινὰ φασιν ἐν ὑμῖν, ἀληθὲς
εἶναι μοι δοκεῖ, ὅτι τοὺς νόμους ἄπαντες ὑπειλήφασι, ὅσοι σωφρο-
νοῦσι, τρόπους τῆς πόλεως. Χρὴ τοίνυν σπουδάζειν ὅπως ὡς βέλτι-
στοὶ δόξουσιν εἶναι, καὶ τοὺς λυμαινομένους καὶ διαστρέφοντας αὐτοὺς
κολάζειν, ὡς εἰς καταραθυμήσετε, τῆς φιλοτιμίας τε ταύτης ἀποστε-
ρήσεσθε καὶ κατὰ τῆς πόλεως δόξαν οὐ χρηστὴν ποιήσετε. Καὶ μὴν,
εἰ Σόλων καὶ Δράκοντα δικαίως ἐπαινέετε, οὐκ ἂν ἔχοντες εἰπεῖν
οὐδετέρου κοινὸν εὐεργέτημ' οὐδὲν πλὴν ὅτι συμφέροντας ἔθηκαν καὶ
καλῶς ἔχοντας νόμους, δίκαιον δῆπου καὶ τοῖς ὑπεναντίως τιθεῖσιν
ἐκείνοις ὀργίλως ἔχοντας καὶ κολάζοντας φαίνεσθαι. Οἶδα δὲ Τιμο-
κράτην, ὅτι τὸν νόμον εἰσενήνοχε τοῦτον οὐχ ἦκισθ' ὑπὲρ αὐτοῦ· πολλὰ
γὰρ ἠγεῖτο πολιτεῦσθαι παρ' ὑμῖν ἄξια δεσμοῦ.

(Δημοσθένους κατὰ Τιμοκράτους 210 - 212)

Δεῖ βλ. θέμα 20. σκοπεῖν ἀπαρ. ἐν τοῦ σκοπέω -ῶ (βλ. θέμα 22), εἰσὶν ἐψηφισμένοι παθ. παρ. ὄρ. τοῦ ρ. ψηφίζομαι, τὸ ἐνεργ. ψηφίζω παρκατ. ἐψηφίζω, μελ. ψηφῶ, ἀόρ. ἐψηφισα, παρκατ. ἐψηφισα. Μέσ. ψηφίζομαι, παρκατ. ἐψηφίζομαι, μελ. ψηφιοῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἐψηφισάμην, παθ. μελ. ψηφισθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐψηφίσθην, παρκατ. ἐψηφισαί, ὑπερσ. ἐψηφισάμην, τετ. μέλ. ἐψηφισμένος ἔσομαι. **Σημασίαι — συντάξεις :** α) Τὸ ἐνεργ. **ψηφίζω** + αἰτ. = λογαριάζω, ἀριθμῶ διὰ λιθαρίων (ψηφῶν), νεοελλ. = ρίπτω τὴν ψηφῶν μου, ἀσκῶ τὸ ἐκλογ. δικιῶμα. β) συνήθ. ὡς ἀποθετικὸν τὸ μέσ. ψηφίζομαι = ἀποφασίζω διὰ τῆς ψήφου μου ἢ ἐγκρίνω γ) ψηφίζομαι + αἰτ. = ἐπιδοκιμάζω ἢ ἀποφασίζω διὰ τῆς ψήφου μου. δ) ψηφίζομαι μετὰ δοτ. καὶ αἰτ. = ἀποφασίζω τί διὰ τινος, παρέχω, παραχωρῶ διὰ τῆς ψήφου μου. ε) με δύο αἰτ., ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία κατηγ. τῆς ἄλλης «ψηφίζομαι τινος θεόν» Πλούτ. 2.187.στ) με τέλ. ἀπαρ. 2) με ἐξήρητη. πρότ. (ὅπως). **Ἑτυμολογία :** ἐκ τοῦ οὐσ. **ψηφος** (= χαλίκι) τὸ θέμα ψ η φ ἰ δ - j καὶ με τὴν κατάληξιν ψηφίζω. **Παράγωγα :** ψήφισμα, ψήφισις, ψηφιστής, ψηφιστέον (συμ) ψηφισμός, ψηφιστός. **Συνώνυμα :** ψηφῶν τίθημι ἢ δίδωμι ἀντὶ τοῦ ψηφίζομαι. **Χρησθαί :** ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ **χρήσομαι** -ῶμαι, παρκατ. ἐχρησάμην - ὶσθην, μελ. χρήσομαι, ἀόρ. ἐχρησάμην, παθ. ἀόρ. ἐχρησθήσθην, παρκατ. ἐχρησάμην, ὑπερσ. ἐχρησάμην (μεταγεν. παθ. μελ. χρησθήσομαι). **Συντάξεις — σημασίαι :** α) χρῶμαι + δοτ. (τινί) = μεταχειρίζομαι τι «χρῶμαι ἵππῳ» = ἵππεύω, δισκοῦ ἵππον, «χρῶμαι πόλει» = λαμβάνω μέρος εἰς τὰ πολιτικά. β) μετὰ τινος ψυχικῆς δυνάμεως ἔχει ἀνάλογον σημασίαν ὅπως : χρῶμαι βῶ ἢ, κραυγῇ, ἰδρυγῇ θυμῷ κ.λπ. = βῶω, κραυγάζω, ἰδρυρίζομαι, θυμοῦμαι γ) με δύο δοτ., ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία ἀντικ. καὶ ἡ ἄλλη κατηγ. (ἐνίοτε μετὰ τοῦ ὡς) «χρῶμαι τῷ ὄψω ἢ τῷ ὄψω σίτω» χρησιμοποιοῦ πρόγυμα τι ὡς... Ἐν. Ἀπομν. 3,14.4. δ) με δοτ. καὶ ἐμπροθέτως (εἰς τι, πρὸς τι, ἐπί τι, ἀμφί τι, περὶ τι) = μεταχειρίζομαι τι πρὸς τινος σκοπόν. «ὅποιός δὲ πόνω χρῆ πρὸς εὐεξίαν» Ἐν. Οἰκ. 11,13. ε) με δοτ. καὶ οὐδ. ἐπιθ. ἢ ἀντων. ὡς ἐπίρρημα «οὐκ ἂν ἔχοις δ,τι χρῶο σαυτῷ» Πλ. Κριτ. 45β καὶ «Θηβαίους ἔχοντες... τί χρῆσεσθε (Θηβαίους)» Δημ. 108.8,74. στ) με δοτ. καὶ σύστατον ἀντικ. «Χρωμένους τῷ κτείναντι χρεῖαν, ἦν ἂν ἐθέλωσι» Πλ. Νομ. 868 b. ζ) ἐπί προσώπων = θεωρῶ, ἔχω ἢ μεταχειρίζομαι, συναναστρέφομαι τινος, η) ἀπολύτως **οἱ χρωμένοι** = οἱ φίλοι ἢ με ἐπίρ. «οὕτω χρῶνται οἱ Πέρσαι» ἔτσι συνηθίζου Ἐν.Κ.Π. 4.3,23. **Ἑτυμολογία :** ἐκ θέματος χ ρ η - προελθὼν κατὰ Κούρτιον ἀπὸ ρίζαν χ ε ρ = (λαμβάνω τι ἀνά χεῖρας) κατὰ με τ ἄ θ ε σ ι ν καὶ ἔ κ τ α σ ι ν τοῦ φωνήεντος ε. Τὸ ρῆμα συναϊρεῖται ὅπως τὰ ρήματα εἰς -αω, ἔχει ὁμως η καὶ η εἰς τὰς συνηρημένους καταλήξεις ἀντὶ α καὶ α (ὅπως τὰ ρ. διψῶ, πεινῶ, σμῶ (= σπογγίζω, καθαρίζω), κνῶ (= ζῶω), χρῶ, ψῶ (= ψάω, τρίβω. **Παράγωγα :** χρῆμα, χρῆσις, χρῆστος (ἄχρηστος, εὐχρηστος, κλπ.) χρῆστέον. **Συνώνυμα :** μεταχειρίζω, -ομαι, ἔχω, κτῶμαι. **δοκεῖ** βλ. θέμα 14. **ὀυπελήφασιν**, παρκατ. τοῦ ὀπολαμβάνω 1) = σηκώνω ἢ ὑποστηρίζω κάτωθεν. 2) λαμβάνω ἀπὸ τῆς χειρός, 3) κυριεύω, 4) ἀπαντῶ διακρίπτω (ἰδίχ ἐν τῇ μχτ. ὀπολαβών), ὀμιλῶ 5) προσθάνω, 6) ἐπακολουθῶ 7) προσδέχομαι, παραδέχομαι, 8) ἐνωῶ, 9) ὑποπτεύω, 10) προσελαύω, 11) ἐμποδίζω, 12) νομίζω, θεωρῶ. **Σωφρονέω**, παρκατ. ἐσωφρόνουν, μελλ. σω-

φρονήσω, ἀόρ. ἐσωφρόνησα, παρκακ. οσσωφρόνηκα. σ ω φ ρ ο ν ὤ = ἔχω σφῶς τὰς φρένας, εἶμαι φρόνιμος, ἐγκρατής, δείκνυμαι κύριος ἑμαυτοῦ, συνέρομαι «τὰ σσωφρονημένα» = τὰ σωφρόνως πεπραγμένα. **Ἔτυμολογία** : παρασύνθετον ἐκ τοῦ σ ὠ φ ρ ω ν (σῶς = σφῶς) + φ ρ ῆ ν - φ ρ ε ν ὀ ε. **Συνώνυμοι** αὶ π ε ρ ι φ ρ ᾶ σεις σῶφρων εἰμί, φρόνιμος γίγνομαι. **Τρόπος** : α) κατεύθυνσις, διευθύνσεις, β) τὸ σύνολον τῶν χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων μιᾶς μορφῆς, καταστάσεως κ.λ.π. γ) βιοτική συνήθεια, ἔξις, δ) χαρακτήρ, διαγωγή, ὕφος ε) μέθοδος στ) περιουσία, οἰκονομ. κατάστασις. **λυμαίνομαι** ἐκ τοῦ λ ὕ μ η (= ὕβριστική μεταχείρισις, β λ ᾶ β η). α) με ἀίτ. λ υ μ α ἰ ν ο μ α ι τ ι ν α ἤ τι = κακομεταχειρίζομαι, κακοποιῶ τινα, μεταχειρίζομαι ἀπρεπῶς βλάπτω, β) ἐπὶ πραγμάτων καταστρέφω, διαστρέφω, βλάπτω, ἀφανίζω γ) με δοτ. ἀτιμάζω, ἐπιφέρω βλάβην εἰς τινα «ἡ ὕβρις τοῖς ὄλοις πράγμασιν λυμαίνεται» Ἰσοκρ. 397 b. δ) ἀπολύτως = προξενῶ καταστροφὴν «ὄσα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται» Θουκ. 5.103. ε) με οὐδ. ἐπιθ. = ἐπιφέρω πᾶσαν δυνάτην βλάβην, ἀτιμίαν. **διαστρέφω** = 1) στρέφω κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. 2) κάμνω μορφασμούς. 3) μεταφορικῶς = διαφθείρω, διαστρέφω, μεταβάλλω 4) στραβῶνω. **Καταραθυμῶ** = εἶμαι ἀμελής, χάνω τι ἀπὸ ἀδιαφορίας. **φιλοτιμία** = φιλοδοξία, ἠθικὸς ἀνταγωνισμὸς, ἀμίλλα, τιμὴ, ὑπόληψις. **δόξα** (ἐκ τοῦ δοκῶ) = γνώμη, φήμη, ιδέα, δοξασία, εἰκασία. **χρηστός -ῆ- ὄν** ἐπιθ. α) (ἐπὶ πραγμάτων) = χρήσιμος, καλός, ὠφέλιμος β) (ἐπὶ ἀνθρώπων) καλός, χρήσιμος, εὐθύς, τίμιος. **Σόλων** νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων, ἐλεγειακὸς ποιητὴς καὶ εἰς τῶν «ἐπτά σοφῶν» τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. **Δράκων** : ὁ γρωστός νομοθέτης, τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, τοῦ ὁποῦ ἢ νομοθεσία θεωρεῖται ὡς ὁ πρῶτος πολιτικὸς σταθμὸς τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς ἐπαχθῆς τοῦ Θεσείως. (πρβ. δρακόντεια μέτρα). **ἔχω** + **ἄπαρ**. = δύναμαι. **ἔθηκαν** : ἀόρ. α' τοῦ τ ἰ θ η μ ι (ἐν χρήσει μόνον καθ' ὀριστικὴν καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν ἐνικόν, διότι ἐνῶ τὸ γ' πληθύντ. προσ. εἶναι σύνητες τὸ α' καὶ β' σπάνια· πρέπει νὰ προσεχθῆ ἡ διαφορά τούτου ἀπὸ τὸν ἀόρ. β' ἔ θ η ν καὶ συνηθ. ἔ θ η κ α -αε -ε, ἔθεμεν, -ετε, -εσαν). **τίθημι νόμον** = νομοθετῶ, προτείνω νόμου (λέγεται διὰ τὸν νομοθέτην ποῦ συντάσσει τὸν νόμον)· τ ἰ θ ε μ α ι ν ὄ μ ο ν = νομοθετῶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου, ψηφίζω νόμον (λέγεται διὰ τὸν λαόν ἢ τὴν πόλιν ποῦ ψηφίζει τὸν νόμον). **δήπου ἢ δὴ που** ἐπίρ. = ἴσως, ἐνδεχόμενον, βεβαίως· **ὑπεναντίως** ἐπίρ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ὕ π ε ν α ν τ ἰ ὀ ε = ἀντιμέτωπος, ἀντίπαλος, ἀντίθετος. **Τιμοκράτης** : αὐτὸς τοῦ Ἀντιφῶντος πολὺ πλούσιος Ἀθηναῖος ἐναντίον, τοῦ ὁποῦ ἐγράφη καὶ ὁ ὁμόνυμος λόγος ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους· εἰς τὸ ἐν λόγω χωρίον ὁ Δημοσθένης ἐξορκίζει τοὺς ἀκροατὰς του νὰ μὴ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν Τιμοκράτην νὰ καταφέρῃ, διὰ τῆς ψηφίσεως ἀντιδημοκρατικοῦ νόμου προταθέντος ὑπ' αὐτοῦ, πλήγμα κατὰ τῆς νομοθεσίας· ἐξαίρει δὲ τὴν σημασίαν αὐτῆς καὶ τὸν θαυμασμόν πρὸς τοὺς μεγάλους νομοθέτας Σόλων καὶ Δράκοντα. **εἰσηνήνοχε** : παρκακ. τοῦ εἰ σ φ ῆ ρ ω = φέρω ἐντός, συνεισφέρω, προξενῶ, προτείνω. **ἦκιστα** : ἐπίρρ. καὶ ὡς ὑπερθ. βαθμὸς τοῦ μ ι κ ρ ὀ ε = τὸ ἐλάχιστον, ὀλότελα, ἐλάχιστα· **οὐχ' ἦκιστα** = πρὸ πάντων μάλιστα. **πολιτεύομαι** = λαμβάνω μέρος εἰς τὴν διοίκησιν τῆς πολιτείας, ἀναμειγνύομαι εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα (τὸ πκθητ. γίνομαι πολίτης, ἐγγράφομαι ὡς πολίτης). **δεσμὸς** (πληθ. οἱ δ ε σ μ οἱ καὶ τὰ δ ε σ μ ᾶ ἔ τ ε ρ ο γ ε ν ἔ ε) (δ ἔ ω) = τὸ μέσον, διὰ τοῦ ὁποῦ δένεται τι, δέσιμο, σχέσις, συνήθ. εἰς τὸν πληθ. **δεσμᾶ** = αἱ ἀλύσεις τῶν καταδίκων· σ υ ν ε κ δ ο χ ι κ ὤ ε = τὸ δεσμοτήριον, ἡ φυλάκισις, ὁ δεσμοφυλάξ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Δεῖ... σκοπεῖν κυρ. πρότ., δεῖ ἀπρόσ. ὑποκ. αὐτοῦ σκοπεῖν, ὅ μ α ς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ., κ ἀ κ εῖ ν ο ἀντ. τοῦ ἀπαρ., **ὅτι, εἰσὶν ἐψηφισμένοι... τοῖς ὑμετέροις** εἰδ. πρότ. ὡς ἐπεξηγ. τοῦ κἀκείνο· εἰσὶν ἐψηφισμένοι, ρ. πολλοὶ ὑποκ., χρ ῆ σ θ α ι τελ. ἀπαρ. (ἀντικ.), πολλοὶ ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. (ταυτοπροσωπία), τοῖς νόμοις ἀντὶ τοῦ χρῆσθαι (χρῶμαι τινί), τοῖς ὑμετέροις ἐπιθ. προσδ. (τοῖς νόμοις), **ἐφ' ᾧ φιλοτιμεῖσθε** ἀναφ. προσδιοριστικῆ πρότ., φιλοτιμεῖσθε ρ., ὑμεῖς ὑποκ., ἐφ' ᾧ ἐμπρ. προσδ. τοῦ ἀναγκ. αἰτίου, (ἐπὶ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ ρήματα τὸ ἀναγκ. αἰτ. ἐκφέρεται μὲ ἀπλήν ἢ ἐμπρ. δοτικὴν), εἰκότως ἐπιρ. τρόπου. **Ἄληθές εἶναι μοι δοκεῖ** κυρ. πρότ., ὁ γάρ... **φρασὶν** ἀναφ. προτ., ὡς ὑποκ. τοῦ δοκεῖ, μοι δοτ. τοῦ κρίνοντος προσώπου, **ὅτι... ὑπελήφασιν τρόπους τῆς πόλεως** εἰδ. πρότ., ὡς ἐπεξηγησις τῆς ἀναφ. προτ. ὁ γάρ... Τ οὺ ς νό μ ο υ ς ἀντ. τοῦ ὑπελήφασιν, τ ρ ό π ο υ ς κατηγ. τοῦ ἀντικ., **ὅσοι σωφρονουσι** ἀναφ. προτ. ὑποκ. τοῦ ὑπελήφασιν, ἄ παν τ ε ς κατηγ. προσδ. **Χρῆ τοίνυν σπουδάξεναι καὶ τοὺς λυμαινομένους... κολάζειν** κυρ. πρότ., χρ ῆ ρ. σ π ο υ δ ά ξ ε ι ν καὶ κ ο λ ά ζ ε ι ν ὑποκ., ὅ μ α ς ὑποκ. τῶν ἀπαρ., τ οὺ ς λ υ μ α ι ν ο μ έ ν ο υ ς καὶ διαστρέφοντας ἀντικ. τοῦ κολάζειν, **ὅπως... δόξουσι** πλαγία ἐρώτησις (μερικτῆς ἀγνοίας), ὡς βέλτιστοι κατηγ. (τὸ ὡς ἐπιτείνει τὴν σημασίαν τοῦ βέλτιστοι), **ὡς τῆς φιλοτιμίας τε ταύτης ἀποστερήσεσθε καὶ... ποιήσετε** αἰτιολ. προτάσεις (τὸ ὡς εἰσάγει αἰτιολογικὰς προτάσεις, αἱ ὅποια ἐκφράζουν τὴν ὑποκειμενικὴν αἰτιολογίαν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πραγματικὴν), τῆς φῖ λ ο τ ι μ ί ο ς ἀντικ. τοῦ ἀποστερήσεσθε, δόξαν ἀντικ. τοῦ ποιήσετε, **εἰ καταρραθυμήσετε** ὑποθ. πρότ., εἰ κ α τ α ρ ρ α θ υ μ ή σ ε τ ε (ὑπόθεσις) — ἀ πο σ τ ε ρ ή σ ε σ θ ε καὶ ποιήσετε (ἀπόδοσις) α' εἶδος πραγματικόν. Καὶ μ ῆ ν = μεταβατικὸς σύνδεσμος τίθεται ὅπως καὶ τὸ ἀλλὰ μὴν, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ὅτι ὁ λόγος μεταβαίνει εἰς κάτι νέον καὶ πολὺ σπουδαιότερον τῶν προηγουμένων. **Καὶ μὴν... δίκαιον (ἐστὶ) φαίνεσθαι** : κυρ. πρότ., δ ῖ κ α ι ο ν (ἐστῆ) ρ. φαίνεσθαι ὑποκ. (ὅμῃς) ὑποκ., ὀ ρ γ ῖ λ ω ς ἔ χ ο ν τ α ς καὶ κ ο λ ά ζ ο ν τ α ς κατηγ. μτχ., (ὅμῃς) ὑποκ., ἐ κ εῖ ν ο ι ς ἀντ. τοῦ ὀργίλως ἔχοντας (= ὅτι ὀργίσεσθε), τοῖς τιθεῖσιν ἐπιθ. μτχ., **εἰ Σόλωνά... ἐπαινεῖτε** ὑποθ. πρότ. ἔ χ ο ν τ ε ς αἰτιολ. μτχ., εἰ π εῖ ν τελ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἔχοντας, εὐεργέτημα ἀντικ. τοῦ εἰπεῖν, κοινόν, οὐδὲν ἐπιθ. προσδ. (εὐεργέτημα)· **πλήν ὅτι... ἔθηκαν νόμους** εἰδ. πρότ. βος ὅρος συγκρίσεως διὰ τὸ οὐδέν. ἔ θ η κ α ν ρ. (Σόλων καὶ Δράκων) ὑποκ., νό μ ο υ ς ἀντικ., ἔ χ ο ν τ α ς ἀναφ. μτχ., **οἶδα Τιμοκράτην** κυρ. πρότασις, τὸ Τιμοκράτην κατὰ πρόληψιν ἀντὶ οἶδα ὅτι Τιμοκράτης... (πρβλ. καὶ «Λυκοῦργον δὲ τὸν Λακεδαιμόνιον, ἔφη ὁ Σωκράτης, καταμαθήκας, ὅτι οὐδέν...» Ξεν. ἀπομν. IV,4,15. ἀντὶ «καταμαθήκας ὅτι Λυκοῦργος...», **ὅτι εἰσηγήνοχε... ὑπὲρ αὐτοῦ** εἰδ. προτ. ἀντ. τοῦ οἶδα, Τιμοκράτης ὑποκ. οὐ χ ῆ κ ι σ τ α (σχῆμα λιτότητος) ἐπιρ. τρόπου. **Πολλὰ γὰρ ἤγειτο... δεσμοῦ** κυρ. πρότ. Τιμοκράτης ὑποκ. πολιτεύεσθαι, εἰδ. ἀπαρ. ἀντικ. πολλὰ συστ. ἀντικ. ἄ ξ ῖ α κατηγ., δε σ μ ο ῦ γεν. τῆς ἀξίας.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Πρέπει λοιπόν σεις και εκείνο να έχετε υπ' όψιν σας, ότι δηλαδή πολλοί εκ των Ελλήνων πολλάκις έχουν αποφασίσει δια της ψήφου των να μεταχειρίζονται τους νόμους σας, ένεκα του όποιου σεις εύλόγως υπερεφανεύεσθε· διότι εκείνο, τó όποιον λέγουν (οί άνθρωποι) ότι είναι κάποιος (ρήτωρ) προς σάς, κατά την γνώμην μου φαίνεται ότι είναι άληθές, ότι δηλαδή όλοι οί σώφρονες (άνδρες) (όσοι είναι συνετοί) θεωρούν τους νόμους ως βιοτικάς συνηθείας της πόλεως. Πρέπει λοιπόν να φροντίζετε, πώς θα φανοῦν (οί νόμοι) ότι είναι όσον τó δυνατόν τελειότεροι, και να τιμωρητε εκείνους, οί όποιοι τους καταστρέφουν και τους διαστρέφουν, διότι, εάν φανητε άμελείς (δεχθήτε επιεικείς), θα στεροθητε και της τιμής ταύτης και θα προσάγετε εις την πόλιν κακήν φήμην. Προς τούτοις, εάν τόν Σόλωνα και τόν Δράκοντα δικαίως επαινεΐτε, επειδή δέν έχετε την δύναμιν να αναφέρετε οὐδέν κοινόν εδεργέτημα οὔτε δια τόν ένα οὔτε δια τόν άλλον παρα ότι επρότειναν νόμους (ένομοθέτησαν) συμφέροντας και καλώς έχοντας, δικαίον είναι βεβαίως να φαίνεσθε ότι όργίζεσθε έναντίον εκείνων, οί όποιοι επρότειναν νόμους αντίθετους και να τους τιμωρητε. Γνωρίζω δέ ότι ó Τιμοκράτης επρότεινε τó νόμον τούτον προ πάντων δια τόν έαυτόν του· διότι ενόμιζεν ότι διεχειρίσθη πολλάς πολιτικάς πράξεις άνταξίας φυλακίσεως εν σχέσει με σάς.

ΘΕΜΑ 4.

Κατηγόρηται δὴ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τούτου φίλων, οἷς τὰς ἀπολογίας ἀνοίσει καὶ μεθ' ὧν αὐτῶ ταῦτα πέπρακται. Ὁ μέντοι ἀγὼν οὐκ ἐξ ἴσου τῇ πόλει καὶ Ἐρατοσθένει· οὗτος μὲν γὰρ κατήγορος καὶ δικαστὴς αὐτὸς ἦν τῶν κρινομένων, ἡμεῖς δὲ νυνὶ εἰς κατηγορίαν καὶ ἀπολογίαν καθέσταμεν. Καὶ οὔτοι μὲν τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας ἀκρίτους ἀπέκτειναν, ὑμεῖς δὲ τοὺς ἀπολέσαντας τὴν πόλιν κατὰ τὸν νόμον ἀξιοῦτε κρίνειν, παρ' ὧν οὐδ' ἂν παρὰ νόμον βουλόμενοι δίκην λαμβάνειν ἀξίαν τῶν ἀδικημάτων ὧν τὴν πόλιν ἠδικήκασι λάβοιτε. Τί γὰρ ἂν παθόντες δίκην τὴν ἀξίαν εἶησαν τῶν ἔργων δεδωκότες; Πότερον, εἰ αὐτοὺς ἀποκτείναιτε καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, ἱκανὴν ἂν τοῦ φόνου δίκην λάβοιμεν, ὧν οὔτοι πατέρας καὶ υἱεῖς καὶ ἀδελφοὺς ἀκρίτους ἀπέκτειναν;

(Λυσίου κατὰ Ἐρατοσθένους 81 - 83)

κατηγορήται παρκα. τοῦ κατηγοροῦμαι ἀρχικοί χρόνοι κατηγορῶ, παρκα. κατηγοροῦμαι, μέλλ. κατηγορήσω, καὶ κατερῶ, ἀόρ. α' κατηγορήσα καὶ β' κατεῖπον, παρκα. κατηγορήκα καὶ κατείρηκα, ὑπερσ. κατηγορήκειν. Τὸ παθ. κατηγοροῦμαι, παρατ. κατηγορούμην, παθ. μέλλ. κατηγορηθήσομαι, παθ. ἀόρ. κατηγορήθη, παρκα. κατηγορήμαι. τὸ μέσον αὐτοπαθὲς ἀναλυτικῶς κατὰ τὴν ἑμμετρού. Σημασίαι τὸ κατηγορῶ α) ἀπολύτως = εἶμαι ἢ ἐμφανίζομαι ὡς κατηγορῶς καὶ ἀπλῶς ἐκφράζω γνώμην β) κατηγορῶ τινος = ὁμιλῶ ἐναντίον τινός ἰδίᾳ ἐνώπιον δικαστῶν, μέφομαι γ) κατηγορῶ με γεν. καὶ ἐμπροθέτως (περὶ τινος, ἢ πρὸς τινὰ καὶ τὶ κατὰ τινος) = φέρω τι ὡς αἰτίαν κατηγορίας κατὰ τινος, καταγγέλλω τινὰ διὰ τι, δημοσίᾳ μέφομαι δ) με γεν. καὶ αἰτ. = κατηγορῶ τινὰ διὰ τι ε) με γεν. καὶ ἐξηρ. πρότασιν (ὅτι, ὡς) = λέγω σαφῶς, διαβεβαίω στ) με ἀπλῆν αἰτ. κατηγορῶ τι = ἀναφέρω ὡς κατηγορίαν, σημαίνω, ἀποδεικνύω. **Συνώνυμα** : αἰτιῶμαι, ἐγκλιῶ, ἐλέγχω, κηκίζω, κολοῦθῶ, λοιδορῶ, κηκῶς λέγω τινά. **Ἑτυμολογία** : Τὸ ρῆμα κατηγορῶ παρὰ σύνθετον ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ἑμμετρού (ὑπερ ἐκ τοῦ καταγορεύω). **Παράγωγα** : κατηγορήμα (= κηκούρημα ἢ ἐγκλημα), εὐκατηγόρητος, κατηγόρητος, κατηγορηματικός, κατηγορητήριον. **ἀνοίσει** μέλλ. τοῦ ἀναφέρω βλ. θέμα (12). **ἀναφέρω τὰς ἀπολογίας τινι** = στηρίζω τὴν ἀπολογίαν μου εἰς κάποιον. **ἀπολέσαντες** μτχ. ἀόρ. α' τοῦ ἀπόλλυμι καὶ ἀπολλύω παρ. ἀπόλλυν καὶ ἀπόλλυν, μέλλ. ἀπολλῶ, ἀόρ. ἀπόλεσα, παρκα. ἀπολώλεκα (= ἔχω χάσει), ὑπερ. ἀπωλώλεκιν τὸ παθ. ἀπόλλυμαι, παρατ. ἀπολλύμην, μέλλ. ἀπολλῶμαι, ἀόρ. β' (ὡς παθ.) ἀπωλόμην, παρκα. ἐνεργ. β' ὡς παθητ. ἀπόλωλα (= ἔχω χαθῆ), ἀπωλώλει. Μεταγενέστεροι καὶ ποιητικὸν τύποι μέλλ. ἀπολέσω παθητ. μέλλ. ἀπολεσθήσομαι καὶ ὁ παθ. ἀόρ. ἀπωλέσθην. Τὸ ρῆμα κλίνεται κατὰ τὸ δεῖκνυμι. Τὸ ἀπόλλυμι) με αἰτιατ. ἐπὶ προσώπων = ἐντελῶς καταστρέφω τινά, φονεύω, σφάζω β) ἐπὶ πραγμάτων = ἀφανίζω τι ἐρημώνω γ) με αἰτ. καὶ γεν. ἀπόλλυμι τί τινος = καταστρέφω τι ἄχρι τινός τὸ παθ. ἀπόλλυμαι = χάνομαι καταστρέφομαι, ἀποθνήσκω. **Ἑτυμολογία** : ἐκ ρίζης ἡχοποιήτου ὀλ- (πρβ. ὀλ-ός, ὀλ-εθρος, λατ. ab-ol-eo = καταστρέφω) μετὰ τοῦ προσφ. νυ. καὶ τῆς καταλήξεως με ὀλ-νυ-μι καὶ κατόπιν ἀφομοιώσεως τοῦ ν ὀλλυμι καὶ κατὰ τὰ βαρύτερα ὀλλῶ ὁ μέλλων ἀπὸ τὸ ὀλ+ πρόσφωμ ε, ὀλ-έ-σω, (ἀπ)ὀλλῶ. **Παράγωγα** : ἐξώλησις (ἐκ τοῦ παρκα.) = ὁ ἐντελῶς καταστραφεῖς, ὀλέθριος, βδελυρὸς ὅθεν ἐξώλησια = καταστροφή ἢ προώλησις = ὁ προηγουμένως καταστραφεῖς, ὁ ἄξιός να χηθῆ κηκῶς καὶ προώρος (πρβ. ἐξώλησις καὶ προώλησις = ὁ πλήρως διεσθραμμένος καὶ κατεστραμμένος), ὀλεθρος ἀνώλεθρος = ὁ μὴ ὑποκείμενος εἰς ὀλεθρον. τὰ ποιητ. ὀλετήρ = καταστροφῆς, πανώλησις = α) ὁ ἐντελῶς κατεστραμμένος (ἐπὶ ἠθικῆς ἐννοίας) β) ὀξεία λοιμώδης νόσος κοινῶς πανούκλα καὶ θανατικὴ, ἀπόλησια = χάσιμο. **Συνώνυμα** : ἀκηρῶ, ἀφανίζω, καταλύω, καθαιρῶ, καταστρέφω, λυμαίνομαι, λωβῶμαι, φθείρω, ὀλεθρον φέρω τινι. **ἀποκτείνετε** = εὐκτ. ἀόρ. α' τοῦ ἀποκτείνω καὶ ἀποκτείνυμι, παρατ. ἀπέκτεινον ἢ ἀπεκτινῦν μέλλ. ἀποκτενῶ, ἀόρ. ἀπέκτεινα, παρ. β' ἀπέκτεινα, ὑπερ. ἀπεκτινέειν καὶ ἀπεκτινῶς ἦν. Τὸ μέσον ἀναλυτικῶς κτείνω ἢ ἀποκτείνω ἐμμετρῶν. Τὸ ἀποκτείνω = τινά ἢ τι = φονεύω, σφάζω, καταδικάζω εἰς θάνατον (ἐπὶ δικαστῶν καὶ καταδικάζοντος νόμου). **Ἑτυμολογία** ἀπὸ ρίζ. κτ-αν-, κτεν- ὁ ἐνεστώδης κτεν καὶ προσφ.

j και καταλ. -ω κτέννω κατόπιν ἀφομοιώσεως τοῦ j εἰς ν κτέννω και δι' ἀπλοποιήσεως των δύο νν εἰς ἓν (ν) και ἀντεκτάσεως ἔχωμεν κτείνω και τὴν πρῶθ. ἀπο. ἀποκτείνω και ὁ τύπος ἀποκτείνωμι με τὴν προσθήκην εἰς τὸ θέμα τοῦ προσφ. νν και τῆς καταλ. -μι. **Παράγωγα** : μητροκτόνος, πατροκτόνος, ἀνδροκτόνος ἀνδροκτασία (= ἀνθρωποκτονία), ὁ κ τ ὄ ν ο ς (= θάνατος) και ποιητ. τύπος σὺτοκτόνος, ἐξ οὗ ἀνθρωποκτονία, ζωοκτονία κλπ. **Συνώνυμα** : ἀναιρῶ, ἀποσφάττω, διαφθεῖρω, διαχρῶμαι, θανατῶ, φρονεῶ, κολάζω τινὰ θανάτῳ. **Δίκη λαμβάνω παρά τινος** = λαμβάνω ἱκανοποίησιν, παίρνω τὸ δικαίον μου, ἐκδικούμαι, τιμωρῶ **δίκην δίδωμι** = τιμωροῦμαι. **ἄκριτος** = ὁ ἀξεχώριστος, ὁ συνεχῆς, ἀδιάλειπτος, ὁ ἀσυνάρτητος, ὁ μὴ κρίνων, ὁ ἀπερίσκεπτος, ἀλόγιστος, ἄνευ κρίσεως, **δίκης ἄγων** : δικαστικός ἀγών, **δίκη** (= δικ. ἔσρος). **αὐτός** (ὁ αὐτὸς κρᾶσις), εἰς τὴν κρᾶσιν διατηρεῖται τὸ πνεῦμα τῆς προηγμένης και ὁ τόνος τῆς ἐπομένης λέξεως. **υἱεῖς** κατὰ τὴν γ' κλίσιν ἀντὶ τοῦ ἑμαλοῦ τύπου υἱούς. **ἀδελφός** ἔτυμ. ἐκ τοῦ ἀθροιστικοῦ α+ **δελφός** (= μήτρα).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Κατηγορηται... φίλων κυρ. πρῶτ. τὸ ρῆμα ἐνταῦθα κείταται ἀπροσώπως με ὑποκ. τὴν ἀφηρημ. αὐτοῦ ἔννοιαν κατ' ἡγορίαν (πολλάκις ἐπὶ τριτοπροσώπων ἀπροσώπων ρημ. ἐκτός ἀπαρ. ἢ ἄλλης δευτερευούσης προτάσεως τίθεται ὡς ὑποκ. ἢ ἀφηρημένη αὐτῶν ἔννοια συστοιχοῦσα πρὸς τὸ ρῆμα κατ' ἀνάλογον τρόπον πρὸς τὸ σύστοιχον ἀντικείμενον πρβλ. **μὲ εἰς ἐμοί τινος**), ὑπ' ἐμοῦ ἔννοεῖται ποιητ. αἴτιον. Ἐρατοσθένης, τῶν φίλων ἀντικ. τοῦ του γεν. κτητ. (ἢ λέξις φίλος συντάσσεται μετὰ δοτ. ἀντικειμενικῆς ἀλλὰ και μετὰ γεν. κτητικῆς), οἷς ἀνοίσει και μεθ' ὧν... **πέπρακται** ἀναρ. προσδιοριστ. εἰς τῶν φίλων, τὰς ἀπολογίαις ἀμ. ἀντικ. οἷς ἐμμ. ἀντικ. τοῦ ἀνοίσει, ταῦτα ὑποκ. τοῦ πέπρακται (ἀττ. σύνταξις) αὐτῶ ποιητ. αἴτιον. **Ὁ μέντοι ἀγών...** Ἐρατοσθένης κυρ. πρῶτ. ἔνν. ρημ. ἐστὶν ἀγών ὑποκ. οὐκ ἐξ ἴσου (σχῆμα λιτότητος) ἐμπρ. προσδ. τοῦ τρόπου (οἶονεῖ ἐπέχων θέσιν κατηγορουμένου· δηλ. θὰ ἠδύνατο νὰ λέγη: ὁ ἀγὼν οὐκ ἐστὶν ἴσος τῇ πόλει καί...), πόλει. Ἐρατοσθένης δοτ. τῆς ἀναφορᾶς (ἐκ τοῦ ἐξ ἴσου). Ἡ πόλις νοεῖται ὡς κατήγορος. **οὗτος μὲν... ἦν τῶν κρινομένων ἡμεῖς... καθέσταμεν** κυρ. προτάσεις. οὗτος ὑποκ. (ἦν), κατ' ἡγορος, δικαστικῆς κατηγορουμένου· αὐτός (= ὁ αὐτός) ἐπιθ. προσδ. τῶν κρινομένων (ἐπιθ. μτχ.) γεν. ἀντικειμενικῆ ἐκ τῶν κατήγορος και δικαστῆς. **και οὗτοι... ἀπέκτειναν, ὑμεῖς... ἀξιούτε κρίνειν** κυρ. προτάσεις οὗτοι ὑπ. (ἀπέκτειναν) τοῦς. ἀδικούντας ἀντ. (ἐπιθ. μτχ.) ἀκρίτους ἐπιρ. κατηγορουμένου (τρόπον), τοῦς ὑποκ τῆς μτχ. οὐδ' ἐν συστ. ἀντ. τῆς μτχ. κρίνειν ἐν τελ. ἀπαρ. ἀντικ. (ἀξιούτε). ὑμεῖς (ἔνν.) ὑποκ. τοῦ κρίνειν (ταυτοπροσωπία). κατὰ τὸν νόμον ἐμπρ. προσδ. συμφωνίας. τοῦς ἀπωλέσαντας ἀντικ. τοῦ κρίνειν. **παρ' ὧν οὐδ' ἄν... λάβοιτε, ὧν... ἠδικήκασι** ἀναρ. προσδιοριστικαὶ ἀντιστοίχως εἰς τοὺς ἀπωλέσαντας και τῶν ἀδικημάτων. ἀν λάβοιτε ἢ δυνητ. Εὐκτ. ἐτέθη ὡς ἀπόδοσις τοῦ λαθάνοντος ὑποθ. λόγου (= βουλόμενοι) τοῦ Γ' εἴδους (ἀπλή σχέσις τοῦ λέγοντος). ὑμεῖς ὑποκ. τοῦ ἄν λάβοιτε δίκη ν (ἔνν.) ἀντικ. ἀξίαν κτητ. (ἔνν. οὐσαν τὴν δίκην). βουλόμενοι ὑποθ. μτχ. (= εἰ βούλοισθε). λαμβάνειν ἐν τελ. ἀπαρ. ἀντ. (βουλόμενοι)· δίκη ν ἀντ. τῆς μτχ. παρὰ ν ὁ μὲν ἐπιρ. προσδ. τρόπου, τῶν ἀδικη-

κημάτων γεν. τῆς ἀξίας ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀξίαν. ἡ δική κασι ρ. (οἱ ἀπωλέσαντες τὴν πόλιν) ἐνν. ὑποκ. ὦν ἀντί α ἐξ ἀναφ. ἐλξεως συστ. ἀντικ. (= ἄ, ἀδικήματα), τὴν πόλιν ἀντ. **Τί γάρ... ἂν εἴησαν δεδωκότες**; Εὐθεΐα ἐρωτ. πρῶτ. ἢ δυνήτ. Εὐκτ. ἐτέθη ὡς ἀποδ. τοῦ λαυθάνοντος ὑποθ. λόγου. Γ' εἶδους (ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος) ὑποκ. τοῦ ρ. ἐνν. (οἱ ἀπωλέσαντες τὴν πόλιν). τῶν ἔργων γεν. τῆς ἀξίας, παθόντες ὑποθ. μτχ. (= εἰ πάθουσι) ὑποκ. (οἱ ἀπωλέσαντες τὴν πόλιν). τί (= πάθημα) συστ. ἀντικ. **πότερον... ἂν λάβοιτε** εὐθεΐα διμελῆς ἐρωτ. πρῶτ. ὀλικῆς ἀγνοίας. (κινῶν: αἱ διμελεῖς (ἢ διπλαί) ἐρωτ. πρῶτάσεις ὀλικῆς ἀγνοίας εἰσάγονται διὰ τοῦ πότερον ἢ πότερα κατὰ τὸ πρῶτον μέρος καὶ διὰ τοῦ «ἢ» κατὰ τὸ δεύτερον μέρος. Ἐνίστε ὁμως συμβαίνει καὶ νὰ παρῶλείπεται τὸ πότερον ἢ πότερα ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον ἢ καὶ τὸ δεύτερον σκέλος). ἢ εὐκτ. ἐτέθη ὡς ἀπόδοσις τοῦ ὑποθ. λόγου (Γ' εἶδος ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος). **εἰ... ἀποκτείνετε** ὑποθ. πρῶτ. ὦν... **ἀπεκτείναν** ἀναφ. πρῶτ. οὗτοι ὑποκ. πατέρας, υἱεῖς, ἀδελφοὺς ἀντικ. ἀκρίτους ἐπιρ. κατηγ. (τρόπον).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἐπάσχει λοιπὸν κατηγορία εἰς βάρους τοῦ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ στηρίξη τὴν ἀπολογία του καὶ μετὰ τῶν ὁποίων αὐτὸς αὐτὰ ἔχει πράξει. Ὁ μὲν λοιπὸν δικαστικὸς ἀγὼν δὲν εἶναι ἴσος διὰ τὴν πόλιν καὶ τὸν Ἐρατοσθένην· διότι αὐτὸς ὁ ἴδιος μὲν ἦτο κατήγορος καὶ δικαστὴς τῶν δικαζομένων (πολιτῶν), ἡμεῖς δὲ τώρα δά ἔχομεν περιέλθει εἰς κατὰστασις, ἢ ὁποία ἐπιτρέπει καὶ τὴν κατηγορίαν καὶ τὴν ἀπολογία. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι οὐδεμίαν ἀδικίαν διέπραξαν χωρὶς δίκην (ἀκρίτους) ἐφόνευσαν, σεῖς δὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κατέστρεψαν τὴν πόλιν, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον προβάλλετε τὴν ἀξίωσιν νὰ δικάσετε, τοὺς ὁποίους οὔτε καὶ ἂν ἠθέλετε τιμωρήσει παρανόμως θὰ ἠδύνασθε νὰ τιμωρήσετε μὲ (τιμωρίαν) ἀνταξίαν τῶν ἀδικημάτων, τὰ ὁποῖα διέπραξαν εἰς τὴν πόλιν. Διότι ποίαν τιμωρίαν ἀνταξίαν τῶν πράξεων των θὰ ἠδύναντο νὰ ἔχουν ὑποστῆ, ἐὰν ὑφίσταντο κάποιο (πάθημα); Ποῖον ἐκ τῶν δύο, ἐὰν αὐτοὺς καὶ τὰ παιδιά των φονεύσετε, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ λάβωμεν διὰ τὸν φόνον ἱκανοποιητικὴν ἐκδίκισιν (δι' ἐκείνους), τῶν ὁποίων τοὺς πατέρας καὶ τοὺς υἱοὺς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἄνευ δίκης ἐφόνευσαν;

ΘΕΜΑ 5.

Οὐ μοι δοκεῖ χρῆναι ὀργίζεσθαι ὑμᾶς τῷ ὀνόματι τῷ τῶν τετρακοσίων, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ἐνίων. Οἱ μὲν γὰρ ἐπιβουλευσάντες ἦσαν αὐτῶν, οἱ δ' ἵνα μήτε τὴν πόλιν μηδὲν κακὸν ἐργάσαιντο μήθ' ὑμῶν μηδένα, ἀλλ' εὖνοι ὄντες εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον, ὧν εἰς ὧν οὗτος τυγχάνει Πολύστρατος. Οὗτος γὰρ ἠρέθη μὲν ὑπὸ τῶν φυλετῶν ὡς χρηστός ὧν ἀνὴρ καὶ περὶ τοὺς δημότας καὶ περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον κατηγοροῦσι δὲ αὐτοῦ ὡς οὐκ εὖνους ἦν τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ αἰρεθείς ὑπὸ τῶν φυλετῶν, οἱ ἄριστα διαγνοῖεν ἂν περὶ σφῶν αὐτῶν ὅποιοί τινες εἰσιν. Οὗτος δὲ τίνος ἂν ἕνεκα ὀλιγαρχίας ἐπεθύμησε; Πότερον ὡς ἡλικίαν εἶχε λέγων τι διαπράττεσθαι παρ' ὑμῖν, ἢ τῷ σώματι πιστεῦον, ἵνα ὑβρίζοι εἰς τῶν ὑμετέρων τινά; Ἄλλ' ὁρᾶτε αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν ἢ καὶ τοὺς ἄλλους ἱκανὸς ἐστὶν ἀποτρέπειν τούτων. Ὅστις μὲν οὖν ἄτιμος ὧν, κακὸν τι ἐργασάμενος ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ἐτέρας πολιτείας ἐπεθύμησε, διὰ τὰ πρόσθεν ἀμαρτήματα αὐτοῦ ἕνεκ' ἂν ἔπραττε τούτῳ δὲ τοιοῦτον οὐδὲν ἡμάρτηται, ὥστε ἢ αὐτοῦ ἕνεκα μισεῖν τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἢ τῶν παίδων.

(Λυσίου ὑπὲρ Πολυστράτου 1 - 5)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Χρῆναι : ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ρήμ. **χρῆ** (ἀπρόσωπον) καὶ περιφραστικῶς **χρεῶν** ἐστὶ (ἀπρόσωπος ἔκφρασις) κληόμενον διὰ τῆς παραθέσεως τῶν δοτικῶν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, αἱ ὁποῖαι καὶ δοτ. προσωπικὰ καλοῦνται : **χρή** μοι, **χρή** σοι κλπ., ὑποτ. **χρῆ** καὶ **χρεῶν** ἦ, εὐκτ. **χρεῖη** καὶ **χρεῶν** εἴη, προστ. **χρεῶν** ἔστω, ἀπαρ. **χρῆναι** καὶ **χρεῶν** εἶναι, μτχ. τὸ **χρεῶν** (ἄκλιτος) = τὸ πεπρωμένον, ὁ θάνατος, παρκατ. **χρῆν** καὶ **ἐχρῆν**, μέλλ. **χρήσει** καὶ **χρήσεται**, τὰ δ' ἄλλα ἐκ τῶν συνωνύμων. **Συντάξεις καὶ σημασίαι** : α) ἀπροσώπως μὲ τελ. ἀπαρ. ὡς ὑποκείμενον **σημαίνει** εἶναι ὀρισμένον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, εἶναι πεπρωμένον, εἶναι ἀνάγκη, **χρειάζεται**, ἀρμόζει, πρέπει νά. β) ὁ παρκατ. δηλοῖ συνήθως τί ἔπρεπε νά γίνῃ, ἀλλὰ δὲν ἔγινε «**χρῆν** τὸν Σωκράτη τὰ πολιτικὰ διδάσκειν» ἔεν. Ἄπομν. 1.2.17. γ) παρ' Ὀμήρῳ καὶ μὲ γεν. πράγματος καὶ αἰτιατ. προσώπου «οὐδέ τι σε **χρῆ** ἀφροσύνης» Ὀμ. Ἰλ. Η 169· δ) μὲ γενικὴν. **Ἑτυμολογία** : Τὸ **χρή** ἀπὸ θέμα **χρη-** (πρβλ. **χρή-**ω = χρησιμοδοτῶ, **χρή-**ομαι = μεταχειρίζομαι, **χρεός**, **χρεία**). Κυρίως ἡ λέξις **χρή** εἶναι οὐσιαστικὸν ἄκλιτον ἢ **χρή** (ὡς τὸ οὐσ. **χρεῶ**) = ἀνάγκη, **χρεία**. **Συνώνυμα** : ἀρμόττει, δεῖ (ἰδίχ ἐπὶ ὕλικῆς ἀνάγκης), πρέπει (ἐπὶ ἀρμόζοντος), προσήκει, καθήκει. (τὸ **χρή** τίθεται ἐπὶ καθήκοντος). **φυλέτης** ὁ εἰς τὴν αὐτὴν φυλὴν ἀνήκων, ὁμόφυλος. **διαγνοῖεν** εὐκτ. ἀορ. β' τοῦ **διαγιγνώσκω**. **διαγιγνώσκω** τι = γνωρίζω τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἐτέρου, διακρίνω, διαχωρίζω 2) ὡς δικαυ. ὄρος **διαγιγνώσκω** περὶ τίνος = ἐξάγω κρίσιν, λαμβάνω ἀπόφασιν, λαμβάνω ἀπόφασιν (διεγνωσμένη κρίσις = εἰλημμένη ἀπόφασις). 3) ὡς

ίατρ. ὄρος μεταγ. = κάμνω διάγνωσις ἀσθενείας 4) μανθάνω ἀκριβῶς. **ὀλιγαρχία** : (ὀλιγαρχῶ) = πολιτεύμα, κατὰ τὸ ὅποιον ὀλίγοι ἄνθρωποι ἢ οἰκογενεαὶ ἀρχοῦν. **ὕβριζω** ὁμαλὸν κατὰ τὰ εἰς - ἰζ ὦ. **Συντάξεις σημασίαι** : α) ἀμεταβάτως ὕβριζω = εἰμαι ὑβριστής, φέρομαι αὐθαδῶς ἐν τῇ χρήσει ἀνωτέρας δυνάμεως ἢ ἐξουσίας, παρεκτρέπομαι β) ἐπὶ σαρκικῆς ἡδονῆς ἀσελγαίνω γ) μεταβατικὸν μὲ αἰτ. ὕβριζω τινὰ ἢ τι = κακῶς μεταχειρίζομαι, περιφρονῶ, ἐνοχλῶ, βλάπτω, προσβάλλω δ) ἐμπροσθέντως ε) μὲ σύστοιχον ἀντ. στ) ὡς δικαστικὸς ὄρος = ἐπιφέρω βλάβην εἰς τινα, προσβάλλω, ἀτιμάζω 2) τὸ παθητ. ὕβριζομαι = δέρομαι, προσβάλλομαι, κακοποιῶμαι, ἀτιμάζομαι. **Ἔτυμολογία** τὸ ὕβριζω ἐκ τοῦ οὐσ. ἢ ὕβρις = αὐθάδης βία, ἀσελγεια, ἀσελγῆς, ὑβριστικὴ πρᾶξις, τὸ ἀχαλίνωτον τινός. **Παράγωγα** : ὕβρισμα, ὑβριστής, ὑβριστέος, ὑβρισμός, ὑβριστήρ, ὑβριστρια καὶ Νεοελλ. ὕβρισις, βρισιμ, βρισιά, ἄβριστος. **Συνώνυμα** : ἀδικῶ, λοιδορῶ, προπηλακίζω, ὑβριστῆς εἰμι, κακῶς ποιῶ. **ἄτιμος** συγκρ. (ἀτιμότερος, ὑπερθ. ἀτιμότετος) = α) ὁ στερούμενος τιμῆς, ὁ περιφρονούμενος ὑπὸ τῶν ἄλλων β) ὁ ἀνήθικος γ) ὁ ἐσπερημένος πολιτικῶν δικαιοματίων, ὁ ἀγενής δ) ὁ μικρᾶς ἀξίας, εὐθηνός. **ἁμαρτάνω**, παρκτ. ἡμάρτανον, μεσ. μέλλ. μὲ ἐνεργ. σημ. ἁμαρτάνομαι, ἀόρ. β' ἡμαρτον (ὑπ. ἁμαρτῶ, εὐκτ. ἁμαρταίμι, προστ. ἁμαρτεῖν, μτχ. ἁμαρτῶν -οῦσα -όν), παρ. ἡμάρτησα, ὑπερσ. ἡμαρτήθειν. Τὸ παθητ. (συνήθως ὡς ἀπρόσωπον) ἁμαρτάνομαι. παρ. ἡμαρτάνετο, παθ. ἀόρ. α' ἡμαρτήθη(ν), παρ. ἡμαρτήται, ὑπερσ. ἡμαρτήτο (μεταγενέστεροι εἶναι οἱ τύποι μέλλ. ἁμαρτήσω, ἀόρ. ἡμάρτησα καὶ ὁ ἐπικὸς ἀόρ. β' διὰ μεταθέσεως φθόγγων ἡμ βρο τ ο ν. **Συντάξεις σημασίαι** : α) μὲ γεν. ἁμαρτάνω τινός (ὡς γνώμη, σκοποῦ, ἐλπιδῶν κλπ.) ἢ ἐμπροσθέντως περὶ τινα, ἐπὶ τινι ἢ ἐν τινι ἢ εἰς τινὰ = ἀμοιρῶ τινος, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, χάνω, σφάλλομαι, ἀμειλῶ, στεροῦμαι τινός. β) ἀπολύτως γ) μὲ σύστοιχον αἰτ. (ἁμαρτῆν ἢ οὐδ. τι, πολλὰ) δ) τὸ παθητ. ἀπροσώπως ε) ὡς ἐπιθ. αἰ μτχ. ἁμαρτανόμενος = ἐσφαλμένος, ἡμαρτημένα = σφάλματα. **Ἔτυμολογία** : ἐκ ρίζης σμκρ. καὶ μὲ τὸ στερητ. α καὶ τὸ πρόσφυμα τ. α-σμαρ-τ-, καὶ κατὰ μετατόπισιν τοῦ σ σμαρτ, μὲ τὸ πρόσφυμα αν καὶ τροπῇ τοῦ σ εἰς δασεῖαν γίνεται ἁμαρτάνω. **Παράγωγα** : ἁμαρτία (διαμαρτία = τέλειον σφάλμα), ἁμαρτήμα, ἀναμάρτητος, ἀμαρτήσις, ἁμαρτωλός. **Συνώνυμα** : ἀποτυγχάνω, ἀστοχῶ, σφάλλομαι.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Χρῆναι ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. δο κ ε ἰ, ὀργίζεσθαι ὑπ. τοῦ χρῆναι (ἀπροσ.), τῷ ὀνόματι, τοῖς ἔργοις ἀντικ. τοῦ ὀργίζεσθαι (ἔχθρας σημαντικόν), αὐτῶν γεν. διακρ. (οἱ μὲν), τὴν πόλιν, κακὸν ἀντικ. τοῦ ἐργάσαιντο, ἵνα ... εἰργάσαιντο τελ. πρότασις μὲ εὐκτ. τοῦ πλαισίου λόγου διὰ τὴν ἐξάρτησιν ἀπὸ ἱστορικῶν χρόνων (εἰσῆλθον). **Σημείωσις** : Θὰ ἡδύνατο νὰ τεθῆ καὶ ὑποτακτικὴ μετὰ ἱστορικῶν χρόνων, ἐὰν ἡ πρᾶξις παρίστατο ὡς προσδοκωμένη· ἐναυθῆ ὁμῶς ἢ πρᾶξις διὰ τὸν ἀφηγούμενον εἶναι παρελθούσα. ὄντες κατηγ. μτχ. ἐκ τοῦ κινήσεως σημ. (εἰσῆλθον)· εὐνοὶ κατηγορούμενον. ὦν... **Πολύστρατος** ἀναφ. προσδιοριστικῆ, ὦν κατηγ. μτχ. (τυγχάνει). εἷς, κατηγ. οὗτος ἐπιθ. προσδ. τοῦ ὑποκ. Πολύστρατος. Ὑπὸ τῶν φυλετῶν ποιητ. αἴτιον. ὡς ὦν αἰτ. μτχ. τὸ ὡς ἐκφράζει τὴν ὑπο-

κειμενικήν αἰτιολογίαν. περί τοὺς δημότας, περί τὸ πλῆθος ἔμπρ. προσδ. τῆς ἀναφορᾶς, αὐτοῦ ἀντ. (κατηγορῶ ἐνταῦθα τινός ἀλλὰ καὶ τινά), οἷ... Διαγνοῖεν ἂν ἀναφ. προσδ., ὅποιοι τινές εἰσιν πλῆθι ἐρωτημ. πρότασις ὡς ἀντικείμενον τοῦ γνωστικοῦ διαγνοῖεν ἂν οὗτος... ἐπεθύμησεν; εὐθεῖα ἐρωτ. πρότασις; ἢ δυνητ. ὀριστ. πρὸς δῆλωσιν τοῦ μὴ πραγματικοῦ. ἔνεκα τίνος (λόγου) ἔμπρ. προσδ. αἰτίας, ὀλιγαρχίας ἀντ. (ἐπεθύμησε). πότερον ἐπεθύμησεν ἂν εὐθεῖα ἐρωτ. κυρία πρότασις, ὡς... εἶχε αἰτ. πρότ. τὸ ὡς διὰ τὴν ὑποκειμενικήν αἰτιολογίαν. λέγων τροπ. μτχ. διαπράττεσθαι ἀπαρ. τοῦ σκοποῦ ἢ τοῦ ἀποτελέσματος· τί σύστοιχον ἀντ. τοῦ διαπράττεσθαι πῶς τῶν τροπ. μτχ., ἵνα ὑβρίζοι τελ. πρότ. (ἢ εὐκτική διὰ τὴν ἀπωτέραν ἐξάρτησιν τοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐπεθύμησε). ἢ και... ἱκανός ἐστιν ἀναφορ. προσδ. (ἡλικίας). ἐστίν (οὗτος, Πολύστρατος) ὑποκ. ἱκανός κατηγ., ἀποτρέπειν ἀπαρέμφ. τῆς ἀναφορᾶς ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἱκανός. ὦν, ἐργασάμενος χρόν. μτχ., τί σύστ. ἀντ. (ἐργασάμενος). τούτῳ ἡμάρτηται κυρία πρότασις, ἢ μάρτηται ἀπρόσωπον, οὐδὲν ὑποκείμενον (συστοιχοῦν, κατὰ παρὰλειψιν τῆς λέξεως ἡμάρτημα). αὐτοῦ ἔνεκα (ἀναστροφή) τελ. αἰτίον ὁμοίως (ἔνεκα τῶν παιδῶν). ὅστις... ἐπεθύμησε ἀναφ. ὑποθετική — ἂν ἔπραττε ἀπόδοσις Β' εἶδος μὴ πραγματικόν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὀργίξεσθε κατὰ τοῦ ὀνόματος τῶν τετρακοσίων, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἔργων μερικῶν ἐξ αὐτῶν. Διότι ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν εἶχον κακὰς προθέσεις (εἰς βάρος τοῦ λαοῦ), ἄλλοι δὲ εἰσηλθόντες εἰς τὸ βουλευτήριον μὲ ἀγαθὰς διαθέσεις (ἀπέναντι τῆς πώλεως) καὶ ὄχι διὰ νὰ κάμουν εἰς τὴν πόλιν καμμίαν κακὴν πράξιν οὔτε εἰς κανένα ἐξ ὑμῶν, εἷς ἐκ τῶν ὁποίων κατὰ τύχην εἶναι αὐτὸς ἐδῶ ὁ Πολύστρατος. Διότι αὐτὸς μὲν ἐξελέγη ὑπὸ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν αὐτὴν φυλὴν, διότι κατὰ τὴν γνώμην των ἦτο χρηστός ἀνὴρ (ἀφωσιωμένος) καὶ πρὸς τοὺς δημότας καὶ πρὸς τοὺς ἰδικούς σας δημοκρατικούς πολίτας· κατηγοροῦν ὅμως αὐτὸν ὅτι τάχα δὲν ἦτο φίλος εἰς τὸ ἰδικόν σας (δημοκρατικόν) πλῆθος, μολοντί ἐξελέγη ὑπὸ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν φυλὴν, οἱ ὅποιοι ἤθελον διαγνώσει ἄριστα διὰ τοὺς ἑαυτοὺς τους, ποιοὶ τινες εἶναι. Αὐτὸς λοιπὸν διὰ ποῖον λόγον θὰ ἐπεθύμει τὴν ὀλιγαρχίαν; Ποῖον ἐκ τῶν δύο (ἐπεθύμησε τὴν ὀλιγαρχίαν), διότι τάχα εἶχε τοιαύτην ἡλικίαν, ὥστε νὰ ἀποκτήσῃ κάποιαν θέσιν (νὰ ἐπιτύχῃ ἐπίτευγμά τι) μὲ τὸ νὰ ἀγορεύῃ ἢ μὲ τὸ νὰ ἔχῃ ἐπισημοσύνην εἰς τὴν σωματικὴν του δύναμιν, διὰ νὰ προσβάλλῃ κάποιον ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σας; Ἀλλὰ βλέπετε τὴν ἡλικίαν του, διὰ τῆς ὁποίας καὶ τοὺς ἄλλους εἶναι ἱκανός νὰ ἀποτρέπῃ ἀπὸ αὐτά. Ἐὰν μὲν λοιπὸν κανεὶς, ἀφοῦ ἐστερήθῃ τῶν πολιτικῶν του δικαιωμάτων, ἐπειδὴ διέ-

πραξε κάποιον **ἀδίκημα** (κακόν) κατά τὸ παρελθόν, ἐπεθύμησε ἄλλο **πολίτευμα** (ἀλλαγὴν πολιτεύματος), θὰ ἠδύνατο νὰ ἀσχολῆται μὲ τὴν πολιτικὴν χάριν τοῦ προσωπικοῦ του συμφέροντος ἐνεκα τῶν προηγουμένων ἀδικημάτων· ἀλλ' αὐτὸς οὐδὲν ἀδίκημα εἶχε διαπραχθεῖ ὥστε νὰ μισῇ τὸ ἰδικόν σας δημοκρατικὸν πλῆθος χάριν τοῦ συμφέροντος του ἢ τῶν τεκνῶν του.

Θ Ε Μ Α 6

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. Ἐγὼ γὰρ τοιοῦτον ἐμκυτὸν ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς παρέσχον ὥστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί, μηδὲνα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾶ χρῆσασθαι συμφορᾶ. Ἵπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεῖς οὐδεὶς φανήσεται, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τιμιωρημένος, οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθώς. Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν· εὖ μὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρτάνειν δὲ τῷ βουλομένῳ ράδιον. Οὐ τοίνυν οὐδ' εἰς τὸν κατάλογον Ἀθηναίων καταλέξας οὐδένα φανήσομαι, οὐδὲ δίκαιαν καταδικαιησάμενος οὐδενός, οὐδὲ πλουσιώτερος ἐκ τῶν ὑμετέρων γεγονώς συμφορῶν. Καίτοι εἰ τοῖς τῶν γεγενημένων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι.

(Λυσίου Δήμου καταλύσεως ἀπολογία 15 - 17)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ - ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Σκέψασθαι ἀπαρ. ἀορ. τοῦ σ κ ο π έ ω -ω καὶ σ κ ο π έ ω μ α ι -οῦμαι. παρατ. ἐσκό- πουν καὶ ἐσκοπούμην, μελλ. σκέψομαι, ἀορ. ἐσκεψάμην, παρκαίειμ. ἐσκεμμαι, ὑπερσ. ἐσκέμην. (παρακ. -μαι, -ψαι, -πται -μμεθα, -φθε, ἐσκεμμένοι εἰσίν). **Σημασίαι** α) γενικῶς, βλέπω, θεῶμαι, ἐξετάζω β) μεταφ. προσέχω εἰς τι, σκέπτομαι. σ κ ο π ω τ ᾶ ε̅ μ α υ τ ο ῦ = ἐξετάζω τὰς ἰδίας μου ὑποθέσεις. **Συντάξεις** α) μὲ αἰτ. β) μὲ αἰτιατικὴν καὶ ἐμπροθ. προσδ. γ) μὲ ἐξηρητημένην πρότ. δ) ἀπολύτως σ κ ο π ε ῖ -τε = προσέχετε, ἀγρυπνεῖτε) ε) μὲ γεν. ἢ αἰτ. ἢ καὶ ἐξηρητημένην πρότ. **Συνώνυμα**: ἀθρῶ, βουλεύομαι, βλέπω, ἐνθυμούμαι, θεωρῶ, λογίζομαι, φρονῶ, σκέψιν ποιοῦμαι. **διαφοραί**: α) τὸ σ κ ο π ω̅ = διευθύνω πρὸς τὴν προσοχὴν μου, θεωρῶ τι σκοπῶμαι, β) τὸ σ κ έ π τ ο μ α ι = κατασκοπεῖω, περισκοπῶ, ἐξετάζω, γ) τὸ θεῶ μ α ι = παρατηρῶ ἡσύχως ἐνεκα θέας ἢ τέρψεως, ἐξετάζω, κρίνω. **Παράγωγα**: ἡ σκοπῆ, ἡ σκοπιὰ (σκοπιὰν ἔχω), σκοπιάζω, ὁ σκοπός, σκέπτομαι. **Ἔτυμολογία**: Ἐκ ρίζης σκοπ.- λατ. Specio, speculum. **πεπονθώς** μετοχὴ παρακ. τοῦ ρήμ. π ᾶ σ χ ω. παρατ. ἐπασχον, μέλλ. πείσομαι, ἀορ. β' ἐπαθον, παρακ. πέπονθα, ὑπερσ. ἐπεπόνθειν. **Σημασίαι**: α) π ᾶ σ χ ω, ὑποφέρω, β) κ α κ ῶ ς π ᾶ σ χ ω = εὐρίσκομαι ἐκ κακῆ καταστάσεως, δυστυχῶ. κ α κ ῶ ς π ᾶ σ χ ω ὑ π ό τ ι ν ο ς = κ α κ ο π ο ι ο ῦ μ α ι ὑ π ό τ ι ν ο ς. ἀντίθ. εὖ π ᾶ σ χ ω = εὐτυχῶ. **Ἐτυμολογία**: Τὸ ρήμα ἐκ τοῦ θέμ. π εν θ - καὶ

κατὰ μετὰπτωσιν* π α θ- (πρβλ. βένθος καὶ βάθος οὕτω ὁ ἄορ. β' ἔπαθον, πάθος, λατ. pat-ior) καὶ μετὰ τὸ προσφ. σκ.- παθ- σκω καὶ μετὰ τὴν ἐκπτώσιν τοῦ δασέος θ ἢ δασύτης μετεβιβάσθη εἰς τὸ κ καὶ οὕτω ἔχομεν πάσχω. **Συνώνυμα** : συμβαίνει μοι τι. **Καταλέξας** μτχ. ἄορ. τοῦ καταλέγω. παρατ. κατέλεγον μέλλ. καταλέξω, ἄορ. κατέλεξα, παρακ. κατέλοχα, μέσον παθ. καταλέγομαι, παρατ. κατελεγόμεν. μέλλ. καταλέξομαι, παθ. καταλεχθήσομαι, ἄορ. κατελεξάμην, παθ. α' κατελέχθη, ἄορ. β' κατελέγη, παρακ. κατελεγμαι καὶ καταλέεγμαι, ὑπερσ. κατελέγμην καὶ κατελεέγμην. **Ἑτυμολογία** : ρίζα λ ε χ (ἐξ ἧς λέγω = κοιμίζω) ἐξ ἧς καὶ τὰ : λέχος, λεχώ, ἄλοχος, λόχος, λέκτρον (πρβλ. λατ. lectus) καὶ λ ε γ ἐξ ἧς τὰ : λεκτός, λογάς, καταλέψω, συλ-λογή, ἐκ-λογή, λέξις, λόγος, λογιζομαι, λατ. lego. **Παράγωγα** : ὁ κατάλογος. **Σημασῖαι** : Α) (ἐνεργ.) α) βάλω τι εἰς τὴν κλίνην, κατακλίνω. β) ἐλέγω, διαλέγω μεταξύ πολλῶν. γ) διηγέομαι, περιγράφω, ἀριθμῶ. Β) **καταλέγομαι** = κατὰκειμαι, κοιμῶμαι, θεωροῦμαι, κατατάσσομαι, θρηγῶ νεκρόν. **δίαίτα** = α) τρόπος ζωῆς, **δίαιταν ἔχω** = διέρχομαι τὸν βίον, διαιτῶμαι β) ὁ κατὰ σύστασιν ἱατροῦ τρόπος ζωῆς. γ) ἡ συντήρησις τῆς ζωῆς, τὰ πρὸς τὸ ζῆν. δ) ἐνδιαίτημα, κατοικία, ε) θέσις, κατὰστασις, στ) κυρίως ἐν Ἀθήναις ἢ διὰ διαιτητῶν διάλυσις διαφορᾶς, ἢ διαιτησία, ζ) συνέλευσις ἀντιπροσώπων (ἰδίᾳ κατὰ τὸν μεσαιῶνα), ἔθνοσυνέλευσις, κοινοβούλιον. **ἡμαρτηκότας** μετοχ. παρακ. τοῦ ῥήμ. ἄ μ α ρ τ ἄ ν ω. παρατ. ἡμάρτανον, μέλλ. ἡμαρτήσομαι, ἄορ. β' ἡμαρτον, α' ἡμάρτησα, παρακ. ἡμάρτηκα, ὑπερσ. ἡμαρτήκειν. Τὸ παθ. (συνήθως ὡς ἀπρόσ.) ἀμαρτάνομαι, παρατ. ἡμαρτάνετο, ἄορ. παθ. ἡμαρτήθη(ν), παρακ. ἡμαρτήται, ὑπερσ. ἡμαρτήτο. Διὰ πλείονα περὶ τοῦ ἀμαρτάνω βλ. θέμα 5. **Σημασῖαι** : α) ἀποτυγχάνω, ἀστοχῶ (+ γενικῇ), β) δὲν κατορθώνω νὰ πράξω τι, σφάλλομαι. **Παράγωγα** : ἡ ἀμαρτὰς-ἄδος, τὸ ἀμαρτήμα, ἡ ἀμαρτησις, ἀμαρτητικός, ἢ, ὄν, ἡ ἀμαρτία. **Συνώνυμα** : ἀποτυγχάνω, ἀστοχῶ, σφάλλομαι. **Βελτίους** ἐπιθ. συγκριτ. βαθμοῦ, πτώσεως αἰτ. πληθ. τοῦ ἐπιθέτου ἄ γ α θ ὅ ς, ἢ, ὄ ν. Β α θ μ ο ῖ : συγκριτ. ὁ ἢ βελτίων (καλλίτερος), τὸ βέλτιον, ὁ ἢ ἀμείνων, τὸ ἄμεινον, ὁ ἢ κρείσσων, τὸ κρείσσον, ὁ ἢ λῶων, τὸ λῶων, ὑπερσ. βέλτιστος, ἢ, ὄν, ἀριστος, ἢ, ὄν, κράτιστος, ἢ, ὄν, λῶστος, ἢ, ὄν. **Καταδαιτῶ** -ῶ = ὡς διαιτητῆς ἐκφέρω κρίσιν, ἀποφασίζω, κατὰ τινος, μετρο. + γεν. καταδικάζω, τὸ μέσον **καταδαιτῶμαι** = γίνομαι αἴτιος νὰ ἐξαχθῇ διαιτητικὴ ἀπόφασις ἐναντίον τινός ὡς ἐν τῷ κειμένῳ (οὐδὲ δίαιταν καταδαιτησάμενος οὐδενός). **Καταδίαίτα** = (ἡ) καταδικαστικὴ ἀπόφασις.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Ἔτι τοίνυν... σκέψασθαι κυρ. πρότ. καὶ ἐκ τῶν ἄλλων... ὁ καὶ ἐνταῦθα προσθετικὸς ῥημ. ἄ ξ ι ο ν (ἐ σ τ ι)· σ κ έ ψ α σ θ α ι ὑποκ., ὑμᾶς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ἐ κ τ ῶ ν ἄ λ λ ω ν, ἐμπροθ. προσδ. δηλῶν ἀφαιρετῶν (ἐπὶ νοητικῆς ἔδρας). τ ῶ ν π ε π ρ α γ μ ἔ ν ω ν ἐπιθετικὴ μτχ. ὑποκ. αὐτῆς τὸ ἄρθρον τ ῶ ν (= ἄλλων) ἤμοι ποιητ. αἴτιον. **Ἐγὼ γάρ... παρέσχον** κυρ. πρότ. ἐ μ α υ τ ὸ ν ἀντι. δηλῶν αὐτοπάθειαν (Τοιοῦτον ἀντικείμενον ἔχομεν μετὰ αὐτοπαθείς ἀντωνυμίας, ὁσάκις ἢ ἐνέργειαι

* Σημεῖωσις : Μετάπτωσις καλεῖται ἡ κατὰ ποσὸν καὶ κατὰ ποιὸν πάθησις τῶν φωνηέντων καὶ διαφθόγγων εἰς τὰς ριζικάς καὶ καταληκτικὰς συλλαβάς τῶν Ἰαπετικῶν γλωσσῶν.

τοῦ ρήματος ἐπιστρέφει διὰ τοῦ ρήμ. εἰς τὸ ἴδιον τὸ ὑποκειμένον. Τὸ πρόσωπον δὴλ. ἢ τὸ πρᾶγμα τὸ δηλούμενον διὰ τῆς ἀντωνυμίας καὶ διὰ τοῦ ὑποκ. τῆς προτ. εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό). ἐν ταῖς συμφοραῖς ἐμπρ. προσδ. καταστάσεως, ὥστε... χρῆσασθαι συμπ. δευτερεύουσα (τὸ ὥστε ἐνταῦθα ἐτέθη μετ' ἀπαρεμ-
 φάτου τοῦ πληγίου λόγου πρὸς δῆλωσιν τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ λέγοντος (λογικὸν ἐπικολούθημα)· μετ' ἀπαρ. ὁμοίως συντάσσεται τὸ ὥστε πρὸς δῆλωσιν 1) ἐπιδικωμένου σκοποῦ, 2) ὄρου ἢ συμφωνίας ἢ προϋποθέσεως)· μηδὲν α ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. συμφορᾶ ἀντικ. μηδεμίᾳ ἐπιθ. προσδ. ὑμῶν γεν. διακρ. (οὐδένα). εἰ πάντες... ἔσχον ἐμοὶ ὑποθ. προτ. ἔσχον ρ. πάντες ὑποκ. τὴν γνώμην ἀντικ. τὴν αὐτὴν ἐπιθ. προσδ. ὁ ὑποθ. λόγος ἔχει ὡς ἐξῆς ἐν εὐθείᾳ ἐκφορᾶ, εἰ εἶχον (ὑπόθεσις) — μηδεὶς ἂν ἐχρήσατο (ἀπόδοσις) Β' εἶδος μὴ πραγματικόν. ὑπ' ἐμοῦ γάρ... φανήσεται οὔτε τῶν ἐχθρῶν... (φανήσεται), οὔτε... εὐπέθονθώς (φανήσεται) κυρ. πρότ. (ἀποφατικὴ συμπλοκὴ). οὐδεὶς ὑποκ. ἀπαχθεῖς, τετιμωρημένους, εὐπεπονθώς κατηγ. μτχ. διὰ τὸ φανήσεται, οὐδεὶς νοεῖται ὑποκ. ὄλων τῶν μτχ. ὑπ' ἐμοῦ ποιητ. αἰτ. ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἐμπρ. προσδ. χρόν. διακρίσεις, τῶν ἐχθρῶν γεν. διακρ. ὁμοίως τῶν φίλων. καὶ τοῦτο... ἄξιον θαυμάζειν κυρ. πρότ. ὁ καὶ μεταβατικός, ἄξιον ἐστὶ ρῆμα θαυμάζειν ὑποκ. τίνα ἐνν. ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. τοῦτο ἀντικ. τοῦ ἀπαρ. εὐ... χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρτάνειν... ράδιον κυρ. προτ. χαλεπὸν ἦν ρ. (ἀπρὸς. ἐκφρασις), εὐποιεῖν ὑποκ. τίνα ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ράδιον ἦν ρ. (ἀπρὸς. ἐκφρασις), ἐξαμαρτάνειν ὑποκ., ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ἐνν. τὸν βουλούμενον, τῷ βουλομένῳ δοτ. προσ. οὐ τοίνυν... φανήσομαι οὐδὲ δίαιταν... (φανήσομαι), οὐδὲ πλουσιώτερος... (φανήσομαι) κυρ. προτ. (ἀποφατικὴ συμπλοκὴ). καταλέξας, καταδιαιτησάμενος, γεγε-
 νῶς κατηγ. μτχ. (ἐγὼ) ὑποκ. τοῦ ρ. καὶ τῶν μτχ. οὐδένα ἀντ. τοῦ καταλέξας εἰς τὸν κατάλογον ἐμπρ. προσδ. τόπον. Ἀθηναίων γεν. ἀντικ. (κατά-
 λογος) (καταλέγω Ἀθηναίους), δίαιταν ἀντικ. τοῦ καταδιαιτησάμενος, πλουσιώτερος κατηγ. ἐκ τῶν συμφορῶν ἐμπρ. προσδ. τοῦ ἀναγκ. αἰτ. καίτοι εἰ... ὀργίζεσθε ὑποθ. προτ. εἰκός... νομίζεσθαι κυρ. προτ. εἰκός (ἐστὶ) ρημ. νομίζεσθαι τελ. ἀπαρ. ὡς ὑποκ. τῆς ἀπρὸς. ἐκφράσεως, τοὺς ἡμαρτηκότας ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. βελτίους κατηγ. ὑφ' ὑμῶν ποιητ. αἰτ. μηδὲν συστ. ἀντ. (= ἀμαρτημα) τῆς μτχ. εἰ... ὀργίζεσθε ὑμεῖς ὑποκ. τοῖς αἰτίοις ἀντικ. τῶν κακῶν γεν. τῆς αἰτίας τῶν γεγεννημένων ἐπιθ. προσδ. (ἐπιθετικὴ μτχ.).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Προσέτι λοιπόν, κύριοι δικασταί, ἀξίζει νὰ ἐξετάσετε καὶ τὰς ἄλλας (πράξεις) τὰς ὑπ' ἐμοῦ πραχθείσας. Διότι ἐγὼ εἰς τὰς συμφο-
 ρὰς τῆς πόλεως ἔδειξα τοιαύτην διαγωγὴν, ὥστε, ἐὰν ὅλοι εἶχον τὴν ἰδίαν μὲ ἐμὲ γνώμην, οὐδεὶς ἀπὸ ἀπὸ σᾶς θὰ περιέπιπτεν εἰς οὐδεμίαν συμφορᾶν. Διότι θὰ φανῆ (ἀποδειχθῆ) ὅτι οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας δὲν ἤχθη εἰς φυλάκισιν (ἐφυλακίσθη), οὔτε ὅτι ἔχει τιμω-

ρηθῆ οὐδείς ἐκ τῶν ἐχθρῶν, οὔτε ὅτι ἔχει εὐεργετηθῆ οὐδείς ἐκ τῶν φίλων. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει οὐδείς νὰ ἀπορῆ, διότι τὸ νὰ εὐεργετῆ κανεὶς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτο δύσκολον, τὸ νὰ διαπράξῃ δὲ κακὸν ἦτο εὐκόλον εἰς ἐκείνον, ὁ ὁποῖος (τὸ) ἤθελε. Ἐπὶ πλέον θὰ φανῶ ὅτι δὲν ἐνέγραφα οὐδένα, ἐκ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸν κατάλογον (τῶν ὑπόπτων), οὔτε ὅτι ἔγινα αἷτιος νὰ ἐξαχθῆ καταδικαστικὴ ἀπόφασις κατὰ τινος, οὔτε ὅτι ἔγινα πλουσιώτερος ἐκ τῶν ἰδικῶν σας συμφορῶν. Καὶ ὅμως ἐὰν ὀργίζεσθε ἐναντίον τῶν αἰτίων τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα συνέβησαν, εἶναι εὐλογον νὰ θεωρῆτε καλυτέρους καὶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔκαμαν οὐδὲν κακόν.

ΘΕΜΑ 7.

Ἄλλὰ γὰρ οὐ τὰ μέλλοντα ἔσσεσθαι βούλομαι λέγειν, τὰ πραχθέντα ὑπὸ τούτων οὐ δυνάμενος εἰπεῖν. Οὐδὲ γὰρ ἐνὸς κατηγοροῦ οὐδὲ δυοῦν ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ πολλῶν. Ὅμως δὲ τῆς ἐμῆς προθυμίας (οὐδὲν) ἐλλέπειπται, ὑπὲρ (τε) τῶν ἱερῶν, ἃ οὔτοι τὰ μὲν ἀπέδοντο τὰ δ' εἰσιόντες ἐμίαινον, ὑπὲρ τε τῆς πόλεως, ἣν μικρὰν ἐποίησαν, ὑπὲρ τε τῶν νεωρίων, ἃ καθεῖλον, καὶ ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων, οἷς ὑμεῖς, ἐπειδὴ ζῶσιν ἐπαμῦναι οὐκ ἐδύνασθε, ἀποθανοῦσι βοηθήσατε. Οἶμαι δ' αὐτοὺς ἡμῶν τε ἀκροᾶσθαι καὶ ὑμᾶς εἴσεσθαι τὴν ψῆφον φέροντας, ἡγουμένους, ὅσοι μὲν ἂν τούτων ἀποψηφίσθητε, αὐτῶν θάνατον κατεψηφισμένους ἔσεσθαι, ὅσοι δ' ἂν παρὰ τούτων δίκην λάβωσιν, ὑπὲρ αὐτῶν (τὰς) τιμωρίας πεποιημένους. Παύσομαι κατηγορῶν. Ἀκηκόασε, ἐωράκατε, πεπόνθατε, ἔχετε δικάζετε.

(Λυσ. κατὰ Ἐρατοσθένους 99 - 100)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Δυοῖν. ἀπόλ. ἀριθμ. γεν. τοῦ δύο (δουικός ἀριθμ.) (ἐπικόν δύο) γεν. καὶ δοτ. δυοῖν, πληθ. γεν. δυῶν δοτ. δυοσί - δυοῖσι. **Ἔτυμ.** πρβλ. τὰ ὁμόρριζα σανσκριτικῆς, Ἰνδογερμανικῆς : λατ. duo, ἀλβ. dū, γοθ. twa, κλπ. **ἐλλέλειπται** παρακ τοῦ **ἐλλείπομαι** (ἐνεργ. ἐλλείπω, παρακ. ἐνέλειπον, μελλ. ἐλλείψω, ἀόρ. β' ἐνέλιπον (ἀπαρέμφ. ἐλλίπειν), ὁ ἀόρ. α' ἐνέλειψα, ἀπαντᾷ μόνον παρὰ τοῖς μετακλασικοῖς συγγραφεῦσι), παρακ. ἐλλέλοιπα, ὑπερσ. ἐνελελοίπειν), παρακ. ἐνελελοίπη, μελ. ἐλλείψομαι, παθ. ἐλλειφθήσομαι, ἀόρ. (β' ἐνέλιπην), παθ. ἀόρ. α' ἐνελείφην, παρακ. ἐλλέλειμμα, ὑπερσ. ἐνελελείμην. **Σημασίαι** 1) μεταβ. **ἐλλείπω** τι = ἀφίνω τι ἀνεκτέλεστον, παραλείπω, παρέρχομαι 2) + γεν. **ἐλλείπω** τινός = ἔχω ἔλλειψιν, στεροῦμαι, ὡσαύτως εἶμαι κατώτερός τινος, ὑπολείπομαι τινος. 3) μετ' ἀπαρ. = ἀποτυγχάνω εἰς τὸ νὰ πράξω τι. ἀπολ. εἶμαι ἐλλιπής, ἀστοχῶ, καχυστερῶ εἰς τὴν πληρωμὴν φόρου. 4) Μέσ. καὶ παθ. μένω ὀπίσω, εἶμαι κατώτερος. 5) **ἐλλείπω** + **μτχ** = παραμελῶ νὰ κάμω τι. **Ἔτυμολογία** : ἐν +

λείπω, λείπω : λίπ - και έκτητ. λείπ. λατ. linquo. **Παράγωγα** : έλλειμμα (τό), έλλειψις (ή), έλλιπής, ές. **άπέδοντο** μέσ. άόρ. του άποδίδωμι. (ένεργ. παρκα. άπεδίδου, μέλ. άποδώσω, άόρ. α' και β' άπέδωκα*, β' άπέδων (σπάν.), παρκα. άποδέδωκα, ύπερσ. άπεδεδόκειν), μέσ. παθ. άποδίδομαι, παρκα. άπεδιδόμην, μέλ. άποδοθήσομαι, άόρ. μέσ. β' άπεδόμην, παθ. άπεδόθην, παρκα. άποδέδομαι, ύπερσ. άπεδεδόμην. **Σημασία** 1) δίδω όπίσω, έπιστρέφω. 2) άποδίδω, παράγω (έπί χώρας), 3) παρκαχωρῶ, έπιτρέπω. 4) παραδίδω εΐς τινος, έμπιστεύομαι εΐς τινος. π.χ. ένα δοϋλον. **ώσαύτως** : παραδίδω έπιστολήν, (λατ. reddere). **II ά με τ.** = **έπιδίδωμι** = αύξομαι. **III Μέσον** = δίδω τι εκ των έμῶν, πωλῶ. **ώσαύτως** : **ένοικιάζω**. **Έτυμολογία** : **έξ** **έρχικης** **ρίζης** (da) **δα-** (παρβλ. datus) **προήλθον** **δύο** **θέμα**. **α)** **ισχυρόν** **δω-** (παρβλ. δι-δωμι, **έδωκα**) **και** **β)** **τά** **άσθενές** **δο-** (παρβλ. δι-δο-μαι, **έδόθην**), **ούτως** **ό** **ένεστ.** **μέ** **τό** **ισχ.** **δω** **μέ** **ένεστ.** **ανάδιπλασιασμόν** **δι-** **και** **τήν** **κατάληψη** **-μι** > **δι-δω-μι**. **Παράγωγα** : **άποδόσιμος**, **ον**, **άπόδοσις**, **άποδοτέον** (ρημ. **έπιθ.**). **Συνώνυμα** : **άπόδοσις** **ποιούμαι** **και** **του** **άποδίδομαι** **τό** **πωλῶ**. **Νεώριον** 1) τόπος **ένθα** **φυλάσσονται** **τά** **πλοία** **ναύσταθμος** **μέ** **όλας** **τάς** **άπαραίτητους** **έγκαταστάσεις**. 2) τόπος **ένθα** **έπισκευάζονται** **τά** **πλοία** **τά** **ναυπηγεία** (παρβλ. λατ. navalia). **Έτυμολογία** : **νεώριον** **κνωρός** [**=** **έπόπτης** **του** **κνωστήθμου**] <*νη (F)oros *vaFForos. **Καθειλον** **άόρ.** **β'** **του** **καθαιρέω-ω** **παρκα.** **καθήρουν**. **μέλ.** **καθαιρήσω** **β'** **καθελῶ** **άόρ.** **β'** **καθειλον** **παρκα.** **καθήρηκα** **ύπερσ.** **καθήρηκειν**. **Σημασία** : 1) **καταβιβάζω** (- **ιστία**), **όφθαλμούς**. 2) **καθαιρέω** = **κλείω** **τούς** **όφθ.** **του** **νεκρού**. 3) **καταβιβάζω** **διά** **της** **βίαις**, **καταβάλλω**, **κατανικῶ** 4) **κατεδαφίζω**, **καταστρέφω**. 5) **μειώνω**, **ύποτάσσω**. 6) **διαγράφω** **καταργῶ** (έπί **ψηφίσματος** **ή** **άποφάσεως**). 7) **ώς** **νομικός** **όρος** : **καταδικάζω** 8) **φέρω** **εις** **πέρας**, **έπιτελῶ**, **κατορθώνω**. **Εΐσεσθαι** **βλ.** **θέμα** 17, 23. **Ιερῶν** **α)** **τόπος** **άφιερωμένος** **εις** **θεότητα**, **τέμενος**. **β)** **ναός**, **εΐσιόντες** **μτχ.** **έν.** **του** **εΐσερχομαι**. **έμιαίνω** **παρκα.** **του** **μιαίνω** = **α)** **χρωματίζω**. 6) **κηλιδώνω**, **μολύνω**. **έπαμύναι** **άπαρ.** **άόρ.** **του** **έπαμύνω**, **παρκα.** **έπήμυνον**, **μέλ.** **έπαμυνῶ**, **άόρ.** **έπήμυνα**. **Μέσ.** **έπαμύνομαι**. **παρκα.** **έπημυνόμην**, **έπαμυνούμαι**, **άόρ.** **έπημυνάμην**. **τά** **λοιπά** **εκ** **των** **συνώνυμων**. **έπαμύνω** **τινι** = **σπεύδω** **εις** **βοήθειαν**, **βοηθῶ**. **άκροάομαι-ώμαι** (μέσ. **άποθ.** **ένεργ.** **διαθ.**) **παρκα.** **ήκροώμην**, **μέλ.** **άκροάσομαι**, **άόρ.** **ήκροάσασθην** [μεταγ. **τύποι** **παρκα.** **ήκροάμαι**, **ύπερσ.** **ήκροάμην**] **Έτυμολογία** : **εκ** **θέμ.** **άκροα** - (**άκρ** + **ούς**) **Συντάξεις** - **σημασία** : **α)** **μέ** **γεν.** **του** **προσώπου** **άκροῶμαι** **τινός** = **ώς** **τό** **άκούω** = **άκούω** **μετά** **προσοχής** **τινά**, **προσέχω**, **ύπακούω**. **β)** **μετά** **αΐτ.** **πράγματος** (τι) **και** **σπανιώτερον** (τινος). **γ)** **άπολύτως** = **άκροῶμαι**, **προσέχω**, **ύποτάσσομαι**. **δ)** **άκροῶμενος** **και** **ήκροαμένος** = **μαθητής**. **Παράγωγα** : **άκροάσις**, **άκροάμα**, **άκροατής** **και** **μεταγ.** **άκροατήριον**, **άκροατικός**, **άκροα[μν]τικός** (έπί **ύψηλής** **διδασκαλίας** **ή** **δίκης**). **Συνώνυμα** **ρ.** **και** **περιφράσεις** **άκούω**, **άκροάσιν** **ποιούμαι**, **άκροατής** **γίγνομαι**, **άκροατικῶς** **έχω**. **εΐσεσθαι** : **άπαρ.** **μέλ.** **του** **οΐδα**. **τήν** **ψηφρον** **φέρω** = **ψηφοφορῶ**, **άποφασίζω** **διά** **της** **ψηφου** **μου**. **άποψηφίζομαι** **τινος** (μέσ. **άποθ.**) = **άθώνω** **τινά**, (άντιθ.) **καταψηφίζομαι** **τινος** **και** **τινός** **τι** (μέσ. **άποθ.**) = **καταδικάζω** **τινά** **διά** **της** **ψηφου**. **δίκην** **λαμβάνω** **παρά** **τινός** = **τιμωρῶ** **τινά**. **τιμωρίαν** (τιμωρίας) **ποιούμαι** = **λαμβάνω** **έκδικήσιν**.

* **Σημείωσις** : 'Ο **άόρ.** **άπέδωκα** **πρέπει** **νά** **θεωρηθῆ** **και** **ώς** **α'** **και** **β'**, **διότι** **εις** **μέν** **τόν** **ένικόν** **της** **όριστ.** **κλίνεται** **κατά** **τόν** **άόρ.** **α'** **ό** **δέ** **πληθ.** **κατά** **τόν** **άόρ.** **β'**.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Ἄλλὰ γάρ... εἰπεῖν κυρ. πρότ. λέγειν τελ. ἀπαρ. ἀντ. ἐκ τοῦ βούλομαι, τὰ μέλλοντα ἀντικ. (ἐπιθ. μτχ.), ἡ μετοχή ἐπέχει ἐνταῦθα θέσιν οὐσιαστικοῦ (οὐσιαστικοποιημένη μετοχή), ἔσσεσθαι τελ. ἀπαρ. ἀντ. (ἐκ τοῦ μέλλοντα), δυνάμενος αἰτιολ. μτχ. εἰπεῖν τελ. ἀπαρ. ἀντ. τῆς μτχ. τὰ πραχθέντα ἀντικ. ὑπὸ τούτων ποιητ. αἰτ. Οὐδὲ γάρ... ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ πολλῶν (κατηγόρων) ἔργον ἐστίν κυρ. προτάσεις. ὑποκ. τοῦ ἐστίν ἐνν. ἡ λέξις τοῦτο (δηλ. λέγειν τὰ μέλλοντα...), ἔργον κατηγ. κατηγόρου (κατηγόρων) γεν. τοῦ δημιουργοῦ (ἢ δράστου). Ἡ γενική τοῦ δημιουργοῦ ἢ τοῦ δράστου ἐξαρτᾶται ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὰς λέξεις ἄθλος, ἔργον, νόμος (προκειμένου περὶ τοῦ νομοθέτου), βιβλίον (προκειμένου περὶ τοῦ συγγραφέως), ποίημα, ὠδή (προκειμένου περὶ ποιητοῦ) κ.λ.π. Ἐνός, δύοιν (= δύο), πολλῶν ἐπιθ. προσδιορισμοί. Ὅμως δέ... ἔλλείπεται κυρ. πρότ. οὐδὲν ὑποκ., τῆς προθυμίας γεν. διακρ. τῆς ἐμῆς ἐπιθ. προσδ. ὑπερτῶν ἱερῶν, ὑπερτῆς πόλεως, ὑπερτῶν νεωρίων, ὑπερτῶν τεθνεώτων, ἐμπρ. προσδ. τῆς ἀναφορᾶς, ἄ οὔτοι... ἀπέδοντο ἀναφ. προσδ. (εἰς τὴν λέξιν ἱερᾶ). ἄ οὔτοι... ἐμίανον ἀναφ. προσδ. (β' σκέλος). οὔτοι ὑποκ. ἄ ἀντικ. (τὰ μὲν (= ἱερᾶ) ἀντ. ἐπιμεριστικῶς), ἐμίαινον ῥῆμα, ὑποκ. οὔτοι, τὰ δὲ ἀντ. (ἐπιμεριστικῶς) (Τὰ μὲν, τὰ δέ: συμπλοκή κατὰ παράταξιν· τοιαύτην δὲ συμπλοκὴν ἔχομεν ὄχι μόνον μὲ κυρίας ἀλλὰ καὶ μὲ δευτερευούσας προτάσεις). εἰσιόντες χρον. μτχ. ἦν μικρὰν ἐποίουν. ἀναφ. προσδ. πρότ. οὔτοι ὑποκ. ἦν ἀντ. μικρὰν κατηγ. τοῦ ἀντ. (Ἐκτός τοῦ κατηγορουμένου τοῦ ἀποδιδόμενου εἰς τὸ ὑποκείμενον διακρίνομεν καὶ τὸ κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου μετὰ ἀπὸ ῥήματα, τὰ ὅποια σημαίνουν ὀνομάζειν, νομίζειν, ἐκλέγειν, διορίζειν, ποιεῖν βλ. Συντ. Τζαρτζάνου § 73. οἷς ἡμεῖς ἀποθανοῦσι βοηθήσατε : ἀναφ. προσδ. πρότ. ἡμεῖς ὑποκ. οἷς ἀντ. (βοηθῶ τινι). ἀποθανοῦσι χρον. μτχ. οἷς ὑποκ. αὐτῆς. ἐπειδὴ... οὐκ ἐδύνασθε αἰτιολ. πρότ. ὑμεῖς ὑποκ. ἐπαμῦναι τελ. ἀπαρ. ἀντ. οἷς ἀντικ. τοῦ ἀπαρ. ζῶσιν χρον. μτχ. οἷς ὑποκ. οἶμαι δ' αὐτοὺς ἡμῶν τε ἀκροᾶσθαι καὶ ὑμᾶς εἶσεσθαι τὴν ψῆφον φέροντας, ἡγουμένους αὐτῶν θάνατον κατεψηφισμένους ἔσεσθαι, ὑπὲρ αὐτῶν τὰς τιμωρίας πεποιημένους : κυρ. πρότασις. ἀκροᾶσθαι, εἶσεσθαι εἰδ. ἀπαρ. τοῦ πλαγίου λόγου ἀντ. τοῦ δοξαστικοῦ οἶμαι, αὐτοὺς ὑποκ. τοῦ ἀκροᾶσθαι. ἡμῶν ἀντ. αὐτοὺς ὑποκ. εἶσεσθαι), φέροντας τὴν ψῆφον, ἡ μτχ. κατηγ. ἐκ τοῦ εἶσεσθαι, ὑμᾶς ὑποκ. τῆς μτχ. τὴν ψῆφον ἀντικ. ὅσοι... ἀποψηφίσθητε ἀναφ. ὑποθ. (ἢ ἄοριστολογικὴ διὰ τὸ ἄοριστ. ἔν) [Τὸ ἄοριστολογικὸν ἂν δύναται νὰ συνοδεύῃ ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ἢ ἀναφ. ἐπιρρήματα καὶ ἀναφέρεται ἄλλοτε μὲν εἰς τὴν ἀντωνυμίαν ἢ τὸ ἐπίρρημα, ἄλλοτε δὲ εἰς τὸν ρηματικὸν τύπον. Αἱ τοιοῦτου εἶδους προτάσεις ἐκφέρονται πάντοτε μὲ ὑποτακτικὴν καὶ δύναται νὰ ὀνομάζωνται ἀναφορικαὶ ἄοριστολογικαί. (Ἡ λέξις ἄοριστολογικὴ ὡς γενικὴ ἔνοια). Εἰδικώτερον αἱ προτάσεις αὗται μετὰ τοῦ ἂν δύναται νὰ ἀνήκουν εἰς ἓν εἶδος τῶν ἀναφ. προτάσεων καὶ νὰ μὴ θεωροῦνται πάντοτε ὡς ἀναφ. ὑποθετικῆ]. ὅσοι ὑποκ. τοῦ ἀποψηφίσθητε, τούτων ἀντ. κατεψηφισμένους ἔσεσθαι (Εἰδ. ἀπαρ. ἀντικ. (ἡγουμένους). αὐτῶν, θάνατον ἀντικ. τοῦ ἀπαρ. ὅσοι δ' ἂν..

λάβωσιν ἀναφ. ὑποθ. (ἀριστολ.) βλέπε ἀνωτέρω. πεποιρημένους (ἔσσεσθαι) ἀπαρ. εἰδ. ἀντ. (ἡγουμένους). τὰς τιμωρίας ἀντ. οἱ ὑποθ. (λόγοι Δ' εἶδους προσδοκωμένου. ὅσοι... ἀποψηφίσθητε (ὑπόθεσις) — κατεψηφισμένοι ἔσσεσθε (ἀπόδοσις ἐν εὐθεῖ λόγῳ), ὅσοι δ' ἀν... λάβωσιν (ὑπόθεσις) — ὑπὲρ αὐτῶν τὰς τιμωρίας πεποιρημένοι (ἔσσεσθε) (ἀπόδοσις ἐν εὐθεῖ λόγῳ). παύσομαι κατηγορῶν κυρ. πρότ., κατηγορῶν κατηγ. μη.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἄλλ' ὅμως δὲν θέλω νὰ λέγω ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ συμβοῦν, ἐπειδὴ δὲν δύναμαι νὰ εἶπω τὰ πραγθέντα ὑπὸ τούτων (δηλ. τῶν τριάκοντα τεράντων)· διότι (τοῦτο) δὲν εἶναι ἔργον ἐνὸς κατηγοροῦ ἢ δύο (κατηγόρων), ἀλλὰ πολλῶν. Ἐν τούτοις οὐδὲν ἐκ τῆς ἰδικῆς μου προθυμίας ἔχει λείψει (ἔδειξα ὄλην μου τήν προθυμίαν) καὶ διὰ τοὺς ναοὺς, τοὺς ὁποίους αὐτοὶ (οἱ τριάκοντα) ἐπώλησαν ἢ ἐμίαναν, ἀφοῦ εἰσηλθόν (εἰς αὐτούς), καὶ διὰ τὴν πόλιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν μικράν, καὶ διὰ τοὺς νεκροὺς, τοὺς ὁποίους σεῖς, ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθητε νὰ βοηθήσετε, ὅτε ἔζων, νὰ βοηθήσετε (τώρα), ὅτε ἀπέθανον. Νομίζω δὲ ὅτι αὐτοὶ καὶ μᾶς ἀκούουν καὶ ὅτι θὰ λάβουν γνώσιν ποίαν ἀπόφασιν διὰ τῆς ψήφου σας ἐλάβετε, νομίζοντες, ὅτι, ἐὰν τυχὸν μερικοὶ ἀθωώσετε αὐτούς διὰ τῆς ψήφου σας, θὰ τοὺς καταδικάσουν (αὐτοὶ) εἰς θάνατον, ἐὰν δὲν τυχὸν μερικοὶ τιμωρήσουν (καταδικάσουν) αὐτούς, διὰ λογαριασμὸν των θὰ λάβουν ἐκδίκησιν.

ΘΕΜΑ 8

Ἦν γὰρ ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς πυρὸς μίξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῆ κεράννυται. Ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἐμελλον, προσέταξαν Προμηθεΐ καὶ Ἐπιμηθεΐ κοσμηῆσαι τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἐκάστοις ὡς πρέπει. Προμηθεὺς δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῖμαι, νείμαντος δ' ἐμοῦ, ἔφη, ἐπίσκεψαι· καὶ οὕτω πείσας νέμει. Νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἀνεύ τάχους προσῆπτε, τοὺς δ' ἀσθενεστέρους τάχει ἐκόσμει· τοὺς δὲ ὠπλιζε, τοῖς δ' ἄοπλον διδοὺς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανάτο δύναιμι εἰς σωτηρίαν. Ἄ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἤμιπισχε, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν· ἄ δὲ ἠὔξε μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἐσώξε· καὶ τᾶλλα οὕτως ἐπανισῶν ἔνεμε.

(Πλάτωνος Πρωταγόρας 320 - 321)

Γένος α) γενεά, φυλή, οικογένεια, απόγονοι. β) τάξις, όμάς. γ) σύνολον όμοίων όντων. **είμαρμένος**. = *μτχ. παρκκ.* του *μείρωμαι* (άποθ. και ποιητ.), δόκιμοι τύποι αυτού είναι τό γ' πρόσ. του *παρκκ. ήμαρται* και ύπερσ. *είμαρτο*, εύκτ. *είμαρμένον* ειη και *μτχ. είμαρμένος-η-ον*. μεταγενέστεροι τύποι ό *παρκκ. μέμαρται* και *μεμόρηται*, άπαρ. *μεμόρθαι* και *μτχ. μεμαρμένος* και *μεμορμένος* και *μεμορμένος*. Έπίσης τό ένεργ. *μείρω* εις τόν άόρ. *εμόρησα* (= *εκακοπάθησα*). **Συντάξεις — σημασία** : + γεν. *συμμερίζομαι λαμβάνω τό μερίδιόν μου διά κλήρου, συμμετέχω, άξιούμαι*. β) + *αιτ. διαμοιράζω*. γ) τό *παθ.* = *χωρίζομαι από τινος*. δ) + *μτχ.* = *συμβάλλει να είμαι...* ε) ό *παρκκ. είμαρται (άπροσώπως)* = *έχει δοθη διά κλήρου είναι υπό τής μοίρας ώρισμένον, πεπωμένον, συγχότερον δέ ό ύπερσ. μέ άπαρ. ώς ύποκ. «είμαρται ή άπωλωλέναι ή τυραννεΐν τό μετά τουτο» Πλ. πολ. 566α και «ει ούτως είμαρτο πράξιαι» Δημ. 293.18,195 και ό άπρόσ. έκφρασις *είμαρμένον έστί, έτυμολογία* : *έξ Ιακπει. ρίξης smer = μοιράζειν λατ. mereor = άξίζω*. ούτα μετά τήν *εκπτώσιν* του σ *μερ-* και μέ τό *προσφ. j μερ-j-ομαι* και μέ *άφομοίωσιν* του j εις ρ *μέρομαι* δι' *άπλοποιήσεως* των δύο ρ και *άντεκτάσεως* *μείρωμαι*. ό *παρκκ. εκ* θέματος *σμαρ-σμερ* *κατόπιν μεταπτώσεως* (βλ. θέμα 17) και μετά τόν *ανάδιπλ. σέσωρται* διά *δασύνσεως* του σ *έσμαρται*, δι' *άφομοίωσεως* του σ *έμμαρται* και δι' *άπλοποιήσεως* *είμαρται*. Κατά *μετάπτωσιν* εκ του έν. θ. *μερ-* και τή θεμ. *μορ-μαρ-μειρ-μοιρ-* (πρβλ. *μόρος μοΐρα, μεμαρμένος* και *μεταχ. ρ. μοιράω -ω = νεοελλ. μοιράζω = διανέμω* και *μοιρίδιος = πεπωμένος*). **Παράγωγα** : *μέρος, μερίς, μοΐρα, μόρος* (= *τύχη, πεπωμένον*), *μόριον* (= *τεμάχιον*), *μόρσιμος* (= *υπό τής μοΐρας προωρισμένος, θνητός*), *μορ-τή* (= *συμπεφωνημένον μερίδιον*) και *έπίμορτος* (γῆ) = *μερίζομένη γῆ*. **Συνώνυμα** : *πέρωται, πεπωμένον έστί, τυπούσιν* *ένεστ. του τυπόω, άόρ. (έξ) έτύπωσα*. Τό μέσ. *τυπούμαι* και *παθ. άλλά μέσ. (εκ άπο) τυπούμαι, μέσ. άόρ. έτυπώσάμην, παθητ. άόρ. έτυπώθην, παθ. παρκκ. τετύπωμαι*. **Έτυμολογία** : Τό ρ. εκ του *τύπος* (όπερ εκ του *τύπω*) = α) *κτύπημα* β) *σημείον*. γ) *μορφή, χαρακτήρ*. δ) *σχέδιον*. ε) *ύψος*. στ) *δύγμα*. **Συντάξεις — σημασία** : α) + *αιτ. τυπώ τι* = *σχηματίζω τι διά πίεσεως, δίδω μορφήν, σχῆμα, πλάττω* (ώς επί του θέματος). β) *σφραγίζω*. γ) *τυπώνω νόμισμα*. δ) *μεταγενεστέρως διατάττω, όρίζω* ε) τό *παθητ. = σχηματίζομαι κατά τινος τύπον, μορφούμαι*. **Παράγωγα** : *έκτύπωμα, τύπωμα, τύποισις, τυπωτής, τυπωτός*. **Συνώνυμα** : *ένσημαίνομαι, τό μεταγεν. σφραγίζω*. **Γῆς ένδον** : ή γῆ θεωρείται ώς ό *μητρικός κόλπος* όλων των *όργανισμών*, όστις *γονιμοποιούμενος* υπό του *ούρανού* ή του *αιθέρος* *παράγει* τούτους (Αΐσχ. Προμηθ. 90 «Παμμήτωρ γῆ»). **μίζαντες** *μτχ. άόρ. α' του μείγνυμι* και *μειγνύομαι* *μίνυμι* και *μίσγω* *παρκατ. έμ(ε)ίγνυ* και *έμείγνυμι* και *έμισγον, μέλ. (μ(ε)ίζω, άόρ. έμ(ε)ίξα, παρκατ. μέμ(ε)ίχαι, ύπερσ. έμεμ(ε)ίχαι, Μέσ. και παθ. Έν. μείγνυμι ή μίσγωμαι, παρκατ. έμ(ε)ίγνυμι, μέλ. μ(ε)ίζομαι, μέσ. άόρ. έμ(ε)ίξάμην καιθ. μέλ. α' μ(ε)ίχθησομαι και β' μιγῆσομαι, παθ. άόρ. α' έμ(ε)ίχθην και β' έμίγην, παρκκ. μέμ(ε)ίγμαι (-ξαι, -κται, -γμεθα, -γχε, μεμειγμένοι είσίν), ύπερσ. έμεμειγμην (-ξο, -κτο, -γμεθα, -γχε, μεμειγμένοι ήσαν). **Συντάξεις — σημασία** : α) *συνήθως επί υγρών (ή και στερεών) μέ δοτ. και αιτ. μείγνυμι τινί τι* = *άνακατώνω τι μετ' άλλου αΐδατι μεμειγμένην τήν μάζαν» = Ξεν. Κ. Παίδ. 6. 2, 28. β) έμπροθέτως (εκ τινος, μετά τινος) ώς επί του θέμα-***

τος. γ) με ἀπλὴν γεν. «σύλλογος νέος καὶ πρεσβυτέρων μεμειγμένος». Πλ. Νόμ. 951d. δ) γενικῶς = συνενῶ, συνάπτω, συμπλέκω (ἴδια ἐπὶ ἔχθρ. σημασίας). ε) τὸ παθ. με δοτ. **μειγνύμαι τινί** = ἀναμειγνύομαι μετὰ τινος, συναναστρέφομαι, συζῶ ἢ καὶ ἐμπροθέτως (ἐν τινί) καὶ ἐπὶ ἐχθρικής σημ. συμπλέκομαι. στ) ἐπὶ σαρκινῆς μείξεως συνουσιάζομαι. **ἐτυμολογία** : ἐξ ἰαπετικῆς ρίζης meik — ἔχομεν τὰ θέματα ἰσχυρὸν μειγ- καὶ ἀσθενὲς μιγ-, μετὸ πρόσφωμα νυ > μείγνυμι καὶ κατὰ τὰ βαρύτερα μειγνύω, ὡς καὶ μίγνυμι καὶ μίγνυω τὸ μίσιω ἐκ τοῦ μίγ-σκι-ω (ὄθεν τὸ νεοελ. σμίγω). **Παράγωγα** : μεῖζις, μεῖγμα, μεικτός, μεικτέον, μίγας, ἐπίρ. μίγα (ὄμοῦ), μίγδην (πρβλ. φύρδην - μίγδην). **Συνώνυμα** : ἐνώ (-σω) κεράννυμι, συνάπτω, συναρμόττω, φύρω, φυρῶ, ἐπιμειξίζω χρώματι πρὸς τινα, μεῖζις ἐστὶ. **Κεράννυται** : ἐν. τοῦ κεράννυμαι. Τὸ ἐνεργ. κεράννυμι καὶ κεράννυω, ἀορ. ἐκέρασκα. Παθ. μεσ. κεράννυμαι, παθ. μέλ. κρηθήσομαι, μεσ. ἀορ. (ἐν, συν) ἐκεράσαμην, παθ. ἀορ. ἐκράθην καὶ ἐκεράθην, παθ. παρκ. κέκραμαι καὶ κέκερασμα (= ποιητ.). ὑπερσ. συνθ. — ἐσεκράμην. Μεταγενέστεροι τύποι : παρ. ἐκεράννυμι καὶ ἐκεράννυσι, μέλ. κεράσω, παρ. κειέρακα. **Συντάξεις - σημασίες** : α) παρ' Ὁμήρῳ με αἰτ. β) με δοτ. καὶ αἰτ. = ἀναμειγνύω τι εἰς τι. γ) ἀπολύτως. δ) τὸ παθ. μεταφ. = συνουσιάζομαι, ρυθμίζομαι, ἀναμειγνύομαι. ε) μεταφ. = γεμίζω τὸ ποτήριον καὶ δίδω εἰς τινα νὰ πῆ. **Ἐτυμολογία** : ἐξ ἰαπετικῆς ρίζης kera — προέκυψαν δύο θέματα. α) κερα- (ἐξ οὗ κεράω), καὶ κατ' ἀναλογία πρὸς τὸ σβέννυμι > σβέννυμι προήλθε τὸ κεράσ-νυ-μι καὶ δι' ἀφομοιώσεως τοῦ σ εἰς ν κεράννυμι. β) θ. **κρα** κατὰ μετάπτωσιν καὶ ἐξαφάνισιν τοῦ ε. **Συνώνυμα** : μείγνυμι (ἐπὶ ὑγρῶν καὶ στερεῶν, ἐνῶ κεράννυμι ἐπὶ ὑγρῶν καὶ ἴδια οἴνου καὶ ὕδατος), συγχέω, φυρῶ, φύρω. **Παράγωγα** : κρᾶμα, κρᾶσις, κρητήρ, ἄκρατος, εὐκρατος, κεραστής, κεραστός, ἀκράτος, ἀκήρατος. (Νεοελ. κρασί). **Μέλλω** = α) σκοπεύω, σκέπτομαι, ἔχω κατὰ νοῦν. β) βραδύνω, ἀναβάλλω, διατάζω. **προστάσω - ττω**, δημοτ. -άζω α) + αἰτ. καὶ δοτ. = ὑποβάλλω τινὰ ὑπὸ τὰς διαταγὰς, διατάσσω. β) + δοτ. ὀρίζω ἄρχοντα, ἀρχηγὸν εἰς τινος. γ) + δοτ. καὶ ἀπαρ. = διατάσσω τινὰ νὰ πράξῃ τι. δ) ἀπολύτως διατάσσω ὡς κύριος, ὑπηρετῶ ὡς δούλος. **Προμηθεύς** : Υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Κλυμένης. Εἶναι ὁ πυρφόρος Θεός, ὅστις ἐν τῇ λατρείᾳ συνεδέετο στενωπῶ μετὸν Ἡρακλειον. Οὗτος εἶχεν ἐν Ἀθήναις ἴδιον βωμόν καὶ ναὸν καὶ ἴδιαν ἐορτήν, «τὰ Προμηθεῖα», καθ' ἣν ἐγίνετο καὶ ἀγὼν λαμπαδηδρομίας με ἀρετηρίαν τὸν βωμόν του. Παρ' Ἡσιόδῳ Ἔργα (48 κ.ε.) ἐμφανίζεται ὡς εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος, διότι διὰ τῆς ἀνακρινώσεως τοῦ πυρὸς εἰς αὐτὴν κατέστησε δυνατόν τὸν ἀνώτερον πολιτισμόν. **Ἐπιμηθεύς** : Υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Κλυμένης, ἀδελφὸς τοῦ Προμηθεῖος. Οὗτος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν σοφὸν καὶ φρόνιμον ἀδελφόν του ἐδέχθη ἀσυνέτως τὴν ὑπὸ τοῦ Διὸς πεμφθεῖσαν Πανδώραν, ἣ ὑποία ἦνοιξε τὸν πῖθον καὶ ἐξάπέλυσε ἐξ αὐτοῦ ὅλα τὰ κακὰ διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ ὄνομά του σημαίνει τὸν σκεπτόμενον κατόπιν τῶν ἐπερχομένων γεγονότων, τὸν ἐπερίσκεπτον. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ παροιμία «τὸ μεταβουλευέσθαι ἔργον Ἐπιμηθεῶς καὶ οὐ Προμηθεῶς». **Νεῖμαι** : ἀπαρ. ἀορ. α' τοῦ ρ. α) **νέμω τι** ἰδιαιοτρόφω ἀπονέμω. β) τινί τι. τὸ **νέμομαι α**) ἀπονέμομαι, μερίζομαι, συντηροῦμαι. β) μοιράζομαι, καρποῦμαι. **Παραίτοῦμαι** : α) ζητῶ τι ὡς χάριν παρὰ τινος β) πείθω τινὰ διὰ παρακλήσεων. γ) ἱκετεύω, παρακαλῶ τινὰ (+ αἰτ. καὶ ἀπαρ.). δ) με αἰτ. τοῦ πραγμ. ἀποκρούω, ἀποποιῶμαι. ε) ζητῶ συγγνώμην. σ) ἐγκαταλείπω. **ἐπίσκεψαι** = προστ. ἀορ. τοῦ ἐπισκοπέω -ῶ. (βλ. ρ. σκοπέω θέμα 10). α) = ἐξετάζω μετὰ

προσοχής, ἐξετάζω, θεωρῶ. β) ἐπιθεωρῶ. γ) ἐπισκέπτομαι. δ) σκέπτομαι. ε) φροντίζω (πρβλ. τὸ τῆς ἐκκλ. ὕμν. «Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην...»). **Τάχος -ους -εος** (τὸ), (ταχύς) = ταχύτης. ἤμπισχε τοῦ ἄμπέχω καὶ ἀμπίσχω, παρατ. (ἦ κατ' ἄλλους ἀόρ. β', ὃν δὲν δέχεται ὁ Blass, τοῦ ὁποίου τὴν γνώμην καὶ συμμεριζόμεθα) τοῦτο φαίνεται καὶ εἰς τὸ ἀνωτέρω θέμα διὰ τῆς παρατάξεως τῶν παρατακτικῶν, ὡς ἐκόσμηι, ὠπλιζε, ἐμμηχανῆτο, ἔνεμεν διατὶ ἔχι καὶ τὸ ἤμπισχεν), μεταγ. τύποι ἐν. ἀμφέχω, παρατ. ἀμφεχον καὶ μέσ. ἀμφεχόμεν, μέλ. ἀμφέζομαι. **Ἔτυμολ.** ἐκ τοῦ ἀμφί + ἔχω (ἢ ἔσχω) καὶ δι' ἀνομοιώσεως ἀμπίσχω, ἀμπέχω. **Συντάξεις - σημασίαι:** α) + τινὰ ἢ τι = περιβάλλω, καλύπτω, ἐνδύω, ἐναγκαλιζομαι, ἐννοῶ. **Συνώνυμα:** ἀμφιένυμι, ἐνδύω. **κατάγειον** = ἐπιθ. (-ειος -ον) α) = ὁ ὑπὸ τὴν γῆν, ὑπόγειος. β) ἐπὶ στρουθῶν ὁ μὴ πετόμενος (Στρουθοκάμηλος), τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. = τὸ ὑπόγειον, τὸ κελλάρι, τὰ **κατώγεια** = δωμάτια ἰσόγεια. **ἐπανισῶν** μτχ. ἐν. τοῦ ἐπανισῶ -ῶ = καθιστῶ ἴσον ἢ ἴσους, ἰσοδυνάμους πρὸς ἀλλήλους, ἐξισῶνω, ἰσοσταθμίζω.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Ἦν γὰρ ποτὲ χρόνος κυρ. πρότ., θνητά δε... οὐκ ἦν κυρ. πρότ., γένη ὑποκ. θνητὰ ἐπιθ. προσδ. **ὄτε θεοὶ μὲν ἦσαν** χρον. πρότ. (τὸ ἦσαν ὑπαρκτικόν). **Ἐπειδὴ δέ... ἦλθεν,** χρον. πρότ. ἦλθεν ρ. χρόνος ὑποκ. εἰ μισρομένος ἐπιθ. μτχ. τοῦτοις (= τοῖς γένεσι) δοτ. χραιστ. τυποῦσιν... **κεράννυται** κυρ. πρότ. ὄσα ... **κεράννυται** ἀναρ. δευτερεύουσα (μὲ ὀνομαστικῆν χρῆσιν). τυποῦσιν ρ. θεοὶ ὑποκ. αὐτὰ ἀντικ. ἐνδον ἐπιρ. τόπου, μίξαντες χρ. μτχ. οἱ θεοὶ ὑποκ. (ἀπολύτως), ἐκ γῆς καὶ πυρὸς καὶ τῶν ὄσα... **κεράννυται** ἐμπρ. προσδ. προελεύσεως. **κεράννυται** ρ. ὄσα ὑποκ. (Ἄττικὴ σύνταξις), πυρὶ καὶ γῆ ἀντικ. **ἐπειδὴ δ' ἄγειν** [ἐμελλον. χρον. πρότ. ἔμελλον ρ. θεοὶ ὑποκ. ἄγειν τελ. ἀπαρ. ἀντικ. θεοὶ ὑποκ. (ταυτοπρ.) αὐτὰ ἀντικ. πρὸς φῶς ἐμπρ. προσδ. (ἐνώπιον). **προσέταξαν... ἐκάστοις** κυρ. πρότασις, προσέταξαν ρ. θεοὶ ὑποκ. **Προμηθεὶ,** Ἐπιμηθεὶς ἀντικ. κοσμησαί, νεῖμαι τελ. ἀπαρ. β) ἀντικ. Προμηθεά καὶ Ἐπιμηθεά ὑποκ. ἀπαρ. (ἐτερ/πία). δυνάμεις ἀντικ. (ἄμεσον), ἐκάστοις ἀντικ. (ἔμμεσον). **ὡς πρέπει** ἀναρ. δευτερεύουσα (ἐν. κοσμησαί καὶ νεῖμαι ὑποκ. τοῦ πρέπει). **Προμηθεά... νεῖμαι, νείμαντος** δι' ἐμοῦ ἐπίσκεψαι κυρ. πρότασις. **ἔφη** παρεθ. κυρ. πρότ. παραιτεῖται ρ. Ἐπιμηθεὺς ὑποκ. Προμηθεά (α), νεῖμαι (β) ἀντικ. αὐτὸς κατηγ. προσδ. ἐπίσκεψαι ρ. (σὺ) ὑποκ. (τὰ γένη ἐν. ἀντικ.). **νείμαντος** γεν. ἀπόλ. χρον. μτχ. ἐμοῦ ὑποκ. ἔφη ρ. ὑποκ. ἐπιμηθεὺς. **καί... νέμει** κυρ. πρότ. Ἐπιμηθεὺς ὑποκ. (δυνάμεις, ἐκάστοις) ἀντικ. οὕτω ἐπιρ. τρόπου. **[νέμων... προσῆπτε** κυρ. πρότ. Ἐπιμηθεὺς ὑποκ. ἰσχύν ἀντικ. (ἄμεσον), τοῖς μὲν ἀντικ. (ἔμμεσον), ἄνευ τάχους ἐμπρ. προσδ. (δηλῶν χωρισμόν). **τοὺς δ'... ἐκόσμηι** κυρ. πρότ. Ἐπιμηθεὺς ὑποκ. τοὺς ἀσθενεστέρους ἀντ. τοῖς δ'... **εἰς σωτηρίαν** κυρ. πρότ. ἐμνηχάντο ρ. Ἐπιμηθεὺς ὑποκ. δύνάμιν ἀντικ. εἰς σωτηρίαν ἐμπρ. τοῦ τελ. αἰτίου. αὐτοῖς δοτ. χραιστική. διδούς τροπ. μτχ. ὁ Ἐπιμηθεὺς ὑποκ. φύσιν, τοῖς δε ἀντικ. ἄσπλον ἐπιθ. προσδ. (φύσιν). ἄ... ἤμπισχε ἀναρ.

δευτ. Ἐπιμηθεὺς ἔνν. ὑποκ. ἄ ἀντ. αὐτῶν γεν. διωρ. πτηνόν ... ἐνε-
 μεν κυρ. πρότ. Ἐπιμηθεὺς ὑποκ. φυγήν, οἷ κησιν ἄμεσον ἀντικ.
 ἄ ... ἤμπισχε β' ἀντικ. (ἀντί οἷς ... ἤμπισχε ἐξ ἀναφ. ἐλξέως). πτηνόν, κατὰ
 γειον ἐπιθ. προσδ. (τὸ ἐπιθ. πτηνός ἀπαντᾷ καὶ ὡς τριγενές καὶ τρικατάληκτον,
 καὶ ὡς δικατάληκτον πτηνός - η -ον καὶ πτηνός -όν). ἄ δέ ... μεγέθει ἀναφ. δευτ.
 Ἐπιμηθεὺς ὑποκ. ἄ ἀντικ. τῷδε ... ἔσωζε κυρ. πρότ. καὶ τᾶλλα ... ἐνεμε
 κυρ. πρότ. (ὁ καὶ προσθετικός). Ἐπιμηθεὺς ὑποκ. τᾶλλα ἀντ. (τοῖς
 γένεσι ἔνν. β' ἀντικ.). ἐπανισῶν τροπ. μτχ. οὕτως ἐπιρ. τρόπου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Λοιπὸν ἦτο κάποτε ἐποχή, ὅτε ὑπῆρχον μὲν θεοί, δὲν ὑπῆρχον
 ὄμως τὰ ὄντα, τὰ ὁποῖα ἀποθνήσκουν. Ὄταν δὲ ἦλθεν καὶ δι' αὐτὰ ὁ
 ὑπὸ τῆς μοίρας προωρισμένος χρόνος τῆς γενέσεώς (των), οἱ θεοὶ
 ἐσημάτισαν αὐτὰ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς, ἀφοῦ ἔκαμαν μεῖγμα
 ἐκ χόματος καὶ πυρός καὶ ἐξ ὅσων ἀναμειγνύονται μετὰ τοῦ πυρός καὶ
 τοῦ χόματος. Ὄταν δὲ ἐρόθειτο νὰ φέρον αὐτὰ εἰς τὸ φῶς, διέταξαν
 τὸν Προμηθεά καὶ τὸν Ἐπιμηθεά νὰ τὰ διακομήσουν καὶ νὰ διανεῖμουν
 εἰς ἕκαστον ἀξ αὐτῶν τὰς δυνάμεις, ὅπως πρέπει. Ὁ Ἐπιμηθεὺς πα-
 ρακαλεῖ τὸν Προμηθεά νὰ κάμῃ αὐτὸς τὴν διανομὴν, ἀφοῦ δὲ κάμω
 τὴν διανομὴν εἶπεν (ὁ Ἐπιμηθεὺς), κάμε ἐπιθεώρησιν καὶ ἀφοῦ τὸν
 ἔπεισε κατὰ αὐτὸν τὸν τρόπον ἤρχισε νὰ κάμῃ τὴν διανομὴν. Κατὰ τὴν
 διανομὴν δὲ εἰς ἄλλα μὲν (ζῶα) συνῆπτε δύναμιν χωρὶς ταχύτητα, τὰ
 δὲ ἀσθενέστερα ἐφωδίαζε μὲ ταχύτητα ἄλλα δὲ ἐξώπλιζε, εἰς ἄλλα δὲ
 παρέχων φυσικὴν ἰκανότητα ἄοπλον, δι' αὐτὰ ἐπενόει διὰ τὴν σωτηρίαν
 (των) ἄλλην τινα δύναμιν. Ὅσα δηλαδὴ ἐξ αὐτῶν ἔκανε μικρόσωμα
 διένεμεν εἰς αὐτὰ πτερωτὴν φυγὴν (πτερά διὰ νὰ πετοῦν) ἢ ὑπόγειον
 κατοικίαν· ὅσα δὲ ἠῤῥαξε ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ
 μεγέθους ἔσωξεν αὐτὰ καὶ τὰς ἄλλας (δυνάμεις) τοιοῦτοτρόπως διέ-
 νεμεν καθιστῶν αὐτὰ ἰσοδύναμα.

ΘΕΜΑ 9.

Ἄλλ' οὐ χαλεπὸν, ὦ Σώκратες, εἰπεῖν. Πρῶτον μὲν εἰ βούλει
 ἀνδρὸς ἀρετὴν, ράδιον, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετὴ, ἰκανὸν εἶναι τὰ
 τῆς πόλεως πράττειν, καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς
 δ' ἐχθροὺς κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν. Εἰ
 δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετὴν, οὐ χαλεπὸν διελεῖν, ὅτι δεῖ αὕτην τὴν οἰκίαν
 εὖ οἰκεῖν, σώζουσαν τε τὰ ἔνδον καὶ κατήκοον οὔσαν τοῦ ἀνδρός. Καὶ

ἄλλη ἐστὶ παιδὸς ἀρετὴ, καὶ θηλείας καὶ ἄρρενος, καὶ πρεσβυτέρου ἀνδρὸς εἰ μὲν βούλει, ἐλευθέρου, εἰ δὲ βούλει, δούλου. Καὶ ἄλλαι πάμπολλαι ἀρεταὶ εἰσιν, ὥστε οὐκ ἀπορία εἶπεῖν ἀρετῆς πέρι ὅ,τι ἐστὶ καθ' ἑκάστην γὰρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν πρὸς ἕκαστον ἔργον ἑκάστω ἡμῶν ἡ ἀρετὴ ἐστίν· ὡσαύτως δὲ, οἶμαι, ὦ Σώκρατες, καὶ ἡ κακία.

(Πλάτωνος Μένων Ε, 72)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Ἀπόσπασμα τοῦ ὁμωνύμου διαλόγου εἰς ὃν ὁ Μένων ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἀρετὴ τοῦ ἀνδρὸς εἶναι ἱκανότης μόνον τοῦ ἄρχειν, ἐνῶ ἀντικρούουν αὐτὴν ὁ Σώκράτης ὑποστηρίζει ὅτι εἶναι ἐν μόνον μέρος τῆς καθολικῆς ἀρετῆς. **Βούλει** : β' ἐν. πρῶσ. προσ. ὄρ. ἐνεστ. τοῦ βούλομαι, παρατ. ἐβουλόμην (καὶ ἡβουλόμην), μέσ. μέλ. βουλήσομαι, παθ. ἄορ. ἐβουλήθην (καὶ ἡβουλήθην), παρακ. βεβούλημαι (μεταγ. τύποι παθητ. μελ. ὡς μεσ. βουλήθησομαι, ὑπερσ. ἐβεβούλημαι). **Συντάξεις - σημασίαι** : α) + αἰτ. ἔχω ἐν νῶ, ἐπιθυμῶ, προτιμῶ τι, ἔχω κλίσιν, διάθεσιν. β) ἐπὶ θεῶν παρ. Ὀμήρω = θέλω, ἀποφασίζω. γ) συνήθως μὲ τελ. ἀπκρ. δ) οἱ τύποι **βούλει κα βούλεσθε** (ἀκολουθοῦσης ὑποστ.) προσθέτουν δύναμιν εἰς τὸ αὐθυπότακτον (βούλει λάβωμαι ; » = θέλεις νὰ πιάσω ; καὶ «εἰ β ο ὕ λ ε ι ω» (φιλόφρων φράσις), ε) «τί β ο υ λ ὁ μ ε ν ο ς ; » = μὲ τίνα σκοπὸν ; στ) β ο ὕ λ ο μ α ι = ἐνοῶ, ἰσχυρίζομαι, ἐπαγγέλλομαι. **Ἑτυμολογία** ἐκ ρίζης βολ. (Λατ. volo) βολ - ομαι καὶ δι' ἀντικατάσεως βούλομαι, καὶ θέμα βουλε- διὰ τῆς προσθήκης τοῦ προσφ. ε (τὸ ε πρὸ συμφώνου ἐκτείνεται εἰς η). **Συνώνυμα** : γ λ ἰ χ ο μ α ι, ἐθ ἐ λ ω, ἐ π ι θ υ μ ῶ, ἐ ρ ῶ, ἐ φ ἰ ε μ α ι, ὀ ρ ε γ ο μ α ι. **πράττω ἢ πράσσω**, παρακ. ἐπραττων (-σσον), μελ. πράξω, ἄορ. ἐπραξα, α' πκρκα. πέπραχα καὶ β' πέπραχα, α' ὑπερσ. ἐπεπράχην καὶ β' ἐπεπράγειν τὸ μέσ. καὶ παθ. πράττομαι, παρατ. ἐπραττόμην, μεσ. μελ. πράξομαι, παθ. μέλ.πραχθήσομαι, μεσ. ἄορ. ἐπραξάμην, παθ. ἄορ. ἐπράχθην, παρακ. πέπραγμαί, ὑπερσ. ἐπεπράγμην (πέπραγμαί, -ξαι, -κται, γμεθα, -χθε, πεπραγμένοι εἰσίν) (ἐπεπράγμην, -ξο, -κτο, -γμεθα, -χθε, πεπραγμένοι ἦσαν). **Συντάξεις - σημασίαι** : α) + αἰτ. κατορθώνω, ἐκτελῶ, ἐπιτελῶ, πράττω. β) ἐπιφέρω, κατορθώνω, ἐπιχειρῶ, διαπραγματεύομαι, σχεδιάζω. γ) μὲ δοτ. καὶ αἰτ. = παρασκευάζω τι εἰς τινα, διευθετῶ τι ὑπὲρ τινος «τοῖς Ἑλλήσιν εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν πράττετε» Ἄνδοκ. 3.17. δ) μὲ δοτ. πράσσω τινὶ = ἐνεργῶ ὑπὲρ τινος «τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες» Θουκ. 5, 76. ε) εἰσπράττω ἰδίᾳ μὲ ἀντ. τὴν λέξιν χρήματα. στ) ἀ π ο λ ὕ τ ω ς = ἐπιτελῶ τι, ἐπιτυγχάνω, ἐνεργῶ. ζ) **πράττω τὰ πολιτικά** = ἀσχολοῦμαι μὲ τὴν πολιτικὴν η) μὲ οἰτ. καὶ ἐμπροσθέντος = διενεργῶ, διαπραγματεύομαι κάτῃ μετὰ τινος, ἀποκτῶ τι. θ) μὲ ἐξηρημ. πρωτ. (ὄπη, ὅπως). ι) μὲ ἀπαρ. ικ) **πράττω μετὰ τινος** = λαμβάνω τὸ μέρος τινός, εὖ **πράττω** = εὐτυχῶ, κακῶς **πράττω** = δυστυχῶ, **πράττω τινά τι** = κάμνω τι εἰς τινα. **Ἑτυμολογία** : Ἐκ θέμ. **πραγ-** (πρβλ. πρᾶγμα) καὶ μὲ τὸ προσφ. j **πραγ- j -ω** ἔξ οὗ **πράσσειν** (ττ)ω (οὐρανικὸν + j **συχωνεῖται εἰς δύο σσ ἢ δύο ττ**). **Παράγωγα** : πρᾶγμα πρᾶξις, πρᾶκτωρ, πρᾶξις, πρᾶκτὸς (ἄπρακτος εὐπρακτος κλ.τ.). **πρακτῆρ** (= ἐκτελεστής), **πρακτέος**. **Συνώνυμα** : δρῶ, ἐπιτελῶ, ἐργάζομαι, ποιῶ. **εὖ ποιῶ** = εὐεργετῶ, **κακῶς ποιῶ** = κάμνω κακὸν εἰς τινα (κακοποιῶ), **εὐλαβοῦμαι** τινα ἢ τι = φοβοῦμαι, ἔχω φροντίδα περὶ τινος, προφυλάσσομαι. β) σέβομαι, τιμῶ (θεῶν,

Δήμον). γ) με ἐξήρτ. προτ. (μη + ὑποτ. (ἐνδοικστ.) καὶ ὅπως μη + μελ. ὄριστ. πλαγ. ἐρώτ.), δ) με ἀπάρ + μη ἢ ἄνευ τοῦ μη = διστάζω νά ... προσέχω νά ... **δεῖ** γ' ἐν. πρόσ. ὄριστ. τοῦ **δέω** (μη συναιρούμενον εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα), διάφορον τοῦ συναιρούμενου εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα, **δέω -ῶ** (= δένω). **δέω**, παρ. ἔδσον, μέλ. δέσω, ἀόρ. ἐδέθησα, πρσφ. δεδέθηκα, ὑπερσ. ἐδεδεθήμην. Τὸ μέσ. **δέομαι** (ὡς ἀποθ. παρ. ἐδεόμην, μέσ. μέλ. δεήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐδεθήην, παρσφ. δεδέθημαι, ὑπερ-ἐδεδεθήμην. Τὸ ἐνεργ. σύνθετος ὡς ἀπρόσωπον. **Συντάξεις - σημασίαι** : Α' προσωπικῶς α) + γεν. **δέω τινός** = ἔχω ἄλλειψιν ἢ ἀνάγκην τινός, ἀπέχω. β) συνήθως παρ' Ἀττικοῖς με γεν. (πολλοῦ, μικροῦ, ὀλίγου, μακροῦ, τοσούτου, ἐνός, τίνος τινός ἢ ἐμπρ. παρὰ μικρόν) + ἀπαρ. = πολὺ χρειάζομαι νά ..., πολὺ μοῦ λείπει νά..., ἀπέχω ἀπὸ τοῦ νά... (καὶ ἀντιθέτως) ὀλίγον μοῦ λείπει, εἶμαι πλησίον. γ) ἢ μτγ. ἐπιθετικῶς. ὁ **δέων -ουσα -ον** = ἀναγκαῖος, πρέπων· «τὰ δέοντα» = τὰ πρέποντα. Β'. ἀ π ρ ο σ ῶ π ω ς. α) τὸ δεῖ (συνήθως ὀλικῆς ἀνάγκης) βλαμβάνεται ἀπρσφ. καὶ συντάσσ. με τελ. ἀπαρ. β) με δοτ. προσωπικὴν καὶ ἀπαρέμφατον. γ) ἄνευ ἀπαρ. κατὰ σύστοιχον σύνταξιν τοῦ ὑποκειμ. «εἰ τι δέοι» = εἰ τις (δέησις) ἐστὶ = ἐάν ὑπάρχῃ κάποια ἀνάγκη δ) με δοτ. προσ. + γεν. σπανιώτερον. ε) με ἀπλήν γεν. (τὸ ἀφρημένον οὐσ. ὡς ὑποκ. τοῦ ρ.) «δεῖ χημάτων» = ἔνδεια ἐστὶ χημάτων. Δημ. 15.1, 20. Γ' Ἀ π ο θ ε τ ι κ ῶ ς : α) τὸ **δέομαι** ὡς ἀποθ. + γεν. πράγματος = ἔχω ἀνάγκην τινός συνήθως προσωπικόν. β) + γεν. τοῦ προσώπου = παρακαλῶ τινα (πρβλ. καὶ ἐκκλ. ὕμν. «καὶ δεόμεθ' αὐτοῦ σου» γ) σπανιώτερον με αἰτ. πρσφ. «ὡς καὶ ξύμφορα δέονται» Θουκ. 8.37. δ) με αἰτ. πράγματος καὶ γεν. τοῦ προσ. «τοῦτο δέομαι ὁμών» Πλ. ἀπολ. 17 σ. ε) με διπλῆν γεν. «καὶ ἄλλου τινός ἐπικουρίας δεῖσθαι» Θουκ. 132. στ) με τελ. ἀπαρ. ζ) με γεν. καὶ ἐξήρτημ. πρότασιν (ὡστε, ὅπως) η) με γεν. καὶ ἀπαρ. θ) σπανιώτατα με αἰτ. τοῦ προσώπου. **Ἔτυμολογία** : ἐκ ρ. **δέF**, **δεF**-ω καὶ με ἐκπτώσιν τοῦ F **δέω**. με τὸ προσφ. ε ἐκτὸθεν εἰς η, δε-έ-σω) δεήσω, ἐδεθήην, δεήσις. Τὸ ρῆμα συναμει τὸν χαρακτ. ε μόνον πρὸ τοῦ ε ἢ ει. **Παράγωγα** : δεήσις, δεήμα, δεητός, δεητής. **Συνώνυμα** : Τοῦ **δεῖ** = πρέπει, προσήκει, χρεῖ, χρεῶν ἐστὶ, δέον (ἐστίν), τοῦ **δέομαι** τὰ : ἀντιβολῶ, ἰκετεύω, κελεύω, λιπαρῶ, λιτανεύω, πρσιεμαί, δεήσιν ποιοῦμαι. **οἰκέω -ω** ἐκ τοῦ **οἶκος** < οἶκος, λατ. **vicius** (πρβ. οἶκοι, οἶκος, οἶκος-οθεν, οἶκος-οθεν, οἶκος-οθεν, οἶκος-οθεν καὶ οἶκος, οἶκος-οθεν). τὸ **οἰκῶ** + αἰτ. (πόλιν, οἶκόν, χώραν, ὑπαρξίας) = κατοικῶ ὁ ἴδιος. β) ἐπὶ οἴκου ἢ πόλεως = διευθύνω, κυβερνῶ (ὡς τὸ διοικῶ). γ) ἀμεταβ. = κατοικῶ, διαμένω τὸ παθητ. α) κατοικοῦμαι, κατέχω. β) ἐγκαθίσταμαι ὡς οἰκιστής, κυβερνοῦμαι. τέλος τὸ οἰκῶ καὶ με τὴν σὴμ. τοῦ ζῶ «ἡγεμόνες καταστάντες οἰκοῦμεν» Θουκ. 6, 82. **κατήκοος** (κατακούω) = ἀχροατής, ὠτακουστής, κατάσκοπος, ὑπήκοος, ὑποτακτικῶς μετὰ γεν. ἢ δοτ. **διελθεῖν** ἀπαρ. ἀόρ. β' τοῦ **διέρχομαι** = α) περῶν διὰ μέσου τινός. β) ἐξαπλοῦμαι, διαδίδομαι. γ) διηγῶμαι λεπτομερῶς. δ) πέρχομαι ἐπὶ χρόνον

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

'**Ἄλλ'** ... εἰπεῖν κυρ. πρότ. χαλεπὸν (ἐστίν) ρ., εἰπεῖν ὑποκ. (ἐμὲ ὑποκ. τοῦ ἀπαρ.). **πρῶτον μὲν ράδιον** (ἐστίν) κυρ. πρότ. (εἰπεῖν) ἐν. ὑποκ. **ὅτι ... ἐστίν** εἰδ. προτ. ἀντ. τοῦ εἰπεῖν, ἀρετὴ ὑποκ., αὐτῆ κατηγ. ἀνδρῶς γεν. κτητ. (ἀρετῆ), εἶναί τελ. ἀπαρ. ἐπεξηγήσις τοῦ (αὐτῆ), τὸν ἀνδρα

ένν. ύποκ. ίκανόν κατηγ., πράττειν, εϋ ποιείν, κακώς (ποιείν),
 εϋλαβεΐσθαι άπαρ. τής αναφορής (οϋτω λαμβάνεται συνηθέ-
 στατα τὸ άπαρέμφατον με τὰ επίθετα αγαθός, επιτή-
 δειος, ίκανός, δεινός, άξιος, ράδιος, χαλεπός, ήδύς κ.ά.τ
 βλ. συντακτ. Τζαρτζάνου § 160, 5), όλων τών άπαρ. ύποκ. ένν. τόν άνδρα, τὰ
 τής πόλεως (πράγματα), τὰ πράγματα συστ. άντ. (πράτειν), τὰ
 τής πόλεως επιθετικός προσδ. (διά τήν πρόταξιν τοϋ άρθρου τὰ = τὰ πολι-
 τικά), τούς φίλους άντικ. πράττοντα χρον. μτχ. (άνδρα) ύποκ.
 τούς έχθρούς άντικ. αϋτόν κατηγ. προσδ. εις τόν ένν. ύποκ. άνδρα,
 παθεΐν τελ. άπαρ. (πλαγίου λόγου ίσοδυναμοϋν με ένδοιαστ. πρότασιν). μη δ έν
 (πάθημα) σύστ. άντικ. τοιοϋτον επιθ. προσδ. **ει βούλει άνδρός άρετήν** ύποθ.
 πρότ. σύ ύποκ. άρετήν άντικ. άνδρός γεν. κτητ. **ει βούλει** (ϋπόθεσις)
 — **ράδιόν έστιν (είπειν)** (άπόδοσις). Α' είδος (πραγματικόν). οϋ **χαλεπόν**
(έστιν) διελθειν κυρ. πρότ. διελθειν ύποκ. (τελ. άπαρ.), **οτι δεΐ ... άν-**
δρός ειδ. πρότ. άντικ. τοϋ λεκτικού διελθειν. οικείν ύποκ. τοϋ δεΐ. τήν γυ-
 ναϊκα ύποκ. τοϋ άπαρ. τήν οικίαν άντικ. εϋ επίρ. τρόπον, σώζου-
 σαν, οϋσαν πρότ. μτχ. τήν γυναϊκα ύποκ. τών μτχ. τὰ ένδον
 άντικ. κατήκοον κατηγ. τοϋ άνδρός γεν. άντικ. (κατακοίει τοϋ άν-
 δρός ή τόν άνδρα), **ει βούλει ... άρετήν** ύποθ. προτ. σύ ύποκ. άρετήν άντικ.
 γυναικός γεν. κτητ. **ει βούλει** (ϋπόθεσις) — οϋ **χαλεπόν (έστιν) διελθειν**
(άπόδοσις). Α' είδος (πραγματικόν). **και άλλη...** άνδρός κυρ. πρότ. έστι ρήμα,
 άρετή ύποκ. άλλη κατηγ. παιδός, άνδρός γεν. κτητ. θηλείας, άρρε-
 νος έπεξήγ. τοϋ παιδός, πρεσβυτέρου επιθ. προσδ. **ει με βούλει,**
έλευθέρου, ει δε βούλει, δούλου ύποθ. πρότ. βούλει ρ. ύποκ. σύ άρετήν ένν.
 άντ. έλευθέρου, δούλου (κατά παράλειψιν άνδρός, οϋσιαστικοποιημένα επί-
 θετα) γεν. κτητ. **ει βούλει, ει βούλει** δύο ύποθεσις με κοινήν άπόδοσιν **άλλη**
έστι παιδός άρετή ... και πρεσβυτέρου άνδρός Α' είδος (πραγματικόν).
Τὸ βούλει εις όλας τās περιπτώσεις τοϋ κειμένου κείται με τήν σημασίαν τοϋ
βούλομαι = έννοῶ, θέλω νά πῶ τοϋτο και τοϋτο. **ώστε... άπορία (έστιν) είπειν**
 δευτερεύουσα συμπερ. πρότασις (πραγματικόν επακολουθημα). άπορία έστι
 (άπόσωπος έκφρασις). **είπειν** ύποκ. έ με ύποκ. τοϋ άπαρ. άρετής
 πέρι (άναστροφή) άντι περι άρετής έμπρ. προσδ. αναφορής, **οτι έστι πλαγία**
έρωτηση (είπειν) μερικής άγνοίας έπεξήγ. (τής άρετής). (Πλάγιαι έρωτή-
 σεις μερικής άγνοίας άντιστοιχοϋσαι πρὸς εϋθείας
 έρωτήσεις (μερικής άγνοίας) εισάγονται 1) δια τών
 έρωτημ. άντωνυμιών και έπιρρημάτων, δια τών όποιων
 και αι άντίστοιχοι εϋθεΐαι έρωτήσεις), 2) Δια τών άντι-
 στοίχων πρὸς τās έρωτηματικās αναφορικῶν άντωνυ-
 μιῶν και έπιρρημάτων, κυρίως δε τών άοριστολογι-
 κῶν αναφορικῶν, δηλ. τοϋ όστις, ήτις, οτι και τών συσχε-
 τικῶν τής έρωτήσεως αναφορικῶν, ιδία τών άρχομέ-
 νων δια τοϋ όπ· (όποιος, όπόσος, όπότερος, όπου, όποι
 κ.τ.τ.). πρᾶξεων, ήλικιῶν γεν. διαίρ. (εκάστην πρᾶξιν και ήλικίαν).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἄλλὰ δὲν εἶναι δύσκολον, Σωκράτη, νὰ σοῦ ἐξηγήσω, πρῶτον μὲν, ἐὰν θέλῃς νὰ σοῦ πῶ διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός, εἶναι εὐκόλον (νὰ σοῦ πῶ) ὅτι ἡ ἀρετὴ τοῦ ἀνδρός εἶναι αὐτὴ (αὐτοῦ τοῦ εἶδους), δηλ. ὁ ἀνὴρ νὰ εἶναι ἰκανὸς νὰ ἀσχολῆται μὲ τὴν πολιτικὴν, καὶ καθ' ὄν χρόνον θὰ ἀσχολῆται μὲ τὴν πολιτικὴν, τοὺς μὲν φίλους νὰ εὐεργετῇ, τοὺς δὲ ἐχθροὺς νὰ κακοποιῇ (βλάβη) καὶ ὁ ἴδιος νὰ προσέχη μὴ πάθῃ τοιοῦτον εἶδος (πάθημα). Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ σοῦ πῶ διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γυναικός, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ σοῦ ἀναφέρω ὅτι πρέπει αὐτὴ νὰ διοικῇ καλῶς τὴν οἰκίαν, καὶ μὲ τὸ νὰ συντηρῇ τὰ ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ μὲ τὸ νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν ἄνδρα. Ἄλλη δὲ εἶναι καὶ ἡ ἀρετὴ τοῦ παιδός, δηλ. καὶ τοῦ θήλεος καὶ τοῦ ἄρρεος, καὶ ἡ ἀρετὴ τοῦ προσσβυτέρου ἀνδρός, ἐὰν μὲν θέλῃς τοῦ ἐλευθέρου, ἐὰν δὲ θέλῃς τοῦ δούλου. Καὶ ἄλλαι πάρα πολλὰ ἀρεταὶ ὑπάρχουσιν, ὥστε δὲν ὑπάρχει δυσχέρεια νὰ ὁμιλήσω περὶ ἀρετῆς, δηλ. τί εἶναι (ἡ ἀρετὴ), διότι εἰς κάθε μίαν ἐκ τῶν πράξεων καὶ ἡλικιῶν εἰς κάθε ἔργον εἰς κάθε ἓνα ἐξ ἡμῶν ὑπάρχει ἡ ἀρετὴ· κατὰ τὸν ἴδιον δὲ τρόπον, νομίζω, Σωκράτη, ὑπάρχει καὶ ἡ κακία.

Θ Ε Μ Α 10.

Φέρε δὴ σοι, ἐὰν δύνωμι, σφρέστερον ἀποδείξω ὃ λέγω. Δυσὸν ὄντων τοῖν πραγμάτων δύο λέγω τέχναι. Τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ πολιτικὴν καλῶ, τὴν δὲ ἐπὶ τῷ σώματι μίαν μὲν οὕτως ὀνομάσαι οὐκ ἔχω σοι, μίᾳ δὲ οὕσης τῆς τοῦ σώματος θεραπείας δύο μόρια λέγω, τὴν μὲν γυμναστικὴν, τὴν δὲ ἱατρικὴν· τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντὶ μὲν τῆς γυμναστικῆς τὴν νομοθετικὴν, ἀντίστροφον δὲ τῇ ἱατρικῇ τὴν δικαιοσύνην. Ἐπικοινωνοῦσι μὲν δὴ ἀλλήλαις, ἅτε περὶ τὸ αὐτὸ οὔσαι, ἐκάτεραι τούτων, ἥ τε ἱατρικὴ τῇ γυμναστικῇ καὶ ἡ δικαιοσύνη τῇ νομοθετικῇ· ὅμως δὲ διαφέρουσί τι ἀλλήλων.

(Πλάτωνος Γοργίας 464)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Φέρε = προστακτικὴ τοῦ φέρε, ἡ ὁποία πρὸ ἄλλης προστακτικῆς κατήντησε παρακλισηματικὸν μόριον = ἔλα, ἐμπρὸς (πρβλ. ἄγε, ἴθι) «φέρε γὰρ σήμαινε» Αἰσχ. Προμῆθ. 294, ἀλλὰ καὶ φέρε δὴ πρὸ παρακλισηματικῆς ὑποτ. c' ἐνικ. ἢ α' πληθ. πρόσωπ. ἀγτὶ προστακτικῆς. φέρε + ἀπαρεμφ. = ὑπόθεσις ὅτι... — ἐπι-

δείκνυμι = παρουσιάζω ὡς δεῖγμα, δεικνύω, ἀποδεικνύω. ἔχω + ἀπαρ. = δύναμι νά... — **μόριον** = ὑποκοριστικὸν τοῦ μόρος (μείρομαι) = τεμάχιον, μέρος, μερίς. 2) μέρος ἢ μέλος συστατικόν τινος. **ἀντίστροφος** = ὁ ἀντίθετος, ἐστραμμένος. β) ὁ διάφορος ἄλλου (κατ' ἀντιστοιχίαν) γ) ἀντίστοιχος, ἀνάλογος, δ) ἀντίθετος. **ἐπικοινωνῶ** = μετέχω ἢ συμμετέχω...—**ἄτε**: σύνδεσμος ὁμοιωματικὸς ἐκ τοῦ πληθ. τοῦ οὐδέτ. τῆς ἄντων. **ὄστε** = α) ὡς, καθὼς, καθάπερ. β) σύνδεσμος αἰτ. ὡς καθό, ἐπειδή, συνήθως μὲ μετοχὴν αἰτιολογικὴν.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Τὸ **φέρει** θά συναφθῆ μὲ τὸ ἐπιδείξω (= ὑποτακτικῆ). σοι ἄντικ. ἔμμεσον τοῦ ἐπιδείξω. ὁ **λέγω** πλαγ. ἐρωτ. (μερικῆς ἀρνοίης). β' ἄντικ. τοῦ (ἐπιδείξω). **σ α φ έ σ τ ε ρ ο ν** ἐπίρρ. τροπ. **ἐὰν δύναμαι** ὑποθ. πρότ. (ὑπόθεσις) — **φέρει** ... **ἐπιδείξω** (ἢ παρακλεισμο. ὑποθ. ἀντὶ προστακτικῆς) ἀπόδοσις Δ' εἶδος προσδοκώμενον. **Δυσὶν ὄντων τοῖν πραγμάτων** : δυϊκὸς ἀντὶ δύο ὄντων τῶν πραγμάτων. γεν. ἀπόλυτος αἰτιολ. ἐπὶ τῆ ψυχῆ ἔμπρόθ. προσδ. ἀναφορᾶς, πολιτικὴν κατηγ. τοῦ ἄντικ. τὴν μὲν (μίαν μὲν τέχνην) διὰ τὸ καλῶ. ὀνομάσαι τελ. ἀπαρ. ἄντ. (ἔχω), σοι ἄντ. (ὀνομάσαι). **μ ι ᾱ ς δ ε ο ὕ σ η ς** ... **θεραπείας** γενικ. ἀπολ. αἰτιολ. μετοχῆ. τῆς τοῦ σώματος ἐπιθ. προσδ. ((θεραπεία) διὰ τὴν πρόταξιν τοῦ [ἄρθρου τῆς. τὴν μὲν γυμναστικὴν, τὴν δὲ **ιατρικὴν** ἐπέξηγησις (μόρια), τῆς πολιτικῆς γεν. ἀναφορᾶς. ἀντὶ τῆς γυμναστικῆς ἔμπρόθ. προσδ. δηλῶν ἀντικατάστασις. τὴν νομοθετικὴν, τὴν δικαιοσύνην. ἄντ. (λέγω). **ἀντίστροφον** κατηγ. (δικαιοσύνην). τῆ **ιατρικῆ** δοτ. ἄντικ. (ἀντίστροφον). **ἀλλήλας** ἄντικ. τοῦ ἐπικοινωνοῦσι. ἄτε οὐσαι αἰτ. μετχ. τοῦτων γεν. διαίρετ. (ἐκότεραι) ἦτε **ιατρικὴ** καὶ ἡ **δικαιοσύνη** ὑποκ. (ἐπιμεριστικῶς) τοῦ ἐπικοινωνοῦσι, τῆ γυμναστικῆ, τῆ νομοθετικῆ ἀντικείμενα. τί αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι. ἀλλήλων. ἄντικ. (διαφέρουσι) καὶ γεν. συγκριτικῆ (**Τὰ** διαφορᾶς καὶ ὑπεροχῆς συντάσσονται μετὰ γεν. ἀντικείμενου, ἢ ὁποία δύναται νὰ ὀνομασθῆ καὶ γεν. συγκριτικῆ).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

"Ἐλα λοιπὸν νὰ σοῦ δείξω σαφέστερον, ἐὰν δύναμαι, τί λέγω. Ἐπειδὴ εἶναι δύο τὰ πράγματα (σῶμα καὶ ψυχὴ) λέγω ὅτι εἶναι δύο (ἀντιστοιχοῦν) τέχναι (εἰς τὸν καθένα) τὴν μὲν (τέχνην) τὴν ἀναφερομένην εἰς τὴν ψυχὴν ὀνομάζω πολιτικὴν, τὴν δὲ εἰς τὸ σῶμα δὲν δύναμαι τοιοῦτοτρόπως (ὡς περὶ τῆς ψυχῆς) νὰ ὀνομάσω εἰς σὲ μὲ μίαν ὀνομασίαν, ἐπειδὴ δὲ εἶναι μία ἢ θεραπεία τοῦ σώματος (= ὁμοματικὴ περιποίησις) δύο μέρη (αὐτῆς) λέγω, τὸ μὲν ἔνα γυμναστικὴν, τὸ δὲ ἄλλο **ιατρικὴν** τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντιστοίχως μὲν πρὸς τὴν (τοῦ σώματος) γυμναστικὴν λέγω τὴν νομοθετικὴν, ἀντίστοιχον δὲ πρὸς τὴν **ιατρικὴν** λέγω τὴν δικαιοσύνην. Ἐπικοινωνοῦν (ἔρχονται εἰς συνάφειαν) δὲ βεβαίως μετὰ τῶν, διότι περὶ αὐτὸ (τὸν ἄνθρωπον)

στρέφονται καὶ αἱ μὲν καὶ αἱ δὲ ἐκ τούτων, δηλ. καὶ ἡ ἰατρικὴ μὲ τὴν γυμναστικὴν καὶ ἡ δικαιοσύνη μὲ τὴν νομοθετικὴν· ἀλλ' ὅμως διαφέ- ρουν μεταξὺ των κατὰ τι.

Θ Ε Μ Α 11.

Οἱ δὲ Περσικοὶ νόμοι προλαβόντες ἐπιμέλονται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται οἷοι πονηροῦ τινος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. Ἐπιμέλονται δὲ ὧδε. Ἔστιν αὐτοῖς ἐλευθέρᾳ ἀγορὰ καλου- μένη, ἔνθα τὰ τε βασιλεία καὶ τᾶλλα ἀρχεῖα πεποιήται. Ἐντεῦθεν τὰ μὲν ὄνια καὶ οἱ ἀγοραῖοι καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλίαι ἀπελή- λανται εἰς ἄλλον τόπον, ὡς μὴ μειγνύηται ἡ τούτων τύρβη τῇ τῶν πε- παιδευμένων εὐκοσμίᾳ. Διήρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ ἢ περὶ τὰ ἀρχεῖα τέτταρα μέρη· τούτων δ' ἔστιν ἓν μὲν παισίν, ἓν δὲ ἐφήβοις, ἄλλο τε- λείοις ἀνδράσιν, ἄλλο τοῖς ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγονόσι. Νόμῳ δ' εἰς τὰς ἐκείνων χώρας ἕκαστοι τούτων πάρεσιν, οἱ μὲν παῖδες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες, οἱ δὲ γεραίτεροι ἡνίκ' ἂν ἐκάστω προ- χωρῇ, πλὴν ἐν ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς αὐτοὺς δεῖ παρεῖναι.

(Ξεν. Κύρου παιδεία Α' Π 3 - 4)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Προλαμβάνω = 1) λαμβάνω, κυριεύω. 2) λαμβάνω τι πρότερον, προκαταλαμ- βάνω. 3) προτιμῶ, προφθάνω. 4) παραδέχομαι. 5) ἀποκαλύπτω. 6) προτρέχω. **τὴν ἀρχὴν** καὶ ἄνευ τοῦ ἄρθρου ἐπὶ ἀρνητικῆς ἐκφράσεως = οὐδόλωσ, παντελῶς. **Ἐπιμελοῦμαι** καὶ ἀρχαῖος τύπος **ἐπιμέλομαι** + γεν. (συνήθως) = φροντίζω περὶ τινος, καταγίνομαι εἰς τι. 2) ἐπιμελοῦμαι (περὶ τινος, ὑπὲρ τινος, περὶ τινος). 3) μὲ γεν. καὶ ἀπαρ. = φροντίζω, ὥστε. 4) μὲ γεν. καὶ ἐξήρτ. προτ. (ὅπως + ὄριστ. μέλλ. ἢ ὑποτ. ἀόρ. ἢ εὐκτ. (μετὰ ἱστορικὸν χρόνον). 5) μὲ αἰτ. τοῦ κατὰ τι = λαμ- βάνω φροντίδα ἐν σχέσει πρὸς τι. 6) ἀπολύτως = προσέχω. 7) ἐπὶ δημοσίων πραγ- μάτων = ἔχω τὴν ἐπιστάσιν, εἶμαι ἐπιμελητῆς τινος. **ἐτυμολ.** τὸ **ἐπιμέλομαι** ἐκ τοῦ **ἐπί** + **μέλομαι**. **Τὸ ἐπιμελοῦμαι** παρασύνηθεν ἐκ τοῦ **ἐπιμελής** (ἐπί + ρ. **μέλω**-, πρβλ. μέλλει). **Συνώνυμα** : κήδομαι, μέλει μοι τινος, με- ριμνῶ, φροντίζω, προνοῶ, θεραπεύω. **Ἐφίημι** = στέλλω πρὸς τινος, ρίπτω κατὰ τινος, ἀπολύω, ἐπιτρέπω, ὡς **νομικός ὄρος** = ἀναφέρομαι εἰς ἀνώτερον δικαστήριον (ἔφεσις). **Ἐφίεμαι** = διατάσσω, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ τι. **Βασιλεία** = ἀνάκτορα. **ὄνια** = τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλούμενα τρόφιμα, τὰ ψώνια, ἐμπορεύματα. **ἀγοραῖος -ον** καὶ **ἀγοραία -ον** = ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀγορὰν, ὡς οὐσιαστ. = ὁ ρήτωρ, ὁ πολιτικός. **Οἱ ἀγοραῖοι** = οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὰς ἀγοραπωλησίας. **ἀπειροκαλία** = ἡ ἄγνοια τοῦ καλοῦ, τοῦ ὠραίου. 2) χυ- δαϊότης, ἀσχημία. **Ἀπελήλανται** = παρὰκ. τοῦ **ἀπελαύνομαι**, **ἀπελαύνω** = ἀπο-

μακρύνω, αποδιώκω, αποτρέπω, αποσοβῶ (ἀπέλασις). **Τύρβη** = ταρχή, σύγχυσις, θόρυβος, ὀχλαγωγία. **ἀρχεῖον** = κατοικία τῶν ἀρχῶν. 2) σύλλογος τῶν ἀρχῶν. 3) τὰ φυλαττόμενα ἔγγραφα (ἀρχέτυπα ἢ πρωτόγραφα).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

"Ὅπως τὴν ἀρχὴν... ἔσονται = πλαγία ἐρωτημ. πρότ. (μερικῆς ἀγνοίας) ἐκ τοῦ ἐπιμέλονται, οἳ οἱ πονηροῦ ... ἐφίεσθαι = ἀπαρεμφατικὴ συμπερασματικὴ πρότ. (λογικὸν ἐπακολούθημα), ἔργου ἀντικ. τοῦ ἐφίεσθαι. ὤδε ἐπίφρ. τρόπου. αὐτοῖς δοτικὴ προσ. κτητικὴ (ἐκ τοῦ ἔστιν). καλουμένη ἄναφ. μτχ. (ἀγορά). **Ἐνθα ... πεποιήται**. ἀναφ. ἐπιφρηματικὴ πρότασις. Βασίλεια + ἀρχεῖα ὑποκείμε. τοῦ πεποιήται ('Αττικὴ σύνταξις). **ὥς μὴ μειγνύηται ... εὐκοσμία** τελικὴ πρότασις, τούτων γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ τύρβη. τῆ εὐκοσμία ἀντ. τοῦ μειγνύηται. **Τούτων γεγενοῦσι...** κυρία πρότασις, τούτων γεν. διαιρετ. (ἔν), παισίν, ἐφήβοις, ἀνδράσι, δοτικαὶ προσωπικαὶ κτητικά. νόμῳ δοτ. συμφωνίας, οἱ μὲν παῖδες, οἱ δὲ γεράτεροι (ἐπιμεριστικῶς) ὑποκ. τοῦ πάρεσιν. ἅμα τῆ ἡμέρα δηλοῖ χρόνον. **ἦνικ' ἄν ἐκάστῳ προχωρῆ** χρονικὴ πρότασις. ὁ ἄν = ἀοριστολογικός. **Ἐν αἷς** δεῖ παρεῖναι ἀναφ. προσδιοριστικὴ πρότ. (ἡμέραις). παρεῖναι ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. δεῖ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Οἱ Περσικοὶ ὅμως νόμοι ἐκ τῶν προτέρων φροντίζον πῶς κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μὴ γίνονιν τοιοῦτοι οἱ πολῖται, ὥστε νὰ ἐπιθυμοῦν καμμίαν κακὴν καὶ αἰσχροὺν πράξιν· φροντίζον δὲ κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς ἡ λεγομένη ἐλευθέρα ἀγορά, ὅπου εὐρίσκονται καὶ τὰ βασιλικὰ ἀνάκτορα καὶ αἱ κατοικίαι τῶν ἄλλων ἀρχόντων. Ἀπὸ τὴν ἀγορὰν αὐτὴν (= ἐνταῦθα) ἔχουν ἀπομακρυνθῆ εἰς ἄλλον τόπον τὰ πρὸς πώλησιν ἐμπορεύματα καὶ οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὰς ἀγοροπωλησίας καὶ αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ αἱ χυδαίότητες, διὰ νὰ μὴ ἀναμειγνύεται ὁ θόρυβος τούτων μὲ τὴν εὐκοσμίαν τῶν μορφωμένων. Ἐχει δὲ διαιεθεῖ ἡ ἀγορὰ αὐτή, ἡ πέριξ τῶν κατοικιῶν τῶν ἀρχόντων, εἰς τέσσαρα μέρη· ἀπὸ αὐτὰ ἓνα μὲν (ἔχει προσδιορισθῆ) διὰ τοὺς παῖδας, ἄλλο δὲ διὰ τοὺς ἐφήβους, ἄλλο διὰ τοὺς τελείους ἄνδρας, ἄλλο διὰ τοὺς ὑπερβάντας τὴν στρατεύσιμον ἡλικίαν. Συμφώνως δὲ πρὸς τὸν νόμον ἕκαστος ἐξ αὐτῶν παρενοῖσκειται εἰς τὸν δι' ἐκάστην ἡλικίαν (προσδιορισμένον) χῶρον (τῆς ἀγορᾶς), οἱ μὲν παῖδες καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες μόλις ξημερώσῃ, οἱ δὲ γέροντες ὅταν ἕκαστος δύναται, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς καθωρισμένας ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ παρενοῖσκονται.

Διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύνην· μέγα δὲ συμβάλλεται εἰς τὸ μνηθάνειν σωφρονεῖν αὐτοὺς ὅτι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν ἀνά πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας. Διδάσκουσι δὲ αὐτοὺς καὶ πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι· μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι ὁρῶσι τοὺς πρεσβυτέρους πειθόμενους τοῖς ἄρχουσι ἰσχυρῶς. Διδάσκουσι δὲ καὶ ἐγκράτειαν γαστρὸς καὶ ποτοῦ· μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται ὅτι ὁρῶσι τοὺς πρεσβυτέρους οὐ πρόσθεν ἀπιόντας γαστρὸς ἕνεκα πρὶν ἂν ἀρῶσιν οἱ ἄρχοντες, καὶ ὅτι οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ, ὅταν οἱ ἄρχοντες σημήνωσι. Φέρονται δὲ οἰκοθεν σῖτον μὲν ἄρτον, ὄψον δὲ κάρδαμον, πιεῖν δέ, ἣν τις διψῆ κώθωνα, ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι.

(Ξεν. Κύρου παιδεία Α' II, 8)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Ἐνταῦθα γίνεται λόγος περὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδῶν τῶν Περσῶν. Ἐξάιρεται ὁ σωφρονιστικὸς τρόπος τῆς ζωῆς τῶν πρεσβυτέρων, ἡ ὑπακοή εἰς τοὺς ἄρχοντας, ἡ ἐγκράτεια καὶ ὁ τρόπος διαίτης αὐτῶν.

Διδάσκω = ἔτυμολογικὰ ἐκ ρίζης **δα-** καὶ **δακ-** (πρβ. τὸ ποιητ. **δά-ω** = μνηθάνω, ἀδ α ἡ ς = ὁ μὴ γνωρίζων, δ α ἡ μ ω ν = ἐμπειρος) μὲ τὸ πρόσφυμα **-σκ** καὶ τὸν ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμὸν γίνεται **δι-δά-σκ-ω**, ἀφ' οὗ προηγουμένης ἀποβληθῆ τὸ κ πρὸ τοῦ σ τ ο ὕ δι δ α σ κ ω. **παράγωγα διδάσκαλος** (= δάσκαλος) διδασκαλεῖον, **δίδαγμα**, **διδασκός**, **διδασχὴ**, **διδασκτρα**, **διδασκῆριον**, **διδάκτωρ**, **διδάσκω τινὰ ἢ τι**. πληροφορῶ, **διδάσκω = διδάσκω τινὰ τι** διπτατων. **δι δ α σ κ ω** (ἀπολύτως) = ἐξηγουμαι διὰ συλλογισμοῦ, ἀποδεικνύω. **συνώνυμα** : δεικνυμι, συνθέτω, παραινῶ, παραινέλομαι, ὑποτίθεμαι, εἰσηγοῦμαι. **Συμβάλλω τινὶ ἢ πρὸς τινά** = συνενώνω, συντελῶ, συμπλέκομαι καὶ συμβάλλομαι λόγους = διαπραγματεύομαι. **διάγω** = 1) διαπερῶ, διέρχομαι (ἐπὶ χρόνου), περνᾶω. 2) διέρχομαι (βίον) = περνῶ τὴ ζωὴ μου, διαβιῶ. 3) συντηρῶ, διοικῶ. **γαστήρ** (-ἔρος καὶ γαστρός -έρι - καὶ γαστρί, δοτ. πληθ. γαστήρσι καὶ γαστράσι) = ἡ κοιλία, τὸ ὑπογάστριον. 2) ὁ στόμαχος. 3) μεταφορικῶς τροφή. **πρεσβύτερος** = συγгр. τοῦ **πρέσβυς** (γέρον) γερωντότερος, ἀρχαιότερος. 2) ἐπὶ πραγμάτων = σπουδαιότερον. **πρεσβύτερος ὡς οὐσιαστικόν** = πρῶτος, προϊστάμενος, ἀρχηγός, πρόεδρος (πρεσβύτερος = σύζυγος τοῦ ἱερέως). **οἱ πρεσβύτεροι** (νεώτερον) = οἱ ὑπερβάντες τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν, οἱ γέροντες. **σιτέω -ῶ** (συνήθως ἐν συνθέσει) παρατ. (συν)εσίτου. ἀορ. (σύν) εσίτησα παρκκ. (συσ) σεσίτηκα. δόκιμον τὸ ἀπλοῦν μέσον σιτοῦμαι καὶ παρατ. εσίτούμην. τὸ ρῆμα ἐκ τοῦ **σίτος** καὶ τὸ μεταγενέστερον **σι-τ-ε-ῶ** = τρέφω, **σιτῶ** = τρέφω, ταίξω τινά. **σι τ ο ὕ μα ι** = τρώγω. λαμβάνω τροφήν (πρβλ. σιτευτός = τρεφόμενος, παχύς, **σι τ ε υ τ ἡ ς** = ὁ τρέφων κτήνη). **Συνώνυμα** : σιτίξω, τρέφω, ἐσθίω, τρώγω. **σημαίνω τι** = φανερῶ, δεικνύω διὰ σημείου, ἀποκαλύπτω, δηλῶ, ἐρμηνεύω. 2) + γεν. = ἄρχω τινός. 3) + δοτ. ἢ δοτ.

καὶ αἰτ. (τινί τι) ἢ δοτ. καὶ ἀπκρεμφ. = δίδω σημεῖον ἀναχωρήσεως, λέγω. **Σημαίνω** ἐκ τοῦ οὐσ. **σημα. παράγωγα** : σήμαντρον (= σφραγίς), ἀσήμαντρον, σημαντήρ, σημάντωρ (ὁ δίδων σημεῖον), σήμανσις, σημαντικός, σημασία (νεοελλ. σημαντήρ), **Συνώνυμα** : δείκνυμι, δηλώ, φαίνω, εἰκάζω, τεκμαίρομαι, σαλπίζω. **φέρω τι** = φέρω, μεταφέρω, βαστῶ τι εἰς χεῖρας ἢ ἄλλου που. 2) ὑποφέρω, υφίσταμαι, πάσχω. 3) ἄγω, κομίζω, 4) κατευθύνω, προκαλῶ. 5) προσφέρω, δίδω. 6) λαμβάνω. 7) πρᾶττω. 8) ὁμιλῶ. **φέρει** = συμφέρει. τὸ μέσον **φέρομαι** 1) φέρω μαζί μου. 2) ἐλλέγω, προκρίνω. 3) ἐκφέρω. τὸ παθητ. **φέρομαι** 1) διακρίνομαι, κινούμαι. 2) φέρομαι ἀκουσίως. **Ἄγω καὶ φέρω** = ἀρπάζω, λεηλατῶ. **βαρέως φέρω** = ἀγανακτῶ. **τὴν ψῆφον φέρω** = ψηφοφορῶ, ἀποφασίζω διὰ τῆς ψήφου μου. **τὰ πρῶτα φέρομαι** = θεωροῦμαι πρῶτος, ἀνήκω εἰς τὴν πρῶτην κοινωνικὴν τάξιν. **πλέον φέρομαι** = πλεονεκτῶ, ὑπερέχω. **εὖ φέρομαι ἢ καλῶς φέρομαι** = εὐτυχῶ, εὐδοκιμῶ, ἐπιτυγχάνω, ἀπολαύω καλῆς φήμης ἀντιθ. **πονηρῶς φέρομαι** = ἀπολαύω κακῆς φήμης. **κακῶς φέρομαι** = ἀποτυγχάνω. τὸ **φέρειν** = ἡ φορὰ τῆς τύχης, ἡ μοῖρα (λατιν. fors καὶ fortuna). **τὰ φερόμενα** = τὰ λεγόμενα. **Ἔ-τυμ.** : **φέρω** ἐκ ρίζης φερ- (λατιν. fer- ο). **παράγωγα** : φόρος, φορά, φερνή (= προίξ), φόρτος, φόρημα, φέρετρον, φάρετρα, φορεῖς (ἐξ οὗ φορεῖον), διενεξίς, προένεξις, διηγεκίς, **οἶμος** (= ὁδός, ἦχος), οἰστόν, οἰστέον. **Συνώνυμα** : ἄγω, κομίζω, ὑπομένω. **τὸ ὄψον** = ἔδεσμα, τροφή. **κῶθων** = λακωνικὸν ποτήριον (στρατιωτικόν), 2) συμπόσιον, πότος.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Παῖδας, σωφροσύνην ἀντικ. τοῦ διδάσκουσι. μέγα σύστ. ἀντ. (μεγάλην συμβολήν) τοῦ συμβάλλεται. εἰς τὸ μανθάνειν ἐμπρόθετος προσδ. ἀναφορᾶς. **ὅτι ... ὀρώσιν.** ὑποκειμ. τοῦ συμβάλλεται. διὰ γοῦτας κατηγ. μη. (ὀρώσιν). **πεῖθεσθαι** τελ. ἀπαρέμφ. ἀντικ. τοῦ διδάσκουσι. **ὅτι... ὀρώσι** ὑποκ. τοῦ συμβάλλεται (ἀπρ.). **τοῖς ἀρχουσιν ἀντικ.** τοῦ πειθόμενους. **εἰς τοῦτο** (τὸ πείθεσθαι) ἐμπροθ. τελ. αἰτίου. **γαστρος, πο-τοῦ γενικ. ἀντικειμενικῆ** (ἀπὸ τὸ ἐγκράτειαν). **ἀπιόντας** κατηγ. μη. (ὀρώσι). **γαστρος ἔνεκα** (ἀναστροφή) = τελ. αἰτίου. **πρὶν ἂν ἀφῶσιν** : χρονικῆ πρότ. τὸ ἂν ἀοριστολογικόν. **ὅτι σιτοῦνται οἱ παῖδες** ὑποκ. (συμβάλλεται). **παρὰ μητρί παρὰ διδασκάλῳ** ἐμπρόθ. προσδ. (τὸ ἐγγὺς πρὸς πρόσωπον). **οἷκοθεν** ἐπίρρημ. προσδ. τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν. **ἄρτον, κάρδαμον** ἀντικ. τοῦ φέρονται. **σίτον, ὄψον** ἀντιστοίχως κατηγορ. τῶν ἀντικειμένων. **πειῖν** ἀπαρέμφ. τοῦ σκοποῦ (φέρονται). **ὡς ἀρῦσασθαι** ἀπ. τοῦ σκοποῦ (ἢ τοῦ ἀποτελεσματος). **ἦν τις διψῆ** ὑποθ. πρότασις ἀπὸ δοσις **φέρονται κῶθωνα** (πειεῖν). ὁ ὑποθ. λόγος Δ' εἶδους ἀοριστος ἐπαναλήψις εἰς τὸ παρὸν καὶ μέλλον. **κῶθωνα** ἀντικ. τοῦ φέρονται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Διδάσκον δὲ (οἱ Πέρσαι) τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύνην πολὺν δὲ συντελεῖ εἰς τὸ νὰ μανθάνουν αὐτοὶ νὰ εἶναι σώφρονες τὸ ὅτι βλέπουν ὅτι οἱ πρεσβύτεροι καθ' ἑκάστην ἡμέραν ζοῦν σωφρόνως. Διδάσκον

δὲ αὐτοὺς καὶ νὰ ὑπακούουν εἰς τοὺς ἄρχοντας· πολὺ δὲ καὶ εἰς τοῦτο συντελεῖ τὸ ὅτι βλέπουν ὅτι οἱ πρεσβύτεροι ὑπακούουν προθύμως εἰς τοὺς ἄρχοντας. Διδάσκουν δὲ (αὐτοὺς) ἐγκράτειαν φαγητοῦ καὶ ποτοῦ· πολὺ δὲ καὶ εἰς τοῦτο συντελεῖ τὸ ὅτι βλέπουν ὅτι οἱ πρεσβύτεροι δὲν ἀπέρχονται προτύτερα διὰ φαγητόν, προτοῦ νὰ δώσουν (εἰς αὐτοὺς) τὴν ἄδειαν οἱ ἄρχοντες, καὶ τὸ ὅτι δὲν τρώγουν οἱ παῖδες πλησίον τῆς μητρὸς των, ἀλλὰ πλησίον τοῦ διδασκάλου των, ὅταν οἱ ἄρχοντες δώσουν τὸ σημεῖον (διὰ νὰ φάγουν). Φέρουν δὲ μαζί των ἀπὸ τὸν οἶκον των (αἱ παῖδες) διὰ φαγητόν μὲν ἄρτον, διὰ προσφάγιον δὲ κάρδαμον, διὰ νὰ πίνουν δέ, ἂν κανεὶς διψᾷ, (φέρουν) ποτήριον, διὰ νὰ παίρουν νερὸ ἀπὸ τὸν ποταμόν.

Θ Ε Μ Α 13

Ἄνδρες φίλοι, ἐγὼ προειλόμην μὲν ὑμᾶς, οὐ νῦν πρῶτον δοκιμάσας, ἀλλ' ἐκ παίδων ὄρων ὑμᾶς ἃ μὲν καλὰ ἢ πόλις νομίζει, προθύμως ταῦτα ἐκπονοῦντας, ἃ δὲ αἰσχρὰ ἡγεῖται, παντελῶς τούτων ἀπεχομένουσ. Ὡν δ' ἔνεκα αὐτὸς τε οὐκ ἄκων εἰς τόδε τὸ τέλος κατέστην καὶ ὑμᾶς παρεκίλεσα δηλώσωι ὑμῖν βούλομαι. Ἐγὼ γὰρ κατενόησα ὅτι οἱ πρόγονοι χεῖρονες μὲν ἡμῶν οὐδὲν ἐγένοντο· ἀσχοῦντες γοῦν κακεῖνοι διετέλεσαν ἅπερ ἔργα ἀρετῆς νομίζεται· ὅ,τι μέντοι προσεκτήσαντο τοιοῦτοι ὄντες ἢ τῶ τῶν Περσῶν κοινῶ ἀγαθὸν ἢ αὐτοῖς, τοῦτ' οὐκέτι δύναμαι ἰδεῖν. Καίτοι ἐγὼ οἶμαι οὐδεμίαν ἀρετὴν ἀσκειῖσθαι ὑπ' ἀνθρώπων ὡς μηδὲν πλεῖον ἔχουσιν οἱ ἐσθλοὶ γενόμενοι τῶν πονηρῶν, ἀλλ' οἱ τε τῶν παρατυχία ἡδονῶν ἀπεχόμενοι οὐχ ἕνα μηδέποτε εὐφρανθῶσι, τοῦτο πράττουσιν, ἀλλ' ὡς διὰ τούτην τὴν ἐγκράτειαν πολλαπλάσια εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον εὐφρανούμενοι οὕτω παρασκευάζονται.

(Ἐεν. Κύρου παιδεία Α' 5, 7-10)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Προειλόμην ἀόρ. (β') τοῦ προαιροῦμαι = ἐκλέγω, προτιμῶ, διανοῦμαι νά... ἐκπονώ -ω = ἐξεργάζομαι, φέρω εἰς πέρας, κατασκευάζω, ἄκων -ουσα -ον = ἀκούσιος, βιβιασμένος· ἀπέχομαι τινός ἢ τι = τηρῶ ἐμαυτὸν μακρὰν τινας, ἀφίσταμαι, ἀποφεύγω. τέλος = ἐκπλήρωσις, τὸ πέρας, ἀποτέλεσμα, θάνατος, σκοπός, ἢ ὑπερτάτη ἐξουσία. παρακαλῶ = καλῶ, προσκαλῶ, ζητῶ τὴν συνδρομὴν (τινος), παρακαλῶ, παρακινῶ, προκαλῶ. παράγωγα : παράκλησις, παράκλητος, παρακάλε(σ)μα, παρακάλιο. γοῦν ἢ γ' οὖν (γε οὖν) μόνον μὲ συμπερασματικὴν σημασίαν = τοῦλάχιστον, λοιπόν, ἐπὶ τέλος 2) πρὸς ἔμφασιν = τῇ ἀληθείᾳ, βεβαίως, πῶς

ὄχι. διατελῶ = 1) κατορθώνω, φέρω εἰς πέρας. 2) με κατηγ. μτχ. = ἐξακολουθῶ ὧν ἢ πράττων τι. 3) ἀμετάβ = ἐξακολουθῶ νὰ ζῶ, διάγω, διαρκῶ, εἰμαι. 4) ἐπι- μένω. ἐσθλός = ἀγαθός, καλός, ἄξιος, ἰκανός, ἔκκοιστός, ἀνδρεῖος, ἠθικός, πιστός. πονηρός = δυστυχής, κοπιώδης, ἄθλιος, κακός, πανούργος, εὐτελής.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Δοκιμάσας, ὁρῶν : αἰτιολογ. μτχ. ἐκ παίδων : ἐμπροθ. προσδ. χρονικὴν ἀφετηρίαν. ἃ μὲν ... νομίζει : ἀναφορ. προσδιοριστικὴ πρῶτ. εἰς τὸ ταῦτα. ταῦτα ἄντικ. τῆς μτχ. ἐκπονοῦντας. ἐκπονοῦντας, ἀπεχομένους : εἰδ. κατηγ. μτχ. (ὁρῶν). ἃ δὲ αἰσχροῦ ἡγεῖται : ἀναφ. προσδ. πρῶτ. τοῦ τούτων, ὧν ἔνεκα : ἀναγκαστικὸν αἷτιον. ἄκων : ἐπιρρηματικὸν κατηγγορ. (τρόπον). δηλωσαι : τελ. ἀπαρ. ἄντικ. τοῦ βούλομαι. ὑμᾶς ἄντικ. τοῦ δηλώσαι. ὧν ἔνεκα ... κατέστην καὶ παρεκάλεσα : πλάγαι ἐρωτήμ. προτάσεις (μερικὴς ἀγνοίας). ὅτι ... ἐγένοντο εἰδ. (πλάγιου λόγου) ἄντικ. τοῦ κατενόησα. χείρονος κατηγορούμενον. ἡμῶν γεν. συγκριτικὴ. ἀσκοῦντες : εἰδικὴ κατηγ. μτχ. (χρίσεως) (διετέλεσαν). ἅπερ... νομίζεται : ἀναφ. πρῶτ. ἀντικείμενον τοῦ ἀσκοῦντες. ἅπερ ὑποκ. τοῦ ἐργάζεται (Ἰταλικὴ σύνταξις). ὅτι μέντοι... προσεκτήσαντο : πλάγ. ἐρωτ. (ἰδέτω) ὡς ἀντικείμενον. ὄντες ἐναντιωμ. μτχ. ἀσκεῖσθαι : εἰδ. ἀπαρέμφ. ἄντικ. τοῦ οἶμαι. ὑπ' ἀνθρώπων ποιητ. αἷτιον (ἀσκεῖσθαι). ὡς ... ἔχωσιν. τελ. πρότασις. οἱ γενόμενοι ἐπιθ. μτχ. ὑποκ. τοῦ ἔχωσιν. τῶν πονηρῶν γεν. συγκριτικὴ (πλείον συγκριτικόν). τῶν παραυτίκα : ἐπιθ. προσδ. εἰς τὸ ἡδονῶν (διὰ τὴν πρόταξιν τοῦ ἄρθρου τῶν). τῶν ἡδονῶν : ἄντικ. τοῦ ἀπεχόμενοι. τοῦτο σύστοιχ. ἄντ. τοῦ πράττουσιν. ὡς εὐφρανούμενοι τελικὴ μετοχὴ ἐκ τοῦ παρσιευάζονται (τὸ ὡς + μτχ. μέλλοντος ἰδίχ μετὰ κινήσεως σημαντικὰ ρήματα πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ ἐπιτατικόν). διὰ τὴν ἐγκράτειαν ἐμπρόθ. τοῦ ἀναγκ. αἷτιου. πολλὰ πλάσια. σύστοιχ. ἄντικ. τοῦ εὐφρανούμενοι

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Προσφιλεῖς (μον) ἄνδρες, ἐγὼ μὲν σᾶς ἐξέλεξα, διότι δὲν σᾶς ἐδοκίμασα τώρα πρώτην φορᾶν, ἀλλὰ διότι ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ ἔβλεπα ὅτι οεῖς μετὰ προθυμίας ἐκάματε, ὅσα τὰ κράτος (ἢ πόλις) θεωρεῖ καλὰ καὶ ὅτι ἐντελῶς ἀπεφεύγατε, ὅσα θεωρεῖ ἄσχημα. Θέλω δὲ νὰ σᾶς ἐκθέσω διὰ ποίους λόγους καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος εὐχαρίστως διωρίσθην εἰς αὐτὴν τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν, καὶ (διὰ ποίους λόγους) ἐζήτησα τὴν συνδρομὴν σας. Ἐγὼ δηλαδὴ κατάλαβα ὅτι οἱ πρόγονοί (μας) οὐδόλως μὲν κατώτεροι ἀπὸ ἡμᾶς ὑπῆρξαν πράγματι καὶ ἐκεῖνοι ἀδιαλείπτως ἔπραττον, ὅσα ἀκριβῶς θεωροῦνται ἔργα ἀνδρείας. Τί καλὸν ὅμως ἀπέκτησαν, ἂν καὶ ἦσαν τοιοῦτοι ἢ διὰ τὸ Περσικὸν κράτος ἢ διὰ τὸν ἐαυτὸν των, δὲν δύναμαι πλέον τοῦτο νὰ ἴδω. Καὶ πράγματι, ἐγὼ νομίζω ὅτι οὐδεμίαν ἀρετὴν ἀσκεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων με σκοπὸν (= ὡς) νὰ μὴ πλεονεκτοῦν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀγαθοὶ (ἐνάρετοι) τῶν φαν-

λων, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀπέχον τῶν προσκαίρων ἡδονῶν, δὲν πράττουν τοῦτο, ἵνα μηδέποτε εὐφρανθοῦν, ἀλλὰ παρασκευάζονται τοιοῦτοτρόπως, ἵνα ἐξ αἰτίας τῆς ἐγκρατείας τῶν αἰσθανθοῦν εἰς τὸ μέλλον μεγαλυτέραν εὐχαρίστησιν.

ΘΕΜΑ 14

Μάθε δέ μου καὶ τάδε, ᾧ παῖ, ἔφη, τὰ μέγιστα· παρὰ γὰρ ἱερὰ καὶ οἰωνοὺς μῆτε σαυτῷ μηδέποτε μῆτε στρατιᾷ κινδυνεύσης, κατανοῶν ὡς ἄνθρωποι μὲν αἰρούνται πράξεις εἰκάζοντες, εἰδότες δὲ οὐδὲν ἀπὸ ποίας ἔσται αὐτοῖς τάχαθά. Γνοίης δ' ἂν ἐξ αὐτῶν τῶν γιγνομένων· πολλοὶ μὲν γὰρ ἤδη πόλεις ἐπεισαν καὶ ταῦτα οἱ δοκοῦντες σοφώτατοι εἶναι πόλεμον ἄρασθαι πρὸς τούτους ὅφ' ὧν οἱ πεισθέντες ἐπιθέσθαι, ἀπώλοντο, πολλοὶ δὲ πολλοὺς ἠϋξήσαν καὶ ἰδιώτας καὶ πόλεις ὅφ' ὧν αὐξήθέντων τὰ μέγιστα κακὰ ἔπαθον, πολλοὶ δὲ οἷς ἐξῆν φίλοις χρῆσθαι καὶ εὖ ποιεῖν καὶ εὖ πάσχειν, τούτοις δούλοισι μᾶλλον βουληθέντες ἢ φίλοις χρῆσθαι, ὅφ' αὐτῶν τούτων δίκην ἔδοσαν· πολλοῖς δ' οὐκ ἤρκεσεν αὐτοῖς τὸ μέρος ἔχουσι ζῆν ἡδέως, ἐπιθυμήσαντες δὲ πάντων κύριοι εἶναι, διὰ ταῦτα καὶ ὧν εἶχον ἀπέτυχον· πολλοὶ δὲ τὸν πολυέυκτον πλοῦτον κατακτησάμενοι, διὰ τοῦτον ἀπώλοντο.

(Εὐν. Κύρου παιδεία Α' 6, 44 - 45)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Μανθάνω α) + αἰτ. = μαθαίνω (δι' ἐρεῦνης καὶ ἐξετάσεως), γνωρίζω. β) με αἰτ. καὶ γεν. τῆς ἀξίας. γ) με αἰτ. καὶ ἀπλῆς γεν. = διδάσκω, μαθαίνω τι παρὰ τινος (πρβ. μάθε μου καὶ τάδε). δ) ἀντιλαμβάνομαι, παρατηρῶ. **οἱ μανθάνοντες** = οἱ μαθηταί, « τ ὁ μ ε μ α θ η κ ὁ ς » = τὸ σύνθημα. **Ἐτυμ.** τὸ μαθαίνω ἐκ θέματος μαθ- ἐξ οὗ μετὰ τοῦ προσφύμ -αν- **μάθ-αν-** καὶ με προσφ. ν πρὸ τοῦ θ. μαθαίνω. (κατ' ἄλλους ἐκ ρίζης μα + προσφ. ν πρὸ τοῦ χαρακτηρισθ καὶ -αν μετ' α ὑτὸ ν **μα-ν-θ-άν-ω**) **παράγωγα** : μάθησις, μαθητῆς, μάθημα, μαθητὸς, ἀμάθεια, ἀμαθής, προμηθής. **Συνώνυμα** : αἰσθάνομαι, γινώσκω, ἐνοῶ, καταλαμβάνω, συνίημι, μάθησιν ποιῶμαι. **τὰ ἱερὰ** α) τὰ πρὸς θυσίαν, σφάγια, αἱ προσφοραὶ β) μεταφορικῶς μάντις. **οἰωνός** α) σαρκοφάγον ὄρνισον. β) γενικῶς πτηνόν. γ) εἰδικὸν μαντικὸν πτηνόν, ἐκ τῆς πτήσεως ἢ φωνῆς τοῦ ὁποῦ μαντεύει τις τὸ μέλλον. δ) μαντικὸν σημεῖον, προμήνυμα. **κατανοῶ** = ἐνοῶ καλῶς, ἀντιλαμβάνομαι. β) μαθαίνω περὶ τινος = σκέπτομαι. **δοκέω-ῶ** α) π ρ ο σ ω π ι κ ῶ ς με ἔμφυχον ὑποκ. ἢ ὑποκ. πράγματος, με δοτ. προσωπικ. καὶ εἰδ. ἀπαρέμφ. ὡς ἀντικ. (σπανίως παραλείπομενον) = ἐκδέχομαι, ἐκλαμβάνω τι ὡς τοιοῦτον, μοῦ φαίνεται ὅτι..., νομίζω, πιστεύω, ὑποθέτω, σκέπτομαι. β) ἀ π ο λ ὕ τ ω ς = ἔχω γνώμην περὶ τινος γ) τὸ παθητικὸν δ ο κ ο ὦ μ α ι = νομίζομαι θεωροῦμαι. δ)

ἀπροσώπως : α) **δοκεῖ** με dot. προσωπ. ἢ καὶ ἄνευ αὐτῆς καὶ με εἰδ. ἀπαρέμφ. ὡς ὑποκ. = μοῦ φαίνεται ὅτι..., νομίζω, κρίνω ὅτι ... β) **τὸ δοκεῖ** (με dot. προσωπ. ἢ ἄνευ αὐτῆς καὶ με τελ. ἀπαρέμφ. ὡς ὑποκ.) = **δόξα μοι ἔστι** = φαίνεται εἰς ἐμέ εὐλόγον νά..., ἀποφασίζω νά... (πρβλ. «ἐπεὶ ἐδόκει αὐτῷ πορευέσθαι ἄνω» Ξεν. Κύρ. ἀνάβ.) τὸ **δοκεῖ** εἶναι ἀπρόσωπον εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὑπόκειται ἡ ἔννοια τοῦ προσήκοντος, τοῦ πρέποντος. Ἑτυμολ. ἐκ ρίζης δεκ- (πρβλ. ἴων. καὶ Αἰολ. δέχομαι, Ἄττικόν δέχομαι) καὶ κατὰ μετέπειτασιν δεκ- (πρβλ. δὸκ-μοσ, δὸκ-ησις), με τὸ πρόσφυμα ε = δοκ-ω = δοκῶ. **παράγωγα** : δόξα : ἀδοξος, δόγμα, δοκησίσοφος, δοκίμως, δοκιμή, δοκιμάζω, δοκίμιον. **Συνώνυμα** : δοξάζω, ἡγοῦμαι, νομίζω, οἶμαι, ὑπολαμβάνω, φρονῶ, φαίνομαι. **αἶρω** = α) + αἶτ. = σηκώνω, ὑψώνω, ἐγείρω, μεταφέρω, ἀνατείνω. β) αἰζάνω, ἐξερεθίζω. γ) ἀπολύτωσ) = ἐξεγείρομαι, σηκώνομαι. δ) **αἶρω λόγῳ** = ἐπικινῶ, ὑμνῶ. ε) **αἶρω βῆμα** = βαδίζω. στ) **αἶρω πόλεμον** = κατακύνω πόλεμον. **αἶρομαι τι** = λαμβάνω ἢ κομίζω (διὰ τὸν ἑαυτόν μου), δέχομαι, ἐπιχειρῶ. **αἶρομαι πόλεμον** = ἐπιχειρῶ πόλεμον. **αἶρομαι παθητ.** = ἀνεβαίνω ψηλά, ὑπερφηανεύομαι, συλλαμβάνομαι. Ἑτυμ. : αἶρω ἐκ ποιητ. τύπου **αἶρω** ἐκ θεμ. **Γαρ** + τῷ προσβ. j **Γαρ**-j -ω καὶ δι' ἐπειθεσσεως αἶρε-ω). **ἐπιτίθημι** α) τοποθετῶ τι ἐπάνω εἰς τι, ἐπιθέτω. β) προσηλώνω. γ) προσθέτω δ) ἐπιφέρω, ἐπιβάλλω. **δίκην ἐπιτίθημι τι** = τιμωρῶ τινα, ε) στέλλω, φορῶ, ἐπιδίδωμι, ἐπιχειρῶ ἐναντίον τινός, ἐπιτίθεμαι, προσβάλλω. **ἀπόλλυμι** + αἶτ. α) ἐπὶ προσώπων = ἐντελῶς καταστρέφω, φονεύω, σφάζω. β) ἐπὶ πραγμάτων = ἀφαιρίζω τι, ἐρημώνω. γ) με αἶτ. καὶ γεν. = καταστρέφω τι χάριν τινός. δ) τὸ παθητ. **ἀπόλλυμαι** (με dot. τοῦ ποιητ. αἰτίου ἢ σύστοιχον ἄντικ. ἢ ἐμπροσθέντος ἢ ἀπολύτως) = χάνομαι, καταστρέφομαι, ἀποθνήσκω, ἐκλείπω. **ἔξιστιν** + **τελ.** **ἀπαρέμφ.** = εἶναι δυνατὸν, ἐπιτρέπεται, εἶναι περίστασις (ἐπὶ ἐξωτερικοῦ ἐμποδίου), τὸ οὐδέτερον τῆς μετοχῆς εἰς αἶτ. ἀπόλυτον **ἔξον** = ἐνθ' εἶναι δυνατὸν. **Συνώνυμα** : οἶ ὄν τ' ἔστι, ἔνεστιν (ἐπὶ ἐσωτερικοῦ ἐμποδίου) ἔνι, πάρεστιν. **εὐ ποιῶ** = εὐεργετῶ. **εὐ πάσχω** (καὶ **εὐ πάσχω ὑπό τινος**) = εὐεργετοῦμαι. **ἔξῃν** παρατ. τοῦ ἔξιστιν. **δίκην δίδωμι** (καὶ **δίκας δίδωμι**) = τιμωροῦμαι. **δίκην λαμβάνω** = ἐκδικοῦμαι. **πολύευκτος** -ον = ὁ πολὺ εὐκτός, λίαν ἐπιθυμητός, πολυπόθητος.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Μοῦ ἄντικ. τοῦ μάθε' τὰ δε σύστοιχον ἄντικ. τοῦ μάθε, τὰ μέγιστα. ἐπεξήγησις τοῦ τάδε. **παρὰ ἱερὰ καὶ οἰωνοὺς ἐμπρόθ.** προσδ. δηλῶν παρὰβασιν. **σαυτῷ, στρατιᾷ** ἄντικ. τοῦ κινδυνεύσης (κινδυνεύω) = α) ἀπολύτως β) μετὰ δοτικῆς. δ) μετὰ συστοίχου ἀντικειμένου εἰς αἰτιατικήν. ὡς **αἰροῦνται** εἰδικῆ πρότασις τοῦ πλαγίου λόγου ἄντικ. τῆς μετοχῆς εἰδότες (τὸ ὡς διὰ τὴν ὑποκειμενικήν γνώμην). **εἰκάζοντες** τροπ. μετοχή. εἰδόμενοι τροπ. μετχ. οὐδ' ἐν ἐπίερ. τρόπου (οὐδόλωσ). **ἀπὸ ποίας ἔσται αὐτοῖς ἀγαθά.** πλαγία ἐρώτ. πρότασις (μερικῆς ἀγνοίας) ἐκ τοῦ γνωστ. **εἰδότες ἀπὸ ποίας** ἐμπρόθ. προσδ. προσελύσεως, αὐτοῖς dot. **χαριστική.** πόλεις, ἄρασθαι (τελ. ἀπαρέμφ.) ἀντικείμενα τοῦ ἐπεισαν, οἱ δοκοῦντες ἐπιθ. μετχ. ὑποκ τοῦ ἐπεισαν. **καὶ ταῦτα** (καίται ἐπιρρηματικῶς (ποσόν) (= καὶ μάλιστα), σοφώτατοι κατηγορούμενον, πρὸς τὸ ὑποκ. ἐμπρόθ. προσδ. ἐχθρικῆς διαθέσεως. **ὕφ' ὧν... ἀπώλοντο** ἄναφορ. προσδιοριστικῆ πρότ. εἰς τὸ τούτους, ὅφ' ὧν = ποιητ. αἰτίον (ἀπώ-

λοντο). ὕφ' ὧν ἔπαθον ἀναφ. προσδιοριστική εἰς τὸ ἰδιώτας καὶ πόλεις, ὕφ' ὧν ποιητ. αἴτιον (ἔπαθον), κα κ ά. σύστοιχον ἀντ., αὐξήθεντων χρονική μτχ. (προτεροχρονον). οἷς ἐξῆν ... χρῆσθαι καὶ εὖ ποιεῖν καὶ εὖ πάσχειν : ἀναφ. προσδ. εἰς τὸ τούτοις, τὰ ἀπαρέμματα τελικά, ὑποκείμε. τοῦ ἀπροσ. ἐξῆν. οἷς ἀντικ. τοῦ χρῆσθαι, φίλοις κατηγορούμενον τοῦ οἷς (καὶ εὖ ποιεῖν, αὐτοῦ ἀντικ. ἐνν. οὕς, εὖ πάσχειν. ἐνν. αὐτοῦ ποιητ. αἴτιον. ὕφ' ὧν). πολλοὶ δὲ τούτοις ... χρῆσθαι... δίκην ἔδοσαν (κυρία πρότασις). τοῦτοῖς ἀντικ. τοῦ χρῆσθαι, δοῦλοις κατηγορούμενον, χρῆσθαι τελ. ἀπαρεμφ. ἀντικ. τοῦ βουλήθεντες = αἰτιολ. μτχ. ἦ φίλοις β' ὄρος συγκρίσεως (1ος δούλοις). αὐτοῖς δοτ. προσωπική. ζῆν ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου ἦρκεσεν, ἔχουσι τροπ. μτχ. μέρος ἀντικ. τοῦ ἔχουσι, ἐπιθυμήσαντες αἰτιολ. μτχ. πάντων ἀντικειμενική γεν. ἐκ τοῦ κύριοι, διὰ ταῦτα ἀναγκ. αἴτιον. Τοῦ ἀπέτυχον νοεῖται ἀντικ. ἐκείνων. ὧν εἶχον, ἀναφ. προσδ. πρότασις εἰς τὸ ἐκείνων (ἐξ ἀναφ. ἐλξεως ἀντὶ ἀ ἔχον).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Μάθε δέ, παιδί μου, ἀπὸ μένα, εἶπεν (ὁ Καμβύσης) καὶ ἐκεῖνα, τὰ σπουδαιότατα παρὰ τὴν γνώμην δηλαδή τῶν μάντεων καὶ τῶν οἰωνῶν, οὐδέποτε οὔτε διὰ τὸν ἑαυτὸν σου οὔτε διὰ τὸ στρατεύμα σου νὰ ρωποκινδυνεύσης, ἀφοῦ ἔχεις ὑπ' ὄψιν σου ὅτι (κατὰ τὴν γνώμην μου) οἱ ἄνθρωποι συμπεραίνοντες ἀναλαμβάνουν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πράξεων, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζουν ἀπὸ ποίαν πράξιν θὰ ὑπάρξῃ ὠφέλεια εἰς αὐτούς. Δύνασαι δὲ νὰ τὸ ἐννοήσης ἀπὸ αὐτά, τὰ ὁποῖα γίνονται πολλοὶ μὲν δηλαδή μέχρι τοῦδε καὶ μάλιστα οἱ θεωρούμενοι ὅτι εἶναι σοφώτατοι ἔπεισαν πόλεις νὰ ἀναλάβουν πόλεμον ἐναντίον ἐκείνων, ὑπὸ τῶν ὁποίων οἱ πεισθέντες (νὰ πολεμήσουν) κατεστράφησαν, πολλοὶ δὲ συνετέλεσαν νὰ λάβουν δύναμιν πολλοὶ καὶ ἰδιῶται καὶ πόλεις ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὑπέστησαν μεγάλα κακά, ἀφοῦ ἀπέκτησαν δύναμιν, πολλοὶ δὲ ἐπειδὴ ἐπεθύμησαν νὰ ἔχουν δούλους παρὰ φίλους ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἦτο δυνατόν νὰ τοὺς ἔχουν φίλους καὶ νὰ τοὺς εὐεργετοῦν καὶ νὰ εὐεργετοῦνται ὑπ' αὐτῶν, ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐτιμωρήθησαν· εἰς πολλοὺς δὲ δὲν ἐφάνη εἰς τοὺς ἰδίους ἀρκετὸν μὲ τὸ νὰ ἔχουν τὸ μερίδιόν των νὰ ζοῦν εὐχάριστα, καὶ ἐπειδὴ ἐπεθύμησαν νὰ γίνων κύριοι ὅλων, διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἔχασαν καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶχον· πολλοὶ δὲ ἀφοῦ ἀπέκτησαν τὸν πολυπόθητον πλοῦτον, ἐξ αἰτίας αὐτοῦ κατεστράφησαν.

ΘΕΜΑ 15

Ἦκουσα δὲ ποτε αὐτοῦ (Σωκράτους) καὶ περὶ φίλων διαλεγόμενου ἐξ ὧν ἔμοιγε ἐδόκει μάλιστα ἂν τις ὠφελεῖσθαι πρὸς φίλων κτῆ-

σίν τε καὶ χρεῖαν. Τοῦτο μὲν γὰρ δὴ πολλῶν ἔφη ἀκούειν, ὡς πάντων κτημάτων κράτιστον εἶη φίλος σαφῆς καὶ ἀγαθός· ἐπιμελομένους δὲ παντὸς μᾶλλον ὄρᾳν ἔφη τοὺς πολλοὺς ἢ φίλων κτήσεως. Καὶ γὰρ οἰκίας καὶ ἀγρούς καὶ ἀνδράποδα καὶ βροσκήματα καὶ σκευὴ κτωμένους τε ἐπιμελῶς ὄρᾳν ἔφη καὶ τὰ ὄντα σώζειν πειρωμένους, φίλον δέ, ὁ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι φασιν, ὄρᾳν ἔφη τοὺς πολλοὺς οὔτε ὅπως κτήσονται φροντίζοντας οὔτε ὅπως οἱ ὄντες αὐτοῖς σώζονται.

(Ξεν. ἀπομν. Β', Δ'. 1-3)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Ἄκούω α ἐπὶ ἀμέσου ἀκοῆς + γεν. τοῦ προσώπου καὶ αἰτ. τοῦ ἀκουσθέντος πράγματος «ὤμεις δέ μου ἀκούσατε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν». Πλ. ἀπολ. β) ἐπὶ ἤχου (βοῆς, θορύβου, κραυγῆς, φωνῆς κ.ά.). τὸ πρᾶγμα τίθεται καὶ εἰς γεν. γ) πολλάκις ἐπὶ ἀμέσου ἀκοῆς καὶ βεβαίαις γνώσεως προστίθεται εἰς τὴν γεν. τοῦ προσώπου καὶ κατηγ. μτχ. δ) ἐπὶ ἐμμέσου ἀκοῆς καὶ ἀβεβαίαις γνώσεως τὸ ἀκούω + αἰτ. καὶ κατηγ. μτχ. (= ἔχω ἀκουστά, ἔχω πληροφορίας), **ἀκούω** = πληροφοροῦμαι, μανθάνω, εἰσκακούω δέησιν, ὑπακούω (πειθῶμαι σπανίως + δοτ.). **Ἐτυμολ.** ἀκούω ἐκ ρίζης **ἀκ** + **οὔς** κατ' ἄλλους ἐκ ρίζης **κοΓ-** με προθεματικὸν **α** = **α-κοΓ-**ω = ἀκούω. **Συνώνυμα** : αἰσθάνομαι, ἀκροῶμαι, πυνθάνομαι. κτῆσις = ἀποκτησις, κατοχὴ, περιουσία, ιδιοκτησία, (ξένη χώρα). **Χρεῖα** = χρεῖσις, ὠφέλεια, κέρδος, χρησιμότης. β) ἀνάγκη, ἐλευθία γ) οικειότης, στενὴ φιλία. **κτῆμα** = περιουσία, ἀγροκτήμα, ἀπόκτημα. **σαφῆς** = εὐδιάκριτος, καθαρὸς, ὁλοφάνερος, ἀσφαλῆς, εὐληκρηνής. **Ἐπιμελομένους** μτχ. ἐν. τοῦ ἐπιμελομαι καὶ ἐπιμελέομαι -οῦμαι, ἐκ τῆς ἐπὶ + μέλομαι, πρβλ. μέλει). ἐπιμελέομαι καὶ ἐπιμελοῦμαι τινός = φροντίζω περὶ τινος. **ἀνδράποδον** = αἰχμαλώτος πολέμου ὡς δούλος, δουλοπρεπής. **Βόσκημα** = τὸ βόσκον ζῶον εἰς πληθ. τὰ θρέμματο, τὰ πρὸς σφαγὴν προοριζόμενα ζῶα. β) τροφή, βορρά, γ) βόσκησις. **Τὰ ὄντα** = τὰ ὑπάρχοντα, περιουσία.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Αὐτοῦ ἀντικ. τοῦ ἤκουσα, διαλεγόμενου κατηγ. μτχ. ἐξ ὧν ἐδόκει ἀναφ. προσδιοριστικῆ προτ. εἰς τὸ φίλων, ἐδοκεῖ (προσωπικόν), τίς ὑποκ. ἔμοιγε δοτικὴ κρίνοντος προσώπου, ἂν ὠφελεῖσθαι (εἰδ. ἀπαρεμφ. πλάγ. λόγου. ἀντικ. τοῦ ἐδοκεῖ (= ὡς ὠφελοῖτ' ἄν τις). φίλων γεν. ἀντικειμενικῆ (κτῆσιν, χρεῖαν). Τοῦτο (τὸ ἄκουσμα) σύστοιχ. ἀντ. (ἀκούειν) πολλῶν ἀντικ. (ἄμεσος αὐτηγοῖα), ὡς ... εἶη εἰδ. προτ. ἐπεξήγησις τοῦ τοῦτο (εὐκτ. πλάγ. λόγου, διὰ τὸν ἴστορ. χρόνον ἀκούειν (ἔφη), τὸ ὡς διὰ τὴν ὑποκ. γνώμην. κτῆμάτων. γεν. διαιρετ. (κράτιστον). πάντων κατηγ. προσδ. σαφῆς, ἀγαθός ἐπιθ. προσδ. (φίλος). **Ἐπιμελομένους** κατηγ. μτχ. (ὄρᾳν). παντὸς ἀντικ. τοῦ (ἐπιμελομένους). ἢ κτῆσεως β' ὅρος συγκρίσεως φίλων γεν. ἀντικ. (κτῆσεως). κτωμένων, πειρωμένων: εἰδ. κατηγ. μτχ. (ὄρᾳν).

σώζειν τελ. άπαρ. άντικ. του (πειρωμένους). τά όντα άντικ. του σώζειν. φίλον άντικ. (κτήσωνται). φροντίζοντας ειδ. κατηγ. μηχ. (όρᾶν). ό... φρασίν : άναφορ. προσδ. πρότ. εις φίλον, όπως κτήσωνται, όπως... σώζονται : πλάγια έρωτημ. προτάσεις (μερικώς άγνοίως) εκ της μηχ. φροντίζοντας. οί όντες (φίλοι) ύποκ. του σώζονται. αυτοίς δοτική προσωπική κτητική εκ του όντες.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἦκουσα δὲ κάποτε αὐτὸν (Σωκράτην) νὰ ὀμιλῇ καὶ περὶ φίλων, ἐκ τῶν ὁποίων κατὰ τὴν γνώμην μου κατ' ἐξοχὴν ἤθελε κανεὶς ὠφελῆθῃ καὶ πρὸς ἀποκτήσιν καὶ πρὸς χρῆσιν φίλων. Διότι τοῦτο μὲν πράγματι ἔλεγεν ὅτι ἤκουεν ἀπὸ πολλοῦς, ὅτι (κατὰ τὴν γνώμην του) ἐξ ὅλων τῶν ἀποκτημάτων τὸ ἀριστόν εἶναι ὁ εἰλικρινῆς καὶ καλὸς φίλος· ἔλεγεν ὅτι ἔβλεπεν, ὅτι οἱ πολλοὶ περισσότερον φροντίζουν διὰ κάθε τι (ἄλλο) παρὰ διὰ τὴν ἀποκτήσιν φίλων. Καθ' ὅσον μάλιστα ἔλεγεν ὅτι ἔβλεπεν ὅτι (οἱ πολλοὶ) ἀπέκτων ἐπιμελῶς οἰκίας καὶ ἀγροῦς καὶ δούλους καὶ κτήνη καὶ ἐργαλεῖα (γεωργικὰ) καὶ ὅτι προσεπάθουν νὰ διατηρήσουν τὰ ὑπάρχοντά των, φίλον ὅμως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι τὸ μέγιστον ἀγαθόν, ἔλεγεν ὅτι ἔβλεπεν ὅτι οἱ πολλοὶ δὲν ἐνδιαφέρονται οὔτε πῶς νὰ ἀποκτήσουν οὔτε πῶς οἱ ὑπάρχοντες εἰς αὐτοὺς (φίλοι) νὰ διατηρηθοῦν.

ΘΕΜΑ 16

Διαλυομένου δὲ ἀνθρώπου δῆλὰ ἐστὶν ἕκαστα ἀπιόντα πρὸς τὸ ὁμόφυλον πλὴν τῆς ψυχῆς· αὕτη δὲ μόνη οὔτε παροῦσα, οὔτε ἀπιοῦσα ὀρᾶται. Ἐννοήσατε δ' ἔφη, ὅτι ἐγγύτερον μὲν τῶν ἀνθρωπίνων θανάτῳ οὐδὲν ἐστὶν ὑπνοῦ· ἢ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ψυχῆ τότε δῆπου θειοτάτη καταφάνεται καὶ τότε τι τῶν μελλόντων προορᾷ· τότε γάρ, ὡς εἶοικε, μάλιστα ἐλευθεροῦται. Εἰ μὲν οὖν οὕτως ἔχει ταῦτα ὥσπερ ἐγὼ οἶμαι καὶ ἡ ψυχὴ καταλείπει τὸ σῶμα, καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν καταιδούμενοι ποιεῖτε ἃ ἐγὼ δέομαι· εἰ δὲ μὴ οὕτως, ἀλλὰ μένουσα ἡ ψυχὴ ἐν τῷ σώματι συναποθνήσκει, ἀλλὰ θεοὺς γε τοὺς αἰεὶ ὄντας καὶ πάντ' ἐφορῶντας καὶ πάντα δυναμένους, οἳ καὶ τήνδε τὴν τῶν ὄλων τάξιν συνέχουσιν ἀτριβῆ ἢ καὶ ἀγήρατον καὶ ἀναμάρτητον καὶ ὑπὸ καλλοὺς καὶ μεγέθους ἀδιήγητον, τοῦτους φοβούμενοι μήποτε ἀσεβῆς μηδὲν μηδὲ ἀνόσιον μήτε ποιήσητε μήτε βουλεύσητε.

(Ξεν. Κύρου παιδεία 8, 7, 20 - 23)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ—ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Διαλύω = αποσυνθέτω, ξεχωρίζω εις τὰ πρῶτα συστατικά, φθείρω. **ἄπειμι** = ἄπτ. (μεταγεν. καὶ νεωτ. ἀπέρχομαι) = ἀπέρχομαι, ἀνοχωρῶ, ἀποθνήσκω. **ὁμόφυλος** = ὁμοιογενής, ὁμοεθνής. **θεῖος** = θεϊκός, θεσπέσιος, ἱερός, ὑπερφυσικός. **καταφαίνομαι** = φαίνομαι καθαρὰ. **καταιδέομαι -οῦμαι** = κατεντρέπομαι, σέβωμαι μεγάλως. **ἐφοράω -ῶ** = ἐπιβλέπω, ἐπιτηρῶ, παρατηρῶ, ἐπιθεωρῶ. **συνέχω** = συγκρατῶ, συσφίγγω, διατηρῶ. **ἄτριβῆς** = ἄτριφτος, ἄφθορος, ἄπειρος. **δήπου** = ἐπιρρ. ἀοριστολογικόν = ἴσως, ἐνδεχομενον, βεβαίως. **δέομαι** (ὡς ἀποθ.) τινός = ἔχω ἀνάγκην. **δέομαι τινός τι ἢ τελ. ἀπαρ.** = ζητῶ, παρακκλῶ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Διαλυομένου ἀνθρώπου γεν. ἀπολ. χρον. ἀπιόντα (εἰδ. κλητ. μτχ.) ἐκ τοῦ δήλα ἐστίν, παροῦσα, ἀπιούσα, χρον. μτχ. ὕπνου γεν. συγκριτική, ὃ γὰρ ἐνταῦθα αἰτιολ. ὡς ἔοικε (ἐλευθεροῦσθαι) ἀπαρ. ἐπιρρημ. πρότασις. **Εἰ μὲν οὖν ... ἔχει ταῦτα** (ὑπόθεσις) — **ποιεῖτε** (ἀπόδοσις). Καὶ (εἰ) ἡ ψυχὴ καταλείπει τὸ σῶμα (ὑπόθεσις) — **ποιεῖτε** (ἀπόδοσις) σύνθετος ὑποθ. λόγος μετὰ τὴν αὐτὴν ἀπόδοσιν εἰς τὰς δύο ὑποθέσεις δηλῶν τὸ πραγματικὸν Α' εἶδος. Τὸ **ποιεῖτε** προστακτικὴ, τοῦτο καταδεικνύεται ἀπὸ τὰς παρακλισηματικὰς ὑποτακτικὰς, αἱ ὅποια ἀκολουθοῦν εἰς τοὺς ἐπομένους ὑποθ. λόγους τοῦ αὐτοῦ εἶδους. & **ἐγὼ δέομαι** πλῆγία ἀπαρ. ὡς ἀντικ. τοῦ ἀπαρ. (ποιεῖν) νοουμένου ὡς β' ἀντικειμένου τοῦ ῥήματος δέομαι. **μένουσα** χρον. μτχ. **γε** = ἐγκλιτικὸν μόριον, συναπτόμενον μετὰ τινος λέξεως ἐξαιρετ. τὸ ὑπ' αὐτῆς δηλούμενον = τουλάχιστον. 2) ἐν συσχετισμῷ πρὸς ἄλλην λέξιν ἢ κατὰ τὸ περιεχόμενον ὁλοκλήρου προτάσεως ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτῶν = μάλιστα, βεβαίως, πάντως. 3) ἐπεξηγεῖ τὸ σημαίνόμενον διὰ τῆς προηγουμένης λέξεως ἢ προτάσεως = δηλαδή, εἰ δὲ μὴ οὕτως ἔχει καὶ (εἰ) ... ἡ ψυχὴ συναποθνήσκει (ὑπόθεσις) — **μῆτε ποιήσητε μῆτε βουλευσητε** (ἀπόδοσις) σύνθετος ὑποθ. λόγος Α' εἶδους (πραγματικόν). **ἀτριβῆς, ἀγήρατον, ἀναμάρτητον, ἀδιήγητον**, κατηγορούμενα τοῦ ἀντικ. τάξιν. ὑπὸ κάλλους, μεγέθους ἀναγκαστικὰ αἰτία.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ὅτε δὲ ὁ ἄνθρωπος ἀποσυντίθεται ἐν ἑκάστον φαίνεται ὅτι ἀπέρχεται πρὸς τὸ ὁμοιογενές ἐκτὸς τῆς ψυχῆς· αὐτὴ δὲ μόνον οὔτε καθ' ὄν χρόνον ὑπάρχει οὔτε ὅταν ἀπέρχεται, φαίνεται. Σκεφθῆτε δέ, εἶπεν, ὅτι τίποτε ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα δὲν εἶναι πλησιέστερον εἰς τὸν θάνατον ἀπὸ τὸν ἔθρον· ἢ δὲ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τότε βεβαίως φαίνεται καθαρὰ θειοτάτη (ἀρκετὰ θεϊκῆ) καὶ τότε προβλέπει κάτι ἀπὸ τὰ μέλλοντα· διότι τότε, καθὼς φαίνεται, κατ' ἐξοχὴν μένει ἐλευθέρω. Ἐὰν μὲν λοιπὸν αὐτὰ ἔχουν τοιοῦτοτρόπως, ὅπως ἀκριβῶς ἐγὼ νομίζω (ὅτι ἔχουν) καὶ (ἐάν) ἡ ψυχὴ ἐγκαταλείπη τὸ σῶμα καὶ μετὰ τὸ νὰ σέβεσθε μεγάλως

τὴν ἰδικήν μου ψυχὴν νὰ πράττετε ὅσα ἐγὼ (σᾶς) παρακαλῶ (νὰ πράττετε)· ἐὰν δὲ (αὐτὰ δὲν ἔχουν) τοιοιτοτρόπως, ἀλλὰ (ἐὰν) ἡ ψυχὴ συναποθνήσκῃ ἐνῶ μένει εἰς τὸ σῶμα, τοῦλάχιστον τοὺς θεοὺς, οἱ ὁποῖοι πάντοτε ὑπάρχουν καὶ ὅλα ἐποπτεύουν καὶ τὰ πάντα δύνανται, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτὴν ἐδῶ τὴν τάξιν τῶν πάντων διατηροῦν ἀφθαρτον καὶ ἀγήραστον καὶ ἀναμάρτητον καὶ ἀνέκφραστον ἔνεκα τοῦ κάλλους καὶ τοῦ μεγέθους, αὐτοὺς μὲ τὸ νὰ φοβῆσθε ποτὲ νὰ μὴ κάμετε καμμίαν ἀσεβῆ οὔτε ἀνοσίαν (προᾶξιν) μήτε νὰ σκεφθῆτε.

ΘΕΜΑ 17

Ἄνδρες Πέρσαι καὶ σύ, ὦ Κῦρε, ἐγὼ ἀμφοτέροις ὑμῶν εἰκότως εὐνοὺς εἰμί· ὑμῶν μὲν γὰρ βασιλεύω, σύ δέ, ὦ Κῦρε, παῖς ἐμὸς εἶ. Δίκαιος οὖν εἰμί, ὅσα γινώσκω δοκῶ ἀγαθὰ ἀμφοτέροις, ταῦτα εἰς τὸ μέσον λέγειν. Τὰ μὲν γὰρ παρελθόντα ὑμεῖς μὲν Κῦρον ηὔξήσατε στρατεύμα δόντες καὶ ἄρχοντα τούτου αὐτὸν καταστήσαντες, Κῦρος δὲ ἡγούμενος τούτου σὺν θεοῖς εὐκλεεῖς μὲν ὑμᾶς, ὦ Πέρσαι, ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἐποίησεν, ἐντίμους δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάσῃ τῶν δὲ συστρατευσαμένων αὐτῷ τοὺς μὲν ἀρίστους καὶ πεπλούτους, τοῖς δὲ πολλοῖς μισθὸν καὶ τροφὴν παρεσκεύακεν· ἵππικὸν δὲ καταστήσας Περσῶν ἐποίησε Πέρσαις καὶ πεδίων εἶναι μετουσίαν. Ἦν μὲν οὖν καὶ τὸ λοιπὸν οὕτω γινώσκητε, πολλῶν καὶ ἀγαθῶν αἴτιοι ἀλλήλοις ἔσεσθε· εἰ δὲ σύ, ὦ Κῦρε, ἐπαρθεὶς ταῖς παρούσαις τύχαις ἐπιχειρήσεις καὶ Περσῶν ἄρχειν ἐπὶ πλεονεξίᾳ ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων, ἢ ὑμεῖς, ὦ πολῖται, φθονήσαντες τούτῳ τῆς δυνάμεως καταλύειν πειράσεσθε τούτον τῆς ἀρχῆς, εὖ ἴστε ὅτι ἐμποδὼν ἀλλήλοις πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ἔσεσθε.

(Ξεν. Κύρου παιδεία VIII 5, 22 - 25)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Εὐνοὺς εἰμί = φιλικῶς διακίεμαι, δίκαιος εἰμί + ἀπαρέμφ. = δικαιοῦμαι, ἔχω τὸ δικαίωμα. εἰς τὸ μέσον λέγω = κοινολογῶ. εὐκλεεῖς (εὐ + κλέος) = ἐνδοξος, περίφημος. συστρατεύω τινί = ἐκστρατεύω ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τινος. μετουσία = (μέτειμι) = συμμετοχὴ, ἀπόλαυσις, ποιῶ τι = κάμνω, κατασκευάζω, δημιουργῶ, συνθέτω, παράγω. ποιῶ τινί τι = καθιστῶ. ποιῶ τινά τι = παρέχω, προξενῶ τι εἰς τινά. ποιῶ + αἰτ. καὶ ἀπαρ. = κάμνω ὥστε νά... ποιῶ ἐπὶ στρατεύματι = συγκροτῶ. ποιῶ = (εἰς πόλεμον) = ὑποτάσσω «ὡς Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν» Δημ. ποιῶ τινά ἐπὶ τινί = ὀρίζω τινά ἐπὶ κεφαλῆς τινος. Ἐπαίρω = ἐγείρω, ὑψώνω, ἐξυψώνω, παρακινῶ. Ἐπαίρωμαι = ἐρεθίζομαι, διογ-

κοῦμαι, ὑπερφηρανεύομαι (ἐπηρμένος=ὁ φαντασμένος, ἀλαζών). φθονῶ (ἐκ τοῦ φθόνος), ἀπολύτως=φθονῶ, αἰσθάνομαι φθόνον ἢ ζηλοτυπίαν β) +δοτ. τοῦ προσώπου =φθονῶ κάποιον γ) μὲ δοτ.+κατηγ. μτχ.δ) μὲ δοτ. προσώπου καὶ γεν. πράγμα- τος=ἀρνοῦμαι ε) μόνον μὲ γεν. πράγματος στ') μὲ δοτ. καὶ ἐξηρτ. πρότασιν (εἰ, ἐάν, ὅτι)=δυσαρεστοῦμαι ζ) μὲ δοτ. καὶ τελ. ἀπαρ.=ἀρνοῦμαι ἕνεκα φθόνου ἢ δυσμενεῖας. φθονῶ τινί τι=ἀρνοῦμαι νὰ παράσχω τι εἰς τινα. **Συνώνυμα:** βασκαίνω καὶ αἱ περιφράσεις φθόνῳ χρωμαί, φθόνος ἐπιγίγνεται μοι, φθόνον ἐμποῶ τινι, φθόνον ἔχω. **Εὖ οἶδα καὶ σαφὰ οἶδα**=γνωρίζω καλῶς. **εἰ ἴσθι**= μάθε καλῶς, βεβαιώθητι. **οἶδα**=γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς ἢ ἐκ πληροφορίας ἄλλων, κατα- νοῶ, φρονῶ, **εἰδῶς**=ἔμπειρος. οἶδα+αἰτ. οἶδα+κατηγ. μτχ. ἀναφερομένην εἴτε εἰς τὸ ὑποκ. εἴτε εἰς τὸ ἀντικ. οἶδα+ἀπαρ.=εἶμαι ἱκανὸς νὰ... οἶδα με ἐξηρτ. πρότασιν (ὅτι, ὅτι, ὡς, εὖ, ὅπως, ὅπη, ὁπόθεν), χάριν οἶδα τινι =ὁμολογῶ χάριν εἰς τινα. **Ἔτυμ. οἶδα** ἐκ τοῦ ἀρχήτου **εἶδω**, καὶ κατὰ μετά- πτωσιν **φοῖδ** - καὶ ἀσθενές θέμα **φιδ** - παράγωγα: ἰστέον, ἰστωρ, ἰστορία, ἰστο- ρῶ, εἰδήμων, εἰδησις. **Συνώνυμα:** αἰσθάνομαι, γινώσκω, ἐπαίω, ἐπίστα- μαι, καταμανθάνω. **Ἐμποδῶν** ἐπίφρ.=πρὸ τῶν ποδῶν, ὁ παρέχων ἐμπόδιον. **ἐμ- ποδῶν εἰμί τινι τινός**=ἐμποδίζω τινὰ ἀπό τινός.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Εὖνοους κατηγ., ὁ μῖν δοτ. ἀντικειμενική (ἐκ τοῦ εὖνοους). ὁ μῶν ἀντικ. τοῦ βασιλεύω. λέγειν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τῆς περιφράσεως δίκαιος εἰμί. **ῥσα...** **δοκῶ** ἀναφρ. προσδιοριστική πρότ. εἰς τὸ ταῦτα. ὁ σα σύστ. ἀντικ. εἰς τὸ. γινώσκω. ἀγαθὰ ἐπιθ. προσδ. (ῥσα). τὰ παρελθόντα ἀπρόβητος προσδ. χρόνου. δόντες, καταστήσαντες. αἰτιολ. μτχ. ἄρχοντα κατηγ. τοῦτου γενική ἀντικειμενική (ἄρχοντα). ἡ γούμενος τροπικ. μτχ. τοῦ- του ἀντικ. σύνθεοῖς ἐμπρόθ. κοινωνίαν εὐκλεσεῖς, ἐντίμους κατηγ. τῶν συστρατευσάμενων γεν. δικαίρ. αὐτῶ ἀντικ. (παρσελεύω) + πολλοῖς. ἔμμεσον ἀντικ. μισθόν, τροφήν (ἔμμεσον Α). Πέρσαις δοτ. προσ. κτητ. (εἶναι). εἶναι ἀντικ. τοῦ πεποίηκε. πεδίων γεν. ἀντικει- μενική (μετουσίαν). **Ἦν...** **γινώσκητε** — ἔσεσθε: ὑποθ. λόγος Δ' εἶδος προσ- δοκώμενον. τὸ λοιπὸν αἰτιατ. χρόνου. **Εἰ ἐπιχειρήσεις** (εἰ) πειράσεσθε — ἔσεσθε **ἐμποδῶν** σύνθετος ὑποθ. λόγος μὲ ἐξηρτημένην ἀπόδοσιν, Α' εἶδος (πρα- γματικόν).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἄνδρες Πέρσαι καὶ σὺ Κῦρε, ἐγὼ ἐλλόγως διάκειμαι φιλικῶς πρὸς τοὺς δυὸ σας, διότι εἰς σᾶς εἶμαι βασιλεὺς σὺ δέ, Κῦρε, εἶσαι ἰδι- κόν μου τέκνον. Δικαιοῦμαι λοιπὸν νὰ ἀνακοινώσω (σὲ σᾶς), ῥσας καλὰς (ἰδέας) φαίνομαι ὅτι γνωρίζω χάριν καὶ τῶν δυὸ σας. Εἰς τὸ παρελθὸν λοιπὸν σεῖς μὲν ἠβξήσατε τὴν δύναμιν τοῦ Κῦρον, διότι ἐδώ- ατε στρατὸν (εἰς αὐτὸν) καὶ διωρίσατε αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοῦ, ὁ δὲ Κῦρος ὡς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν σᾶς

ἔκαμε μὲν, Πέρσαι, ἐνδόξους, μεταξύ ὄλων τῶν ἀνθρώπων, ἐντίμους δὲ εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἀσίαν· ἐξ ἐκείνων δὲ οἱ ὅποιοι συνεξεστράτευσαν μαζί μὲ αὐτὸν τοὺς μὲν ἀρίστους καὶ ἔχει πλουτίσει, εἰς δὲ τοὺς περισσοτέρους ἔχει παρᾶσχει μισθὸν καὶ τροφήν· ἀφοῦ δὲ ἠτοίμασε ἱππικὸν τῶν Περσῶν ἔχει κατορθώσει καὶ εἰς τοὺς Πέρσας γὰρ ὑπάρχει συμμετοχὴ εἰς τὰς πεδιάδας (γὰρ μάχονται εἰς τὰς πεδιάδας). Ἐὰν μὲν λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἔχετε αὐτὴν τὴν γνώμην, θὰ γίνετε πρόξενοι ἀγαθῶν πολλῶν μεταξύ σας, ἐὰν δὲ ἢ σὺ, Κύρῃ, ἀφοῦ ὑπερηφανευθῆς διὰ τὰς σημεϊνάς σου ἐπιτυχίας ἔνεκα πλεονεξίας ἐπιχειρήσης γὰρ ἀρχῆς καὶ τῶν Περσῶν, ὅπως ἀκριβῶς (ἀρχεῖς) τῶν ἄλλων ἢ (ἐὰν) σεῖς πολῖται, ἀφοῦ φθονήσετε αὐτὸν ἔνεκα τῆς δυνάμεως, ἀποπειραθῆτε γὰρ τὸν καθαιρέσετε ἀπὸ τῆν ἐξουσίαν, γὰρ γνωρίζετε καλῶς ὅτι θὰ ἐμποδίσετε ἀλλήλους ἀπὸ πολλὰ ἀγαθὰ.

Θ Ε Μ Α 18

Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξατο λόγου ὁ Φαρνάβαζος· καὶ γὰρ ἦν πρεσβύτερος· «ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ πάντες οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι, ἐγὼ ὑμῖν, ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπολεμεῖτε, φίλος καὶ σύμμαχος ἐγενόμην, καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν τὸ ὑμέτερον χρήματα παρέχων ἰσχυρὸν ἐποίησα, ἐν δὲ τῇ γῆ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου μαχόμενος μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατεδίωκον τοὺς πολεμίους. Καὶ διπλοῦν ὥσπερ Τισσαφέρουσι οὐδὲν πρόποτέ μου οὔτε ποιήσαντος οὔτ' εἰπόντος πρὸς ὑμᾶς ἔχοιτ' ἂν κατηγορεῖσθαι. Τοιοῦτος δὲ γενόμενος νῦν οὕτω δικάκιμι ὑφ' ὑμῶν οὐδὲ δεῖπνον ἔχω ἐν τῇ ἐμυτοῦ χώρᾳ εἰ μὴ τι ὧν ἂν ὑμεῖς λίπητε συλλέξομαι, ὥσπερ τὰ θηρία. Ἄ δέ μοι ὁ πατήρ καὶ οἰκήματα καλὰ καὶ παραδείσους καὶ δένδρων καὶ θηρίων μεστοὺς κατέλιπεν, ἐφ' οἷς ἠὺφραίνομαι, ταῦτα πάντα ὁρῶ τὰ μὲν κατὰ κειρομένη, τὰ δὲ κατὰ κειρομένη.

(Ε. Ἑλλ. Δ' I, 32 - 34)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Ἄρχω καὶ μέσον ἀρχομαι 1) χρονικῶς: ἀρχίζω, κάμνω πρῶτος τὴν ἀρχὴν πρὸς. «ἤρξατο χειρῶν ἀδίκων» ἀλλὰ καὶ ἀρχω ὕμνον καὶ ἀρχω ἀγορεύειν. ἀρχομαι ἢ ἀρχω τοῦ λόγου = ἀνοίγω τὴν ὁμιλίαν, λαμβάνω πρῶτος τὸν λόγον. ἀρχω ὁδόν τινα = δεικνύω τὸν δρόμον εἰς κάποιον. 1) Τοπικῶς: ἐξουσιάζω, ὀρίζω, διοικῶ. ἀρχομαι ὡς παθητικὸν (ὑπὸ τινος, ὑπὸ τινι) = ὑπέκειμαι, εἶμαι ὑπεζούσιος, ἐξουσιάζομαι 3) ἀπολύτως = εἶμαι ἄρχων, κυριεργῶ, δεσπόζω 4) ἀρχομαι + ἀπαρεμ. (ἐπὶ ἐνεργειῶν ἢ πράξεων, αἰ ὀ-

ποῖαι ἤρχισαν καὶ ἐξακολουθοῦν). μὲ κατηγορηματικὴν μετοχὴν ἐπὶ ἀρχομένης καὶ ὕστερον διακοπτομένης ἐνεργείας ἢ καταστάσεως «ἄρχομαι ἐπι-
νῶν» καὶ «ἡ ψυχὴ ἄρχεται ἀπολείπουσα» 5) ἐμπροθέτως (ἐπὶ χρόνου ἀπὸ τινος,
ἐκ τινος) «ἀρχάμενος ἀπὸ σοῦ» 6) ἀμεταβ. «ἄρχεται πόλεμος» 7) Τὸ παθητ. ἄ-
ρχομαι ὑπὸ τινος, ὑπὸ τινι, ἐκ τινος=διοικοῦμαι, ἐξουσιάζομαι πρβλ. οἱ ἀρχό-
μενοι=οἱ ὑπῆκοοι. Ἐτυμολογία ἐκ σανσκριτικῆς ρίζης arh- τὸ ἐλληνικὸν θέμα
ἀρχ+καταλ. ω, ἀρχ-ω. Παράγωγα : ἀρχή, ἀρχαῖος, ἀρχεῖον, ἀρχιός, ἐπαρχος,
ναύαρχος κ.ἄ. **Συνώνυμα** : βασιλεύω, δεσπάζω, δυναστεύω, ἡγεμονεύω, ἡγου-
μαι, κρατῶ, τυρρανεύω, ἀρχὴν τινος ποιοῦμαι. **Διπλοῦς** (Νεοελληνικὸν διπλῶς)
=διπλάσιος, ἀμφίβολος, διπρόσωπος, δόλιος, (διπλοῦς ἀνὴρ = διπρόσωπος ἀνὴρ).
λίπτητε : ὑποτ. ἀόρ. β' τοῦ λείπω, παρ. εἵλειπον μελλ. ἰλείψω, ἀόρ. β' ἔλιπον,
παρ. β' ἔλειπα ὑπερσ. β' ἔλειόπειν καὶ περιφραστικῶς [λείπω= ἦν τὸ μέσον
καὶ παθητ. λείπομαι, παρ. ἐλειπόμην, μεσ. μέλλ. λείψομαι, παθητ. μελλ. λειφθήσο-
μαι, μεσ. ἀόρ. β' ἔλειπόμην, παθ. ἀόρ. ἐλείφθην, παρ. λέλειμμαι, ὑπερ. ἐλείμην.
(ὡς μεταγενέστερος τύπος ἀπαντᾷ ὁ ἀόρ. α' εἵλειψα).

Συντάξεις καὶ σημασίαι 1) τὸ λείπω+αἰτ. τινὰ ἢ τι=ἀφῆνω, ἐγκαταλεί-
πω 2) μὲ δοτ. καὶ αἰτ. (ποιητ.) 3) δὲν πληρῶνα (φῶρον, ἐράνους). 4) δὲν ἐκτελῶ
(π.χ. μαρτυρίαν, νόμον, ὄρκιον) 5) ἀμετάβατον=δὲν ὑπάρχω, δὲν φράζομαι, ἐλλεί-
πω. **παράδεισος**=δάσος μὲ ζῶα διὰ κυνήγι, κήπος περιφραγμένος, περιβόλι. ἡ-
φραϊνόμενη=παρ. τοῦ εὐφραίνομαι, μεσ. μελλ. εὐφρανοῦμαι, παθητ. μελλ. εὐφρα-
θήσομαι, παθητ. ἀόρ. ὡς μέσος ἡφραϊνθῆν παρὰ ποιηταῖς ὁ μέσος παρ. ἡφραμμαι.
εὐφραίνομαι 1) μὲ δοτ. τῆς αἰτίας ἢ ἐμπροθέτως (ἐν τινι, ἐπὶ τινι, ἀπὸ τινος, διὰ
τινος)=τέρπομαι, πληροῦμαι χαρᾶς διὰ τι. 2) εὐφραίνομαι καὶ μὲ κατηγ. μετ. «εὐ-
φραϊνθῆ ἰδὼν» Πινδ. Ὀλ. 9. 94. 3) εὐφραίνομαι, (ἀπολύτως) 4) μὲ αἰτ. τοῦ κατὰ
τι. Ἐτυμολογία : εὐφραίνομαι ἐκ τοῦ ἐνεργ. εὐφραίνω, ὅπερ παρασύνθετον ἐκ
τοῦ ἐπιθ. εὐφρων (εὐ+φρῆν-φρεν-ος)=φαιδρός, εὐμένης καὶ κατὰ μετά-
πτωσιν εὐφράν- καὶ μὲ τὸ πρόσφμμα j καὶ τὴν κατάληξιν ω εὐφράνω καὶ κατόπιν
ἐπενθέσεως* εὐφραίνω.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Ἦ μῆν : δοτ. ἀντικειμενικὴ ἐκ τῶν φίλος καὶ σύμμαχος. τὸ ναυτικὸν
ἀντ. τοῦ ἐποίου, ἰσχυρὸν κατηγ. τοῦ ἀντικειμ. ναυτικόν, παρέχων τροφ.
μετ. (διὰ παροχής χρημάτων). χρήματα ἀντ. τῆς μετ. παρέχων. ἀπὸ τοῦ
ἱπποῦ ἔμπρ. τροπικὸς προσδ. (=ἔφιππος). μαχόμενος τροφ. μετ. Τίσι-
σαφέρνους ἀντικ. (τοῦ κατηγορεῖτε) (κατηγορῶ τινὸς ἢ τινὰ τί). [ποιή-
σαντος, εἰπόντος εἰδ. κατηγορ. μετ. ἐκ τοῦ κατηγορήσαι. μοῦ ἀντικ.
τοῦ κατηγορήσαι, ὡσπερ Τίσισαφέρνους (ἐνν. κατηγορεῖτε) = ἀναφορ. συγ-
κριτικὴ πρότασις, οὐδὲν σύστοιχον ἀντικ. τῶν μετ. ποιήσαντος (ποίημα), καὶ εἰ-
πόντος (λόγον). γενόμενος ἐναντιωμ. μετ. ὡς... ἔχω συμπερ. πρότασις διὰ
τὴν πρόταξιν τοῦ οὐτω ἐκφράζουσα πραγματικὸν ἐπακολούθημα. εἰ μὴ συλλέ-
ξομαι (ὑπόθεσις) — οὐκ ἔχω (ἀπόδοσις) Δ' εἶδος, πραγματικόν, ὧν ἂν ὑμεῖς
λίπτητε ἐξ ἀναφορικῆς ἐλλείψεως ἀντὶ ἐκεῖνων ἃ ὑμεῖς λίπτητε, τὸ ἂν ἀοριστο-
λογικόν (=ἐνδεχομένως, τυχόν).

* Ἐπένθεσις καλεῖται τὸ γραμματικὸν φαινόμενον, κατὰ τὸ ὅποιον τὸ ἡμί-
φρονον j, μετακινούμενον εἰς τὴν ἀμέσως προηγούμενην συλλαβὴν, συναποτελεῖ
μετὰ τοῦ φωνήεντος ταύτης δίφθογγον, πρβλ. καὶ μόρια -μοῖρα καὶ ἐν
Μάνη μάτια -μάιτα, ποδιά -ποῖδά.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Μετά δὲ ἀπὸ αὐτὸ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Φαρνάβαζος, καθ' ὅσον μάλιστα ἦτο μεγαλύτερος. « Ἀγησίλαε καὶ ὄλοι οἱ παρενοισκόμενοι Λακεδαιμόνιοι, ἐγὼ εἰς σᾶς, ὅταν ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων ἐπολεμούσατε, ἔγινα φίλος καὶ σύμμαχος, καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν σας ἔκαμα ἰσχυρὸν διὰ παροχῆς χρημάτων, εἰς δὲ τὴν ξηράν ὁ ἴδιος (αὐτοπροσώπως) ἐφιππος μαχόμενος μαζί σας μέχρι τῆς θαλάσσης τοὺς ἐχθροὺς κατεδίωκον. Καὶ δὲν δύνασθε νὰ μὲ κατηγοροῦτε, ὅπως ἀκριβῶς τὸν Τισσαφέρην (κατηγοροῦτε), ὅτι ποτὲ ἕως τώρα ἔκαμα καμμίαν δολίαν (πρᾶξιν) οὔτε ὅτι εἶπα ἐνώπιόν σας κανένα δόλιον (λόγον). Μολονότι δὲ ἔχω γίνεοι τοιοῦτος, τώρα τοιοντοτρόπως ἔχω διατεθῆ ἀπὸ σᾶς, ὥστε οὔτε δεῖπνον νὰ ἔχω εἰς τὴν ἰδικήν μου χώραν, ἐὰν κάτι ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σεῖς ἐνδεχομένως θὰ ἀφήσετε, συλλέγω, ὅπως ἀκριβῶς τὰ θηρία (συλλέγουν). Ὅσα δὲ εἰς ἐμένα ὁ πατήρ καὶ ὠραῖα οἰκήματα καὶ περιφραγμένους κήπους γεμάτων ἀπὸ δένδρα καὶ θηρία ἀφῆσε, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἠῆχαριστούμην, ὅλα αὐτὰ βλέπω ἄλλα μὲν νὰ ἔχουν κατακομματιασθῆ ἄλλα δὲ νὰ ἔχουν κατ' ὅλοσχερῶς.

ΘΕΜΑ 19

Λυκοῦργον δὲ τὸν Λακεδαιμόνιον, ἔφη ὁ Σωκράτης, καταμεμάθηκας ὅτι οὐδὲν ἂν διάφορον τῶν ἄλλων πόλεων τὴν Σπάρτην ἐποίησεν, εἰ μὴ τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις μάλιστα ἐνεργάσατο αὐτῇ; Τῶν δὲ ἀρχόντων ἐν ταῖς πόλεσιν οὐκ οἶσθα ὅτι, οἷτινες ἂν τοῖς πολίταις αἰτιώτατοι ὦσι τοῦ τοῖς νόμοις πείθεσθαι, οὔτοι ἄριστοί εἰσι, καὶ πόλις, ἐν ἣ μάλιστα οἱ πολῖται τοῖς νόμοις πείθονται, ἐν εἰρήνῃ τε ἄριστα διάγει καὶ ἐν πολέμῳ ἀνυπόστατός ἐστιν· ἀλλὰ μὴν καὶ ὁμόνοιά γε μέγιστόν τε ἀγαθὸν δοκεῖ ταῖς πόλεσιν εἶναι καὶ πλειστάκις ἐν αὐταῖς αἴ τε γερούσιαι καὶ οἱ ἄριστοι ἄνδρες παρακχεύονται τοῖς πολιταῖς ὁμονοεῖν, καὶ πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι νόμος κεῖται τοὺς πολίτας ὁμνύναι ὁμονοῆσαι, καὶ πανταχοῦ ὁμνύουσι τὸν ὄρκον τοῦτον· οἶμαι δ' ἐγὼ ταῦτα γίνεσθαι οὐχ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς χοροὺς κρίνωσιν οἱ πολῖται, οὐδ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς ἀθλητὰς ἐπαινωσιν. οὐδ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς ποιητὰς αἰρῶνται, οὐδ' ἵνα τοῖς αὐτοῖς ἡδῶνται, ἀλλ' ἵνα τοῖς νόμοις πείθωνται.

(Ξενοφῶντος ἀπομνημονεύματα, βιβλίον Δ' κεφ. IV, 15 - 16)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Ἐνειργάσατο = ἄορ. τοῦ ἐνεργάζομαι ἀποθετικόν = παράγω τι, ἐμποῶ, προξενῶ, προκαλῶ, γίνομαι αἰτίας τινος, ἐπιφέρω. **ἀνυπόστατος** = ἀκαταγώνιστος, ἀνυπαρκτός. **γερουσία** = συνέδριον γερόντων, πολιτικὸν σῶμα ἀποτελούμενον ἐκ γερόντων ὅπως εἰς Σπάρτην καὶ ἄλλας πόλεις τῆς ἀρχ. Ἑλλάδος. **ὄμνυμι καὶ ὀμνύω** παρ. ὄμνυν καὶ ὄμνυον, μέσος μελλ. με ἐνεργ. σημ. ὀμοῦμαι καὶ ὀμῶσω, ἄορ. ὄμοσα (ὑποθ. ὀμόσω), παρ. ὀμώμοκα, ὑπερσ. ὀμωμόκειν. **ὄμνυμι τι** = ὀρκίζομαι τι. **ὄμνυμι τινί τι** = ὀρκίζομαι τι εἰς τινα, βεβαιῶ ἐνόρκως τι. **Ἔτυμολογία**: ἐκ θέματος **ὄμ-** καὶ μετὰ τὸ πρόσφυμα νυ καὶ κατάληξιν **-μι ὄμ-νυ-μι**. **Παράγωγα**: **ἀντομοσία** (= ὄρκος ὅτι θὰ λεχθῆ ἢ ἀλήθεια ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ καὶ τοῦ κατηγορουμένου), **διομοσία** (= ὄρκος διδόμενος κατὰ τὴν ἀνάκρισιν), **συνωμοσία** καὶ τὸ **ξυνώμοτον** = ἑνορκος συμφωνία 2) ἐπιβουλή ἰδίᾳ κατὰ καθεστῶτος, ἐξουσίας, ἡγεμόνος. **συνωμότης**, **ἀνώμοτος** (= ὁ μὴ ὀρκισθεὶς), **ἀπώμοτος** (= ὅ,τι δι' ὄρκου ἰσχυρίζεται τις ὅτι δὲν ἐπραξεν). **Συνώνυμα**: ὀρκωμοτῶ, ὀρκοποιοῦμαι, ὀρκίζομαι, ὀρκῶ, πίστις δίδωμι τινί, δεξιὰς λαμβάνω παρὰ τινος. **παρακελεύομαι τινί τι** = παραγγέλλω τί εἰς τινα.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Λυκοῦργον ἀντ. τοῦ καταμεμάθηκας (πρόληψις) βλ. Θ. 25), **ὅτι...** **ἐποίησεν** εἰδικὴ πρότασις τοῦ πλαγίου λόγου ἀντικ. τοῦ καταμεμάθηκας. οὐδὲν ἐπιρρ. προσδ. τρόπου (οὐδόλως). τῶν πόλεων γεν. συγκριτικὴ (διάφορος). **εἰ μὴ ἐνειργάσατο** ὑποθ. πρότασις - ἀπόδοσις **ἂν ἐποίησεν** β' εἶδος μὴ πραγματικόν, τὸ πείθεσθαι, αὐτῇ ἀντικείμενα τοῦ ἐνειργάσατο, νόμοις ἀντικ. τοῦ πείθεσθαι, τῶν ἀρχόντων γεν. δικαιρετικὴ (οἰτινες), **ὅτι...** **ἄριστοί εἰσι, καὶ πόλις...** **διάγει καὶ...** **ἀνυπόστατός ἐστιν** = εἰδικαὶ προτ. τοῦ πλαγίου λόγου ὡς ἀντικείμενα ἐκ τοῦ οἶδα. τοῖς πολιταῖς, ὁμονοεῖν ἀντικείμενα τοῦ παρακελεύονται. τοῦς πολίτας ὑποκ. τῶν ἀπαρεμ. ὀμνύειν καὶ ὀμνοῦσιν. ὅπως... κρίνωσιν, ὅπως ἐπαινῶσιν, ὅπως αἰρῶνται τελικαὶ προτάσεις.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἔχεις δὲ ἀντιληφθῆ ὅτι ὁ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος, εἶπεν ὁ Σωκράτης, οὐδόλως διάφορον τῶν ἄλλων πόλεων ἤθελε ποιήσει τὴν Σπάρτην, ἂν δὲν ἐπέβαλεν κατ' ἐξοχὴν εἰς αὐτὴν τὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους; Δὲν γνωρίζεις δὲ ὅτι ἐκ τῶν ἀρχόντων εἰς τὰς πόλεις, ὅσοι τυχὸν γίνονται πρόξενοι εἰς τοὺς πολίτας νὰ πείθωνται εἰς τοὺς νόμους, οὗτοι εἶναι ἄριστοι, καὶ ὅτι ἐκείνη ἡ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν πρὸ πάντων οἱ πολῖται πείθονται εἰς τοὺς νόμους, καὶ ἐν εἰρήνῃ ζῆ ἄριστα καὶ εἰς τὸν πόλεμον εἶναι ἀκαταμάχητος; Ἀλλὰ προσέτι καὶ ἡ ὁμόνοια βεβαίως καὶ νομίζεται εἰς τὰς πόλεις ὅτι εἶναι μέγιστον ἀγαθὸν καὶ πλειστάκις εἰς αὐτὰς καὶ αἱ γερουσίαι καὶ οἱ ἄριστοι ἄνδρες προτρέπου

τοὺς πολίτας νὰ ἔχουν ὁμόνοιαν καὶ πανταχοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα νόμος ὑπάρχει νὰ ὀρκίζονται οἱ πολῖται ὅτι θὰ ἔχουν ὁμόνοιαν καὶ πανταχοῦ ὀρκίζονται τὸν ὄρκον τοῦτον· νομίζω δὲ ἐγὼ ὅτι ταῦτα γίνονται ὄχι διὰ νὰ κρίνουν οἱ πολῖται τοὺς ἰδίους χορούς, οὔτε διὰ νὰ ἐπαινοῦν τοὺς ἰδίους ἀθλητάς, οὔτε διὰ νὰ ἐπιδοκιμάζουσιν (προτιμοῦν) τοὺς ἰδίους ποιητάς, οὔτε διὰ νὰ αἰσθάνονται τὰς ἰδίας ἡδονάς, ἀλλὰ διὰ νὰ πείθονται εἰς τοὺς νόμους.

Θ Ε Μ Α 20

Χρὴ δὲ τοὺς εὖ φρονούντας, ἐπειδὴ τὸ μέλλον αἰεὶ συνοίσειν οὐ καθορῶμεν, τὸ πολλὰκις ὠφελοῦν τοῦτο φαίνεσθαι προαιρουμένους· Πάντων δ' ἀλογώτατον πεπόνθασιν, ὅσοι κάλλιον μὲν ἐπιτήδευμα νομίζουσιν εἶναι καὶ θεοφιλέστερον τὴν δικαιοσύνην τῆς ἀδικίας, χεῖρον δ' οἴονται βιώσεσθαι τοὺς ταύτῃ χρωμένους τῶν τὴν πονηρίαν προηρημένων. Ἡβουλόμην δ' ἄν, ὡσπερ πρόχειρόν ἐστιν ἐπαινέσθαι τὴν ἀρετὴν, οὕτω προσῆκον εἶναι πείσαι τοὺς ἀκούοντας ἀσκεῖν αὐτήν· νῦν δὲ δέδοικα, μὴ μάτην τὰ τοιαῦτα λέγωμεν. Διεφθάρμεθα γὰρ πολὺν ἤδη χρόνον ὑπ' ἀνθρώπων οὐδὲν ἄλλ' ἢ φενακίζειν δυναμένων, οἱ τοσοῦτον τοῦ ἀληθοῦς καταπεφρονήκασιν, ὥσθ' ὀπόταν βουληθῶσι πόλεμον πρὸς τινὰς ἐξενεγκεῖν, αὐτοὶ χρήματα λαμβάνοντες λέγειν τολμῶσιν, ὡς χρὴ τοὺς προγόνους μιμεῖσθαι, καὶ μὴ περιορᾶν ἡμᾶς αὐτοὺς κατὰχλωμένους, μηδὲ τὴν θύλακταν πλέοντα τοὺς μὲν τὰς συντάξεις ἐθέλοντας ἡμῖν ὑποτελεῖν.

(Ἰσοκράτ. περὶ Εἰρήνης (35 - 36) (ΙΒ - ΙΓ')

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

1) Εὖ ἐπίφρ. = ὀρθῶς, καλῶς, εὐνοϊκῶς 2) τὸ εὖ ὡς οὐσιαστικόν = τὸ ὀρθόν, τὸ δίκαιον, τὸ καλόν (πρβλ. οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ) 3) τὸ εὖ ὡς ἐπιφώνημα = εὐγε, μπράβο. φρονέω - ῶ = σκέπτομαι, νοῶ, διανοοῦμαι ἔχω νοῦν, φρόνησιν, εἰμι συνετός 2) φροντίζω, νομίζω, πιστεύω, 3) ἔχω θάρρος. Οἱ εὖ φρονούντες = οἱ συνετοί. πρόχειρος = ἐτοιμος, κοινός, συνήθης, πρόθυμος. Πρόχειρόν ἐστι = εὐκόλον εἶναι, εὐχερὲς εἶναι. Φενακίζω = ἀπατῶ, ἐξαπατῶ (ἐκ τοῦ φέναξ = ἀπατεών). φενακίη = (πηγική) = πρόσθετος κόμη, ψεύτικα μαλλιά (περούκα), ἀ π ἄ τ η. καταφρονέω - ῶ 1) ἀψήφῳ, περιφρονῶ (τινὸς ἢ τι) 2) νομίζω, φρονῶ, σχεδιάζω. ὦστε + ἀπαρ. = σκοπὸς ἐπιδικώμενος, ὄρος, συμφωνία, φυσικὸν ἐπακολούθημα. Ἐκφέρω (λόγους) = ἐκθέτω, ἐκφράζω, ἐκφραῶν 2) + πόλεμον = κηρύσσω πόλεμον. περιορῶ = βλέπω δλόγρκα, παραβλέπω, ἀνέχομαι, παραμελῶ, ἀφίνω.

καταγελῶ = ἀναγελῶ, περιπαίζω. ὑποτελῶ (τινί τι) = πληρώνω. σύνταξις = σύνθεσις, διάταξις, σχέσις, μισθός, φόρος.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Τὸ π ο λ λ ά κ ι ε ς ὤ φ ε λ ο ῦ ν = ἐπεξηγήσεις εἰς τὸ τοῦτο. προσιρουμένους = εἰδ. κατηγορηματικὴ μτχ. ἐκ τοῦ φαίνεσθαι. ἀλογώτατον (πάθημα, σύστοιχ. ἀντικ. πεπόνθασιν). ὄσοι μὲν... νομίζουσιν, (ὄσοι) δέ...οἴονται = ἀναφ. προτ. ὡς ὑποκείμε. τοῦ πεπόνθασιν. τῆς ἀδικίας (γεν. συγκριτ.). χεῖρον ἐπιρρημ. τρόπον. τοὺς χρωμένους ἐπιθ. μτχ. ὡς ὑποκ. τοῦ βιώσεσθαι, τὰ ὑτῆ ἀντικ. τοῦ χρωμένου. τῶν προηρημένων ἐπιθ. μτχ. (γεν. συγκριτικὴ). ὥσπερ πρόχειρόν (ἐστίν) ἀναφ. ἐπιρρηματικὴ προτ. πεῖσαι. ὑποκ. τοῦ προσήκον εἶναι (τινὰ) ὑποκ. τοῦ πείσαι. μὴ μάτην... λέγωμεν = πλαγία ἐνδοιαστικὴ προτ. (ἐκ τοῦ δέδοικα). λέγω μεν εἶναι ἀντὶ τοῦ λέγω (= πληθ. μετριοφροσύνης). τὰ τοιαῦτα (= τοιοῦτους λόγους) σύστοιχ. ἀντικ. ὑπ' ἀνθρώπων ποιητ. αἴτιον. οὐδὲν (πρᾶγμα) σύστοιχ. ἀντικ. τοῦ ἐν. ἀναφ. ποιεῖν. τοῦ πλήθους ἀντικ. τοῦ (καταπεφρονήκασιν). ὥστε... τολμῶσιν λέγειν = συμπερασμ. προτ. ὁπότεν βουληθῶσι = χρον. πρότ. (ἀρίστον ἐπανάληψιν). λαμβάνοντες τρόπ. μτχ. (= διὰ λήψεως χρημάτων). ὡς χρῆ ... μιμῆσθαι = εἰδ. πρότασις (τὸ ὡς διὰ τὴν ὑποκειμενικὴν γνώμην).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Πρέπει δὲ οἱ συνετοὶ ἄνθρωποι, ἐπειδὴ δὲν βλέπομεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκάστοτε μέλλει νὰ (μᾶς) ὠφελήσῃ, νὰ φαίνονται ὅτι προτιμοῦν τοῦτο, δηλαδὴ αὐτὸ τὸ ὁποῖον πολλάκις ὠφελεῖ. "Ἐχον δὲ πάθει τὸ πλέον παρὰλογον (πάθημα) ἐξ ὄλων (τῶν παθημάτων), ὄσοι νομίζουσι ὅτι ἡ δικαιοσύνη μὲν εἶναι ἡ καλυτέρα καὶ πλέον ἀγαπητὴ εἰς τοὺς θεοὺς ἐνέργεια ἀπὸ τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ ἔχον τὴν γνώμην ὅτι θὰ περάσουν τὴν ζωὴν των χειρότερα ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦν αὐτὴν (τὴν δικαιοσύνην) ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι προτιμοῦν τὴν φανλότητα (κακίαν). Θὰ ἤθελα δέ, ὅπως ἀκριβῶς εἶναι εὐκολον νὰ ἐπαινῆται ἡ ἀρετὴ, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον νὰ θεωρῆται πρῶτον νὰ πείσῃ (κανεῖς) τοὺς ἀκούοντας (ἀκροατάς) νὰ ἀσκοῦν αὐτὴν· τὴν ὥρα ὅμως φοβοῦμαι μήπως ματαίως λέγω τοὺς τοιοῦτον εἶδους λόγους. Διότι ἔχομεν διαφθορὴν ἐπὶ πολὺν μέχρι τοῦδε χρόνον ὑπὸ ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι οὐδεμίαν ἄλλην δύναμιν ἔχον παρὰ νὰ μᾶς ἐξαπατοῦν, (καὶ) οἱ ὁποῖοι τόσον πολὺ ἔχον περιφρονησεῖ τὸν λαόν, ὥστε, ὡσάκις θελήσουν νὰ κηρύξουν πόλεμον ἐναντίον τινῶν, (ὥστε) οἱ ἴδιοι μὲ τὸ νὰ λαμβάνουν χροῖματα τολμοῦν νὰ λέγουν, ὅτι δηθεν πρέπει νὰ μιμούμεθα τοὺς προγόνους (μας) καὶ νὰ μὴ ἀφίνωμεν νὰ γινώμεθα καταγέλαστοι καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπομεν νὰ πλέουν εἰς τὴν θάλασσαν οἱ ἀγνούμενοι νὰ μᾶς πληρώσουν φόρους.

Θ Ε Μ Α 21

Αισθάνομαι γὰρ σὲ διαβαλλόμενον ὑπὸ τῶν σοὶ μὲν φθονούντων, τὰς δὲ πόλεις τὰς αὐτῶν εἰθισμένων εἰς ταραχὰς καθιστάνας, καὶ τὴν εἰρήνην τὴν τοῖς ἄλλοις κοινὴν πόλεμον τοῖς αὐτῶν ἰδίοις εἶναι νομιζόντων, οἳ πάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες περὶ τῆς σῆς δυνάμεως λέγουσιν, ὡς οὐχ' ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀλλ' ἐπὶ ταύτην αὐξάνεται, καὶ σὺ πολὺν χρόνον ἤδη πᾶσιν ἡμῖν ἐπιβουλεύεις, καὶ λόγῳ μὲν μέλλεις Μεσσηνίους βοηθεῖν, ἂν τὰ περὶ Φωκέας διοικήσης, ἔργῳ δ' ὑπὸ σαυτῶ ποιῆσθαι Πελοπόννησον ὑπάρχουσι δέ σοι Θετταλοὶ μὲν καὶ Θηβαῖοι καὶ πάντες οἱ τῆς Ἀμφικτυονίας μετέχοντες ἔτοιμοι συνακολουθεῖν, Ἀργεῖοι δὲ καὶ Μεσσηνιοὶ καὶ Μεγαλοπολιῖται καὶ τῶν ἄλλων πολλοὶ συμπολεμεῖν καὶ ποιεῖν ἀναστάτους Λακεδαιμονίους· ἦν δὲ ταῦτα πράξῃς, ὡς καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ραδίως κρατήσεις.

(Ἴσοκράτους Φίλιππος ΚΘ - ΛΑ, 73 - 74)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Αισθάνομαι (μέσ. ἀποθετικ. ἐνεργητ. διαθέσεως) μεταγενέστερος τύπος ἐνεστ. **αἰσθόμαι** α) + δοτ. (ἀκούῃ, ὄσμη) = λαμβάνω γνώσιν διὰ τῶν αἰσθήσεων β) **αἰσθάνομαι τινος** (ἐπὶ ἀμέσου ἀντιλήψεως διὰ τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ νοῦ) = διακρίνω, ἐνοῶ, βλέπω, ἀκούω, μανθάνω γ) + αἰτ. = ἀκούω, μανθάνω, ἐνοῶ «ὡς ἦσθετο τὸ γεγονός» Ξ. Κύρου Πικδεῖα 5. 4. 9. δ) ἐμπροθέτως (περὶ τινος, ὑπὸ τινος) = παρὰ τινος), διὰ τινος (= διὰ μέσου τινός), ἔκ τινος ε) μὲ ἐξηρητμ. εἰδ. ἢ ἀναφ. πρότ. (ὅτι, ὡς, ὅσου) στ) σπανίως μὲ ἀπαρ. = ἔχω τὴν ιδέαν ὅτι ζ) συνήθως μὲ κατηγ. μη. ἀναφερομένην εἰς τὸ ὑποκειμ. ἢ τὸ ἀντικ. η) μὲ δοτικ. τῆς αἰτίας = ἔχω ἐντελῶς ἀνεπτυγμένας τὰς δυνάμεις μου ἐνεκά τινος «αἰσθανόμενος τῆ ἡλικία» Θουκ. 5, 26. **οἱ αἰσθανόμενοι** = οἱ νοήμονες. **Ἐτυμολογία** ἐκ θεμ. **αἰσθ.** καὶ μὲ τὸ προσφ. **αν** καὶ **κντάληξιν** — **ομαι** = **αἰσθ.** — **άν** — **ομαι**, ὁ ἀόρ. ἄνευ, προσφύματος, ἢ — **σθ** — ὄμην, μέλλον μὲ τὸ πρόσφυμα — **ε** — ἐκταθὲν εἰς **η** = **αἰσθήσομαι**. **Συνώνυμα**: γινώσκω, ἐνοῶ, ἐπαίω, καταλαμβάνω, μανθάνω, συνίημι, αἰσθῆσιν λαμβάνω, αἰσθῆσιν ἔχω. **Παράγωγα**: αἰσθησις, αἰσθητικός, αἰσθητός αἰσθημα, αἰσθητήριον, αἰσθηματίας. **διαβάλλομαι** = κατηγοροῦμαι ψευδῶς, συκοφαντοῦμαι. **φθονῶ** βλέπε θέμα 7. **Εἰθισμαὶ καθιστάνας εἰς ταραχὰς τινα** = συνθίξω νὰ προκαλῶ ταραχὰς εἰς τινα. **ἐπιβουλεύω τινί** = σχεδιάζω κακὸν κατὰ τινος. **ἐπιβουλεύομαι ὑπὸ τινος** = γίνομαι ἀντικείμενον ἐπιβουλῆς. **μέλω** κυρίως εἰς τὸ τρίτον πρόσωπον ἀπροσώπως **μέλει α**) **μέλει μοι** = ἔστι μοι φροντίς, φροντίζω. ἐνδιαφέρομαι β) σπανίως προσωπικὸν (ὡς ὑποκειμ. τοῦ μέλει τίθεται α) ἢ ἀφρημένη ἔννοια μέλησις β) ἀπαρέμφατον γ) ἐξηρητημένη πρότασις (ὥστε, ὡς εἰ, ὅτι, ὅπως) δ) **μέλει μοί τινος** = ἐνδιαφέρομαι διὰ τι, φροντίζω. **Ἐτυμολογία** ἐκ θεμ. **μελ** — καὶ μὲ τὸ πρόσφυμα **ε** **μελ** — **ε**. **Συνώνυμα**: ἐντρέπομαι τινος = δίδω προσοχὴν εἰς τινα, ἐπιμέλομαι, κήδομαι, προνοῶ, φροντίζω, μετανοῶ. **Ἀμφικτυονία** ἦτο σύνδεσμος πόλεων ἢ λαῶν περιοικῶν ἐπισημοῦ τινός ναοῦ πρὸς

κοινήν καλλιέργειαν τῆς λατρείας αὐτοῦ. Ἐνίοτε οἱ συνασπιζόμενοι λαοὶ ἐλάμβανον καὶ πολιτικὴν ἐπιτροπὴν σεβόμενοι καὶ προστατεύοντες τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου. **Ποιῶ τινὰ ἀνάστατον** = ὑποδουλώω, ὑποτάσσω κάποιον. **κρατῶ** = α) ἔχω τὸ κράτος, τὴν ἐξουσίαν, βασιλεύω, εἶμαι δυνατός, ὁ **κρατῶν** = ὁ κυβερνήτης. **κρατοῦντες** = οἱ κυβερνῆται, νικηταί. **κρατούμενοι** = ἡττημένοι β) νικῶ, ὑπερσχω. γ) **κ ρ α τ ῶ τ ι ν ο ς** = εἶμαι κύριος τινος, δεσπότης, νικῶ, δ) **κρατῶ** με αἰτ. ἢ αἰτ. καὶ δοτ. = εἶμαι κρείττων τινός, νικῶ, ὑπερβάλλω τινά. Ἐτυμολογία **κρατῶ** ἐκ τοῦ οὐσιαστ. **κράτος**. **Συνώνυμα**: ἄρχω, δυναστεύω, ἡγοῦμαι, κυβερνῶ νικῶ, περιγίγνομαι, περιεيمي, στρατεύω. **παράγωγα**: ἐπικράτησις, κράτησις, κρατητής, κρατητός.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Διαβαλλόμενον εἶδ. κατηγ. μτχ. ἐκ τοῦ αἰσθήσ. αἰσθάνομαι. ὑπὸ τῶν φθονούντων: ποιητ. αἴτιον. σοι ἀντικ. τοῦ (φθονούντων). ὑπὸ τῶν εἰθισμένων ποιητ. αἴτιον. εἰς ταραχὰς καθιστάναι (περίφρασις) τελ. ἀπαρμφ. ἐκ τῆς μτχ. εἰθισμένων. τὰς αὐτῶν ἐπιθ. προσδ. (πόλεις) διὰ τὴν πρόταξιν τοῦ ἄρθρου. νομιζόντων = ὁμοίως ὡς ἡ μτχ. εἰθισμένων τὴν εἶρήνην ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. εἶναι. πόλεμον κατηγ. τοῖς ἄλλοις δοτ. ἀντικ. ἐκ τοῦ κοινήν. τοῖς ἰδίοις δοτ. ἀντ. ἐκ τοῦ πολέμου. τοῖς αὐτῶν ἐπιθ. προσδ. (ἰδίους) διὰ τὴν προτ. τοῦ ἄρθρου. οἱ... λέγουσιν ἀπαρ. προσδιοριστικὴ πρότασις. ἀμελήσαντες χρον. μτχ. ὡς... αὐξάνεται εἰδικὴ πρότ. τὸ ὡς διὰ τὴν ὑποκειμενικὴν γνώμην. ἐπὶ ταύτην ἐμπρ. προσδ. ἐχθρικής διαθέσεως. ἡ μὲν ἀντικ. τοῦ ἐπιβουλεύεις (ἐχθρας σημερινῶν). Μεσσηνίους ἀντ. τοῦ βοηθεῖν. ἀντὰ περὶ Φωκέας διοικήσεως (ὑπόθεσις) — μέλλεις βοηθεῖν ἀπόδοσις, Δ' εἶδους ὑποθετικὸς λόγος τοῦ προσδοκωμένου. (Ὁ ἐνεστώς τῆς ἀπόδοσεως ἐτέθη διὰ τὴν βεβαίαν προσδοκίαν, ἰσοδυναμεῖ ὅμως μετὰ μελλοντικὴν ἔκφρασιν.) λόγῳ, ἔργῳ δοτ. τοῦ τρόπου. ὑπὸ σαυτῷ ἐμπρ. προσδ. δηλῶν ὑποτέλειαν. ποιεῖσθαί τελ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ μέλλεις, ἔτοίμοι. κατηγ. ἦν πράξις.. ραδίως κρατήσεις ὑποθ. λόγος Δ' εἶδους (προσδοκωμένου).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἀντιλαμβάνομαι λοιπὸν ὅτι σκεφαντεῖσθαι ἐπ' ἐκείνων, οἱ ὅποιοι σὲ φθονοῦν, εἶναι δὲ σσηθισμένοι νὰ προκαλοῦν ταραχὰς εἰς τὰς πόλεις των καὶ νομίζουν ὅτι ἡ κοινὴ εἰς τοὺς ἄλλους εἰρήνη δι' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους εἶναι πόλεμος (δηλ. ὀλεθρία διὰ τὰ συμφέροντά τους) (ἄνθρωποι) οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ παρημέλησαν ὅλας τὰς ἄλλας ὑποθέσεις, ὁμιλοῦν περὶ τῆς ἰδικῆς σου δυνάμεως, ὅτι δηλ. (κατὰ τὴν γνώμην των) δὲν αὐξάνεται διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἑλλάδος ἀλλ' ἐναντίον αὐτῆς καὶ (ὅτι) σὺ ἀπὸ πολλὰ ἔτη πλέον σχεδιάζεις κακὸν εἰς βάρος ὄλων μας καὶ (ὅτι) μετὰ λόγους μὲν πρόκειται νὰ βοηθήσῃς τοὺς Μεσσηνίους, ἐὰν τὰς ὑποθέσεις τῶν Φωκέων τακτοποιήσῃς, ἐμπράκτως δὲ (ὅτι) πρόκειται νὰ ὑποτάξῃς τὴν Πελοπόννησον. Ὑπάροχον εἰς τὴν διαθέσιν σου δὲ οἱ

Θεσσαλοί καὶ οἱ Θηβαῖοι καὶ ὅλοι ὅσοι μετέχουν τῆς Ἀμφικτυονίας ἔτοιμοι νὰ σὲ ἀκολουθήσουν, οἱ Ἀργεῖοι δὲ καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ καὶ οἱ Μεγαλοπολίται καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους εἶναι ἔτοιμοι νὰ πολεμήσουν μαζί σου καὶ νὰ ὑποτάξουν τοὺς Λακεδαιμονίους. Ἐὰν λοιπὸν (λέγουν) κατορθώσης αὐτὰ, ἐκθλόως θὰ γίνῃς κροῖαρχος καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήλων.

Θ Ε Μ Α 22

Σκέψαι δὲ πρῶτον μὲν τὰ περὶ Ἀλκιβιάδην. Ἐκεῖνος γὰρ φυγὼν παρ' ἡμῶν καὶ τοὺς ἄλλους ὄρων τοὺς πρὸ αὐτοῦ ταύτῃ τῇ συμφορᾷ κεχηρημένους ἐπηχότας διὰ τὸ μέγεθος τὸ τῆς πόλεως, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχεν ἐκείνοις ἀλλ' οἴηθείς πειρατέον εἶναι βίᾳ κατελθεῖν προεἴλετο πολεμεῖν πρὸς αὐτήν. Καθ' ἕκαστον μὲν οὖν τῶν τότε γενομένων εἴ τις λέγειν ἐπιχειρήσειεν, οὐτ' ἂν διελθεῖν ἀκριβῶς δύναίτο, πρὸς τε τὸ παρὸν ἴσως ἂν ἐνοχλήσειεν· εἰς τοσαύτην δὲ ταράχην κατέστησεν οὐ μόνον τὴν πόλιν ἀλλὰ καὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὥσθ' ἡμᾶς μὲν παθεῖν, ἂ πάντες ἴσασι, τοὺς δ' ἄλλους τηλικούτοις κακοῖς περιπεσεῖν ὥστε μηδέπω νῦν ἐξιτήλους εἶναι τὰς συμφορὰς τὰς δι' ἐκεῖνον τὸν πόλεμον ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγγεγεννημένας, Λακεδαιμονίους δὲ τοὺς τότε δόξαντας εὐτυχεῖν εἰς τὰς νῦν ἀτυχίας δι' Ἀλκιβιάδην καθεστάναι.

(Ἰσοκράτους Φίλιππος 58 - 61)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ—ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Σκέψαι: προστακτ. ἀρ. α' τοῦ σκοπέω ἢ σκοπέομαι - οὐμοί = σκέπτομαι, ἐξετάζω, προσέχω, θεωρῶ. φεύγω ἀμτβ. = τρέπομαι εἰς φυγὴν, ἀποχωρῶ 2) φεύγω + αἰτ. = ἀποφεύγω 3) φεύγω + ἀπαρ. = ἀποφεύγω ἢ διαστάζω νὰ πράξω τι 4) γίνομαι φυγὰς, ἐγκαταλείπω τὴν πατρίδα μου ἕνεκα ἐγκλήματος, πρβλ. καὶ οἱ φεύγοντες = ἐξόριστοι, οἱ φυγάδες 5) φεύγω (δικαν. ὄρος) = καταμηνύομαι (ὁ φεύγων = ὁ κατηγορούμενος). φεύγω γραφὴν ἢ δ'ικην = δικάζομαι ὡς κατηγορούμενος. φεύγω ὑπὸ τινος = ἐξορίζομαι ὑπὸ τινος. χρωμαί τῇ συμφορᾷ = περιπίπτω εἰς συμφορὰν. ἐπηχότας μετοχὴ παρακ. τοῦ πτήσσω = ζαρῶν ἀπὸ φόβου, τρομάζω. κατέρχομαι (ἐνταῦθα) = ἐπανερχομαι. προαιροῦμαι = ἐνλέγω, προτιμῶ. ἐξιτήλος (ἐξέρχομαι) = ὁ ἀποβαλὼν ἢ δυνάμενος νὰ ἀποβάλη τὸ χρῶμα του, ὁ δυνάμενος νὰ ἐξάλειφθῇ, νὰ λησμονηθῇ. μέγεθος = ἐξουσία, ἰσχύς, μεγαλοφυχία. καθεστάναι ἀπαρ. παρακ. τοῦ ρῆμ. καθίσταμαι.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Ἄ ο γὰρ (ἐνταῦθα) ἀφηρηματικὸς = λοιπὸν. φ υ γ ὶ ν χ ρ ο ν. μ τ χ. π α ρ ' ἡ μ ὶ ν ποιητικὸν αἰτ. (φεύγω ὑπὸ τινος ἢ παρὰ τινος = ἐξορίζομαι (ὑπὸ τινος). Ὅ ρ ὶ ν

χρον. μτχ. (σύγχρονον). ἐπ τ η χ ό τ α ς εἰδ. κατηγ. μτχ. τὸ τῆς πόλεως ἐπιθ. προσδ. (τὸ μέγεθος) (διὰ τὴν πρόταξιν τοῦ ἄρθρου). οἰηθεῖς αἰτιολ. μτχ. βία δοτικοφανές ἐπίρρ. (= βιαίως). εἴ τις λέγειν ἐπιχειρήσειεν...οὐτ' ἂν δύναίτο... οὐτ' ἂν ἐνοχλήσειεν σύνθετος ὑποθ. λόγος Γ' εἶδους (ἀπλῆ σκέψις τοῦ λόγοντος). εἰς (τοσαύτην) ταραχὴν ἐμπροθ. προσδ. κηταστάσεως. ὥστε... παθεῖν συμπερ. ἀπαρμεφρακτικὴ πρότασις (λογικὸν ἐπακολούθημα). ἃ πάντες ἴσασι πλαγία ἀναφ. πρότ. ὡς ἀντικείμενον τοῦ παθεῖν. κ α κ ο ῖ ς ἀντικ. τοῦ περιπεσεῖν (ἢ δοτικὴ διὰ τὴν πρόθεσιν περί). δι' Ἐ λ κ ι β ι ἄ δ η ν (ἀναγκ. αἴτιον).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Κατὰ πρῶτον δὲ σκέψου τὰ ἀφορῶντα τὸν Ἀλκιβιάδην. Ἐκεῖνος λοιπὸν ἀφοῦ κατεδικάσθη εἰς ἐξορίαν ἀπὸ ἡμῶν (τοὺς Ἀθηναίους) καὶ ἐνῶ ἔβλεπεν ὅτι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι πρὸ αὐτοῦ εἶχον περιπέσει εἰς τὴν ἰδίαν συμφορὰν, εἶχον ζαρῳσει ἀπὸ φόβον ἕνεκα τῆς ἰσχύος τῆς πόλεως (τῶν Ἀθηναίων), δὲν ἐτήρησε τὴν ἰδίαν στάσιν μὲ ἐκεῖνους, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔκρινεν ὅτι ἔπρεπε διὰ τῆς βίας νὰ ἐπανεῖλθῃ, ἐπροτίμησε νὰ πολεμῇ ἐναντίον αὐτῆς (τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων). Ἐὰν ἐπιχειροῦσε λοιπὸν κανεὶς νὰ διηγηθῆ(λεπτομερῶς) περὶ ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια τότε ἐγένοντο, οὔτε μὲ ἀκρίβειαν θὰ ἠδύνατο(νὰ διηγηθῆ) καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἴσως ἠθελε γίνεαι ἐνοχλητικός· εἰς τόσον δὲ μεγάλην ταραχὴν κατέστησεν ὄχι μόνον τὴν πόλιν ἀλλὰ καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὥστ' ἡμεῖς νὰ πάθωμεν ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ὅλοι γυρορίζουν, οἱ δὲ ἄλλοι (Ἕλληνες) νὰ περιπέσουν εἰς τόσον μεγάλην κακίαν, ὥστε ποτὲ μέχρι τώρα νὰ μὴ δύνανται νὰ λησμονηθοῦν αἱ συμφοραὶ, αἱ ὅποια ἐξ αἰτίας ἐκείνων τοῦ πολέμου προεκλήθησαν εἰς τὰς πόλεις, (ὥστε) οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, οἱ ὅποιοι ἐνόμισαν τότε ὅτι ἐπέτυχον ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀλκιβιάδου, νὰ περιπέσουν εἰς τὰς παρούσας δυστυχίας.

ΘΕΜΑ 23

Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ταῦτα ἅμα μὲν τῷ Τισσαφέρνει καὶ βασιλεῖ, ὦν παρ' ἐκείνοις, ἄριστα εἶναι νομίζων παρήγει, ἅμα δὲ τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον ἐς τὴν πατρίδα ἐπιθεραπεύων, εἰδώς, εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτήν, ὅτι ἔσται ποτὲ αὐτῷ πείσαντι κατελθεῖν πείσαι δ' ἂν ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ τοῦ τοιούτου εἰ Τισσαφέρνης φαίνοιτο αὐτῷ ἐπιτήδειος ὦν ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐπειδὴ γὰρ ἤσθοντο αὐτὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προσπέμ-

ψαντος λόγους ἐς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἄνδρας ὥστε μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ βούλεται καὶ οὐ πονηρίᾳ οὐδὲ δημοκρατίᾳ τῇ ἑαυτὸν ἐκβαλοῦσιν καταλθῶν καὶ παρασχῶν Τισσαφέρην φίλον αὐτοῖς ξυμπολιτεύειν, τὸ δὲ πλεον καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριῆραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων καὶ δυνατώτατοι ὤρμηγτο εἰς τὸ καταλύσαι τὴν δημοκρατίαν.

(Θουκυδ. VIII, 47)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Ἄμα = ἐπιρ. = συγχρόνως, εὐθύς ἀμέσως, ὁμοῦ. τὸ ἄμα ἐν συμπλοκῇ μετὰ τῶν ἀντιθ. συνδ. μὲν — δὲ (ἦτοι ἄμα μὲν — ἄμα δε) πρὸς ἐμφαντικὴν δῆλωσιν ταυτότητος ἢ συγχρονισμοῦ διαθέσεων, πράξεων, ἔργων (= ἄφ' ἑνὸς μὲν — ἄφ' ἑτέρου δέ, καὶ καὶ, τοῦτο μὲν — τοῦτο δέ). **Ἀλκιβιάδης** : ὁ γνωστὸς περίφημος Ἀθηναῖος πολιτικός καὶ στρατηγός, πρωταγωνιστὴς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Εἰς τὸ ἐν λόγῳ χωρίον συμβουλεύει τὸν σατράπην τῆς Ἰωνίας Τισσαφέρην καὶ τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης, Ἄγιν περὶ τῆς συνομολογήσεως συνθηκῶν μεταξύ των καὶ τῆς ἀποστασίας τῶν Ἰωνικῶν πόλεων ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Ἀθηναίων. Συγχρόνως θέλει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι αἱ ἐνέργειαι τοῦ αὐταῖ ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν πόλιν. **ἄριστα** ἐπιθ. ὑπερθ. βαθμ. ἀναρ. εἰς τὸ ταῦτα (θετ. ἀγαθός). **κάθοδος** : ἐπὶ ἐξορίστου = ἐπάνοδος, ἐπιστροφή εἰς τὴν πατρίδα του, ὡς ἀνωτέρω. **παραινέω - ὦ** : **Συντάξεις - σημασίαι** α) **παραινῶ τινὰ** = προτρέπω, παρορμῶ, παρακινῶ, συμβουλεύω τινὰ β) **παραινῶ τινι** = συμβουλεύω, προτρέπω τινα γ) **παραινῶ τινί τι** = δίδω εἰς τινὰ συμβουλὴν τινὰ δ) **μὲ δοτ. καὶ ἀπαρ.** «τοῖς ναύταις παραίνω μὴ ἐκπεπλήχθαι τι» Θουκ. 7, 63 ε) **μὲ δοτ. καὶ ἐξηρτ.** πρότασιν «ἐγὼ δὲ ὑμῖν παραίνων, ὅποιους τινὰς χρὴ εἶναι» Ξεν. Κ. Π. 3, 3, 35. **Ἔτυμολογία** : τὸ παραινῶ σύνθετον ἐκ τοῦ **παρα** + **αἰνώ**. **Παράγωγα** : παραίνετης, παραίνεσις, παραινετός, παραινετικός. **Συνώνυμα** : ἡ περίφρασις παραίνεσιν ποιοῦμαι. **εἰδῶς** μτχ. ἐντεστ. τοῦ **οἶδα** (παρακ. μὲ σημ. ἐν.) παρατ. ἤδειν καὶ ἤδη, μελ. εἶσομαι καὶ εἰδήσω, ἀόρ. β' ἔγνω, παρακ. ἔγνωκα, ὑπερσ. ἐνώσκω. **Συντάξεις - σημασίαι** α) γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς ἢ πληροφορίας ἄλλων, κατανοῶ, φρονῶ, μ ε τ ἄ κ ἰ τ. **οἶδα τι** (τοῦτο οἶδα, «ἐν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα») β) **μὲ ἀξήρτ. προτ.** (ὅτι, ὅ, τι ὡς, εἰ [μετὰ τὸ εἰ ἐνίοτε παραλείπεται τὸ ρῆμα], ὅπως, ὅπη, ὅπως) γ) **οἶδα + ἀπαρ. τ ε λ.** (οἶδα μάχεσθαι = γνωρίζω, εἰμαι ἱκανὸς νὰ μάχωμαι) δ) **μὲ κ α τ η γ ο ρ. μτχ.** ἀναφερομένην εἰς τὸ ὑποκ. ἢ τὸ ἀντικ. τοῦ ρῆμ. (οἶδα ἐξαπατῶμενος = γνωρίζω ὅτι ἐξαπατῶμαι). «Οἱ Ἕλληες οὐκ ἤδεσαν Κύρον τεθνηκότα» = Οἱ Ἕλληες δὲν ἐγνωρίζον ὅτι ὁ Κύρος εἶχε φανευθῆ. **Τὸ οἶδα ἢ ἴσθαι** κείνται πολλακίως παρενθετικῶς μετὰ ἢ ἄνευ συνδ. δημιουργοῦντα ἑλλειπεῖς φράσεις ἐπιρρηματικῶς κειμέναι πρὸς ἐνίσχυσιν διαβεβαιώσεις τινὸς «οἶδ' ὅτι ἢ εἶ οἶδ' ὅτι» = γνωρίζω καλῶς, «πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἔκουσιν, οἶδ' ὅτι [ἐνν. πάρειμι]» τὸ οἶδ' ὅτι = γνωρίζω τοῦτο καλῶς, ε) **χάριν οἶδα τινι** = ὁμολογῶ χάριν εἰς τινα στ) τὸ ἐγὼ οἶδα κατὰ κράσιν = ἐγὼ ᾤδα. **Ἔτυμολογία** : τὸ οἶδα ἐκ δύο θεμάτων ἰσχυροῦ **Ἔ** **εἶδ** — ἐκ τοῦ ἀχρήστου ρ. **εἶδω** = βλέπω καὶ κατὰ μετάθεσιν **Ἔ** **οἶδ** — καὶ β) ἀσθενοῦς **Ἔ** **οἶδ** (πρβλ. λατ. video) βλ. καὶ θέμα

17. **ἐπιθεραπεύω**: **συντάξεις - σημασίαι** 1) μετά ζήλου ἐργάζομαι διὰ τι 2) περιποιούμαι τινα, ὅπως τύχῃ τῆς εὐνοίας του 3) ἐφαρμόζω προσθέτους θεραπειάς.

ἐπιτήδειος: α) ἐπὶ ἀνθρώπων γεν. ὁ ἱκανὸς καὶ ἔμπειρος εἰς τὸ πράττειν τι, ἐπιδέξιος (νεωτ. = καταφερτζής) β) ἐπὶ πραγμάτων χρήσιμος, ὠφέλιμος, ἀναγκαῖος, ἀπαραίτητος. **τὰ ἐπιτήδεια** ὡς οὐσ. = τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, τὰ τρόφιμα.

ἤσθοντο = ἄορ. β' τοῦ **αἰσθάνομαι** (βλ. θέμ. 21). **Σάμος** πιστὴ σύμμαχος τῶν Ἀθηναίων. **τοὺς δυνατωτάτους**: ἐνοεῖ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς ἐν Σάμῳ Ἀθηναίους, μετὰ τῶν ὁποίων ὁ Ἀλκιβιάδης παρεσιεύασε τὴν ἀνατροπὴν τοῦ δημοκρατικοῦ ἐν Ἀθηναίς πολιτεύματος. **Μνησθῆναι** = ἀπαρ. παθ. ἄορ. τοῦ **μνησκόμαι**, παρατ. ἐμμνησκόμην, μέσ. μελ. (ἀνα) μνήσομαι, παθ. μελ. μέσ. σμ. μνησθήσομαι, παθ. ἄορ. μέσ. σμ. ἐμνήσθην, μέσ. παρακ. μέμνημαι (πάντοτε με σμ. ἐνεστώτος ὡς τὸ λατ. memini) (ὕποτ. μονολεκτικῶς) μεμνώμαι, εὐκτ. β' προσ. μεμνήθῃ ἢ μεμνώθῃ, γ' προσ. μεμνήθῃ ἢ μεμνώθῃ, α' πληθ. μεμνήμεθα ἢ μεμνώμεθα, β' πληθ. μεμνήσθε καὶ περιφραστικῶς μεμνημένος εἶην, προστ. μέμνησο, σθω, σθε, σθων, ἀπαρ. μεμνήσθαι, μτχ. μεμνημένος — η — ον, μέσος ὑπερσ. ἐμμνήμην (πάντοτε με σμ. παρατατικοῦ), τετ. μελ. μεμνήσομαι. **Συντάξεις - σημασίαι** : τὸ ἀπλοῦν μμνήσκω με γεν. καὶ αἰτ. = ὑπεθυμίζω τι εἰς τινα (ποιητικῶς) β) ὁ παρακ. μέμνημαι καὶ ὑπερσ. ἐμμνήμην με σμ. ἐνεστ. καὶ παρατ. = ἀνακλιῶ — ἀνεκάλουν εἰς τὴν μνήμην μου, ἐνθυμούμαι, ἐνεθυμούμην γ) μετὰ γεν. δ) μετ' ἀπαρ. ἢ δοτ. καὶ ἀπαρ. ε) με κατηγ. μτχ. στ) με ἐξήρητμ. προστ. 2) ἀπολύτως η) ἐμπροθέτως (περὶ τίνος εἰς τινα κλπ.) = ὑπεθυμίζω τι εἰς τινα θ) με γεν. = ἐπιμελοῦμαι, ἐνθυμούμαι. **Ἐτυμολογία** : ἐκ ρίζης **μαν** - καὶ διὰ μεταθέσεως φθόγγου **μνα** - καὶ δι' ἐκτάσεως **μνη** - καὶ με τὸν ἐνεστ. ἀναδιπλ. **μι** καὶ τὸ πρόσφυμα **-σκι - μι - μνη - σκομαι**.

Παράγωγα : μνήμη, μνημοσύνη, μνημόσυνον, μνήμα, μνημεῖον, ἀειμνηστος, ἀνάμνησις, ὑπόμνησις κλπ. **Συνώνυμα** : ἐνθυμούμαι, ἐνοῶ, λογίζομαι, μνημονεύω, μνεῖαν ἔχω ἢ ποιούμαι τίνος κ. ἄ. **κατέρχομαι** ἐπὶ παθ. διαθ. = ἐπανερχομαι ἐκ τῆς ἐξορίας (ἐπὶ φυγάδων). **συμπολιτεύομαι** = ρυθμίζω τὴν πολιτικὴν, τὸν τρόπον βίου μου συμφώνως πρὸς ... β) μετὰ δοτ. προσώπου = μετέχω πολιτικοῦ ἀξιώματος ὁμοῦ μετὰ τίνος. **σφῶν αὐτῶν ἢ ἑαυτῶν**: αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι προέρχονται ἐκ συγκεκριθῶς τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν με τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς ὀριστικῆς ἀντ. αὐτὸς (ἐμὲ — αὐτόν = ἐμαυτόν, σε — αὐτόν = σεαυτόν κλπ.) βλ. καὶ Γραμ. Τζαρτζάνου § 154. **Τριήραρχοι** 1) = οἱ κυβερνοῦνται τριήρους, πολεμικοῦ πλοίου 2) εἰδ. ἐν Ἀθήναις = ὁ ἐξαρχύων, μόνος ἢ μετ' ἄλλων πολιτῶν, τριήρη ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὄφειλεν ἢ αὐτὸς νὰ ἐπιβαίνει ἢ ἀντικαταστάτης του. **ὠρμηγντο** = ὑπερσ. τοῦ **ὀρμῶμαι**. Τὸ ἐν. ὀρμάω - ῶ, παρατ. ὠρμων, μελλ. ὀρμήσω, ἄορ. ὠρμησα, παρακ. ὠρμηκα, ὑπερσ. ὠρμήκειν. Τὸ μεσ. ὀρμῶμαι, παρατ. ὠρμώμην, μελ. ὀρμήσομαι, παθ. ἄορ. ὠρμήθην, παρακ. ὠρμηκαί ὑπερσ. ὠρμήμην. **Συντάξεις - σημασίαι** α) + αἰτ. = θέτω εἰς κίνησιν, παρακινῶ, ἐξέθω, διεγείρω β) ἀμεταβ. = ὀρμῶ ξενικῶ γ) με αἰτ. καὶ ἀπαρ. = ἐξορμῶ, ἐπιθυμῶ νὰ... δ) ἐμπροθέτως (εἰς τινα, κατὰ τινα, ἐπὶ τινα κατὰ τίνος, πρὸς τι) = ὀρμῶ, σπεύδω εἰς, πρὸς κλπ. ε) με σύστοιχον αἰτ. στ) ἀπολύτως = ξενικῶ ἀρχίζω, διανοοῦμαι «ὡςπερ ὠρμήσαμεν ἴωμεν» Πλ. Πρωτ. 314 β' 2) Τὸ μεσ. καὶ παθ. ἀμετ. με ἀπαρ. = ὀρμῶ, εἶμαι πρόθυμος νὰ... **καταλύσαι** = ἀπαρ. ἄορ. τοῦ **καταλύω** ὡς μεταβ. = λύω τι ἐντελῶς, καταβάλλω, καταστρέφω, καταργῶ, καθιερῶ, ἀπολύω, παρμελῶ, καταπαύω, τελειώνω, παραβαίνω, καταπατῶ β) ὡς ἀμετάβητον

(παραιρεθέντος τοῦ ἀντ. ἵππους, φορτίον, ὑποζύγια) = σταθμεύω, διαμένω, ξε-
νίζομαι, μένω.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Ὁ δὲ Ἄλκιβιάδης ... εἰδὼς κυρία προτ. τὸ ἅμα μὲν συναπτέον πρὸς τὴν
μτχ. νομιζὼν τὸ δὲ ἅμα δὲ πρὸς τὴν μτχ. ἐπιθεραπεύων (συμπλοκὴ ταυτότητος
διαθέσεων). παρ ἦν νει ρ. κυρ. προτ. ταῦτα σύστοιχον ἀντ. (= ταύτας τὰς
παραινέσεις), τῷ Τισσαφέρνει καὶ βασιλεῖ ἀντ. τοῦ παρῆναι. νο-
μιζῶν, ἐπιθεραπεύων αἰτιολ. μτχ. ὦν χρον. μτχ. (εἰμί παρά τινι =
πάρειμι = παρευρίσκομαι). εἶναι εἰδ. ἀπαρ. (νομιζῶν). Ταῦτα ὑποκ. ἀρι-
στα κτηγ. τὴν κάθοδον ἀντικ. τοῦ ἐπιθεραπεύων, τὴν ἐαυτοῦ ἐπιθ.
προσδ. εἰδὼς αἰτ. μτχ. (Ἄλκιβιάδης ὑποκ.). ὅτι ἔσται ... κατελθεῖν εἰδ.
προτ. πλάγιου λόγου ὡς ἀντ. τοῦ εἰδὼς (γνώσεως σημαντ.). τὸ ἔσται (ἀπρο-
σώπως = θὰ εἶναι δυνατόν), κατελθεῖν ὑποκ. τοῦ ἔσται. αὐτῷ (Ἄλκιβιάδῃ)
δοτ. προσωπ. αὐτόν (Ἄλκιβιάδην) ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. πείσαντι χρ. μτχ. αὐ-
τῷ ὑποκ. εἰ μὴ διαφθереῖ αὐτὴν ὑποθ. προτ. αὐτὴν (πόλιν) ἀντικ. εἰ
μὴ διεφθереῖ (ὑπόθεσις) — ἔσται κατελθεῖν (ἀπόδοσις) πραγματικόν. πείσαι...
τοιούτου κυρ. πρότ. ἐνόμιζε ἂν (ρῆμα). Ἄλκιβιάδης ὑποκ. πείσαι
εἰδ. ἀπαρ. (πλ. λόγου) ἀντ. μάλιστα ἐπιρ. προσδ. ποσοῦ, ἐκ τοῦ τοιού-
του ἐμπρ. τρόπου. εἰ Τισσαφέρνης ... φαίνοιτο ὦν ὑποθ. προτ. (ὡς ἐπεξή-
γησις τοῦ ἐκ τοῦ τοιούτου) ὦν κτηγ. μετ. ἐκ τοῦ φαίνοιτο (ἢ κτηγ. μτχ.
ἢ ἐξαρτωμένῃ ἐκ τοῦ φαίνομαι ὡς καὶ τῶν τυγχάνω,
λαγχάνω, διατελεῶ, οἴχομαι, φθάνω, διαγίγνομαι, δῆλος ἦ
φανερὸς εἰμί, διαγίγνομαι ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑποκ.
καὶ ἐκφράζει τὸ κύριον νόημα, τὸ δὲ ρῆμα τὸ δευτερεύον,
διὰ τοῦτο κατὰ τὴν μετάρρημα τὸ μὲν ρῆμα δύναται
νὰ ἀποδίδεται μὲ ἐπίρρημα ἢ κάποια ἐπιρρηματικὴν
φράσιν, ἢ δὲ μτχ. δύναται νὰ μετατρέπεται εἰς ρῆμα.
πρβλ. «οὗτω τὸ ἐν Θεσσαλίᾳ ἐλάνθανε τρεφόμενον στρατεύμα (= ἐτρέφετο λάθρα)
Ξ. ἐπιτήδειος κτηγ. αὐτῷ δοτ. ἀντικειμενικὴ (ἐκ τοῦ ἐπιτήδειος, φι-
λίας σημαντικόν). ὅπερ καὶ ἐγένετο ἀναφ. κυρία (Ἡ ἀναφ. πρότ. μετὰ
ἀπὸ τελείαν ἢ ἄνω τελείαν, ἐὰν δὲν εἰσάγη δευτερεύου-
σαν πρότασιν, εἰσάγει κυρίαν προτ. ὅποτε ἰσοδυναμεῖ
μὲ δεικτικὴν ἀντωνυμίαν μετὰ τῶν μὲν, δέ, ὁμως). Ἐπειδὴ
γάρ... ἦσθοντο... στρατιώται χρον. προτ. ὥστε μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ ἐς
τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων = συμπερ. δευτερεύουσα μετ' ἀπαρ. πρὸς δῆ-
λωσιν ἐπιδικωμένου σκοποῦ (Τὸ ὥστε + ἀπαρ. α) μετὰ τοῦ δυνητ. ἂν ἰσοδυναμεῖ
μὲ δυνητ. εὐκτ. ἢ δυνητ. ὀριστ. β) χρησιμοποιεῖται διὰ νὰ δηλωθῇ 1) ἐπιδικώμενον
ἀποτέλεσμα, δηλ. σκοπὸς (ὥστε = γιὰ νὰ) 2) ὄρος ἢ συμφωνία ἢ προϋπόθεσις (ὥστε
= ὑπὸ τὸν ὄρον, μετὴν συμφωνίαν — γιὰ νὰ, ἂν πρόκειται νὰ). ὅτι... ξυμπολι-
τεύειν εἰδ. πρότ. πλάγιου λόγου (ἐκ τοῦ μνησθῆναι) ὡς ἀντικ. τὰ μὲν καὶ... τὸ δὲ
πλέον (συμπλοκὴ ἀντιθέσεως). καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν... ὠρμητο... τὴν δη-
μοκρατίαν κυρία πρότασις. ὠρμηνο τ ο ρ. τριήραχοι καὶ δυνατώ-
τατοι ὑποκ. εἰς τὸ καταλῦσαι ἐμπρ. προσδ. τοῦ σκοποῦ, τὴν δη-
μοκρατίαν ἀντικ. προσπέμψαντος Ἄλκιβιάδου γεν. ἀπολ. αἰτ.

λόγου, άντ. **ἐπειδὴ ἤσθοντο** : ύποκ. οἱ στρατιῶται, οἱ Ἀθηναίων ἐπιθ. προσδ. διὰ τὴν πρόταξιν τοῦ ἄρθρου (= οἱ Ἀθηναῖοι στρατιῶται). αὐτὸν άντικ. ἰσχύοντα κατηγ. μη. **ὥστε μνησθῆναι** (σύνταξις): τοὺς δυνατωτάτους ύποκ. τοῦ μνησθῆναι, περὶ αὐτοῦ ἔμπρ. τῆς ἀναφορᾶς **ὅτι... βούλεται**: Ἀλκιβιάδης ύποκ. ἐπ' ὀλιγαρχία, πονηρία, δημοκρατία = ἔμπρ. προσδ. καταστάσεως. ἐκβαλοῦση άνκρ. μη. εἰς τὸ δημοκρατία. κατελθὼν, παρασχὼν χρόν. μετοχή. Τισσαφέρων ἄντ. φίλον κατηγ. τοῦ άντικ. **ξυμπολιτεύειν** τελ. άπκρ. άντ. (βούλεται), Ἀλκιβιάδης ύποκ. (ταυτοπροσωπία). αὐτοῖς άντ. (διὰ τὸ ξυν + πολιτεύειν) Σημ. πονηρία, δημοκρατία (σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν) δηλ. άντὶ ἐπὶ πονηρᾷ δημοκρατία.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἔδινεν αὐτὰς τὰς συμβουλὰς εἰς τὸν Τισσαφέρων καὶ τὸν βασιλέα, ὅτε εὐρίσκετο πλησίον αὐτῶν, ἐφ' ἐνός μὲν ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι εἶναι σπουδαιόταται (συμβουλαί), ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπειδὴ ἐφρόντιζε (προπαρεσκευάζε) τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν πατρίδα, διότι ἐγνώριζε ὅτι κάποτε ἀφοῦ δώση πειστικὰς ἀποδείξεις (φιλοπατρίας) θὰ δυνηθῆ νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἐὰν δὲν βλάβῃ αὐτὴν (ἢ ἐὰν προφθάσῃ τὴν καταστροφὴν της). εἶχε δὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι κατ' ἐξοχὴν θὰ ἠδύνατο νὰ πείσῃ (τοὺς Ἀθηναίους) μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐὰν δηλαδὴ ἤθελε παρουσιασθῆ ὁ Τισσαφέρων ὅτι εἶναι φίλος του· τοῦτο δὲ ἀκριβῶς καὶ ἔγινε. Ὅτε δηλαδὴ ἐπληροφορήθησαν οἱ στρατιῶται τῶν Ἀθηναίων οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὴν Σάμον ὅτι αὐτὸς (ὁ Ἀλκιβιάδης) εἶχε ἰσχὺν πλησίον αὐτοῦ (τοῦ Τισσαφέρωνος) κατὰ ἓνα μέρος, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης εἶχε στείλει (προηγουμένως) ἐπιστολὰς (ἢ ἀπεσταλμένους, οἱ ὅποιοι ὠμίλησαν) πρὸς τοὺς πλέον ἰσχυροὺς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν, μὲ τὸν σκοπὸν, (ὥστε) νὰ κάμουν λόγον περὶ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀρίστους ἐκ τῶν ἀνθρώπων (δηλ. εἰς τοὺς ἀρίστους ἐκ τῶν Ἀθηναίων) ὅτι ἐπιθυμεῖ ὑπὸ ὀλιγαρχικὸν πολίτευμα καὶ ὄχι ὑπὸ πονηρὰν δημοκρατίαν, ἣ ὅποια τὸν ἐξώρισε, ἀφοῦ ἐπανεέλθῃ ἐκ τῆς ἐξορίας καὶ παράσχῃ (εἰς τοὺς Ἀθηναίους) τὸν Τισσαφέρων ὡς φίλον, νὰ μοιράζεται τὴν ἀρχὴν μὲ αὐτούς, κατὰ τὸ περισσότερον ὅμως ἀφ' ἑαυτῶν τῶν ἰδίων (ἀπὸ μόνοι των) οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὴν Σάμον τριήραρχοι τῶν Ἀθηναίων καὶ οἱ ἰσχυροὶ ὠρμήθησαν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ καταλύσουν τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα.

ΘΕΜΑ 24

Εἰ μὲν μὴ ὑπόπτευσον, ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ὑμᾶς τῶ τε μεμωῶσθαι καὶ ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες καὶ πολλοὶ ἐκπληξιν ἔχειν, οὐκ

ἄν ὁμοίως διδαχὴν ἅμα τῇ παρακλεῦσει ἐποιοῦμην· νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντιῶν βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει τὰ μέγιστα πειράσομαι πείθειν. Ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ πολέμια οὐ διὰ ζυμμάχων παρουσίαν ἐκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετὴν, καὶ μηδὲν πλῆθος πεφοβῆσθαι ἐτέρων, οἷγε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων ἦκατε, ἐν αἷς οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλείονων μᾶλλον ἐλάσσους, οὐκ ἄλλω τινὶ κτησάμενοι τὴν δυναστείαν ἢ τῷ μαχομένοι κρατεῖν. Βαρβάρους δὲ οὓς νῦν ἀπειρίχθ' ἐδέδιτε, μαθεῖν χροί, ἐξ ὧν τε προηγήμισθε τοῖς Μακεδόσιν αὐτῶν καὶ ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάζω καὶ ἄλλων ἀκοῆ ἐπίσταμαι, οὐ δεινούς ἐσομένους.

(Θουκυδ. Βιβλ. IV, 126)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

«Εἰ μὴ ὑπόπτειον... ἐσομένους = ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν δημηγορίαν τοῦ Βρασιδά (= στρατηγὸς καὶ ρήτορας τῶν Σπαρτιατῶν) πρὸς τοὺς Πελοποννησίους στρατιώτας. Εἰς τοῦτο ἐγκωμιάζει τὴν πολεμικὴν αὐτῶν ἀρετὴν καὶ συνιστᾷ γενναϊότητα εἰς ὅλας τὰς δυσκόλους στιγμὰς. Ὑπόπτειον παρατ. τοῦ ὑποπτεύω μέλ. ὑποπτέω, ἀόρ. ὑποπτέουσα. Τὸ παθ. ὑποπτέομαι, παρατ. ὑποπτέομην παθ. ἀόρ. ὑποπτέσθην. **Συντάξεις — σημασίαι :** α) ἀμετάβ. ὑποπτέω = ὑποψιάζομαι, εἰκάζω ἔχω ὑπόψιν β) ἐμπροθέτως (εἰς τινὰ + εἰδ. ἀπαρ.) = ἔχω ὑπόψιν εἰς τινὰ ὅτι... «ὕποπτεισάντων ἐς αὐτούς τι νεωτεριεῖν» Θουκ. 4.51. γ) μεταβατ. με ἀίτ. ὑποπτέω τινὰ ἢ τι = θεωρῶ τινὰ ἢ τι ὑπόπτον, ὑποψιάζομαι, προαισθάνομαι τι «ὕποπτειον ἀλλήλους Θουκ». 5.35 καὶ «ὕποπτει τελευτὴν τοῦ βίου» Ξεν. Κ. Ἄν. I, 1, 1 δ) με ἀίτ. καὶ ἐμπροθ. (τι περὶ τίνος ἢ καὶ κατὰ τίνος) «δ' ἐγὼ ὑποπτέω περὶ αὐτοῦ» Πλ. Κρατ. 409 d ε) με ἀίτ. καὶ εἰδ. ἀπαρ. «ὕποπτέω αὐτὸν βουλευέσθαι» Ἡροδ. 8. 100 στ) με ἀίτ. καὶ ἐξηρητ. πρότ. «εἰ μὴ ὑπόπτειον ὑμᾶς, ὅτι... » εἰς τὸ ἐν λόγῳ θέμα 2) Τὸ παθ. ὑποπτέομαι = θεωροῦμαι ὑπόπτος παρά τινος η) ἀπροσώπως «ὡς ὑποπτέετο» ὑπῆρχε ὑπόψιν Ξεν. Ἑλλ. 5. 4, 20. **Ἑτυμολογία :** ἐκ θεμ. ὑποπτέω — ἰκτὰ τὰ εἰς — εὐω, παρασύνθ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ὑπόπτος τοῦτο ἐκ τῆς ὑπό καὶ τοῦ θ. ὄπ — τοῦ ὄραω — ὦ. Παράγωγα : ὑπόπτεισις, ὑποπτειτής (= φιλόποπτος), ὑποπτειτέον. **Συνώνυμα :** ἀπιστῶ, εἰκάζω, τεκμαίρομαι, τοπάζω, ὑπονοῶ, ὑποτοπεύω καὶ ἐν ὑπόψιν ποιουμᾶι τι, ὑπόπτως ἢ ἀπίστως ἔχω τινὲ (ὕποπτέω τινὰ) κ. α. **μεμονώσθαι** ἀπαρ. παρακ. τοῦ **μονοῦμαι** ἔλλειπτ., παθ. ἀόρ. ἐμονώσθην καὶ παρακ. μεμονώομαι. μετὰ ἀίτ. = 1) κάμνω τι νὰ μείνη μεμονωμένον, ἀπομονῶ 2) σύνθητες τὸ παθητ. α) **μονοῦμαι** = καταλείπομαι μόνος ἢ λαμβάνομαι μεμονωμένως «ἔδεισαν μὴ μονωθῶσι» Θουκ. 5.40. β) στεροῦμαι (με γεν.) «μονοθεῖσαι φρονήσεως» Πλ. Τιμ. 46ε **Ἑτυμολογία** ἐκ τοῦ μόνος (ὕπερ ἐκ τοῦ μονός τοῦ μένος). **Παράγωγα :** μόνωσις (ἀπομονωσις) καὶ μεταγην. μονωτικός (ἀπομονωτικός), (ἀπο) μονωτήριον. **βαρβαροὶ :** ὁ Θουκυδίδης ἐνοεῖ τοὺς διαφόρους βαρβαρικούς λαούς, οἱ ὅποιοι ἐπολέμησαν εἰς τὸ πλεῖρον τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον. **οἱ ἐπιόντες** μετ. ἐν. τοῦ ἐπέροχομαι ἐπὶ ἐχθρικῆς σημασίας = ἔρχομαι ἐναντίον τινός, προσβάλλω, ἐμπίπτω. ἔκ-

πληξίς = κατάπληξις, τρόμος. **ἐκπληξιν ἔχω** περίφρ. = ταρασσομαι, φοβοῦμαι. οὐκ ἂν δέον νά συναφθῆ πρὸς τὸ ἐπιούμην τὴν διδασχῆν. **διδασχῆν ποιοῦμαι** = διδάσκω. **ἀπόλειψις** = ἐγκατάλειψις, παραίτησις, ἔλλειψις, καθυστέρησις. **παρακέλευσις** (παρακελεύομαι) = προτροπή, παρακίνησις, ἐμψύχωσις. **ὑπόμνημα** = ἐνθύμημα, ἀνάμνησις (**ὑπομνήματα** = καὶ ἐμνηστευτικὰ σημειώσεις). **ἀγαθοὶς γὰρ ... ὁ γὰρ αἰτιολ. προσήκω τινι** = ἔχω ἔλθει πλησίον τίνος, ἀνήκω εἰς τινα, συγγενεύω. **προσῆκει** (ἀπροσώπως) ἢ **προσῆκόν ἐστι** = ἀνήκει, ἀρμόζει. (**οἱ προσήκοντες** = οἱ συγγενεῖς, **προσῆκοντα** = ἀρμόζοντα). **οἰκείος** = οἰκιακός, συγγενής, ἰδικός, φιλικός. **ἀρετὴ** = ἡ καλὴ ιδιότης, προτέρημα, πλεονέκτημα, ἀνδρεία, εὐγενὴς πράξις. **δι' οἰκείαν ἀρετὴν**: ἐνταῦθα πρόκειται διὰ τὴν πομεμικὴν ἀρετὴν (δηλ. ἀνδρείαν). **πεφοβῆσθαι** ἀπαρ. παρακ. τοῦ **φοβοῦμαι** ἕπερ ἐκ τοῦ φόβος. φ ο β ο ὦ μ α ι = 1) καταλαμβάνομαι ὑπὸ φόβου (ἀπολύτως) 2) με σύστοιχον ἀντ. «οὐκ αἰσχροῦς φόβους φοβοῦνται» Πλ. Πρωτ. 360 b 3) με ἀπλῆν αἰτ. προσώπου ἢ πράγματος = κατέχομαι ὑπὸ φόβου ἐνώπιόν τίνος, τὸν τρέμω, φοβοῦμαι τί ἢ περὶ τίνος «τοῦς Θεοῦς φοβοῦ» Ἰσοκ. 5 b. 4) φοβοῦμαι καὶ ἐμπροθέτως 5) με ἐζηρητημ. πρόστ. «φοβοῦμαι, ὅπως μὴ δόξῃς» Θουκ. 6. 13. 6) μετ' ἀπαρεμφ. «φοβοῦμαι διελέγχειν σε» 7) με κατηγ. μετ. «προδιδούς ἐφοβήθη» Λυκούργ. 150.6. **Παράγωγα**: **φόβητρον**, **φοβητέον**, **ἐκφόβησις**. **Συνώνυμα**: φόβον ἐμποιῶ, ἢ ποιῶ τινι, φόβον ἐμβάλλω τινί, εἰς φόβον καθίσταμι, δέδοικα, ὀκνῶ, ὄρραιδῶ, πτήσσω, διὰ φόβου εἰμί, ἐς φόβον καθίσταμαι. **πολιτεία** = ἡ σχέσις τοῦ πολίτου πρὸς τὴν πόλιν ἢ τὸ κράτος, τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, ὁ βίος τοῦ πολίτου, ζωὴ (βίος), τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν, ἡ πόλις, χώρα, τόπος, διοίκησις, κυβέρνησις πολιτεύμα. **ἦκατε** ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ **ἦκω** (παρατ. ἦκον, μελ. ἦξω, ἄορ. συνθ. (δι) ἦξε τὰ λοιπὰ ἐκ τῶν συνωνύμων καὶ δὴ ἐκ τ ο ὦ ἔ ρ χ ο μ α ι **Συντάξεις σημασίαι** σ) ἐνεστ. ἦκω (ἔχει σημ. παρακ.) = ἐ λ ἡ λ υ θ α, ὁ παρατ. ἦκον (ἔχει σημ. ὑπερσ. ἢ ἄορ.) = ἐ λ ἡ λ υ θ ε ι ν ἢ ἦ λ θ ο ν, ὁ μελ. ἦξω (ἔχει σημ. τετ. μελ.) = ἐ λ ἡ λ υ θ ὶ ε ἰ σ ο μ α ι. **Τὸ ἦκω** συνήθως ἐμπροθέτως β) με ἀπλῆν δοτ. ἢ αἰτ. «ἦκουσιν αὐτῶ ἀγγελοῖ» Ξ. Κ. Ἀνάβ. 5, 3, 29 γ) με τελ. ἀπαρ. «μυκθάνειν γὰρ ἦκουεν» Σοφ. Οἰδ. ἐπ. Κολ. 12 δ) **διὰ μάχης**, **δι' ὀργῆς ἦκω** = μάχομαι, ὀργίζομαι ε) + μετ. μελ. πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ στ) ἦκω με τὴν σημ. τοῦ εἶμαι ἢ καὶ κατάγομαι ὡς ἀνωτέρω ἀπὸ πολιτείων τοιούτων ἦκατε....» καὶ «Θεοῖς ἔχθιστος ἦκω» Σοφ. Οἰδ. Τυρ. 1519 ζ) ἦκω = προσήκω = ἀνήκω, ἔχω συγγένειαν. **ἐλάσσους** ὄνομ. πληθ. συγγρα. βαθμοῦ τοῦ ἐπιθ. ὀλιγος (ἐλάσσονες καὶ ἐλάσσους). **δυναστεία** = ἡ ὑπεράτη ἐξουσία, κυριαρχία, ὀλιγαρχία. **κρατεῖν** = ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ **κρατῶ** βλ. θέμα 21. **δέδωκε** β' πληθ. πρόστ. παρακ. (βραχὺς τύπος) τοῦ **δέδοικα** ἢ **δέδωκα** (παρακ. μετ. σημ. ἐνεστ.), ὑπερσ. **ἐδεδόκειν** ἢ **ἐδεδόικη** (ἀρχ. τύπος) ἢ **ἐδεδίειν** μετ. σημ. παρακ., μέλλ. δαίσομαι, ἄορ. **ἔδεισα** (τὸ **δέδοικα** κλίνεται ὡς ἐξῆς: **δέδοικα**, -κας, -κε καὶ **δέδωκα**, **δέδωκας**, **δέδωκε**, πληθ. **δέδωκεν**, **δέδωκε**, **δέδωκεν**: ὑποτ. **μόνον γ'** ἐν **δεδίη**, **γ'** πληθ. **δεδίωσιν**: εὐκτ. ἐλλείπει, πρόστ. **δέδωκε**, ἀπαρ. **δεδιέναι**, μετ. **δεδιώς**, **υἷα-ιός**). **Συντάξεις — σημασία**: α) ἀπολύτως **δέδοικα** = ἔχω φόβον β) ἐμπροθέτως ἢ μετ' ἀπλῆν δοτ.) = εἶμαι περίφροντις, μεριμνῶ περὶ τίνος «ἐπειδὴ ἐδείσατε ὑπὲρ ἡμῶν» Θουκ. 1.74 γ) με ἐζηρητ. πρόστ. (μὴ, ὡς, μὴ οὐ, ὅπως, πρβλ. τὰ λατ. vereor ne ... ἢ ut... ἢ non) = φ ο β ο ὦ μ α ι μ ἡ π ω ε ... «δέδωμεν, μὴ οὐ βέβαιον ἦτε» Θουκ. 3. 57 καὶ «μὴ δείσητε, ὡς οὐχ ἠδέως καθευθήσετε» Ξεν. Κ. Π. 6. 2, 30. δ) μετ' ἀπαρ. = φοβοῦμαι νά πράξω τι «φρασκόντων δεδιέναι ἔχειν» Θουκ. 1. 136. ε) με αἰτ. προσ. ἢ

πραγμ. = φοβουμά τινα ἢ τι, τρέμω ἀδείσαντες τὸ νόσημα» Θουκ. 2. 57 στ) ὁ ἀόρ. **ἔδεισα** = ἤρχισα νὰ φοβουμά 2) **Τὸ δεδιός** = τὸ δέος = ὁ φόβος τινός. **Ἑτυμολογία** ἐκ θεμάτων ἰσχυροῦ **δεῖ** — καὶ ἀσθενοῦς **δι** — με ἀναδιπλασιασμὸν δέ — δει — κα καὶ κατόπιν ἔτεροϊώσεως (= ἡ κατὰ ποῖον ἀλλοίωσις (μεταβολή) φωνήεντος ἢ διφθόγγου : ὅπως νέμω : νομή. φέρω : φόρος, ἀμείβω : ἀμοιβή) δέ — δοι — κα π(πρβλ. λείπω — λείλοιπα) ἢ ἄνευ χρον. χαρακτηρὸς δέ δ ι α. **Παράγωγα**: δέος (= φόβος), ὅθεν **ἀδεής** (= ἀφοβος), **ἀδεώς** (= ἀφόβος), περιδεής, δειλός κ. ἄ. **Συνώνυμα** δειμαίνω, ὀκνῶ, ὀρρωδῶ, πτήσσω, τρέω, φοβοῦμαι, ἐν φόβῳ εἰμί, εἰς φόβον καθίσταμαι κ.α. Καὶ τὸ μὲν δέδοικα (δέος) ἀναφέρεται εἰς φόβον πλείονος διαρκείας, τὸ δὲ φοβουμά (φόβος) εἰς φόβον στιγμιαῖον. Κατ' ἄλλους τὸ μὲν δέος ἀναφέρεται εἰς ἐσωτερικὸν φόβον, ὁ δὲ φόβος εἰς ἐξωτερικόν· διὰ τὴν διαφορὰν πρβλ. καὶ «οὐδὲ δέδοικ' οὐδὲ φοβουμά τὸν μέλλοντα ἀγῶνα» Δημ. 579. 21, 201. **μαθεῖν** : ἀπαρ. ἀόρ. β' τοῦ μανθάνω βλ. θέμα 14. **προηγώνισθε** παρ.κ. τοῦ **προαγωνίζομαι** = ἀγωνίζομαι πρότερον, **εἰκάζω** α) τινὰ ἢ τι = ἀπεικονίζω β) με αἰτ. καὶ δοτ. = παραβάλλω γ) με ἀπαρ. = μαντεύω, συμπεραίνω ὅτι... **-ἐπίσταμαι** (ἀποθ. παθ. με ἔνεργ. διαθ.), παρ.κ. ἠπιστάμην, μέσ. μέλ. ἐπιστήσομαι, παθ. ἀόρ. ἠπιστήθην τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ συνωνύμου γιγνώσκω : ἐγνώκα, ἐγνώκειν. **Συντάξεις — σημασίαι** α) **ἐπίσταμαι + τελ. ἀπαρ.** = γνωρίζω, πῶς νὰ πράξω τι, εἶμαι ἱκανὸς νὰ πράξω τι «καὶ τραγωδίαν ἐπίστασθαι ποιεῖν» Πλ. Συμπ. 223 d β) με εἰδ. ἀπαρ. = εἶμαι βέβαιος, πιστεύω ὅτι γ) με αἰτ. **ἐπίσταμαί τι** = ἔγνω ὑπόθεσιν τινα, γνωρίζω καλῶς τι (ὅθεν ἐπιστήμη) «πολλὰ δ' ἐπίστατο ἔργα» 'Ομ. 'Ιλ. Ψ 705 δ) πρὸς ἐπίτασιν λαμβάνει ἐνίοτε τὰ ἐπιρ. (εὔ. σαφῶς) ε) ἐμπροθέτως ἢ με ἐξηρημη-πρότασιν στ) με κατηγ. μτχ. = γνωρίζω ὅτι τις ἔχει, εἶναι κλπ. «ἐπίστασθε τραφέντες» Θουκ. 2. 44 ζ) 'Η μτχ. **ἐπιστάμενος — ἡ — ον** πολλὰκις ἔχει ἐπιθετικὴν σημασίαν (ὡς τὸ ἐπιστήμων) = εἰδήμων, ἐμπειρὸς, νοήμων. **Ἑτυμολογία** : Τὸ ἐπίσταμαί ἐκ τοῦ ἐπίστα τοῦ ἴσθημι (τὸ ἀπ' εὐθείας σύνθετον ἐκ τῆς ἐπί καὶ ἴσταμαι = ἐφίσταμαι = στέκομαι ἐπάνω). **Παράγωγα** : ἐπιστήμη, ἐπιστήμων, ἐπιστητός, ἐπιστητέος. **Συνώνυμα** : αἰσθάνομαι, γιγνώσκω, γνωρίζω ἐπίτω, κατὰμυθάνω, οἶδα. **Δεινός** = τρομερός, φοβερός, ἰσχυρός, δυνατός, ἐμπειρὸς, ἐπιδέξιος.

ΣΥΝΤΑΤΙΚΑ

Οὐκ ἄν ὁμοίως... **ἐποιοῦμην** = κυρίᾳ πρότ. ἐποιοῦμην ἄν = εἴημα (ἐγὼ) ὑποκ. διδραχὴν ἄντικ. ὁμοίως ἐπιρ. τρόπου, **εἰ μὲν μὴ ὑπώπτειον ὑμᾶς ἐκπληξιν ἔχειν** Βουσα ὑποθ. ἐκπληξιν ἔχειν (περίφρ.) = εἰδ. ἀπαρ. (πληγίου λόγου) ὡς ἄντικ. τοῦ ὑπώπτειον, ὁμοίως ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. τῷ τε μεμονωθῆσθαι ἔναρθρ. ἀπαρ. δοτ. τῆς αἰτίας (ἰσοδυναμεῖ με αἰτ. πρότασιν) δικαιολογεῖ τὸ ἐκπληξιν ἔχειν. **ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπίοντες καὶ πολλοὶ (εἰσὶν)** = αἰτ. πρότασις δικαιολογοῦσα καὶ πάλιν τὸ ἐκπληξιν ἔχειν. **οἱ ἐπίοντες** = ὑποκ. **βάρβαροι** καὶ πολλοὶ = κατηγ. **Εἰ μὴ ὑπώπτειον** (ὑπόθεσις) — **οὐκ ἂν ἐποιοῦμην** (ἀπόδοσις) = ὑποθ. λόγος 'Βου εἶδους (μὴ πραγματικόν). **νῦν δὲ.. πειράσομαι πείθειν** κυρ. πρότ. πείθειν τελ. ἀπαρ. (ἄντικ.), τὰ μέγιστα συστ. ἄντικ. (ὁμοίως) ἐν ἄντικ. τοῦ πείθειν, ὑπομνηματικὰ καὶ παραινέσει δοτ. τρόπου (= ὑπομνηστικῶν καὶ παραινῶν), πρὸς τὴν ἀπόλει-

ψιν και τὸ πλῆθος ἔμπρ. ἀναφορᾶς, τῶν ἡμετέρων γεν. ἄντικ. (ἀπό λειψίν), τῶν ἐναντίων γεν. τοῦ περιεχομένου (αἱ λέξεις κυρίως αἰ Περιληπτικαὶ ἢ περιεκτικαὶ ὡς σμῆνος, πλῆθος, ἀγέλη, ὄμιλος, κοινὸν κλπ. συντάσσονται μετὰ γεν. τοῦ περιεχομένου). ἀγαθοὶς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ πολέμια... δι' οἰκίαν ἀρετὴν, κυρ. πρότ. καὶ μηδέν... πεφοβεῖσθαι (προσήκει) κυρ. πρότ. ὁ καὶ ἐνταῦθα ἐπιδοτικὸς (ἐπιδοτικὴ συμπλοκή). (Σημ. ἐπιδοτικὸς εἶναι, ὁ καὶ εἴτε πρὸς κἀτι τὸ μείζον εἴτε πρὸς κἀτι τὸ ἔλασσον (= ἀκόμη καὶ, ἔστω καὶ —) πρβλ. «τὰ ρούχα μου, καὶ τὰ καλὰ, ὅποιος τὰ βρῆ ἄς τὰ πάρῃ») βλ. καὶ Γραμ. Τζαρτζάνου § 126). εἶναι ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. προσήκει, ὑμῖν δοτ. προσ. καὶ ὑποκ. τοῦ εἶναι. ἀγαθοῖς κατηγ. τὰ πολέμια αἰτ. τῆς ἀναφορᾶς. διὰ παρουσίαν, δι' ἀρετὴν ἔμπρ. τοῦ ἀναγκ. αἰτίου. πεφοβεῖσθαι ὑποκ. τοῦ ἐνν. προσήκει (ὕμᾶς) ὑποκ. πλῆθος ἄντικ. ἐτέρων γεν. περιεχομένου βλ. ὡς ἄνωτέρω. οἱ γε... ἤκτε ἀναφ. προσδ. (κρίσεως). ἐν αἷς... ἄρχουσιν ἀναφ. προσδ. (κρίσεως), ἀλλὰ (ἄρχουσιν)... ἐλάσσους... κρατεῖν = καὶ αὐτὴ ἀναφ. προσδ. ὡς ἡ προηγουμένη (εἰσάγει δὲ τὴν καταρατικὴν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἀπαρατικόν, τὸ ὅποσον ἐκφράζει ἡ προηγουμένη πρότασις. σχῆμα κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν) βλ. καὶ Συντακτ. Τζαρτζάνου § 132. κτησάμενοι χρον. μτχ. ὑποκ. (ἐλάσσους), τῆν δυναστείαν ἄντικ. ἄλλω δοτ. τρόπου (κατ' ἄλλον τρόπον, ἄλλως). τινὲ ἐπιθ. προσδ. ἡ τῶν κρατεῖν βος ὕρος συγκρίσεως. μαχόμενοι τροπ. μτχ. βαρβάρους δὲ μαθεῖν χρῆ οὐ δεινοὺς ἐσομένους κυρ. πρότ. μαθεῖν ὑποκ. τοῦ χρῆ. ὑμᾶς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ἐσομένους κατηγ. μτχ. (μαθεῖν). βαρβάρους ὑποκ. δεινοὺς, κατηγ. οὓς... δέδιτε ἀναφ. προσδ. (βαρβάρους). οὓς ἄντικ. ἀπειρία δοτ. ἀναγκ. αἰτίου. ἐξ ὧν προηγήσασθε... καὶ ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάζω καὶ ἐπίσταμαι... ἀναφ. προσδ. τοῖς Μακεδόσιν ἄντικ. τοῦ προηγήσασθε.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἐὰν μὲν δὲν ὑποψιαζόμεν, ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ὅτι οεῖς ἔχετε φόβον (φοβεῖσθε) καὶ ἐνεκα τοῦ ὅτι ἔχετε ἀπομονωθῆ καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐπιτιθέμενοι εἶναι βάρβαροι καὶ πολλοί, δὲν θὰ σᾶς ἐδίδασκον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον (ὁμοίως) συγχρόνως μὲ τὴν οὐμβουλήν. Τώρα δέ, ὅσον ἀφορᾶ μὲν τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν ἰδικῶν μας (τῶν συμμάχων) καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, διὰ συντόμον ἐνθυμήσεως καὶ συμβουλῆς θὰ προσπαθήσω κατ' ἐξοχὴν νὰ σᾶς πείσω. Διότι ἀρμόζει εἰς ἐσᾶς νὰ εἰσθε γενναῖοι ὡς πρὸς τὰ πολεμικὰ ζητήματα (πράγματα) ὄχι ἐνεκα τῆς παρουσίας συμμάχων κάθε φορᾶν, ἀλλὰ ἐνεκα τῆς ἰδικῆς σας ἀρετῆς, καὶ (ἀρμόζει) νὰ μὴ φοβῆσθε κανένα πλῆθος ἄλλων (ἐχθρῶν) (σεῖς), οἱ ὅποιοι δὲν ἔχετε ἔλθει ἀπὸ τοιαύτας πολιτείας, εἰς τὰς ὁποίας ἄρχον οἱ ὀλίγοι τῶν ὀλίγων, ἀλλὰ οἱ ὀλίγοι τῶν περισσοτέρων, ἀποκτήσαντες τὴν ἐξουσίαν ὄχι δι' οὐδενὸς ἄλλου τρόπου παρὰ διὰ τῆς ἐπικρατήσεως εἰς τὰς μάχας (διὰ τῆς νίκης, δηλ. μὲ τὸ νὰ νικῶν μαχόμενοι). Οἱ βάρβαροι

δέ, τοὺς ὁποίους τώρα ἔνεκα τῆς ἀπειρίας (ἀγνοίας) φοβεῖσθε, πρέπει νὰ μάθετε (νὰ μορφώσετε γνώμην), ἀπὸ ἐκείνους (τοὺς βαρβάρους) μὲ τοὺς ὁποίους προηγουμένως ἐπολεμήσατε ἐναντίον τῶν Μακεδόνων καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐγὼ συμπεραίνω καὶ γνωρίζω καλῶς ἐξ ἀκοῆς ἀπὸ ἄλλους, ὅτι δὲν εἶναι φοβεροί.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΘΕΜΑ 25

Ἐπεὶ δὲ τὸ ἕαρ ἐπέστη, πάλιν ἔραινον φρουρὰν οἱ ἔφοροι εἰς τὰς Θήβας, καὶ τοῦ Ἀγχιλαίου, ἥπερ τὸ πρόσθεν ἐδέοντο ἡγεῖσθαι. Ὁ δ' ὑπὲρ τῆς ἐμβολῆς ταυτὰ γινώσκων, πρὶν καὶ τὰ διαβατήρια θέσθαι, πέμψας πρὸς τὸν ἐν Θεσπιαῖς πολέμαρχον ἐκέλευε προκαταλαβεῖν τὸ ὑπὲρ τῆς κατὰ τὸν Κιθαιρώνα ὁδοῦ ἄκρον καὶ φυλάττειν, ἕως ἂν αὐτὸς ἔλθῃ. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὑπερβαλὼν ἐν ταῖς Πλαταιαῖς ἐγένετο, πάλιν προσεποιήσατο, εἰς τὰς Θεσπιάς πρῶτον ἵναί, καὶ πέμπων ἀγοράν τε ἐκέλευε παρασκευάζειν καὶ τὰς πρεσβείας ἐκεί περιμένειν· ὥστε οἱ Θηβαῖοι ἰσχυρῶς τὴν πρὸς Θεσπιῶν ἐμβολὴν ἐφύλαττον. Ὁ δὲ Ἀγχιλαίος τῇ ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ θυσάμενος ἐπορεύετο τὴν ἐπ' Ἐρυθρᾶς. Καὶ ὡς στρατεύματι δυοῖν ἡμέραιν ὁδὸν ἐν μιᾷ καθυνύσας, ἔφθασεν ὑπερβὰς τὸ κατὰ Σκῶλον σταύρωμα, πρὶν ἔλθειν τοὺς Θηβαίους ἀπὸ τῆς φυλακῆς, καθ' ἣν τὸ πρόσθεν εἰσῆλθεν.

(Ξενοφῶντος Ἑλληνικά βιβλίον Ε' 4, 47, 48, 49).

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ - ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ : 1) χρον. σύνδ. εἰσάγων δευτερεύσας χρον. προσ. = ἀφ' οὗ, ἀφ' οὗτου, ὅτε α) + ὄρι στ. (ἐπὶ ὠρισμένου γεγονότος εἰς τὸ παρελθόν). β) + ὑπο στ. μετὰ τὴν προσθήκην πάντοτε τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἂν (πρὸς καὶ ἐπὶ ἢ ἐπὶ ἀν, ἐπειδὴν). Τὸ ἐπεὶ μετὰ τοῦ ἂν + ὑποστ. συνήθως ἐκφράζει τὸ καθόλου ἢ τὸ ἀορίστως ἐπαναλαμβάνανόμενον εἰς τὸ παρόν ἢ τὸ μέλλον. γ) + Εὐκτ. (ἄνευ τοῦ ἂν) ἐν ἀναφορᾷ πρὸς μέλλοντα χρόνον ἢ συνηθέστερον πρὸς δήλωσιν τοῦ καθόλου τοῦ ἀορίστως ἐπαναλαμβάνανόμενου εἰς τὸ παρελθόν. 2) αἰτιολογικὸς συνδ. = ἐπειδὴ, διότι, (ἀφ' οὗ) α) + ὄρι στ. β) + εὐκτ. (ὅταν δι' αὐτοῦ εἰσάγεται δευτερεύουσα).— Τὸ ἐπεὶ ἐκτός τοῦ ὅτι εἰσάγει προτάσεις καθ' ὑπόταξιν εἰσάγει καὶ κατὰ παράταξιν Τὸ ἐπεὶ ἢ ἐπειδὴ ἐκτός ἀπὸ δευτερευούσας εἰσάγει καὶ κυρίας προτάσεις εἴτε χρονικὰς εἴτε αἰτιολογικὰς. Τὸ ἕαρ (γεν. ἕαρος καὶ ἦρος, ὄστ. ἕαρι καὶ ἦρι) = ἡ ἀνοιξίς. ἐπέστη = ἀφ. β' τοῦ ἐφίσταμαι = ἵσταμαι ἐπὶ τινος, ἐπιτεταμαι, σταματῶ, προσέχω εἰς τι. Τὸ ἕαρ ἐπέστη = ἦλθε ἢ ἀνοιξίς. φαίνω φρουρὰν (ἐπὶ βρασιλέων καὶ ἐφόρων) = διατάσσω στρατολογίαν, καλῶ εἰς τὰ ὄπλα (ὡς ἀνω-

τέρω). ἔφορος (ἐκ τοῦ ἐφορῶ) = ὁ ἐφορῶν, ἐπιβλέπων, ἐπιτηρητής, 2) ἕκαστος τῶν πέντε πολιτικῶν ἀρχόντων ἐν Σπάρτῃ. ἐδέοντο παρατ. τοῦ δέομαι βλ. θ. 9, 16. ἐμβολή (ἐκ τοῦ ἐμβάλλω) = προσβολή, ἐπίθεσις, εἰσβολή. πρὶν : ὡς χρον. σύνδ. α) + ὁ ρ ι σ τ. ἢ ὁ π ο τ., ὅταν ἡ κυρία πρότ. εἶναι ἀρνητικὴ (σπανιώτερον μὲ ὀριστ. ὅταν ἡ κυρία εἶναι καταφατικὴ). β) + ἄ πα ρ., συνήθως ὅταν ἡ κυρία πρότ. εἶναι καταφατικὴ, σπανίως ὅταν εἶναι ἀποφατικὴ. γ) μὲ εὐκτικήν 1) καθ' ἑλξιν ἐγγλίσεως 2) ὅταν τὸ ρῆμα τῆς κυρίας εἶναι ἱστορικοῦ χρόνου 3) π ρ ι ν + ε ὁ κ τ. ὅταν εἰσάγεται χρον. [πρότ. δηλοῦσα προϋπόθεσιν, διὰ τὴν πραγμάτων τοῦ ὑπὸ τῆς κυρίας δηλούμενου. τὸ πρὶν ὡς ἐπιρ. συγκριτικοῦ βαθμοῦ = πρότερον. καὶ τὰ διαβατήρια : ὁ καὶ ἐνταῦθα ἐπιδοτικός βλ. καὶ θ. 24. διαβατήρια (ἐν ἱερᾷ) = θυσίαι τελούμεναι πρὸ τῆς διαβάσεως τῶν συνόρων. πέμψας = χρον. μτχ. πολέμαρχος = ὄπλαρχηγός, (ἐν Ἀθήναις) ὁ τρίτος τῶν ἐννέα ἀρχόντων, (ἐν Σπάρτῃ) μοίραρχος, (ἐν Θήβαις καὶ ἄλλαις πόλεσι) ἀρχηγὸς τοῦ πολέμου, ἡγέτης. ἐκέλευσε (ἀπὸ ἀνώτερον πρὸς κατώτερον) = διέταξε. προκαταλαβεῖν καὶ φυλάττειν = τελ. ἀπαρ. ἀντικ. ἐκ τοῦ ἐκέλευσε. προκαταλαμβάνω = κυριεῖω προτοῦ, προφθάνω. ἄκρον ἢ ἄκρα = κορυφή. ἕως ἂν αὐτὸς ἔλθῃ = χρον. δευτερ. πρότ. μὲ ὑποτ. διὰ τὸ ἂν (ἡ πράξις παρίσταται ὡς προσδοκωμένη). Ἐπεὶ . . . ἐγένετο = χρον. πρότ. (πραγματικὸν γεγονός). Γίγνομαι ἐν τινι = φθάνω εἰς τι ἢ τινα. ὑπερβαλῶν = χρον. μτχ. ἵέναι = εἶδ. ἀπαρ. ἀντ. (προσεποιήσατο). παρασκευάζω ἄγοράν = ἐτοιμάζω τὰ ἀναγκαῖα τρόφιμα. πρεσβεία = ἡ ἡλικία τοῦ πρεσβυτέρου, τὸ ἀξίωμα καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἀπεσταλμένου. πρεσβεῖα ἐκ τοῦ πρεσβεῖω. ὥστε . . . ἐφύλαττον = συμπερ. κυρία πρότ. βλ. θ. 1. ἐφύλαττον παρατ. τοῦ φυλάττω — σω ἐκ θέμ. φυλακ + j : φυλακj — = φυλαττ — (σσ) + ω = φυλάττω. (Τὸ j μετὰ τὰ ὄρανα κ, χ, γ, συγχωνεύεται μετὰ τοῦ χαρακτηρισμοῦ εἰς δύο σσ ἢ ττ. ἔμα τῇ ἡμέρᾳ = κατὰ τὰ ζημερώματα. Τὴν ἐπ' Ἐρυθράς (ἐθν. ὄδον) = τὴν ἄγοσαν ὄδον πρὸς τὰς Ἐρυθράς. Ἐρυθραὶ : πόλις τῆς Βοιωτίας ἐπὶ τοῦ Κιθαιρώνος παρὰ τὸ σημερινὸν Κρικουκί, τὸ ὅποιον καὶ μετωνομάσθη εἰς Ἐρυθράς. τὴν ἐπ' Ἐρυθράς, ἀντ. τοῦ ἐπορεύετο. Καὶ ὡς = καὶ οὕτως (τὸ ὡς κεῖται ἀναῦθα ἐπιρρηματικῶς). στρατεύματι δυοῖν ἡμέραιν = δύο ἡμερῶν στρατιωτικῆς πορείας. καθανύσας = μτχ. ἀορ. τοῦ καθανύω ἀττικὸς τύπος, συνηθέστερος ὁ φιλούμενος τύπος κατανύω = φέρω εἰς πέρας, ἐκπληρῶ καὶ ἀμεταβ. = φθάνω εἰς τι μέρος. πρὶν ἔλθειν = χρον. πρότ. καθ' ἣν τὸ πρόσθεν εἰσῆλθεν = ἀναφ. προσδ. (φυλακῆν). σταύρωμα = περιχαράκωσις, ὄχυρόν

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

“Ὅτε δὲ ἦλθε ἡ ἄνοιξις, οἱ ἔφοροι ἔκαμνον ἐστρατεῖαν εἰς τὰς Θήβας, καὶ παρεκάλουν τὸν Ἀγησίλαον, ὅπως καὶ προηγουμένως νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἡγεσίαν. Οὗτος δὲ (ὁ Ἀγησίλαος), ἐπειδὴ εἶχε τὴν ἰδίαν γνώμην διὰ τὴν εἰσβολὴν (ὅπως καὶ ἄλλοτε), πρὶν ἀκόμη προσφέρει, τὰς νενομισμένας θυσίας διὰ τὴν ἔξοδον ἀπὸ τὴν πατρίδα του, ἀφοῦ ἔστειλεν ἀπεσταλμένους εἰς τὰς Θεσπιάς πρὸς τὸν πολέμαρχον, τὸν διέτασσε νὰ καταλάβῃ προηγουμένως τὴν κορυφὴν, ἢ ὁποῖα ἐδέσποζε τῆς ὁδοῦ

της διερχομένης διὰ τοῦ Κιθαιρώνας, ἕως ὅτου νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ ἴδιος (ὁ Ἄγησίλαος). Ὅτε δέ, ἀφοῦ διέβη τὸ ὄρος, ἐφθασεν εἰς τὰς Πλαταιάς, πάλιν ὑπεκρίθη ὅτι ἤθελε νὰ μεταβῆ κατὰ πρότον εἰς τὰς Θεσπιάς καὶ ἀφοῦ ἔστειλεν ἀπεσταλμένους, διέταξε νὰ τοῦ ἐτοιμάσουν τὰ ἀναγκαῖα τροφίμα καὶ νὰ τὸν περιμένουν ἐκεῖ αἱ πρεσβεῖαι· διὰ τοῦτο οἱ Θηβαῖοι ἐφρούρουν ἰσχυρῶς τὴν εἴσοδον πρὸς τὰς Θεσπιάς. Ὁ δὲ Ἄγησίλαος κατὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν κατὰ τὰ ξημερώματα, ἀφοῦ ἐθυσίασεν, ἐπορεύετο τὴν ὁδὸν πρὸς τὰς Ἐρυθράς. Καὶ οὕτως, ἀφοῦ διήνυσεν εἰς μίαν ἡμέραν ὁδὸν δύο ἡμερῶν στρατιωτικῆς πορείας, ἐφθασε, ἀφοῦ ὑπερέβη τὸ ὄχθρομα τοῦ Σκόλου, εἰς τὰς Ἐρυθράς, πρὶν ἔλθουν οἱ Θηβαῖοι ἀπὸ ἐκεῖ πού ἐφύλασσαν τὴν διάβασιν, διὰ τῆς ὁποίας (ἀπὸ ὅπου) εἶχεν εἰσβάλει κατὰ τὴν προηγουμένην ἐκστρατείαν.

Ν Ο Η Μ Α

Ἐνταῦθα ἀναφέρεται ἡ ἐκστρατεία τοῦ Ἄγησίλαου διὰ δευτέραν φορὰν ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Περιγράφεται ὁ τρόπος καὶ ἡ ταχύτης τῆς πορείας καθὼς καὶ τὰ στρατιωτικὰ σχέδια τοῦ Ἄγησίλαου, ὁ ὁποῖος ἐντέχνως καὶ στρατηγικώτατα ἔκαμε τὴν εἰσβολὴν διαφνῶν τὴν προσοχὴν τῶν Θηβαίων. Γενικῶς ἡ ταχύτης καὶ ἡ στρατηγικὴ ἐμπειρία τοῦ Ἄγησίλαου ὑπερβαίνουν τὰς δυνατότητας τῶν Θηβαίων.

Θ Ε Μ Α 26

Καὶ Ἄγησίλαος μὲν δὴ περὶ ταῦτα ἦν. Ὁ δὲ Ἄγησίπολις εὐθὺς ἐκ τῆς Μακεδονίας προσιών ἔθετο πρὸς τῇ πόλει τῶν Ὀλυθίων τὰ ὄπλα. Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντεξέηι αὐτῷ, τότε τῆς Ὀλυθίας εἶ τι ὑπόλοιπον ἦν ἐδήγῃ καὶ εἰς τὰς συμμαχίδας ἰὼν αὐτῶν ἐφθειρε τὸν σῆτον. Τορῶνῃ δὲ καὶ προσβαλῶν εἶλε κατὰ κράτος. Ἐν δὲ τούτοις ὄντα κατὰ θέρους ἀκμὴν καῦμα περιφλεγές λαμβάνει αὐτόν. Ὡς δὲ πρόσθεν ἐυρακότα τὸ ἐν Ἀφύττει τοῦ Διονύσου ἱερὸν ἔρωσ αὐτόν τότ' ἔσχε τῶν τε σκιερῶν σκηνημάτων καὶ τῶν λαμπρῶν καὶ ψυχρῶν ὑδάτων. Ἐκομίσθη μὲν οὖν ἐκαῖσε ἐπι ζῶν, ὅμως μέντοι ἐβδομαῖος ἀφ' οὗ ἔκαμεν ἕξω τοῦ ἱεροῦ ἐτελεύτησε. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἐν μέλιτι τεθείς καὶ κομισθεὶς οἴκαδε ἔτυχε τῆς βασιλικῆς ταφῆς. Ἄγησίλαος δὲ τοῦτο ἀκούσας οὐχ' ἦ τις ἀνῆκετο ἐφήσθη ὡς ἀντιπάλῳ, ἀλλὰ καὶ ἐδάχρυσεν καὶ ἐπόθησεν τὴν συνουσίαν· συσκηνοῦσι μὲν γὰρ δὴ βασιλεῖς ἐν τῷ αὐτῷ, ὅταν οἴκοι ὦσιν.

(Ξενοφώντας Ἑλληνικά βιβλίον Ε' 3, 18—29)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ - ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Ἀγχιλαός : Βασιλεὺς καὶ στρατηγὸς τῆς Σπάρτης. **Ἀγχιπολις** : Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, υἱὸς τοῦ Παισακίου. Καίτοι ἀπεδοκίμαζε τὴν φιλοπόλεμον πολιτικὴν τοῦ Ἀγχιλαοῦ, μετὰ τὸν ὁποῖον συνεβραχίλευσεν, ἠγγήθη τῆς ἐκστρατείας ἐναντίον τῶν Ἀργείων καὶ τῆς Ὀλύμπου. **Ὁ καὶ** = ἐνταῦθα μεταβατικὸς (= ἦτο ὁ καὶ, ὁστις τίθεται εἰς τὴν ἀρχὴν περιόδου ἢ κώλου περιόδου, ἀπλῶς ἵνα ὁ λόγος μεταβῇ ἀπὸ τὰ προηγούμενα εἰς τὰ ἐπόμενα, ὅπως συνήθως καὶ ὁ σύνδεσμος δέ)· **προσιῶν** = χρον. μτχ. (προτερόχρονος). **ἔθετο** = ἀόρ. β' τοῦ τίθεμαι. **τίθεμαι τὰ ὄπλα** = α) στήνω τὰ ὄπλα, θέτω αὐτὰ ἐν τάξει, παρατάσσομαι ὡς ἐν στρατοπέδῳ. **ἐπεὶ... ἀντεξῆει αὐτῶ** = δευτ. αἰτ. πρότ. **ἀντεξῆει** = παρατ. τοῦ ἀντεξέρχομαι = ἐξέρχομαι ἐναντίον τινος. **αὐτῶ** = ἀντικ. τοῦ ἀντεξέρχομαι (ἔχθρας σημαντ.). **εἴ τι ὑπόλοιπον ἦν** (ὑπόθεσις—**ἔδηου** (τι ὑπόλοιπον) καὶ... **ἔφθειρε τὸν σίτον** (ἀπόδοσις) = ὑποθ. λόγος Α' εἴδους πραγματικόν. **ἔδηου** = παρατ. τοῦ δρῆω—**ῶ** = κατὰκόπτω, σφάζω, φονεύω, καταστρέφω, λεηλατῶ. **Ἐτυμολογία** : ἐκ θέμ. **δρῶ**—(ἐκ τοῦ ποιητ. **δῆρῶ** = καταστρεπτικός). **ἰῶν** = χρον. μτχ. **Τορώνη** : πόλις τῆς Σιθωνίας, χερσονήσου τῆς Χαλκιδικῆς. ὁ καὶ συναπτεὸς πρὸς τὸ Τορώνην (προσθετικὸς). **προσβαλῶν** = χρον. μτχ. (= ἐπεὶ προσέβαλε). **εἶλε** = ἀόρ. β' τοῦ αἰρέω—**ῶ** α) + αἰτ. = λαμβάνω, συλλαμβάνω, κυριεύω β) ἐμπροθέτως = ἀφαιρῶ, φονεύω, ὑπερισχύω. **κατὰ κράτος** = πάσῃ δυνάμει, ὀλοσχερῶς. **ὄντα** χρον. μτχ. **καυμᾶ** = ζέση ὑπερβολικῇ, καυσις, θέρμη (= πυρετός). **περιφλεγῆς** = καίαν φοβερὰ, φλογίζων (ὑψηλὸς μετρο.). **Ὡς συνάπτεται μετὰ τὴν μτχ.** **ἑορακότα** = αἰτ. (τὸ ὡς διὰ τὴν ὑποκειμένην αἰτιολογίαν βλ. καὶ συντ. Τζαρτζάνου § 168, 2, α). **Ἄφυτις**—**εὼς** = ἀρχ. πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τῆς Ἄν. παραλ. τοῦ Τορωναίου κόλπου, νῦν ἡ Ἄθυτος. **ἔρως αὐτὸν τότε ἔσχεν** = σφοδρὰ ἐπιθυμία κατέλαβεν αὐτὸν τότε. **σκήνημα** = σκηνή, κατοικία, φωλεά. **τῶν σκηνημάτων καὶ ὑδάτων** = γεν. ἀντικ. (πόθος). **Ἐχομίσθη** = παθ. ἀόρ. α' τοῦ κομίζομαι = μεταφέρομαι, ταξιδεύω καὶ κομίζομαι τι ἢ ἐμπρόθ. = λαμβάνω ἢ φέρω τι δι' ἑμαυτόν, ἀπολαμβάνω. **ἐκείσε** = πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος (αἰ κατὰλήξεις—σε, —δε, —ζε ποσ.τιθέμενα) **εἰς ἐπιρρήματα ἢ ἄλλας τινὰς λέξεις συναποτελοῦν ἐπιρρήματα, τὰ ὅποια δηλοῦν τὴν εἰς τὸ πον κίνησιν** πρβλ. **ἐκείσε, οἶκαδε, Ἀθήναζε**). **ζῶν** = χρον. μτχ. **Τὸ ὅμως μετὰ τοῦ μέντοι** = ἐκφράζουν ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἀμέσως προηγούμενα (ἀντιθετικὴ συμπλοκή). **ἑβδομαίος** = χρον. ἀριθμ. (συντακτ. ἐπιρ. κατηγορούμενον δηλοῦν χρόνον). **ἄφ' οὗ ἔκαμεν** = χρον. πρότ. (Ἀγχιπολις ἐν. ὑποκ., τὸ ρῆμα κεῖται ἀμεταβάτως). **ἔκαμεν** = ἀόρ. β' τοῦ κάμνω. **Συντάξεις—σημασίαι**: α) **κάμνω τι** = κατασκευάζω τι ἢ καλλιερῶ. β) ἀμεταβ. (καὶ ἐμπροθέτως = ἐργάζομαι, κοπιᾶζω, [μοχθῶ] «εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν» Θουκ. 2. 41. γ) μετὰ γηγ. μτχ. = κουράζομαι νὰ... «μὴ κάμης φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν» Πλ. Γοργ. 470 C. δ) ἡττώμαι ἐν τῇ μάχῃ, καταπονοῦμαι, ε) εἶμαι ἀσθενής. οἱ κάμνοντες = οἱ ἀσθενεῖς καὶ οἱ καμόντες ἢ κεκμηκότες = οἱ νεκροί. 2) μετὰ σύστοιχον αἰτ. (νόσον, σῶμα, ὀφθαλμούς) = πάσχω. **Ἐτυμολογία** : κάμνω ἐκ θέμ. **καμ**—ἢ **καμα**—καὶ κατὰ μετὰθεσιν φθόγγων **καμ**—καὶ ἔκτασιν **κη**—καὶ μετὰ πρόσφωνα **ν** **καμ**—**ν**—**ω**. **παράγωγα** : κάματος, κμη-

τὸς (= κατειργασμένος), ἀκίματος, ἀκίμας—ντος καὶ ἀκίμης — ἦτος (= ἀκατα-
 πόνητος) **Συνώνυμα**: ἀγωνίζομαι, ἀθλῶ, κοπιῶ, μάχομαι, μοχθῶ, πάλαιω πολεμῶ,
 πονῶ. **ἐν μέλιτι τεθείς**: Τὸ μέλι εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν
 παρίευσιν τῶν νεκρῶν· τὸ σῶμα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐταριχεύθη καὶ διετηρήθη ἐπὶ
 μακρὸν διὰ κηροῦ καὶ μέλιτος. Φαίνεται ὅτι τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ μετὰ τὸν Ἀγησίπολιν,
 ἐὰν ληφθῆ μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι 4—5 ἡμέραι ἐχρειάσθησαν διὰ τὴν μεταφορὰν του·
τεθείς καὶ κομίσθεις = χρόν. μετχ. Ἀγησίλαος δὲ τοῦτο ἀκούσας οὐκ ἐφήσθη
 ὡς ἀνιπάλω, ἢ τις ἂν ὤετο (ἐφησθῆναι), ἀλλὰ καὶ.... (= φυσικὴ σειρά τῶν
 λέξεων) : Ἀγησίλαος ... ἐφήσθη = κυρ. πρότ. (ἀποφατικὴ), ἢ τις ἂν ὤετο =
 ἀναφ. πρότ. (ἐπιρρηματικὴ ἐκφράζουσα τρόπον). ἀλλὰ καὶ... ἐδάκρυσε καὶ ἐπό-
 θησε = κύριαι προτάσεις. Ὁ ἀλλὰ ἐνταῦθα ἀντιθετικὸς ἐπὶ ἰσχυρᾶς ἀντιθέ-
 σεως, βλ. καὶ θεμ. 24. ἐφήσθη = ἀόρ. τοῦ ἐφήδομαι = ἐπιχίρω, χιρίω διὰ τὴν
 κακόν, χειρερικῶς, εὐχαιριστοῦμαι, ὡς ἀνιπάλω : τὸ ὡς θὰ [πρέπει νὰ συναφῆ
 μετὰ τὴν ἐννοουμένην μετοχὴν ὄντι (αἰτιολογ.) μετὰ ὑποκ. τὸ ἐν. Ἀγησιπόλιδι, τὸ δὲ
 ἀντιπάλω κατηγ. συνουσία = συμβίωσις, συναναστροφή, συντροφιά, συνομιλία
 διδασκαλία, σαρκικὴ μίξις. συσκηνώ — ὦ = διαμένω ἐν τῇ αὐτῇ σκηνῇ, συζῶ,
 συγκατοικῶ, διαιωῖμαι ὁμοῦ μετ' ἄλλου. οἶκοι ἐπίρ. [κατ' οἶκον, ἐν τῇ πατρίδι
 ἐ(ῆ) δειπνοῦργος τῆς ληγουσῆς κατ' ἐξάίρεσιν εἶναι μακρά). ἢ τις ἂν ὤετο (ἐνν
 ἐφησθῆναι τὸν Ἀγησίλαον) = ἀναφορ. ἐπίρρημ. πρότ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Καὶ ὁ μὲν Ἀγησίλαος γύρω ἀπ' αὐτὰ ἡσχολεῖτο. Ὁ δὲ Ἀγησίπολις,
 ἀφοῦ ἦλθε κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, ἐστρατοπέδευσε πλησίον
 τῆς πόλεως τῶν Ὀλυθίων. Ἐπειδὴ δὲ κανεὶς δὲν ἐξήρχετο ἐναντίον
 αὐτοῦ, τότε ἐλεηλάτει ἐκ τῆς Ὀλυθίας (χώρας) κάποιο μέρος, ἐὰν
 ἀπέμενεν (ἀλεηλάτητον), καὶ ἀφοῦ ἐβάδιζεν ἐναντίον τῶν συμμαχικῶν
 πόλεων, κατέστρεφε τὰ σιτηρὰ· ἀφοῦ δὲ προσέβαλε καὶ τὴν Τορώνην,
 τὴν ἐκυρίευσε καθ' ὀλοκληρίαν. Ἐνῶ δὲ ἡσχολεῖτο μετὰ αὐτὰς τὰς ἐπι-
 χειρήσεις εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ θέρους τὸν κατέλαβεν ὑψηλὸς πυρετός. Ἐπειδὴ
 δὲ προηγουμένως εἶχεν ἴδει τὸν ἐν Ἀφύτει εὐρισκόμενον ναὸν τοῦ Διο-
 νόσου, σφοδρὰ ἐπιθυμία κατέλαβεν αὐτὸν τότε διὰ τὰς σκιερὰς κατοικίας
 καὶ τὰ διανγῆ καὶ ψυχρὰ ὕδατα. Μετεφέρθη μὲν λοιπὸν πρὸς τὰ ἐκεῖ,
 ἐνῶ ἀκόμη ἐζῴσσε, ἀλλ' ὅμως κατὰ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, ἀφοῦ κατε-
 βλήθη, ἀπέθανεν ἔξω ἀπὸ τὸν ναόν. Καὶ ἐκεῖνος μὲν, ἀφοῦ ἐτέθη ἐντὸς
 μέλιτος καὶ μετεφέρθη εἰς τὴν πατρίδα, ἔτυχε τῆς βασιλικῆς ταφῆς.
 Ὁ δὲ Ἀγησίλαος, ὅταν ἤκουσε τοῦτο, ὄχι μόνον δὲν ἐχάσθη, ἐπειδὴ ὁ
 Ἀγησίπολις ἦτο ἀντίπαλός του, ὅπως θὰ ἠδύνατο κανεὶς νὰ νομίση,
 ἀλλὰ καὶ ἐδάκρυσε καὶ ἐπεθύμησε τὴν συντροφίαν (των)· διότι οἱ βασι-
 λεῖς (εἰς τὴν Σπάρτην) συνδιαιωῦνται (συντροφῶνον) εἰς τὸ ἴδιο μέρος,
 ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τὴν πατρίδα.

Ν Ο Η Μ Α

Εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος ἀναφέρεται ἡ δοῦσις τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Ἀγησιπόλιδος, ὁ ὁποῖος τῷ 381 π.Χ. ἐξεστράτευσεν αὐτοπροσώπως ἐναντίον τῆς Ὀλύμπου. Ἐν συνεχείᾳ περιγράφεται ὁ θάνατος αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπῆλθεν ἕνεκα σφοδροῦ πυροτοῦ. Ἐνταῦθα καταφαίνεται ἡ ἀνωτερότης τοῦ Ἀγησιλάου, ὅστις ὄχι μόνον δὲν ἐχάραξεν ἀλλὰ καὶ ἐλυπήθη μέχρι δακρῶν, ἂν καὶ ἦτο ἀντίπαλός του ὁ Ἀγησιπόλις.

Θ Ε Μ Α 27

Ὁ δὲ Ἴφικράτης ἐπεὶ ἤρξατο τοῦ περίπλου, ἅμα μὲν ἔπλει, ἅμα δὲ πάντα ὅσα εἰς ναυμαχίαν παρεσκευάζετο· εὐθύς μὲν γὰρ τὰ μεγάλα ἰστία αὐτοῦ κατέλιπεν, ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν πλέων καὶ τοῖς ἀκατίοις δέ, καὶ εἰ φορὸν πνεῦμα εἶη, ὀλίγα ἐχρῆτο· τῇ δὲ κώπῃ τὸν πλοῦν ποιούμενος ἄμεινόν τε τὰ σώματα ἔχειν τοὺς ἄνδρας καὶ ἄμεινον τὰς ναῦς πλεῖν ἐποίει. Πολλάκις δὲ καὶ ὕπη μέλλοι ἀριστοποιεῖσθαι τὸ στράτευμα ἢ δειπνοποιεῖσθαι, ἐπαγγέλασεν ἂν τὸ κέρας ἀπὸ τῆς γῆς κατὰ ταῦτα τὰ χωρία. Ἐπεὶ δ' ἐπιστρέψας αὐτὸν καὶ ἀντιπύρους καταστήσας τὰς τριήρεις ἀπὸ σημείου ἀφίει ἀνθαμιλλᾶσθαι εἰς τὴν γῆν, μέγα δὲ νικητήριον ἦν τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕδωρ λαβεῖν καὶ εἰ τοῦ ἄλλου ἐδέοντο, καὶ πρότερον ἀριστῆσαι· τοῖς δ' ὑστάτοις ἀφικόμενοις μεγάλη ζημία ἦν τό τε ἐλαττωθῆναι πᾶσι τούτοις καὶ ὅτι ἀνάγεσθαι ἅμα ἔδει, ἐπεὶ σημήνεις συνέβαινε γὰρ τοῖς μὲν πρώτοις ἀφικνουμένοις καθ' ἡσυχίαν ἅπαντα ποιεῖν, τοῖς δὲ τελευταίοις διὰ σπουδῆς.

(Ξενοφῶντος Ἑλληνικά βιβλίον ΣΤ' 2, 27 — 29)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ - ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Δέ = μεταβατικός (= ἐν ἀρχῇ περιόδου ἢ κώλου χρησιμεύει εἰς σύνδεσιν τῶν ἐπομένων μετὰ τῶν ἡγουμένων). Ἴφικράτης: Ἀθηναῖος στρατηγός (4ος π.χ. αἰ.) διακρίθεις διὰ τὰς πολεμικὰς του ἱκανότητας καὶ τὴν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν εἰς τὸν στρατὸν μεταρρυθμίσεων τακτικῆς καὶ ὀπλισμοῦ (ὅπως εἰσήγαγε μικρὰν στρογγύλην ἀσπίδα, τὴν ὀνομαζομένην πέλιτην πρὸς βλ. καὶ πελτασταί). ἐπεὶ: βλ. θέμα 25. ἐπεὶ ἤρξατο = χρον. προτ. τοῦ περίπλου = ἀντ. (ἤρξατο) βλ. καὶ συντ. Τζαρτζάνου § 67, 7. ἅμα μὲν ..., ἅμα δέ: ἀντιθετικὴ συμπλοκὴ = ἀφ' ἑνὸς μὲν ..., ἀφ' ἑτέρου δὲ (αἱ προτάσεις κατὰ παράταξιν). εὐθύς μὲν γὰρ... ὁ γὰρ ἐνταῦθα αἰτιολ. (Ὁ γὰρ γενικώτερον οὐδέποτε τίθεται ἐν ἀρχῇ προτάσεως καὶ λαμβάνεται α) ὡς αἰτιολογ. παρατακτικὸς σύνδεσμος (γὰρ. = διότι) συνδέων κατὰ παράταξιν ἡμί-

περιόδους ἢ περιόδους β) ὡς διασαφητικός (γάρ = δηλαδή), ὅταν διασαφηρίζῃ ἢ ἐπεξηγήσῃ τινα τῶν προηγουμένων. γ) ὡς βεβαιωτικόν (γάρ = βεβαίως, πράγματι). δ) ὡς συμπερασματικός (γάρ = κατ' ἀκολουθίαν, λοιπόν, γι' αὐτό). ε) ὡς ἐρωτηματικόν μόριον εἰσαγωγικόν ἀπροσδοκίτου ἐρωτήσεως (γάρ = ἄραγε, λοιπόν, τάχα) στ) ἀφηγηματικός (γάρ = λοιπόν). Ἰστία = πανιά τοῦ πλοίου. κατέλειπεν = ἀόρ. β' τοῦ καταλείπω = ἀφήνω τι ὀπίσω 2) κληροδοτῶ 3) ἐγκαταλείπω 4) παραδίδω 5) ἀνέχομαι 6) ἐπιτρέχω, πλείονα βλ. θέμα 18 (λείπω). ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν = ὡς ναυμαχίῶν (σκοπόν). ἡ τοιαύτη σύνταξις τοῦ ὡς εἶναι συνήθης καί μετ' ἄλλων προθέσεων. πλέων = τροπ. μτχ. ἀκάτιον = ὑποκορ. τοῦ ἀκατος = μικρὰ ἀκατος, ἐλαφρὸν πλοῖον 2) εἶδος ἰστιίου διάφορον τῶν μεγάλων ἰστιίων 3) εἶδος ποτηρίου. φορὸς — ὄν (φέρω) = ὁ φέρων, φορεὺς, ἐπὶ ἀνέμου ὁ εὐνοϊκός. πνεῦμα = πνοή, ψυχή, νοῦς, ἄνεμος, γνώμη. καί εἰ... εἶη = παραχωρητ. πρότασις (δὶ αὐτοῦ καὶ εἰ = ἔστω καὶ ἂν, καὶ ἂν ἀκόμη, καὶ ἂν ἀκόμη δεχθῶμεν ὅτι... εἰσάγεται παραχωρ. προτ. ἐκφράζουσα ἰσχυρὰν παραχώρησιν), ἢ εὐκτ. ἐτέθη διὰ τὸν ἰστορικὸν χρόνον ἐχρήστο. ὀλίγα : ἐκ τοῦ χρῶμαι με ἐπιρ. σημασ. = ὀλίγον, βλέπε καὶ ρῆμα χρῶμαι θέμα 13. ἐχρήστο = γ' ἐν. παρкт. ὄριστ. τοῦ χροῖμαι—ῶμαι (ἐχρησόμεν — ἐχρώμεν, ἐχρῶ, ἐχρήστο, ἐχρώμεθα, ἐχρήσθη, ἐχρῶντο) βλέπε καὶ θέμα 13. ποιῶμαι τὸν πλοῦν = περιφ. τοῦ πλέω. ποιούμενος = τροπ. μτχ. τῆ κώπη = δοτ. ὄργαν. ἄμεινον = ἐπιρ. τρόπου. ἔχειν καὶ πλεῖν, ἀπαρέμματα τοῦ ἀποτελέσματος ἐκ τοῦ ἐποιεῖ. (Τὸ ποιῶ ἐκ τῶν τῶν ἄλλων συντάξεων δύναται νὰ συνταχθῇ με αἰτ. καὶ ἀπαρέμφ. τοῦ ἀποτελέσματος πρβλ. «ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν». Πλ. Θεατ. 149 α καὶ «τὸ ὕδωρ ἐποίησεν βραδύτερον αὐτοὺς ἐλθεῖν» Θουκ. 2.5). Τὸ ποιῶ ἐκ ρίζης ποι — καὶ μετὰ τοῦ προσφύματος ε ποι — ε καὶ τὴν κατάληξιν ω ποι — ε — ω — ῶ. Τὸ ποιῶ βραδύτως σημαίνει α) — κατασκευάζω καὶ β) κάμνω, προσπαθῶ νὰ γίνῃ τι, παράγω ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, λατ. facio, τὸ δὲ πράττω = ἀργάζομαι, εὐρίσκωμαι ἤδη ἐν τῷ ἔργῳ, λατ. ago βλ. καὶ θέμα 17). Τὰς ναῦς = ἀνώμαλον οὐς. γ' κλ. (ἡ ναῦς, τῆς νεώς (ἀρχῆθεν νηός), τῆ νηί, τῆν ναῦν. ὡ ναῦ — αὶ νῆες, τῶν νεῶν, ταῖς ναυσί, τὰς ναῦς, ὡ νῆες). πλεῖν = ἀπαρ. ἐν τοῦ. πλέω [πλείς, πλεῖ, πλέομεν, πλεῖτε, πλέουσιν], παρкт. ἔπλεον [ἔπλεις, ἔπλει, ἐπλέομεν, ἐπλεῖτε, ἔπλεον], μεσ. μελ. με ἐνεργ. σημ. πλεύσομαι καὶ δωρ. πλεουσόμεναι, ἀόρ. ἐπλευσα, παρкт. πέπλευκα, ὑπερσ. ἐπεπλεύκειν. πλέω = ταξιδεῦω διὰ θαλάσσης. ἐτυμολογία. πλέω ἐκ θεμ. π λ ε F — τὸ F μεταξύ φωνηέντων ἀποβάλλεται ὡς π λ ε F — ω) π λ ε — ω καὶ πρὸ συμφώνου παρίσταται διὰ τοῦ υ ὡς π λ ε F — σομαί) π λ ε ὑ σομαί. Παράγωγα: πλεῦσις, πλοῦς, πλοῖον, πλωτός, ἄ — πλευστος κ. ἄ. καὶ ὅπη μέλλοι... δειπνοποιεῖσθαι ὁ καὶ ἐνταῦθα προσθετικός (= ἀκόμη, προσέτι, καί), ἢ διὰ τοῦ ἀναρ. ἐπιρ. ὅπη εἰσαγομένη πρότασις = ἀναφορικὴ ὑποθετικὴ (ἡ εὐκτικὴ ἐπιναληχτικὴ) — ἀπόδοσις τὸ ἐπανήγεν ἂν ὁ ὑποθ. λόγος Δ' εἶδος δηλῶν ἀόριστον ἐπανάληψιν εἰς τὸ παρελθόν. ἀριστοποιεῖσθαι = ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀριστοποιεῖμαι — οὔμαι ἐκ τοῦ ἄριστον (πρόγευμα, γεῦμα) + πεισοῦμαι = λαμβάνω ἄριστον, προγευματίζω. Συνώνυμα: ἀριστῶ (= λαμβάνω τὸ πρῶτον φαγητόν), δειπνῶ, ἐσθίω, ἄριστον ποιούμεναι. δειπνοποιεῖσθαι = ἀπαρ. ἐν. τοῦ δειπνοποιεῖμαι — οὔμαι (δειπνῶν + ποιῶ) = δειπνῶ. Τὸ κέρας = εἶδος αὐλοῦ ἢ σάλπιγγος, ἄκρα, πτέρυξ, γρῆμις. (τὸ κέρας, τοῦ κέρως ἢ κέρατος, τῷ κέρα ἢ κέρατι, τὸ

κέρας, ὦ κέρας, πληθ. τὰ κέρα ἢ κέρατα, τῶν κερῶν ἢ κεράτων, τοῖς κέρασι, τὰ κέρα ἢ κέρατα, ὦ κέρα ἢ κέρατα). ἀπὸ τῆς γῆς κατὰ ταῦτα τὰ χωρία ἐπανήγεν ἂν τὸ κέρασ = ἀπὸ τὴν ξηρὰν πρὸς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος ἀπεμακρύνει τὴν παράταξιν τοῦ στόλου του. ἐπανάγω ἐπὶ πλοίων = μτβ. ἀπομακρύνω ἐκ τῆς ξηρᾶς πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἄ μ ε τ α β . = ἀπομακρύνομαι ἐκ τῆς ξηρᾶς πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἡ λέξις κέρασ ἐνταῦθα ἀναφέρεται εἰς τὸν στόλον· δηλ. ἡ μία ναῦς ἐπλεε κατόπιν τῆς ἄλλης, ἀλλ' ὁ Ἰφικράτης θέλων νὰ διεγείρῃ τὴν ἀμίλλαν τῶν ναυτῶν ἀπεμακρύνει τὰς ναῦς ἀπὸ τὴν ξηρὰν καὶ ἔκκμνε στροφῆν, παρέτασσε δὲ ταύτας καθέτους πρὸς τοὺς τόπους τῆς ἀποβάσεως, διὰ νὰ κριθῆ ἡ ταχύτης τῶν τριήρων. ἐπεὶ δὲ ἀφίει ἀνθαμιλλᾶσθαι εἰς τὴν γῆν = χρον. πρότ. ἐπιτρέψας καὶ καταστήσας = χρον. μτχ. μέγα δὴ κινήτηριον ἦν τὸ λαβεῖν πρῶτους καὶ τὸ ὕδωρ καὶ εἶ του ἄλλου ἐδέοντο, καὶ (τὸ) ἀρίστησαι πρῶτους (φυσικῆ συντ. θέσις τῶν λέξεων) κυρ. προτ. (τὸ) εἶ του ἄλλου ἐδέοντο = ὑποθ. πρότ. κείται ὡς ἀντ. τοῦ λαβεῖν. Του = γεν. τῆς ἀορ. ἀντ. τίς (τινὸς ἢ του); ἀφίει = παρκατ. ὄρ. τοῦ ἀφίημι βλ. καὶ Γραμμικτικὴ Τζαρτζάνου 237 § κ. ε. ἀφίημι = ἀφίηνω καὶ (ἀφίνω), ἀπολύω, ῥίπτω, ἐκβάλλω. ἀντίπρωρος = ὁ ἔχων τὴν πρῶραν ἀντιμέτωπον, ἀντιμέτωπος. ἀνθαμιλλᾶσθαι = ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀ ν θ α μ ι λ λ ὠ μ α ι ἐκ τῆς ἀντί + ἀμιλλῶμαι (ἀ μ ι λ λ ὠ μ α ι ἐκ τοῦ ἀμιλλ—j—α) ἀμιλλα). ἀνθαμιλλῶμαι = συναρτάζομαι, ἀνταγωνίζομαι. νικητήριον (τὸ) = οὐσιαστ. (: ἄθλον) καὶ μάλιστα πληθ. τὰ νικητήρια (: ἱερά) = τὸ βραβεῖον τῆς νίκης, ἡ ἀμοιβὴ τοῦ νικητοῦ. Πρῶτους = ἐπιρ. κατγ. (δηλοῦν τάξιν). ἐλαττοῦσθαι = ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἐλαττοῦμαι = γίνομαι μικρότερος, ζημιώνομαι, ὑποβιβάζομαι, λαμβάνω ὀλιγώτερον τῶν δικαιομένων, παραχωρῶ τὰ δικαιώματά μου α) ἀπολύτως β) + δοτ. τοῦ κατὰ τι = ὑπολείπομαι, νικῶμαι, καταβάλλομαι εἰς τι γ) ὁμοίως + αἶτ. τοῦ κατὰ τι δ) ἐμπροσθέντος ε) μὲ σίτ. καὶ γεν. προσώπου = εὐρίσκομαι εἰς χειροτέραν ἢ δυσκολωτέραν θέσιν παρὰ τινὰ ἄλλον «πολλὰ ἔγωγ' ἐλαττοῦμαι Αἰσχίνου» Δημ. 226. 18, 3. στ) μὲ δοτ. καὶ αἶτ. ἀνάγομαι = ἀποπλέω, ἐκπλέω, ἀνοίγομαι εἰς τὸ πέλαγος ἐ σ ῆ μ η ν ε = ἀορ. τοῦ σημαίνω βλ. θέμα 12. τό τε ἐλαττοῦσθαι ὑποκ. τοῦ ἦν (προσωπικόν), ὅτι ἔδει = εἰδ. προτ. ὡς ὑποκ. τοῦ ἦν (ἐνταῦθα ἀπροσώπως). ζημία = κατγ. τούτοις = δοτ. τῆς ἀναφορᾶς (ἐκ τοῦ ἐλαττοῦσθαι). ἔδει = παρκατ. τοῦ δεῖ βλ. θέμα 9. ἐπεὶ σημήνιε (ἐνν. ὑποκ. ὁ σαλπικτικῆς) = χρον. προτ. (εἰσάγουσα χρον. λόγον κατὰ Τζαρτζάνου χρονικοῦποθετικῆ) δηλοῦσα ἀρίστον ἐπανάληψιν εἰς τὸ παρελθόν. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ χρον. λόγου ἐκ τοῦ ἀπαρ. τοῦ πλαγίου λόγου ἀνάγεσθαι (ἐν εὐθεῖ λόγῳ = ἀνήγοντο οἱ ἀρριχόμενοι ὕστοιτοι). συνέβαινε (ἀπροσ.), ὑποκ. αὐτοῦ ποιεῖν καθ' ἡσυχίαν διὰ σπουδῆς = ἐμπρ. προσδ. τρόπου (= ἡσυχως, σπουδῆ).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ὁ δὲ Ἰφικράτης, ἀφοῦ ἤραχισε νὰ περιπλέῃ (τὴν Πελοπόννησον) ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπλεε, ἀφ' ἐτέρου δὲ προητοιμάζε ὅλα ὅσα (ἐχρηιάζοντο) εἰς τὴν ναυμαχίαν· διότι ἀμέσως τὰ μὲν μεγάλα ἱστία ἄφησε εἰς τὴν ξηρὰν (αὐτοῦ) μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ναυμαχήσῃ· τὰ δὲ μικρὰ ἱστία, καὶ ἐὰν ἀκόμη ὁ ἄνεμος ἦτο εὐνοϊκός, ὀλίγον τὰ ἐχρησιμοποιοῦσε· πλέων

δὲ μὲ τὰ κουπιὰ ἔκαμνε καὶ ὡς πρὸς τὰ σώματα τοὺς ἄνδρας νὰ αἰσθάνωνται καλύτερα καὶ τὰ πλοῖα νὰ πλέουν συντομώτερον. Πολλάκις δὲ καί, ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ γενυματίσῃ ἢ νὰ δειπνήσῃ τὸ στράτευμα, ἀπεμάκρυνε ἀπὸ τὴν ξηρὰν τὴν παρατάξιν τῶν πλοίων εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος. Ὅτε δέ, ἀφοῦ ἔκαμε στροφὴν πάλιν καὶ κατέστησε τὰ πλοῖα μὲ τὰς πρόφρας ἐστραμμένας πρὸς τὴν ξηρὰν, ἄφηρε νὰ ἀνταγωνίζωνται (τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, ποῖον νὰ φθάσῃ πρῶτον) εἰς τὴν ξηρὰν, μέγαλον δὲ ἔπαθλον νίκης ἐθέωρεῖτο τὸ νὰ λάβουν πρῶτοι ὕδωρ καὶ ἐὰν κάτι ἄλλο ἐχρειάζοντο καὶ τὸ νὰ γενυματίσουν πρῶτοι. Εἰς ἐκεῖνους δέ, οἱ ὅποιοι ἔφθανον τελευταῖοι εἰς τὴν ξηρὰν, μεγάλη ζημία ἦτο καὶ τὸ ὅτι ὑπελείποντο ὡς πρὸς ὅλα αὐτὰ καὶ ὅτι ἔπρεπε συγχρόνως νὰ ἀνοιχθοῦν εἰς τὸ πέλαγος, μὲν ἔτι θὰ ἐδίδοτο τὸ σύνθημα· διότι συνέβαινε ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἔφθαναν πρῶτοι νὰ τὰ πράττουν ὄλ' αὐτὰ ἡσύχως, οἱ δὲ τελευταῖοι βεβιασμένως.

Ν Ο Η Μ Α

Ἐνταῦθα ἀναφέρεται ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὅποιον ἔκαμνε τὸν πλοῦν ὁ Ἴφικράτης περιπλέων τὴν Πελοπόννησον. Ἐν συνεχείᾳ περιγράφεται ἡ ἀμιλλα, εἰς τὴν ὁποῖαν ὑπεχρέωνε τοὺς στρατιώτας, πὺν εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν τιμωρίαν ἢ τὸν ἔπαινον. Ἐξ ὅλων καταφαίνεται γενικὰ ὁ ἀσθηρὸς τρόπος ἐκγυμνάσεως τῶν στρατιωτῶν καὶ ἡ σκληρὰ ἀσκησις πρὸς χαλύβδωσιν τῶν σωμάτων καὶ τῆς ψυχῆς.

Θ Ε Μ Α 28

Ἐκ δὲ τούτου ὁ Φοιβίδας ἐκπέμπων μὲν ληστήρια ἔφερε καὶ ἤγε τοὺς Θηβαίους, καταδρομὰς δὲ ποιούμενος ἐκακούργει τὴν χώραν. Οἱ δ' αὖ. Θηβαῖοι ἀντιτιμωρεῖσθαι βουλόμενοι στρατεύουσι πανδημεὶ ἐπὶ τὴν Θεσπιῶν χώραν. Ἐπει δ' ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ ὁ Φοιβίδας σὺν τοῖς πελτασταῖς προσκείμενος οὐδαμοῦ εἶα αὐτοὺς ἀποσκευάζεσθαι τῆς φάλαγγος ὥστε οἱ Θηβαῖοι μάλα ἀγθόμενοι τῆς ἐμβολῆς θάπτοντα τὴν ἀποχώρησιν ἐποιοῦντο, καὶ οἱ ὀρεοκόμοι δὲ ἀπορριπτοῦντες ὄν εὐλήφεσαν καρπὸν ἀπὴλαννον οἴκαδε· οὕτω δεινὸς φόβος τῷ στρατεύματι ἐπέπεσεν. Ὁ δὲ ἐν τούτῳ θρασέως ἐπέκειτο, περὶ ἑαυτὸν μὲν ἔχων τὸ πελταστικόν, τὸ δ' ὀπλιτικόν ἐν τάξει ἔπεσθαι κελεύσας. Καὶ ἐν ἐλπίδι ἐγένετο τροπὴν τῶν ἀνδρῶν ποιήσασθαι. αὐτὸς τε γὰρ ἐρρωμένως ἤγειτο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἄπτεσθαι τῶν ἀνδρῶν παρεκελεύετο, καὶ τοὺς τῶν Θεσπιῶν ὀπλίτας ἀκολουθεῖν ἐκέλευεν.

(Ξενοφῶντος Ἑλληνικά βιβλίον Ε' 4, 42, 43)

Ἐκ δὲ τούτου = ἐμπροθ. προσδ. (χρονικὴν ἀκολουθίαν) = μετὰ δὲ ἀπὸ αὐτά.
Φοιβίδας : Σπαρτιάτης στρατηγὸς τοῦ 4ου αἰῶνος. **ἐκπέμπω** = στέλλω ἐξω, ἐξαποστέλλω, ἀποπέμπω, ἐκβάλλω. **ληστήρια** (τὰ) πληθ. τῆς λέξ. **ληστήριον** (τὸ) = συμμαχία ληστῶν, φωλεὰ ληστῶν, ληστεία **Ἔτυμολ.** ληστήριον ἐκ τοῦ λήζομαι ἴ= λαφυραγωγῶ, ληλατῶ. **φέρω καὶ ἄγω** βλ. θέμα 12. **καταδρομάς** ποιοῦμαι = περίφρασι τοῦ καταθέω = κάμνω ἐπιδρομάς, ἐπι(θ)εμαι, προσβάλλω. **καταδρομή** = ἐπιδρομή, λεηλασία, καταδιώξεις, ἐπίθεσις, καταφύγιον. (Ἡ ἐπιδρομή διαφέρει τῆς ληστείας, διότι σημαίνει ὁμάδα στρατιωτικῶς ὀργανωμένη). **ἐκακούργει** = παρτ. τοῦ **κακούργεω-ω** α) = εἶμαι κακούργος, πράττω κακὰ β) + αἰτ. = **κακομεταχειρίζομαι**, βλάπτω (τινὰ ἢ τι) γ) + δοτ. «κακούργει τοῖς προβάτοις» Πλ. πολ. 416 α. δ) = διαφθείρω, παραποιῶ «ἐπειδὴ τοὺς νόμους κακούργων εἴληπται» Δημ. 721. 24.65. **Ἔτυμολογία** : κακούργω ἐκ τοῦ κακούργος. **ἀντιτιμωρεῖσθαι** = τελ. ἀπαρ. ὡς ἀντικ. τοῦ βουλούμενοι. **ἀντιτιμωροῦμαι** = λαμβάνω ἐκδίκησιν, ἀντεκδικούμαι τινα. β ο υ λ ό μ ε ν ο ι = αἰτ. μτχ. (ἐπεὶ ἐβούλοντο). **πανδημεῖ ἢ - μι** = με ὅλον τὸν λαόν, ἐν σώματι, ἀθρόως. **πανδημεῖ στρατεύω** = ἐκστρατεύω πανστρατιᾷ. **ἐπὶ τὴν χώραν** : ἢ ἐπὶ ἐνταῦθα ἐκφράζει ἐχθρικήν διάθεσιν (ἐπὶ = ἐναντίον). **ἐπεὶ δ' ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ** = χρον. προτ. περὶ τὸ συνδ. ἐπεὶ βλ. καὶ θέμα 25. **Πελαστῆς** = στρατιωτῆς φέρων πέλτην (ἐλαφρὰν ἀσπίδα), πεζὸς ἐλαφρῶς ὄπλισμένος, ἀκροβολιστῆς. **προσκειμένοι** = μτχ. ἐν. τοῦ πρόσκειμαι κυρίως ὡς παθ. τοῦ προστίθημι. **πρόσκειμαι** = εὐρίσκομαι πλησίον ἢ ἐπὶ τινος, συνδέομαι μετὰ τινος, εἶμαι ἀφωσιωμένος εἰς τινα, προσέχω εἰς τι, προστίθεμαι, ἐ π ἰ σ τ ρ α τ ι ω τ ῶ ν = πιέζω, στενοχωρῶ, καταδιώκω ἐκ τοῦ σύνεγγυς. **προσκειμένος** = τροπ. μτχ. **εἶα** = παρατ. τοῦ **ἔαω - ῶ** (εἶων, ἔασω, εἶασα, εἶακα, εἶακειν). **Συντάξεις - σημασίαι** : α) ἐῷ τινὰ ἢ τι = ἀφήνω, παραλείπω, ἐπιτρέπω. β) με αἰτ. καὶ ἀπαρ. (ἐνίστα νοούμενον) «μήτε τὸν ὄχλον ὑβρίζειν ἐᾶς» Ἰσοκρ. 18α γ) με ἄρνησιν **οὐκ ἐῷ** = ἀπαγορεύω, ἐμποδίζω, καταπέιθω τινὰ νὰ μὴ κάμῃ τι, τὸ δὲ **οὐκ ἐῷμαι** + ἀπαρ. = κωλύομαι «οὐδὲ μελετήσαι ἐσόμενοι» Θουκ. 1. 142 δ) ἐ ῶ μ α ἰ τ ι ν ἰ τ ι = παραδίδοι τι εἰς τινα ε) ἐ ῶ τ ι ν α ἢ τ ι χ α ἰ ρ ε ι ν = ἀφήνω κάτι κατὰ μέρος, ἀφήνω νὰ πάῃ στὸ καλὸ «εἰσόμεν χείρειν» Πλ. Κριτ. 46 d ζ) **τὸ ἔα** [προστ.] (ὡς ἐπιφώνημα θαυμασμοῦ ἢ δυσχερσεϊκῆς, ἰδίᾳ πρὸ ἐρωτήσεως) = μπᾶ, γιὰ κοίτα λατ. ναὶ ἔεα, ἔφη, σοφισταὶ τινες» Πλ. Πρωτ. 314 d καὶ νεοελλ. ἔα (ὡς ναυτικὸν πρόσταγμα) = μόλα. **Ἔτυμολογία** : τὸ **εῷ** ἐκ θέμ. σεΓα = ἐα—μετὰ τὴν ἀποσιώπησιν τοῦ F καὶ τὴν μὴ τροπὴν τοῦ σ, εἰς δασεῖαν (τὸ ἐν ἀρχῇ σ δὲν μεταβάλλεται πάντοτε εἰς δασεῖαν βρβλ. σ ἐ δ α φ ο ς, = ἔδαφος, σα δ ε λ φ ο ς = ἀδελφός) καὶ με τὴν κατάληξιν - ω = ἐά - ω - ῶ, αὐτοὺς καὶ ἀποσκεδάννυμαι = ἀντ. τοῦ εἶα, **ἀποσκεδάννυμι** = διασκορπίζω εἰς τοὺς ἀνέμους, ἀποδιώκω, τὸ δὲ παθητ. **ἀποσκεδάννυμαι** = ἀπομακρύνομαι. τῆς φάλαγγος ἀντ. τοῦ ἀποσκεδάννυσθαι (ἀπομακρύνσεως σημαντικόν). ὥστε οἱ **Θηβαῖοι... ἐποιοῦντο, καὶ οἱ ὄρεοκόμοι ἀποριπτόντες ἀπῆλανον οἶκαδε** = συμπερ. κύριαι προτάσεις περὶ τοῦ ὥστε βλ. καὶ θέμα 1. **ἄχθομαι** ἐκ τοῦ ἄχθος (= βάρος, φορτίον, θλίψις) = βαρύνομαι διὰ φορτίου, λυπούμαι. **ἄχθόμενοι** = αἰτ. μτχ. ἐποιοῦντο τὴν ἀποχώρησιν (περίφρασις) **θάττονα** = ἀπεχώρουν ταχύτερον. **ἐμβολῆ** = εἰσβολή, ἐπιδρομή. εἰσοδος. **θάττονα** = κτηγ. τοῦ ἀντικ. ἀποχώρησιν, **ἐμβολῆς** γεν. συγκρι-

τικῆ (θάπτοντα = τὸ συγχετικόν). ὄρεοκόμος ἢ ὄρεωκόμος ἐκ τοῦ ὄρεϋς (= ἡμίονος, μουλάρι) + κομέω — ὦ (περιποιούμαι) = ἡμιονηγός ἀπορριπέω — ὦ = ἀπορρίπτω, πετώ, ρίπτω. ἀπελαύνω = ἀποδιώκω, ἀπωθῶ, ἐξορίζω. ἀπελαύνω (ἐνν. τῆς λέξεως Ἴ π π ο ν) = ἀπέρχομαι ἔφιππος. οὕτω = ποσοτικόν (= τόσον) ἐπιτείνει τὴν σημασίαν τοῦ δεινός. τῷ στρατεύματι = ἀντικ. τοῦ ἐνέπεσεν. Ὁ δὲ (ἐνν. Φοιβίδας). ἐν τούτῳ = ἐν μεταξὺ. ἐπίκειμαι = κέῃμαι ἐπάνω εἰς τι, ἐπικρέμαμαι, ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος. θρασέως = τολμηρῶς, θαρραλέως. ἔχων = χρον. μτχ. (σύγχρονον), κελεύσας = χρον. μτχ. περὶ ἑαυτὸν μὲν... τὸ δ' ὀλιπτικόν = ἀντιθετικὴ συμπλοκή. ἔπεσθαι = τελ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ κελεύσας. ἐν τάξει = ἐμπρ. προσδ. τρόπου. Καὶ ἐν ἐλπίδι ἐγένετο: ὁ καὶ μεταβατικὸς βλ. καὶ θέμα 26. ἐν ἐλπίδι γίγνομαι = περίφρασις τοῦ ἐλπίζω. τροπή ἐκ τοῦ τρέπω = στροφή, ἀλλαγὴ, μεταβολή, κατατρόπωσις, φυγάδευσις, τροπή εἰς φυγὴν. τροπὴν τῶν πολεμίων ποιεῖν ἢ ποιεῖσθαι = τρέπειν εἰς φυγὴν τοὺς πολεμίους καὶ ἀνωτέρω, τροπὴν τῶν ἀνδρῶν ποιήσασθαι = ὅτι θὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν τοὺς ἀνδρας (Θηβαίους). τὸ τροπὴν ποιήσασθαι εἰδ. ἀπαρ. ἐκ τῆς περιφρ. ἐν ἐλπίδι ἐγένετο. αὐτὸς τε γάρ... ὁ γάρ = αἰτιολογικὸς περὶ τοῦ γάρ βλ. θέμα 27. ἔρρωμένως (συγχερ. ἔρρωμενέστερον, ὑπερθ. ἔρρωμενέστατα) = εὐρώστως, ἐντόνως, εὐτόλμως, γεννοίως. Τὸ ἐπιθ. ἔρρωμένος ἐκ τῆς μτχ. τοῦ παθ. παρκακ. τοῦ ρώνωμι. ἡγούμαι α) ἀπολύτως = προπορεύομαι, ὁδηγῶ πρβλ. οἱ ἡγούμενοι = οἱ ἄρχοντες, οἱ κυβερνητῶνες β) + γεν. ἡγούμαι τινός εἶμαι ἀρχηγός τινος, κυριαρχῶ ἀφρόνησις ἡγεῖται τοῦ ὀρθῶς πράττειν» Πλ. Μεν. 97 c γ) ἡγούμαι + δοτ. καὶ αἰτ. (τὴν ὁδὸν) = ὑποδεικνύω εἰς τινα τὴν ὁδὸν δ) μὲ δοτ. καὶ γεν. ἀλήθεια πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται» Πλ. Νομ. 730 c. ε) μὲ αἰτ. μόνον = ὁδηγῶ, διευθύνω τι στ) ἡγούμαι μὲ εἰδ. ἀπαρ. = νομίζω, φρονῶ ὅτι... — τοῖς ἄλλοις (α) ἀντικ. ἄπτεσθαι (β) ἀντ. τελ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ παρεκλεῖετο. ἄπτομαι τινος α) = προσάπτομαι, προσκολώμαι εἰς τι, ἐπιλαμβάνομαι τινος, ἐπιχειρῶ τι β) ἐγγίζω τί, ἐξετάζω γ) ἐξορμῶ, προσβάλλω, ἐγγίζω δ) συνουσιάζομαι, ἀπολαύω ε) φθάνω, καταλαμβάνω στ) τὸ παθ. ἄπτομαι = κἀνομαι. ὁ π λ ἱ τ α ς, ἀ κ ο λ ο υ θ ε ἶ ν = ἀντικ. τοῦ ἐκελεύειν (κελεύω τινὰ τι).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Μετὰ δὲ ἀπὸ αὐτὰ ὁ Φοιβίδας ἀποστέλλων (δι' ἀποστολῆς) συμμορίας ληστῶν ἐπροξένει ζημίαις εἰς τοὺς Θηβαίους, κάμων δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἐπιδρομὰς κατέστρεφε τὴν χώραν. Οἱ δὲ Θηβαῖοι πάλιν, ἐπειδὴ ἤθελον νὰ λάβουν ἐκδίκησιν, ἐκστρατεύον πανστρατιᾷ ἐναντίον τῆς χώρας τῶν Θεσπιῶν. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν χώραν ταύτην, ὁ Φοιβίδας μαζὶ μὲ τοὺς πελταστὰς πιέζων αὐτοὺς εἰς οὐδὲν μέρος ἀφῆνε αὐτοὺς νὰ διασκορπίζωνται (μακρὰν) ἀπὸ τὴν φάλλογγα· διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἐπειδὴ ἔλυποῦντο πολὺ οἱ Θηβαῖοι, ἀπεχώρησαν περισσότερον βιαστικοὶ ἀπ' ὅ,τι εἰσέβαλλον καὶ οἱ ἡμιονηγοὶ δέ, ρίπτοντες τοὺς καρπούς, τοὺς ὁποίους εἶχον συναθροίσει, ἀπήρχοντο ἔφιπποι εἰς τὴν πατρίδα των· τόσον μέγας φόβος ἐπέπεσεν εἰς τὸ στρατεύμα. Ὁ δὲ (Φοιβίδας) ἐν τῷ

μεταξὺ τολμηρῶς κατεδίωκε (τὸν ἐχθρὸν) ἔχων μαζί του τὸ σῶμα τῶν πελταστῶν, τὸ δὲ σῶμα τῶν ὀπλιτῶν ἀφοῦ διέταξε νὰ ἀκολουθῇ παρατεταγμένον. Καὶ ἤλπισεν ὅτι θὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν τοὺς ἄνδρας (Θηβαίους)· διότι καὶ ὁ ἴδιος μὲ γενναϊότητα ὠδήγει καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἔδωσε διαταγὴν νὰ συμπλακοῦν μὲ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς Θεσπιεῖς ὀπλίτας διέταξε νὰ ἀκολουθοῦν.

Ν Ο Η Μ Α

Εἰς τὸ χωρίον τοῦτο τῶν «Ἑλληνικῶν» τοῦ Ξενοφῶντος ἀναφέρονται τὰ ἀντίποινα, τὰ ὁποῖα ἔκαμαν οἱ Θηβαῖοι πρὸς ἐκδίκησιν ἕνεκα τῶν διὰ ληστορικῶν ἐπιδρομῶν προξενουμένων καταστροφῶν εἰς τὰς Θήβας.

Ὁ Φοιβίδας διερχόμενος ἐκ Θηβῶν μετὰ σπαρτιατικοῦ στρατοῦ ὀδεύοντος εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ παρακινήθεις ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν Θηβαίων, κατέλαβε τὴν Καδμείαν, συνέλαβε τὸν πολέμαρχον τῶν Θηβῶν Ἴσμηρίαν καὶ ἔγινεν ἡ ἀφορμὴ τῆς συγκρούσεως μεταξὺ Σπάρτης καὶ Θηβῶν.

Ἐξεστράτευσαν λοιπὸν οἱ Θηβαῖοι ἀντίποινα ποιοῦντες ἐναντίον τῆς χώρας τῶν Θεσπιῶν. Ὅμως ἐκεῖ φθάσαντες κατεδιώχθησαν ἀπὸ τὸν Φοιβίδα καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ φύγουν ἄπρακτοι καὶ ταχέως μετὰ μεγάλου φόβου. Ἦτο δὲ ἡ καταδίωξις τοῦ Φοιβίδα σφοδρότατη καὶ κατὰ ἔντεχνον στρατηγικὸν τρόπον ὠργανωμένη.

Θ Ε Μ Α 29

Τί ποτ' οὖν ἐστὶ τὸ αἴτιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τὸν μὲν οὕτω φανερῶς στρατεύοντα, ἀδικοῦντα, πόλεις καταλαμβάνοντα, μηδένα τούτων κώποτ' εἰπεῖν ὡς πόλεμον ποιεῖ, τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν μηδὲ προῖσθαι ταῦτα συμβουλεύοντας, τούτους τὸν πόλεμον ποιήσῃν αἰτιᾶσθαι; Ἐγὼ διδάξω: ὅτι τὴν ὀργὴν ἣν εἰκὸς ἐστὶ γενέσθαι παρ' ὑμῶν, ἂν τι λυπήσθε τῷ πολέμῳ, εἰς τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας τὰ βέλτεστα τρέψαι βούλονται, ἵνα τούτους κρίνητε, μὴ Φίλιππον ἀμύνησθε καὶ κατηγορῶσιν αὐτοί, μὴ δίκην δῶσιν ὧν ποιοῦσι νῦν. Τοῦτ' αὐτοῖς δύναται τὸ λέγειν ὡς ἄρα βούλονται πόλεμόν τινος ποιῆσαι παρ' ὑμῖν, καὶ περὶ τούτου ἡ διαδικασία αὕτη ἐστίν. Ἐγὼ δ' οἶδα ἀκριβῶς ὅτι οὐ γράψαντος Ἀθηναίων οὐδενὸς πῶ πόλεμον καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν. Εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡ-

μεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν αὐτὸν ἡμῖν, ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι.

(Δημοσθένους περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ 56, 57, 58)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ - ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Τί ποτε = τί τάχα, τί ἄραγε. **Τί... ἐστι** = εὐθεῖα ἐρωτ. πρότ. τὸ... εἰπεῖν = ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς. **Τὸν μὲν** (ἐν. τὸν Φίλιππον) στρατεύοντα ἀδικούντα, καταλαμβάνοντα· αἰ ἐπιθ. μτχ. ὡς ἄντικ. τοῦ εἰπεῖν κατὰ πρόληψιν [σχῆμα προλήψεως : κατὰ τοῦτο τὸ ὑποκείμενον ἐξηρητημένης προτάσεως ἐλιχόμενον ὑπὸ τοῦ ρήματος τῆς κυρίας προτάσεως προλαμβάνεται καὶ προληπτικῶς τίθεται ὡς ἀντικείμενον τῆς κυρίας προτάσεως]. Ἐν προκειμένῳ αἰ μετοχὰὶ αὐταὶ εἶναι ὑποκ. τῆς Βθης προτάσεως. ὡς **ποιεῖ** = εἰδ. προτ. τοῦ πλάγιου λόγου ἄντικ. τοῦ εἰπεῖν· τὸ ὡς διὰ τὴν ὑποκειμενικὴν γνώμην. **πώποτε** = ἐπίρ. = ποτὲ ἀκόμη, ποτὲ ἕως τώρα. **ἐπιτρέπω τινί τι** = ἀφῆνω εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀναθέτω, ἐμπιστεύομαι, συγχωρῶ, ὑποχωρῶ. **προῖεσθαι** = ἀπχρ. ἐν τοῦ **προῖεμαι** = στέλλω τι μακρὰν ἀπὸ ἐμέ, παραιτοῦμαι, ἐγκαταλείπω τι, παρκαμῶ καὶ τὸ παθ. = ἀπορρίπτωμαι, παρκαμελοῦμαι, περιφρονοῦμαι. **αἰτιᾶσθαι** = ἀπχρ. ἐνεστ. τοῦ **αἰτιῶμαι** (μεικτὸν ἀποθ. ἐνεργ. καὶ σπανίως παθ. διαθ.), παρατ. ἠτιῶμην, μεσ. μέλ. αἰτιάσομαι, μεσ. ἀόρ. ἠτιάσαμην, παθ. ἀόρ. ἠτιάθην, παρακ. καὶ σπανίως ἐνεργ. σημ. ἠτιάμαι, παθ. ὑπερσ. καὶ σπανίως ἐνεργ. ἠτιάμην. **τὸ αἰτιῶμαι** ἐκ τοῦ **αἰτία** με θέμα **αἰτιά-ομαι - ῶμαι**. α) **αἰτιῶμαι τινὰ ἢ τί** = ἀποδίδω εἰς τινὰ ἐνοχὴν διὰ τι, κατηγορῶ τινὰ ἢ τι β) με αἰτ. καὶ γεν. ἢ αἰτ. καὶ ἐμπροσθέντος γ) με αἰτ. καὶ εἰδ. ἀπαρ. «τὸν γὰρ λόγον ἠτιῶτο δυσσερῆ εἶναι» Πλ. πρωτ. 333 α. δ) με σύστοιχον αἰτ. καὶ ἐμπρ. ἢ με δύο αἰτ. ὧν ἡ μία σύστοιχος «αἰτιᾶσθαι αἰτίαν κατὰ τινος» Ἀντιφ. 22 καὶ «τίνα αἰτίαν ἑαυτὸν αἰτιασάμενον» Δημ. ε) με ἐξηρτ. πρότ. (ὅτι, ὡς) «οὐκ ἂν αἰτιασαίμεθα ὡς οὐκ ἐψηφισμένοι εἰσιν» Θουκ. 1, 120. ΣΤ) σπανίως ἐπὶ καλῆς σημ. = ἀποδίδω εἰς τινὰ ὑπόληψιν, φήμην, δόξαν ὅτι εἶναι... «σὲ τίς αἰτιάται νομοθέτην ἀγαθὸν γεγονέναι» Πλ. πολ. 599ε. ἐγὼ διδάξω (αὐτοῦ τὸ αἴτιον) = κυρ. προτ. ὅτι τὴν ὀργὴν εἰς τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν... βούλονται = εἰδ. προτ. (πλάγιου λόγου) ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τοῦτο. **εἰκὸς ἐστί** = ἀπροσ. ἔκφρασις = ἔοικεν = εὐλόγον φυσικὸν εἶναι. **Τὸ εἰ κὸς** = οὐσιαστ. ἐκ τοῦ εἰκὸς ἀρήστον εἰς ἐνεστῶτα, συνηθέστερον εἰς τὸν παρακ. **εοικέ τινι** = ὅμοιος εἰμί τινι, ὁμοιάζω καὶ εοικε ἀπροσώπως = ἀρμόζει, φαίνεται. **ἂν τι λυπεῖσθαι τῷ πολέμῳ** = ὑποθ. προτ. (ὑπόθεσις) **εἰκὸς ἐστί γενέσθαι** = ἀπόδοσις (Δ' εἶδος ἀόριστος ἐπανάληψις εἰς τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον). **Τὰ βέλτιστα** ἐκ τοῦ λέγοντας συστ. ἄντικ. (= βελτίστους λόγους). **τρέψαι** = ἀπχρ. ἀόρ. α' τοῦ **τρέπω** = στρέφω, διευθύνω, τρέπω τι ἐναντίον τινός. **τρέπω** ἐκ θεμ. **τρέπ** — ἐξ **ἰαπετ**. **ρίζης** **τρέπ** — καὶ τῆς καταλήξεως - ω καὶ κατὰ μετάπτωσιν τὰ θέματα **τροπ** — καὶ **τραπ** (προβλ. τροπή, ἐστράπην). **ἵνα τούτους κρίνηται μὴ Φίλιππον ἀμύνησθε καὶ κατηγορῶσιν αὐτοί, μὴ δίκην δῶσιν** : τελικαὶ προτάσεις (σχῆμα ἀπάνδετον). **κατηγορῶ** α) ἀπολύτως = εἶμαι ἢ ἐμφανίζομαι ὡς κατηγορῶς. β) **κατηγορῶ τινος** = ὁμιλῶ ἐναντίον τινός, ἰδίᾳ ἐνώπιον δικαστῶν, μέμφομαι, ψέγω τινά. γ) σπανιώτερον ἐμπροσθέντως (κατὰ τινος) « τῶν κατηγορουμένων κατὰ τῶν στρατηγῶν » Ξεν. Ἑλλ. 1. 7, 9. δ) μετὰ γεν. καὶ ἐμπροθ. = φέρω τι ὡς αἰτίαν κατηγορίας κατὰ τινος, καταγ.

γέλῳ τινὰ διὰ τι, δημοσίᾳ μέφρομαι, «τῶν ἱππέων πρὸς ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατηγορεῖ» Δημ. 577. 21, 197. ε) μὲ γέν. καὶ αἰτ. = κατηγορῶ τινὰ διὰ τι «εἰς ἐμοῦ φίλιππισμὸν κατηγορεῖ» Δημ. 323. 18, 294. στ) μὲ δύο γέν. «εἰ μὲν οὖν παρανόμων ἢ παραπροσβείας... ἐμελλόν αὐτοῦ κατηγορεῖν» Δημ. 515. 21, 5. ζ) μὲ γέν. καὶ ἐξήρτ. πρότ. (ὅτι, ὡς = λέγω σαφῶς, διαβεβαιῶ «κατηγορῶ αὐτῶν ὅτι ἔπαισαν». η) μὲ γέν. καὶ ἀπρ. «Γοργίου κατηγορεῖ πρὸς σὲ παθεῖν» πλ. Γοργ. 482 C. θ) μὲ ἀπλῆν αἰτ. κατηγορῶ τι = 1) ἀναφέρω ὡς κατηγορίαν 2) ἀποδεικνύω. **Ἑτυμολογία:** Τὸ κατηγορῶ παρὰ σύνθετον ἐκ τοῦ κατήγορος. **δίκην δίδωμι** = (καὶ δίκας δίδωμι) = τιμωροῦμαι. ὧν ποιοῦσιν νῦν ἀναφ. προσδ. πρότ. (ἐξ ἀναφ. ἐλξεως) = ἀντὶ ἐκείνων δ... Τὸ δύναμαι (ἐπὶ λέξεων) = σημάινω, δηλῶ, ἰσχύω «τοῦτο δύνανται αἱ ἀγγελίαι» Θουκ. 6. 36 (καὶ ὡς ἀνωτέρω). **Τοῦτ' αὐτοῖς δύναται τὸ λέγειν** = τοῦτο σημάίνει (ἢ αὐτὴν τὴν σημάσιαν ἔχει) τὸ νὰ λέγουν (αὐτοὶ = οἱ κατήγοροι). ὡς βούλωνται... **παρ' ὑμῖν:** εἰδ. πρότ. (τὸ ὡς διὰ τὴν ὑποκ. γνώμην). **καὶ περὶ τούτου... ἔστιν κυρ. πρότ. οἶδα** βλ. θέμ. 17, 23. **πῶ** = ἐγκλιτικὸν μόριον = ἀκόμη, ποτέ, κάπως (διάφορον τοῦ ἐπιρ. πῶ = πάθεν, ποῦ, ὅπου). **Καρδία:** ἡ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰς ἀρχαίας πόλεις τῆς Θερακικῆς χερσονήσου. Εἰς τοὺς μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Φιλίππου ἀγῶνας (359 — 336 π.χ.) ἡ Καρδία καταληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κερσοβλέπτου, ὑποτελοῦς τοῦ Φιλίππου, ἐχρησίμωσεν ὡς ὀρμητήριον εἰς τὰς κατὰ τῶν κτήσεων τῶν Ἀθηναίων ἐπιχειρήσεις του. **Γράφω πόλεμον** (δικαν. ὄρος) = προτείνω πόλεμον. **εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι ὑποθ. πρότ.** (ὑπόθεσις) — ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη (Φίλιππος). **Εἰ τοῦτο ἐξελέγχοι** = ἂν ᾔθελε ἀποδεικνύη τοῦτο ὡς ψευδές.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ποῖα λοιπὸν ἄραγε εἶναι ἡ αἰτία, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς πρὸς τὸ νὰ μὴ λέγῃ κανεὶς ἐξ αὐτῶν (τῶν προδοτῶν) ὅτι κάμνει πόλεμον ἐκεῖνος μὲν, ὁ ὁποῖος τόσον φανερῶς ἐκστρατεύει, διαπράττει ἀδικίας, καταλαμβάνει πόλεις (δηλ. ὁ Φίλιππος) καὶ τὸ νὰ ἐκτοξεύουν αὐτοὶ τὴν κατηγορίαν ὅτι θὰ γίνωνν πρόξενοι (τοῦ μέλλοντος) πολέμου (= τὸν πόλεμον ποιήσῃν) ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι (σᾶς) συμβουλεύουν νὰ μὴ ἐπιτρέπετε (εἰς αὐτὸν) ταῦτα μήτε νὰ τὰ ἐγκαταλείπετε (προδίδοντες αὐτά); Τοῦτο (δηλ. τὸ αἴτιον) ἐγὼ θὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω : ὅτι δηλ. τὴν ὀργήν, ἢ ὅποια εἶναι φροικὸν (ἐπόμενον) νὰ προέλθῃ (ξεσπᾶση) ἐκ μέρους σας, ἂν κάπως λυτῆσθε διὰ τὰ κακὰ τοῦ πολέμου, θέλονν νὰ στρέψωνν κατ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι συμβουλεύουν ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστα (=τὰ ὠφελιμώτατα), νὰ σύρετε εἰς τὰ δικαστήρια τοῦτους καὶ νὰ μὴ ἀποκροῦσθε τὸν Φίλιππον καὶ νὰ κατηγοροῦν αὐτοὶ καὶ νὰ μὴ τιμωροῦντο δι' ὅσα κακὰ πράττωνν τώρα. Τοῦτο σημαίνει κατ' αὐτοὺς τὸ νὰ λέγουν ὅτι τάχα ἐπιζητοῦν μερικοὶ νὰ κάμουν πόλεμον πλησίον σας, καὶ περὶ τούτων γίνεται ὅλη αὐτὴ ἡ διαδικασία. Ἐγὼ ὅμως γνωρίζω ἀκριβῶς ὅτι, μολονότι οὐδεὶς ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐπρότεινε ἐγγράφως

μέχρι τοῦδε πόλεμον, ἐν τούτοις ὁ Φίλιππος καὶ ἄλλα πολλὰ ἐκ τῶν ζητημάτων τῆς πόλεως κατέχει καὶ τώρα (πάλιν) εἰς τὴν Καρδίαν ἔχει στείλει βοήθειαν. Ἐὰν ὁμως ἡμεῖς θέλωμεν νὰ προσποιούμεθα ὅτι δὲν μᾶς πολεμεῖ αὐτὸς (ὁ Φίλιππος), θὰ ἦτο ὁ πλέον ἀνόητος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἂν ἤθελε ἀποδεικνῆ τοῦτο ὡς ψευδές

Ν Ο Η Μ Α

Εἰς τὸν παρόντα λόγον, τὸν ὁποῖον ὁ ρήτωρ Δημοσθένης ἐξεφώγησε τῷ 344 π.Χ. περὶ τῶν ἐν Χερσονήσῳ πραγμάτων, ἀντιπαλαίει κατὰ τοῦ μακεδονικοῦ κόμματος. Καταγίνεται εἰς τὸ νὰ γενικεύσῃ τὸ ζήτημα τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Φιλίππου μετὰ τὴν εἰρήνην πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Ἐνταῦθα περιστρέφεται τὸ ὅλον τῆς ἐννοίας περὶ τοῦ ποῖος ἔκαμε τὸν πόλεμον. Διὰ νὰ συναρπάσῃ τοὺς Ἀθηναίους ἀπευθίνει τὴν ἐρώτησιν, (τί εἶναι τάχα τὸ αἷτιον κ.λ.π.), εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ἀπαντᾷ. Προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ ποία ἦτο ἡ αἰτία ὡς πρὸς τὸ νὰ μὴ λέγουν ποτὲ οἱ προδότες ὅτι ὁ Φίλιππος ἔκαμε τὸν πόλεμον. Ἐξηγῶν λέγει ὅτι οἱ προδότες λέγουν ταῦτα, διότι ἀποσκοποῦν εἰς τὸ νὰ τιμωρηθοῦν οἱ συμβουλευόντες τὰ ἄριστα. Καταλήγει εἰς τὸ ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ἀνόητος ὁ Φίλιππος, ἐὰν ἀπεδείκνυε αὐτὸ ψευδές, ἐφ' ὅσον οἱ ἴδιοι οἱ Ἀθηναῖοι προσποιοῦνται ὅτι δὲν πολεμεῖ ἐναντίον των (ὁ Φίλιππος).

Θ Ε Μ Α 30

Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἀμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνειρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἦγοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες πολῖται πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύουσι, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. Ἦν δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον· τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν, καὶ τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ φιλονικίας τῶν ἐνθάδε συμβουλευσιν ἀξιούντων. Νῦν δ' ἐγώ γε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γινώσκεισθαι καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν Ἀττικιστί, πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὐτῶν εἶναι νομίσει. Ἐγὼ δ' ὄρω μὲν ὡς χαλεπὸν τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστί· συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν, καὶ τῶν μὲν ταυτί, τῶν δὲ ταυτί βουλομένων, ἂν τὰ μεταξὺ τις ἐγγχειρῆ λέγειν, κἄθ' ὑμεῖς μὴ περιμένητε μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέροις, διαβεβλήσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους. Οὐ μὴν ἀλλ' αἰρήσομαι μᾶλλον αὐτός, ἂν ἄρα τοῦτο

πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ παρ' ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, προσέθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. Τὰ μὲν οὖν ἄλλ' ὕστερον, ἂν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, δεῖξω ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' ἀπάντων ἄρξομαι ἃ κράτιστα νομίζω διδάσκειν.

(Δημοσθένους ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν 1, 2, 3)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ - ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Δοκοῦσιν = γ' πληθ. ἐν. τοῦ δοκέω-ω βλ. θέμα 14. ἁμαρτάνειν = ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἁμαρτάνω βλ. θέμ. 5 καὶ 6. οἱ συνειρηκότες = μτχ. παρ. τοῦ συναγορεύω = ἀπὸ κοινοῦ ἀγορεύω, συνηγορῶ, συμφωνῶ. Ἄμφότεροι: Ὁ Δημοσθένης ἀναφέρεται εἰς τοὺς προκλήσαντας ῥήτορας ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅτε οἱ πρέσβεις τῶν Μεγαλοπολιτῶν ἦλθον διὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων, διὰ νὰ ἀποτρέψουν τὸν κίνδυνον τῆς εἰσβολῆς τῶν Λακεδαιμονίων.

Ἄμαρτάνειν = εἰδ. ἀπαρ. τοῦ πλαγίου λόγου ὡς ἀντ. τοῦ δοξαστικοῦ δοκοῦσιν. καὶ οἱ συνειρηκότες τοῖς Ἀρκάσι καὶ (οἱ συνειρηκότες) τοῖς Λακεδαιμονίοις = ἐπεξηγήσις εἰς τὸ ἀμφότεροι. Ὁ καί = προσθετικός. τοῖς Ἀρκάσι, τοῖς Λακεδαιμονίοις = ἀντ. τῆς μετοχῆς. ὡς π ε ρ: δέον νὰ συναφθῇ μὲ τὰς μετοχὰς ἦκοντες καὶ ὄντες. τὸ ὡς περ μετὰ μετοχῆς ἀποτελεῖ ἀπλοποίησιν ἀναφορικῆς παραβολικῆς προτάσεως πρβλ. καὶ τὸ: «ἀστρεφόμεν ἦδη ὡς περ ἐν δικτύῳ εὐλημένας», τὸ ὅποιον προῆλθεν ἐκ τῆς πλήρους συντάξεως: «Ὡς περ στρέφεται τις εὐλημένας ἐν δικτύῳ», ἦκοντες = μτχ. ἐν. τοῦ ἦκω. βλ. θέμα 24. πρεσβεύουσιν = ἐν. τοῦ πρεσβεύω = ἔχω τὰ πρωτεῖα, λαμβάνω τὴν πρώτην θέσιν, παραδέχομαι, τιμῶ, λατρεύω. πρεσβεύω καὶ μὲ ἐμπροθ. προσδ. = εἶμαι πρεσβευτῆς ἢ ὑπάγω ἢ διαπραγματεύομαι ὡς πρεσβευτῆς. κατηγοροῦσι = ἐν. τοῦ κατηγορῶ βλ. θέμα 5 καὶ 24. διαβάλλω = ρίπτω διὰ μέσου τινός, συκοφαντῶ. κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσι = κύρια προτάσεις (συμπλοκή κατὰ παράταξιν). ἀλλήλους = ἀντικ. καὶ τῶν δύο ρημ. πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύουσι = ἀναφ. προσδ. πρότ. ἔργον = κατηγορ. τὸ δὲ... λέγειν καὶ (τὸ) σκοπεῖν τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν ἀνευ φιλονικίας (ἔργον ἐστί) τῶν ἀξιούντων συμβουλευεῖν ἐνθάδε (φυσικῆ σειρά τῶν λέξεων). τὸ λέγειν καὶ τὸ σκοπεῖν = ὑποκ. τοῦ ἐστί. ἔργον = κατηγορ. τῶν ἀξιούντων = γεν. ὑποκ. (ἐκ τοῦ ἔργον). τὰ βέλτιστα = ἀντ. τοῦ σκοπεῖν. συμβουλευεῖν = τελ. ἀπαρ. ἀντικ. ἐκ τοῦ ἀξιούντων. Νῦν δ' ἔγωγε πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας... νομίσει = κυρία πρότ. νομίσει = εἰδ. ἀπαρ. ἀντ. τοῦ οἶμαι (δοξαστ.) πολλοὺς ὑποκ. τοῦ νομίσει. εἶναι = εἰδ. ἀπαρ. ἀντ. τοῦ νομίσει. τοὺς μὲν, τοὺς δὲ = ὑποκ. τοῦ εἶναι (ἀντιθετικὴ συμπλοκή). Ἀρκάδας, Λάκωνας = κατηγορ. αὐτῶν γεν. δικαρ. εἰς τις αὐτῶν ἀφέλοι... Ἀττικιστὶ = ὑποθ. πρότ. ἢ ἀπόδοσις εὐρίσκειται εἰς τὸ ἀπαρ. τοῦ πλαγίου λόγου νομίσει ἂν. ἐν εὐθείᾳ λόγῳ = νομίσειεν ἂν πολλοὶ (ὑμῶν) = γ' εἶδος ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος. ὡς χαλεπὸν ἐστί λέγειν τὰ βέλτιστα = εἰδική πρότ. τοῦ πλαγίου λόγου ἐκ τοῦ ὄρω. τὸ ὡς διὰ τὴν ὑπ. γνώμην. ὄρω = ἀντιλαμβάνομαι διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, βλέπω, ἐννοῶ. Συντάξεις: α) ὄρω τινὰ ἢ τί β) ἐμπροθέτως γ) μὲ κατηγορηματικὴν μτχ. συνήθως ἀναφερομένην εἰς τὸ ἀντικ. σπανιώτερον δὲ εἰς τὸ ὑποκ. δ) μὲ ἐξηρητμ. πρότασιν, εἰδικ., ἀναφορ., ἐνδοικστ. ἢ πλαγ. ἐρωτημ. συνεξηπατημένων = μτχ. παρακ.

τοῦ συνεξαπατῶμαι = μαζί με ἄλλους γελιέμαι. συνεξηπατημένων ὁμῶν καὶ τῶν βουλομένων = γεν. ἀπολ. αἰτ. μτχ. ταυτί = ἐπιτεταμένος τύπος τοῦ ταῦτα ταυτί, ταυτί = ταῦτα μὲν, ἐκεῖνα δέ. ἄν... ἐγχειρῆ λέγειν, καθ' ὑμῖς μὴ περιμενεῖτε μαθεῖν = ὑποθετικῆ πρότ. χαριεῖται μὲν... διαβεβλήσεται = κύρ. πρότ. (ἀποδόσεις τῶν ὑποθ. λόγων) = δ' εἶδους (προσδοκώμενον). ἐγχειρῆ = ὑποθ. ἐν. τοῦ ἐγχειρέω - ῶ (παρ. ἐνεχειρουν, μέλ. ἐγχειρήσω, ἀορ. ἐνεχειρήσα, παρ. ἐγχεχειρήκα, ὑπερσ. ἐνεκεχειρήκειν (ἢ ἐνεκεχειρήκη). **Συντάξεις - σημασιαι α)** ἀπολύτως ἐγχειρέω = κάμνω ἑναρξίν «καὶ ἐγχειρησάντων εἰργάζοντο» Θουκ. 4. 4. β) με δότ. ἐγχειρῶ τινι (καὶ μεταγ. πρὸς τι [να]) = θέτω τὴν χεῖρα μου ἐπὶ τινος, ἐπιχειρῶ, ἀρχίζω καὶ ἐγχειρήσαντες ταῖς στραταῖς Ξεν. Ἑλλ. 3. 2, 29 γ) προσβάλλω τινά, ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος «ἐμελλεν ἐγχειρήσειν ταῖς πόλεσιν ταύταις» Θουκ. 4. 122 δ) με τελ. ἀπαρ. = ἐπιχειρῶ νά... «πρότερος ἂν ἐγχειροῖν ἐπιμελεῖσθαι» Ξ. Ἀπομν. 2. 3, 12. ε) ἐγχειρῶ τινι (μεταγενεστέρως) = ἀναλαμβάνω τὴν θεραπαινὴν νοσήματός τινος, ἐγχειρίζω στ) ἐγχειρῶ τι (μεταγ.) = ἐπιχειρῶ τι

Ἑτυμολογία : Τὸ ἐγχειρῶ παρὰ σύνθετον ἐκ τῆς προθ. ἐν + χεῖρ ἀπ' εὐθείας χωρὶς τὴν μεσολάβησιν συνθέτου. **Παράγωγα :** ἐγχειρήμα (= ἀπόπειρα), ἐγχειρήσις, ἐγχειρητής, ἐγχειρητικός, ἐγχειρητέον. **Συνώνυμα :** ἄπτομαι, ἐπιχειρῶ, ἐπιβάλλομαι, ἀναλαμβάνω. **καθ' ὑμῖς** = καὶ εἴτα (= κατὰ) ἡμεῖς (περίπτωσις κράσεως, ἐκθλίψεως, καὶ δασύνσεως τοῦ ψιλῶ γράμματός τ' πρὸ τῆς ἀκολουθοῦσης δασείας). **διαβεβλήσεται** = τετ. μέλ. τοῦ διαβάλλομαι. **οὐ μὴν ἄλλα** = ἄλλ' ὅμως, ἐν τούτοις (φράσις βραχυλογικὴ ἐκ παραλείψεως μετὰ τὸ οὐ μὴν κάποιου ῥήματος, ὑπάρχοντός εἰς τὰ προηγούμενα ἢ νοουμένου ἔξωθεν) βλ. Γραμ. Τζαρτζάνου § 132, Σημ. β'. **αἰρήσομαι** = μέλ. τοῦ αἰρούμαι (= ἐκλέγω, προτιμῶ) βλ. καὶ θέμα 26. **Οὐ μὴν ἄλλ' αἰρήσομαι μᾶλλον αὐτὸς δοκεῖν φλυαρεῖν ἢ προέσθαι...**

ἐξαπατηῖσθαι = κυρία πρότασις (ἀπόδοσις τοῦ ἀκολουθ. ὑποθ. λόγου). ἂν ἄρα τοῦτο πάθω = ὑποθ. πρότασις (ὑπόθεσις), ὁ ὑποθ. λόγος Δ' εἶδους (προσδοκώμενον). **προέσθαι** = ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ προίεμαι = στέλλω τι μακρὰν ἀπὸ ἐμέ, παρικιτούμαι, ἐγκαταλείπω, ἀφήνω. **Τὰ μὲν οὖν ἄλλ' ὕστερον δεῖξω** = κυρία πρότ. (ἀπόδοσις) τοῦ ἀκολουθ. ὑποθ. λόγου). ἂν ὑμῖν βουλομένοις ἦ = ὑποθ. πρότασις (ὑπόθεσις τοῦ ὑποθ. λόγου) Δ' εἶδους (προσδοκώμενον). ἄξιοπρόσεκτος ἢ περιφραστικὸς ἂν ὑμῖν βουλομένοις ἦ = ἂν θέλετε. ἔστι μοι βουλομένω = βούλομαι. ἂν... ἦ = ῥῆμα. τὰ μὲν ἄλλα = ὑποκ. ὑμῖν = δοτ. προσ. κτητικῆ, βουλομένοις = κατηγ. μτχ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Καὶ οἱ δύο νομίζω ὅτι σφάλουν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὅσοι ἔχουν συνηγορήσει ὑπὲρ τῶν Ἀρχάδων καὶ ὅσοι ἔχουν ἐποστηρίξει τοὺς Λακεδαιμονίους· διότι κατηγοροῦν καὶ διαβάλλουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ὡσὰν νὰ ἔχουν ἔλθει ἐκ μέρους τῶν δύο αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἀρχάδων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων) καὶ ὄχι ὡσὰν νὰ εἶναι πολῖται ἰδιοὶ σας, πρὸς τοὺς ὁποίους ἔρχονται οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν δύο τούτων διὰ νὰ σᾶς παρακαλέσουν. Ἦτο δὲ τοῦτο ἔργον ἐκείνων πὺρ ἔχουν ἔλθει ἐκείνων δὲ πὺρ

κρίνον ἄξιον ἐδῶ νὰ σᾶς συμβουλευέουν ἔργον εἶναι νὰ ὀμιλοῦν ἀπὸ συμφέρον διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς πόλεως καὶ νὰ ἐξετάζουιν χωρὶς ἔριδας τὰ ἄριστα δι' ἐσᾶς. Τώρα δὲ ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω ὅτι, ἐὰν κανεὶς ἤθελεν ἀφαιρέσει ἀπὸ αὐτοὺς τὸ ὅτι εἶναι γνωστοὶ καὶ τὸ ὅτι ὀμιλοῦν τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον, πολλοὶ ἀπὸ ἐσᾶς ἤθελον νομίσει ὅτι ἄλλοι ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι Λάκωνες καὶ ἄλλοι Ἀρκάδες. Ἐγὼ μὲν βλέπω ὅτι εἶναι δύσκολον νὰ λέγω τὰ ἄριστα· διότι, ἐπειδὴ ἔχετε ἐξαπατηθῆ καὶ ἄλλοι μὲν θέλουσιν αὐτά, ἄλλοι δὲ ἐκεῖνα, ἂν ἐπιχειρῶ κανεὶς νὰ λέγῃ τὰ μεταξὺ ὑπάρχοντα καὶ ἂν ἔπειτα σεῖς δὲν περιμένετε νὰ διαφωτισθῆτε, τότε οὔτε εἰς τὸν ἕνα οὔτε εἰς τὸν ἄλλον θὰ εἶναι εὐχάριστος, θὰ γίνῃ δὲ ἐχθρὸς καὶ εἰς τοὺς δύο. Ἄλλ' ὅμως θὰ προτιμήσω ἐγὼ, ἂν ἴσως πάθω τοῦτο, περισσότερον νὰ φαίνομαι ὅτι φλυαῶ παρὰ εἰς ὅ,τι νομίζω ὠφέλιμον διὰ τὴν πόλιν νὰ ἀφῆρω μερικὸν ἀπὸ σᾶς νὰ ἐξαπατηθοῦν. Τὰ μὲν λοιπὸν ἄλλα ὕστερον θὰ σᾶς ἀποδείξω, ἂν θέλετε· θὰ ἀρχίσω δὲ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα παραδέχονται ὅλοι, τὰ ὁποῖα νομίζω ὅτι εἶναι ἄριστα νὰ σᾶς ἀναπτύξω.

Ν Ο Η Μ Α

Ἐνταῦθα ὁ ρήτωρ Δημοσθένης ὀμιλεῖ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὑποστηρίζων τοὺς Μεγαλοπολίτας. Ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγον του κατηγορεῖ τοὺς ὀμιλήσαντας προηγουμένως ρήτορας ὅτι σφάλλουν. Εἰρωνικῶς συνεχίζει εἰς τοῦτο τὸ προσίμιον τοῦ λόγον του κατηγοροῦν τὴν διαγωγὴν τῶν ρητόρων. Συνεχίζων δηλώνει ποῖον εἶναι τὸ ἔργον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι συμβουλευέουν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως. Ἐπίσης δηλώνει τοὺς φόβους του, ἐὰν ὀμιλήσῃ κανεὶς συμφερόντως πρὸς τὴν πόλιν. Λέγει ὅτι ὑπάρχει κίνδυνος νὰ γίνῃ ἐχθρὸς εἰς ἀμφοτέρας τὰς παρατάξεις. Τέλος ἀναφέρει ὅτι δὲν θὰ σιωπήσῃ ποτὲ, ἀλλὰ θὰ συμβουλευῆ τὰ ἄριστα !

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

- 1) DE BELLO CIVILI, I. Καίσαρος (κείμενον, μετάφρασις, σχόλια)
- 2) ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ ἐκ τοῦ DE BELLO GALLICO (Καίσαρος)
- 3) ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ (συνεργασία)
- 4) ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (συνεργασία)
- 5) ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΜΑΤΩΝ (συνεργασία)